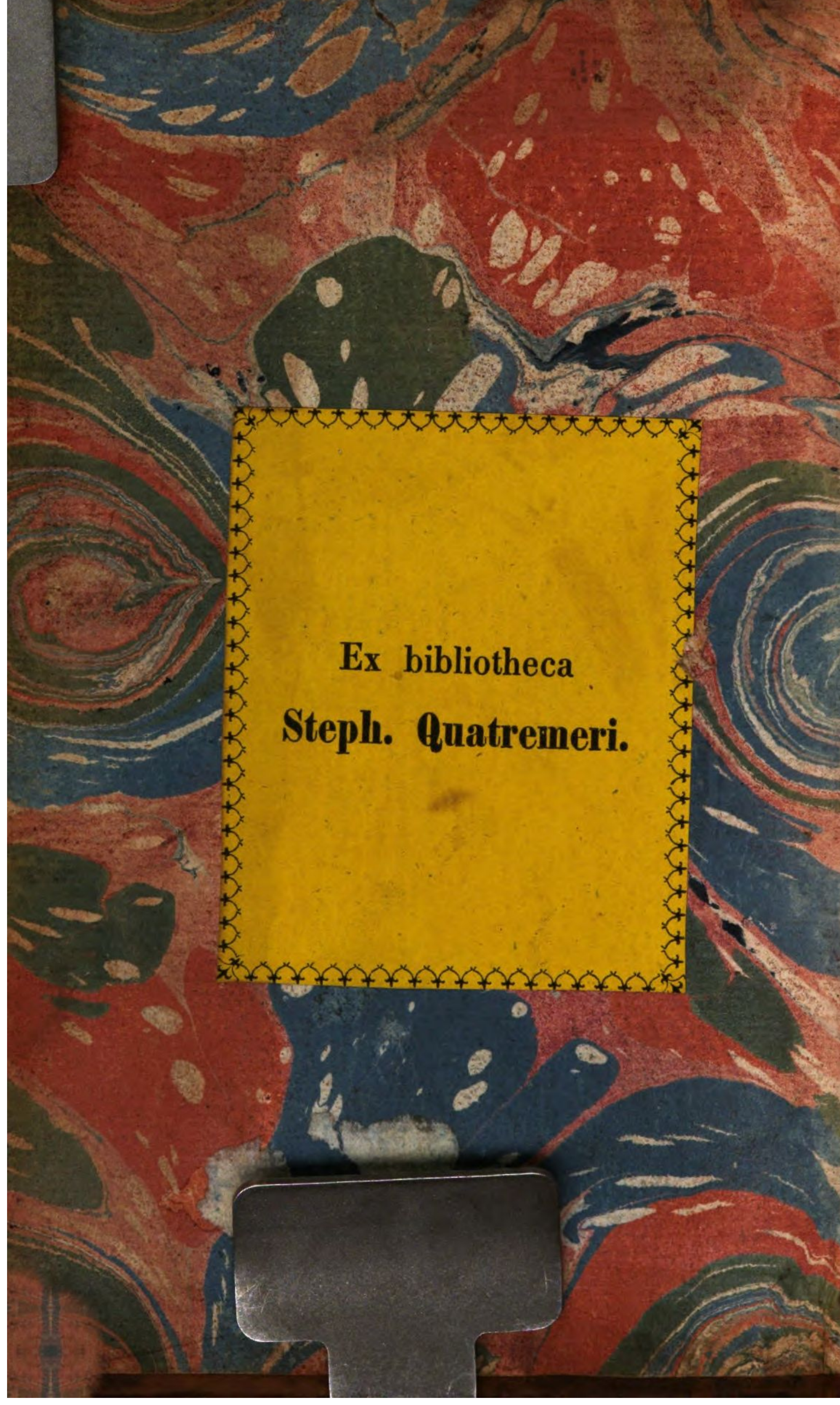

Ex bibliotheca
Steph. Quatreméri.

1567

2th 8° A. gr. b. 3229

~~A. gr. 2236^d~~

R

Theophrastus

845

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ

ἠθικοὶ χαρακτήρες.

THEOPHRASTI
NOTATIONES
MORVM.

ISAACVS CASAVBONVS

recensuit, in Latinum sermonem vertit, &

LIBRO COMMENTARIO

ILLVSTRAVIT.

*Editio ultima recognita, ac infinitis in locis ultra præcedentes
aucta & locupletata,*

Atque paulò ante authoris obitum recognita.

CVM INDICE NECESSARIO.

L V G D V N I,

APVD VIDVAM ANT. DE HARSY,
Ad insigne Scuti Colonienſis.

M. D C X V I I.

NON SINE PRIVILEGIO.

Handwritten text at the top of the page, likely a library or collection identifier.

ISAACVS CASAVBONVS

receptor in Latinum sermonem perit

LIBRO COMMENTARIO

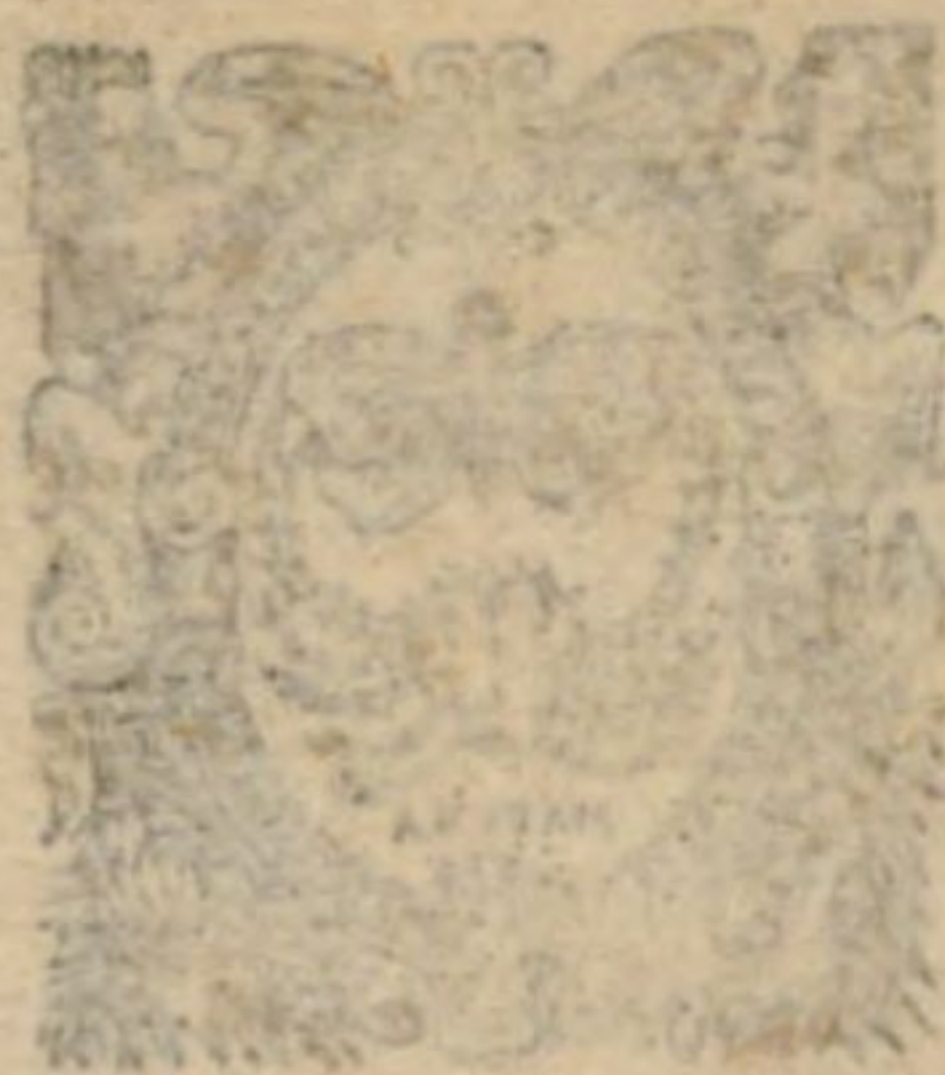
ILLVSTRAT.

editio istius recognitione inspectis in his ubi praeteritis

ante & postea

Aldus, paulo ante auctoris obitum recognita.

CVM INDICE NECESSARIO.

LEONARDVS

APVD VIDERAM ANT. DE HARZY

Ad insignem Sancti Coloniensis.

M. D. C. XLV.

NON SINE PRIVILEGIO.

PRÆSTANTISSIMO

VIRO D.

NICOLAO BRVLARDO

A SILERI.

HENRICI IIII. Francor. & Nauar. Regis
Christianissimi in sacro consistorio Consilia-
rio, & apud Heluetios Rhætóſque Legato,

ISAACVS CASAVBONVS S.

DOCTRINAM morum,
quæ vel vtilissima philo-
sophiæ pars est, BRVLAR-
DE præstantissime, non
vna ratione veteres sa-
pientes tradiderunt. Fue-
re qui in rectè consti-
tuenda vitæ summa, & inueniendo bono,
vt putant, summo, quærendisque & expli-
candis mediis ad beatitatem ducentibus,
suam omnem operam ponerent. Fuere qui

ad singulas vitæ humanæ partes studium
conferrent suum, & quid cuique personæ,
cuique ætati conueniret, quæ officia singu-
lorum, docere laborarent. Illam priorē ve-
teres *διδασκαλικήν*, hanc posteriorē *θεωρητικήν*,
φιλοσοφίαν nuncuparunt. Fuit verò
& tertium quoddam tractandę morum di-
sciplinæ genus, è re *χαρακτηριστικόν* ab iisdē
illis nominatum. Pulcherrimam hanc phi-
losophandi viam, primus, vt videtur, senex
facūdislimi oris, Theophrastus inuenit: pri-
mus certè, quod ex antiquis monumentis
constet nobis, in eo se, & elegantissimum
illud ingeniū suum exercuit. Neque abest
coniectura, summū virum cū à Platone
didicisset, Virtutem, si oculis cerneretur,
mirabiles sui amores excitaturam: rationē
& vestigasse prudenter, & peruestigasse so-
lenter, qua cū virtutis speciem pulcherri-
mam, tum etiā vitiorum dedecus ac turpi-
tudinem ipsis pene dixerim corporis oculis
spectandam exhiberet. Magnum sanè au-
sum, & eo viri dignissimum, qui felici illo
seculo viueret, quod tulit Socratem, Plato-
nem vidit. Aristotelem generi humano de-
dit: III. viros constituendæ philosophię fi-
ne dubio diuinitus excitatos. Quorum in
finu

finu & gremio cū fuerit hic de quo loqui-
mur educatus, nec dubium, nec mirum est
eam ipsum scientiæ *Βαθύτηλα* esse consecu-
tum eam scribendi facultatem adeptum, vt
nihil vnquam sit ab eo profectum, quod nō
visum sit studiosis sapientiæ omnib. nume-
ris perfectum. Testes sunt huius tantæ illius
præstantiæ, cū alia hominis monumenta,
quæ in studiosorum manibus, hodièq; ver-
santur: tum hic quoq; liber aut libri potius
ἄποσπασμα quod me auctore, atq; inter-
prete in tuam se clientelam, si pateris B. R. V.
LARDE clarissime gestit tradere. Est autem
hic ille Theophrastei ingenij fœtus, de quo
paulò antè dicebam: liber sine dolo dicam,
aurum contra non carus. Nam quod ille in-
reger ad nos nō peruenierit adeò non debet
ea calamitas reliquiarum istarum pretium
apud nos imminuere: vt contrà potius eò
maiore cura ac studio, ceu tabulæ aliquæ ex
ingenti naufragio superstites, colligēdeq; no-
bis colligandæq; videantur. Neq; sanè vere-
ri vnquā subiit, ne, quas horas in emendan-
do, vertendo, & explicando hoc Fragmen-
to ponebamus, eas docti viri malè nos col-
locasse iudicarent. Et verò præter grauiissi-
morum virorum adhortationes, quibus ex-

citati primū sumus ad hanc qualem-
que operam Theophrasto commodandam:
exemplo etiam sumus confirmati doctissi-
morum hominum, quos ante nos in eādem
descendisse arenam videbamus. qui si tan-
tum aut temporis aut diligentiae huic nego-
tio impendissent, quantum res postulabat;
facile mihi persuadeo potuisse illos & mihi
& aliis omnib. occasionem præripere falcem
in ipsorum messem iniiciendi. Verū quid
inter illorum editionem & nostram hanc
interfit, doctis candidisq; lectorib. æstiman-
dum & iudicandum relinquimus. In primis
autem te, B R V LARDE sapientissime, arbi-
tror ferimus: cuius iudicio si stabit & pro-
babitur nostra hæc opella, ne causa nō erit,
cur de cæterorum eruditorum calculis aut
desperemus, aut multū simus solliciti. quod
enim ille olim de Platone, id ego nō mino-
ri iure nunc, de te, Vnus tu mihi instar om-
nium. Nam & is es tu, in quo vno cunctas
habitare virtutes, quas in aliis mirari sole-
mus singulas, vno omnes ore pridem faten-
tur. Te quondam in media patria, & in ocu-
lis tuorum ciuium Reip. gubernacula inte-
gritate, iustitia, & moderatione summa in-
ter præcipuos tractantem, laudib. in cælum
omnes

omnes ferebant. Te nunc legationis huius
amplissimo munere difficillimis hisce & tã-
tùm non desperatis temporibus sapientissi-
mè, prudentissimè, fœlicissimèque fungen-
tem, omnes mirantur. Te deniq; fortissima
Heluetiorum gens tãquam vnicum & cœ-
lo delapsum fidei constantiæ, veritatis gra-
uitatis & vt vno verbo dicam, veteris illius
Francicæ generositatis, quæ pridē defecisse
in nostra gente artib. corrupta exoticis, vi-
debatur, exēplar intuetur suspicitq;. Quid
ego nunc commemorem, non iuris civilis
tantùm, sed plurimarum artium honestissi-
marum accuratam cognitionem? quid sum-
mum illum amorem, ardorémq; in litteras,
& cùm plurima teneas, plura in dies discen-
di desiderium? quod cùm à puero maxi-
mum tibi naturæ auctor Deus inoleuisset,
ne nunc quidem inter tantas, tam molestas,
tam difficiles curas & occupationes relan-
guit, nedum exaruerit. Accedit ad has tan-
tas virtutes tuas, ceu inserta pulcherrima,
singularis morum comitas: quæ te omnibus
bonis non minus reddit amabilē, quàm illa
priora venerabilem. Et erit aliquis qui mi-
retur tantum te gratia, tantum auctoritate
apud omnes pollere? mirarer potius, si qui

esset, qui cum te vidisset, cum loquentem audisset, non stuperet. Equidem, ut primum te vidi, & quæ antè fama de te acceperam, præsens maiora omnia in te agnoui: nunquam ab eo destiti silentio, atque εὐφημία animum istum tuum tam excelsum, & tot virtutibus exaggeratum venerari, cuius affectus, animique in te mei patere obsecro te, vir maxime, extare hoc, cuiusmodi est, testimonium: meamque hanc siue temeritatem, siue audaciam æqui boni consule. Vale. ad. IV. Kalend. Febr. C I O. IO. XC I I.

ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Περὶ τῶν ἡθικῶν χαρακτήρων τῶν Θεοφράστου

Προοίμιον.	Proœmium,	pag. 1.
Περὶ Εἰρωνείας.	De Cauillatione,	4.
Περὶ Κολακείας.	De Adulatione,	6.
Περὶ Ἀδολοχίας.	De Garrulitate,	10.
Περὶ Ἀγρυπνίας.	De Rusticitate,	12.
Περὶ Ἀρεσκείας.	De Blanditia,	15.
Περὶ Απογοίας.	De Desperatione,	19.
Περὶ Λαλιᾶς.	De loquacitate,	22.
Περὶ Λογοποιίας.	De Famigatione, siue rumorum confictio- ne,	25.
Περὶ Ἀναιχιωπίας.	De Impudentia	29.
Περὶ Μικρολογίας.	De sordida parsimonia,	32.
Περὶ Βδελυείας.	De Impuritate, siue mo- ribus impuris,	35.
Περὶ Ληχειίας.	De Intempestiuitate, si- ue inscitia téporis,	38.
Περὶ Ὀρειργίας.	De Sedulitate inepta,	40.
Περὶ Ἀναισθησίας.	De stupiditate,	43.
Περὶ Ἀνύδαδείας.	De contumacia, siue fe- rocitate,	45.
Περὶ Διδαιμονίας.	De Superstitione,	47.
Περὶ Μομφιμοιείας.	De Querela, siue iniqua querulitate,	49.
Περὶ Ἀπιστίας.	De diffidentia,	51.
Περὶ Δυχερείας.	De Fœditate,	53.

Περὶ Ἀνδρείας.

Περὶ Μικροφιλοτιμίας.

Περὶ Ἀνελιδθείας.

Περὶ Ἀλαζονείας.

Περὶ Ὑψηφάνειας.

Περὶ Δφλίας.

Περὶ Ολιγαρχίας.

Περὶ Οψιμαθείας.

Περὶ Κακολογίας.

De insuauitate siue Tæ-
dio 55.

De sordida & inepta
laudis cupidine, 57.

De Illiberalitate, 60.

De Ostentatione, 62.

De Superbia, 65.

De Timiditate, 67.

De Oligarchia, siue mo-
ribus, optimatum, 69.

De Insolentia, siue fera
institutione, 71.

De Maledicentia, 73.

INDEX

INDEX AVCTORVM QVI
IN ISAACI CASAVBONI
Commentario proferuntur, illu-
strantur, emendantur.

A.

178. 180. 196. 198. 208.

212. 232. 236. 240. 243.

246. 248. 250. 252. 268.

273. 288. 296. 317. 318.

336. 341

etius scholiastes 121. 125. 133.

147. 164. 165. 189. 196.

233. 234. 246. 268. 301.

328. 342. 343

Aristoteles 87. 93. 101. 103.

104. 106. 109. 110. 112.

111. 126. 128. 131. 134. 135.

137. 142. 144. 154. 158.

166. 193. 207. 214. 216.

218. 221. 227. 228. 232.

238. 249. 276. 304. 335.

342

illustratur 157. 166. 182.

201. 225. 269. 282

Arrianus 224

Artemidorus 302

illustratur 88. 181. 187. 290

Athenaeus 123. 167. 192.

288. 355

emendatur 140. 204. 218. 219

255.

Elianus 167.

184

Æschines 168

200. 210. 247

emendatur 209

Amphis 140. 218

Anaxandrides 353

Aniaphanes 160

Alexis 160. 165. 195. 203.

235. 268. 254. 295

Ambrosius 127

Ammonius 137. 179

Andocides 132. 250

Andronicus 137. 221. 257

266

Antipater 145

Antiphon 152. 281

Apuleius 169. 183. 112. 264

notatur 112

Alexander Aphr. 189

Aristophanes 10. 105. 115.

116. 120. 131. 132. 133.

138. 143. 147. 148. 152.

153. 159. 163. 164. 171.

255.347
illustratur 182.268.297
304.251
Augustinus 291.296
Ausonius 296

C

Callimach. 144.153.167
Cato 129.235
Charisius 152
Cicero 85.86.89.90.102.
113.118.129.136.155.157.
177.198.214.229.239.
243.252.257.262.272.
294.296.336.339.346
illustratur 1018.155.159.
185.257
Clearnchus 111
Clemens 289.295
Columella 145.293
Cor. Fronte 306
Cor. Tacitus 173
Cræes 337

D

Demosthenes 107.133.170.
177.181.188.206.208.
216.238.244.246.
267.272.276.304.338
illustratur 192.332

eius scholiastes 166.248.325
notatur 183.246
Dinarchus 187.192
Dion Ch. ystomus 128.158
182.260.293.309.239

Dio Cocceius 239
Diodorus Siculus 98
Diogenes Laertius 83.85.
144.298

emendatur 98
Dionysius Hal. 121.160.242
Diphilus 149
Donatus 120.121.338

E

Ecclesiastici liber 285.288
illustratur & emendatur
229
Epicharmus 136
Etymologicum magnum
149.171.215.247
Euripides 104.105.125.
156.159.161.220.268.
273.278.288.299.300
eius scholiast. 132.268
Eustathius 84.113.145.
167.197.219.274.338

F

Festus 111.181.288
Gale

G

Galenus 96.113.137.242

Gellius 85.130.202

Glossarij auctor 111.128.

149.155.171.179.185.

224.226.257.297

emendatur 158.233.253

notatur 165

H

Harpocraton 257.283

Heliodorus 159

Hermippus 84.

Herodotus 192

Hesiodus 298

Hesychius 111.114.339.159

165.178.186.204.217.

246.247.289.297.330

emendatur 253.254

Hierocles 233.266.285

Hieronimus 198.204.237

289

Hippocrates 94.112.114.

143.147.252.265

Horatius 94.95.105.108.

111.118.123.130.133.135.

138.144.149.168.169.

200.204.216.221.226.

239.307.327.330

eius interpretes vetus. 204

Homerus 92.108.125.137

144.156.219

I

Inceri auctores 156.176.

188.189

Iobus 82

Isocrates 184

Iulius Pollux 122.124.139.

165.168.192.252.253.

257.288.338

Iurisconsulti. 184.186.234

Iuuenalis 139.121

125.145.146.157.168.

169.173.177.185.189.

206.227.228.229.252

255.278.302.321.329

eius interpretes 168.227

L

Leonidas 255

Linus 268

D. Lucas 179.208.253

Lucianus 86.101.126.146

147.183.202.220.224.

250.253.284.338

emendatur 138

Lucilius 221.262

emendatur 151.160

Luci

Lucilius poeta Gra. 219
Lucretius 180
Pyrrhus 191

M

Maccabæorum libri 166
illustrantur 230
Macedonius 254
Macho 245
Martialis 118. 168. 169.
 192. 220. 231. 241.
Maximus Tyrius 183
Menander 106. 268. 337
Moses 298

N

Nonius 151. 153. 180. 345
notatur. 135

O

Oppianus 240. 263
illustratur 141
Ovidius 236
notatur 135

P

Palladius 293
Parmenio 257

D. Paulus 89. 232
Paulus IC. 216
Persius 203. 204. 302.
 329. 339

Petronius 333
Pherecrates 252
Philemon 282
Pindarus 108. 112. 193.
 218. 253. 340
eius scholiastes 205. 207
Plato 87. 94. 104. 110. 123.
 137. 182. 198. 218. 257.
 263. 265. 267. 277. 279.
 294. 339. 342
illustratur 117. 130. 142.
 144. 250. 257. 284. 286.
 343

emendatur 261
Plato comicus 138. 152
Plautus 104. 106. 107. 108
 120. 124. 134. 136. 139.
 141. 142. 150. 154. 158.
 160. 163. 178. 179. 194.
 208. 212. 213. 217. 224.
 229. 235. 243. 257. 259.
 271. 275. 278. 279. 280.
 290. 295. 300. 304. 309.
 311. 337. 346

emendatur 139. 282
illustratur 150. 226
Plinius 150. 166. 169. 172.
 192. 293

emen

emendatur 98
Plinius iunior. 114. 116. 122
 173. 179. 224. 235. 284.
Plutarchus 102. 105. 112.
 115. 119. 123. 129. 132.
 133. 144. 161. 164. 172.
 208. 211. 213. 215. 216.
 217. 233. 240. 244. 246.
 264. 268. 274. 291. 294.
 303. 304. 327. 337. 343.
illustratur 113. 142. 162
 169. 264

emendatur 239
Porphyrus 236. 237. 302
Polybius 180. 243. 304

Q

Q. Cicero 155. 309
Q. Curt. 94. 224. 258

R

Rhetorica ad Herennium
 90. 197. 339

S

Salvianus 259
Samuelis liber 305
Sapientiae liber 89. 199
Sappho 140. 239
Satyrus 91

Servius 303
Seneca pater 117. 215. 237.
 239. 275.

Seneca 89. 108. 113. 122.
 223. 126. 148. 168. 174.
 176. 206. 225. 228. 241.
 250. 271. 273. 280. 285.
 287. 289. 291. 305. 341

Sibilla 295

Sidonius 118

Solinus 167

Solon 191. 199

Sotades 334

Sophocles 104. 125. 135. 213

Sophon 182

Strabo 168. 179

Stobaeus 137

Suetonius 229. 268. 292

Suidas 148. 168. 263. 289

Symmachus 330

T

Tatianus 248

Teles 151. 225

Terentius 120. 122. 124. 130

132. 141. 155. 213. 267. 277

279. 295. 305. 307. 330.

Tertullianus 244

illustratur 137

Themistius 128. 213

Theognis 306

Theocritus

Theocritus 136.170.205
 241.259.308
eius scholiasies 169
Theophrastus 97.169.192
 241
illustratur 171
emendatur 209
Thucydides 143
Turpilus 135
Tyrtæus *ibid.*

V
Valerius Maximus 150
Varro 135.147.192.232.
 273.287.305
Virgilius 172.303
Alpianus I.C. 234.258
X
Xeno 185
Xenophon 93. 175. 240.
 271.274

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ

ἠθικοὶ χαρακτῆρες.

THEOPHRASTI

CHARACTERES ETHICI,

sive,

Morum descriptiones.

ISAACO CASAVBONO

INTERPRETE.

SÆP E equidem iam antè quum hac de re attentius cogitare cœpissem, miratus sum, sed nec mirari fortasse desinam, quid causæ sit, cur quum Græcia omnis eidem cœlo subiecta sit; quum etiam Græci omnes eodem modo instituantur; non omnes tamen iisdem moribus

ΔΗ μὲν καὶ πρῶτον πολὺ λαὸς ὀπίσθησας τῇ Διόνοισι, ἐπαύμασα, ἴσως ἢ οὐδὲ παύσομαι θαυμάζων, τί δή ποτε τῆς ἑλλάδος ὑπὸ τὸν αὐτὸν αἶρα κειμένης, καὶ πάντων τῶν ἑλλήνων ὁμοίως παιδευομένων, συμβέβηκεν ἡμῖν οὐ πλὴν αὐτῶν τάξιν τῶν

A

τρόπων ἔχειν. ἐγὼ γάρ, ὦ Πολύκλεις, θεωρήσας ἐκ πολλῆς τινὸς ἀνθρωπίνῃ φύσει, καὶ βεβιωκὼς ἔτη ἑνενήκοντα ἑννέα, ἔτι δὲ ὠμοληκὼς πολλαῖς τε καὶ παντοδαπαῖς φύσεσι, καὶ ὥσπερ θεαμένῳ ἐξ ἀκριβείας πολλῆς τοὺς τε ἀγαθοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς φαύλους ὑπολαβὼν δεῖν συγγραψαὶ αἰεκάτεροι αὐτῶν ὀπιτηθῆσθαι ἐν τῇ βίῳ. ἐκθήσω δὲ σοι κατὰ γένος ὅσα τε τυγχάνει γένη τρόπων τέτρως προσκείμενα, καὶ ὅν τρόπον τῇ οἰκονομίᾳ χρῶνθαι. ὑπολαμβάνω γάρ, ὦ Πολύκλεις, ὅτι ὑοὺς ἡμῶν βελτίους ἔσεσθαι, καταλειφθέντων αὐτοῖς ὑπομνημάτων τριούτων.

vtamur. Ego siquidem, mi Polycles, quo à multo tēpore hominum naturas essem contēplatus (quippe qui annos nonaginta nouem iam vixerim: & cum multis, atque omnis generis naturæque hominibus sim versatus quum inquam diligentia magna & probos simul & improbos homines considerassem atque inter se comparassem, faciendum duxi, vt quæ sit vitæ degendæ utrorumque ratio, hoc scripto complecterer. Exponam autem tibi generatim, cum omnes morū species quibus illi sunt præditi, tum quis sit illorum vitæ cotidiana modus. Liberos enim nostros, mi Polycles, fore meliores existimo, si monumenta
ipsis

ipsis huiusmodi reliquerimus, quæ sibi pro exemplo proponentes, optimè moratos quosque sint electuri, quibus cum versentur & consuecant, ut in viros tandem nihilo illis deteriores euadant. Sed iam ad rem ipsam me accingam. Tuum erit, ad ea quæ dicam, animum advertere, & an rectè dicam pernoscere. Igitur, missis præfationibus, & iis quæ multa poterat de re afferri initium dicendi faciam ab illis qui cauillationem amplexi sunt, vitiumque ipsum primò definiam: deinde cauillatorem hominem describam qualis sit, & qui eius mores. Postea verò alias quoque animi affectiones generatim, ut antè diximus, explicare conabimur.

οἷς ὡς δειγμασι χρώ-
 μωροι, αἰρήσονται τοῖς
 εὐχημονεσάτοις συ-
 ναί τε καὶ ὁμιλεῖν, ὅπως
 μὴ καταδέεσθαι ὥσιν
 αὐτῶν. τρέφομαι ἤδη
 ἐπὶ τῷ λόγῳ. σὸν δὲ, πα-
 ρακολουθήσαι τε καὶ
 εἰδῆσαι εἰ ὁρθῶς λέγω.
 πρῶτον μὲν οὖν ποιή-
 σομαι τὸν λόγον ἀπὸ
 τῆς εἰρωνείας ἐξηλωκό-
 των! ἀφείδεις γὰρ προσι-
 μιάζεσθαι ἔτι πολλά πε-
 ρὶ τῶν πραγμάτων λέ-
 γειν. καὶ ἀρξομαι πρῶ-
 τον ἀπὸ τῆς εἰρωνείας,
 καὶ ὀριοῦμαι αὐτῇ
 εἶθ' οὕτως τὸν εἰρωνα
 διέξειμι, ποῖός τις ἐστὶ,
 καὶ εἰς τίνα τρόπον κα-
 τελεῖται. καὶ τὰ ἄλ-
 λα δὲ τῶν παθημά-
 των, ὡς περὶ ἐπεθέμην,
 πειράσομαι κατὰ γέ-
 νος φανερά καταστή-
 σαι.

HΜΕΝ οὖν εἰ-
 ρωνεία δόξειεν
 εἶναι, ὡς τύπῳ λα-
 βεῖν, περὶ οἷσις ἵππ
 τὸ χεῖρον πράξεων
 καὶ λόγων. ὁ ἢ εἰρων,
 τριούτῳ τίς ἐστίν, οἷς
 περσελθὼν τοῖς ἐ-
 χθροῖς ἐθέλειν λαλεῖν,
 οὐ μισεῖν καὶ ἐπαινεῖν
 πρὸντας, οἷς ἐπέθετο
 λάθρα, καὶ τοῦτοις συλ-
 λυπεῖσθαι ἡττωμένοις.
 καὶ συγνώμην ἢ ἔχειν
 τοῖς κακῶς αὐτὸν λέ-
 γουσι. καὶ ἵππ τοῖς
 καθ' ἑαυτὸν λεγομένοις,
 καὶ πρὸς τοὺς ἀδικουμέ-
 νους καὶ ἀγανακτου-
 ντας πρῶτος ἀφ' ἑλπί-
 δος. καὶ τοῖς ἐντυγχά-
 νειν κατὰ ἀπουσίαν βου-
 λομένοις, πρὸς ἄξια ἐ-
 πανελεθεῖν καὶ μηδὲν ὦν

CAuillatio igitur, si
 quis rudi defini-
 tione complecti velit,
 est cum factorum tum
 dictorum in deterius fi-
 ctio. Homo autem ca-
 uillator talis est, qui ad
 inimicos suos adeat,
 quasi alloqui eos velit,
 non amplius odisse: qui-
 que illos quibus clam
 struit insidias, præsentes
 laudet, & si victi fue-
 rint, eorum vicē doleat.
 Si quis ipsi maledicat,
 ei ignoscit: iactaque in
 se cōuitia negligit, cum
 iis etiam, qui quòd in-
 iuriam ab ipso passi sint,
 quiritant, blandè beni-
 gnéque loquitur. Eos
 qui ipsum cōfestim con-
 uentum velint, iubebit
 redire iterum. Quicquid
 agit

agit, clam id habet, & te adhuc deliberare dicit. Idem se modò aduenisse fingit: aut sub vesperam venisse, & è via languere. Pecuniam mutuò rogātibus, aut eranū ab ipso exigētibus; Nihil vendo, inquit: è cōtrario quum nihil vendet, tum vendere se affirmabit. Quū quid audiuerit, videri volet animum non aduertisse. Quum quid viderit, negabit vidisse. Pactus aliquid, negabit se meminisse. De aliis dicit se cogitaturum, alia nescire, mirari alia: de quibusdā se quoque iam antè similiter cogitasse. Denique frequēs omnino in eius ore huiusmodi est oratio, Non credo: Non puto: Obstupefco. Sese etiā aliū fuisse dicet. Item, Atqui non hæc e-

πραττει, ὁμολογήσαι, ἀλλὰ φῆσαι βελέυσε-
αι· καὶ προαποιήσεαι
ἄρτι πρὸς γεγεγονέναι,
καὶ ὁψὲ γινέσθαι αὐτόν,
καὶ μαλακισθῆναι· καὶ
πρὸς τοῦ δανειζομένου
καὶ ἐρανίζοντος, ὥς οὐ
πωλεῖ. καὶ μὴ πωλῶν,
φήσει πωλεῖν· καὶ ἀκέρ-
σας τί, δόξει μὴ πρὸς-
ποιεῖσθαι· καὶ ἰδὼν, φή-
σει μὴ ἑωρακέναι· καὶ
ἐμολογήσας, μὴ με-
μνήσας. καὶ τὰ μὲν σκέ-
ψασθαι φάσκει, τὰ δὲ
ἐκ εἰδέναι, τὰ δὲ θαυ-
μάζειν, τὰ δὲ ἤδη πο-
τὲ καὶ αὐτὸς ἔγωγε δι-
λογίσεσθαι. καὶ τὸ ὅλον,
δεινὸς τῷ τριούτῳ τρό-
πῳ τῷ λόγου χρη-
σθαι, οὐ πιστεύω, οὐχ
ὑπολαμβάνω, Εκ-
πλήττομαι καὶ λέγει
ἑαυτὸν ἕτερον γεγε-
νοναί. καὶ μὲν, οὐ ταῦ-

τὰ πρὸς ἐμὲ διεξῆει.
 ὡς δὲ δοξὸν μοι τὸ
 πρᾶγμα, ἄλλω τινὶ
 λέγε' ὅπως ἢ σοι ἀπι-
 σήσω, ἢ ἐκείνου κατὰ-
 γνῶ, ἀπορούμαι· ἀλλ'
 ὅρα μὴ σὺ θαῦτον πι-
 τεύῃς τοιαύτας φωνὰς
 καὶ πλοκάς ἐπαλιλ-
 λογίας· οὗ χεῖρων ἐστὶν
 εἶρεῖν ἔδεν· τὰ δὲ τῶν
 ἡθῶν μὴ ἀπλᾶ, ἀλλ'
 ἐπίβουλα, φυλάττεσθαι
 μάλλον δεῖ ἢ τοῦ ἔ-
 χεις.

Π Ε Ρ Ι Κ Ο-
 λακείας.

ΤΗΝ δὲ κολα-
 κείαν ὑπολάβοι
 αἱ τὶς ὁμιλίαν ἀχρεῶν
 ὦναι, συμφέρουσαν ἢ τῷ
 κολακίδοντι. τὸν δὲ
 κόλακα τριούτον τινα,
 ὥς τε πορδύορμον ἀ-

rat ipsius apud me ora-
 tio. Res mihi videtur mi-
 ra, & fidem omnem su-
 perare : Quære alium
 cui ista narres : Tibi ne
 credam, an illius da-
 nem fidem, nescio. At tu
 caue sis vocibus istius-
 modi & inuolucris si-
 mulationum recantatis
 dictis credas: qua re de-
 terior nulla queat repe-
 tiri. Enimvero mores
 huiusmodi hominum,
 non simplicium sed in-
 sidiosorum, magis quàm
 viperas fugere debe-
 mus.

DE ADVLA-
 tione.

Adulationem ve-
 rò putet aliquis
 esse turpem vitæ quoti-
 dianæ consuetudinem,
 sed quæ adulatori con-
 ducat. Adulator autem
 is est, qui si cum aliquo
 ambu

ambulet, ei dicat, Viden' vt omnes in te oculos conuertunt? Fit hoc nemini ex omnibus ciuibus præterquam tibi. Heri in porticu magnū bonæ existimationis tuæ fructum capiebas. Nam quum homines ibi plus quàm triginta federent, fermóque incidisset, Equis ciuiū esset optimus? & orfos ab ipso, & in eiusdē nomen simul omnes recidisse. Hæc ille loquitur, aliáq; his similia idem ex illius vestimētis cui assentatur, floccos solet eximere. Quòd si qua vel palea vel festuca è vento acta illius capillamento adhæserit, tollit adulator; & simul renidens, En, inquit, quia biduo hoc ego te non vidi, vt canitie barba tibi est referta: atqui tu sanè, qui id ætatis

μα εἰπεῖν, Ἐνθυμῆ
ὥς ἀποβλέψουσιν εἰς
σὲ οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὐδὲν γίνεσθαι τῶν ἐν
τῇ πόλει πλεονῆς ἢ σοί.
ἡ δ' οὐκ οἶμαι χθὲς ἐν
τῇ σοῦ· πλειόνων γὰρ
ἢ τριάκοντα ἀνθρώπων
καθημένων, καὶ ἐμ-
πεσόντων λόγου τίς
εἴη βέλτερος, ἀπὸ
αὐτοῦ ἀρχαμύνης πάν-
τας, ἵππ' ὃ ὄνομα αὐ-
τοῦ κατενέχθηναι. καὶ
ἄλλα τιαῦτα λέγειν.
ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀφε-
λεῖν κροκίδα. καὶ εἰάν
τι πρὸς τὸ τρίχωμα
τῆς κεφαλῆς ἀπὸ
πνέμεται * πρὸς σε-
νεχθῇ ἄχυρον καρφε-
λογῆσαι. καὶ ἵππ' γε-
λάσας ἢ εἰπεῖν, ὁρᾷς,
ὅτι δύοῖν σοι ἡμερῶν
ὅσον ἐντετύχηκα, πό-
λιων ἔχηκας τὸν πώ-
γωνά μετόν. καὶ πρὸς,

γρ. προσ-
αχ. ἡ.

εἴ τις καὶ ἄλλος, ἔ-
 χεις πρὸς τὰ ἔτη μέ-
 λαιναν τὴν τρίχα. καὶ
 λέγοντες ἢ αὐτῶν τι,
 οὐδ' ἄλλος σιωπᾶν
 κελεύσαι, καὶ ἐπαινε-
 σαι δὲ ἀκοντοί. καὶ
 Ἰπσημένας ἢ, εἰ
 παύσεταί, Ὀρθῶς. καὶ
 σκώψαντι * πικρῶς ἐ-
 πιγελάσαι, τό τε ἱ-
 μάτιον ὥσαι εἰς τὸ
 σόμα, ὥς δὴ οὐ διυ-
 νάμην καταχεῖν
 τὸν γέλωτα. καὶ οὐδ'
 ἀπαντῶντας Ἰπση-
 ναί μικρὸν κελεύσαι
 ἕως ἂν αὐτὸς πα-
 ρέλθῃ. καὶ τοῖς παι-
 δίοις μῆλα καὶ ἀπίους
 πριάμην, εἰσενέγ-
 κας δροῦσαι, ὁρῶν-
 τες αὐτῶν. καὶ φι-
 λήσας δὲ εἰπεῖν, χρη-
 στέ πατρός νεότης!
 καὶ συωνέμην δὲ
 κρηπίδας, τὸν πόδα

2 p. ψυ-
 χρῶς.

homo sis, habes ut si quis
 alius capillos nigros. Iam
 si aliquid dicat. Ille, hic
 verò adulator silentium
 omnibus imperare, in os
 laudare, dicenti voce ge-
 stūque applaudere, & ubi
 finem dicēdi fecerit, Di-
 ctum bene! acclamare.
 Quòd si quem Ille sale
 aliquo perstrinxerit, eū-
 dem iste acerbè irride-
 bit, vestēmque in os si-
 bi indet, quasi risum te-
 nere non queat. In via
 si qui fiant obuij, siste-
 re gradum iubet, do-
 nec Ille transierit. Mala
 etiam & pyra à se emptā
 domum liberis Illius af-
 ferre, & spectante ipso
 dare moris habet: at-
 que adeo ipsos oscula-
 tus, Probi patris pulli-
 tiem! ait, exclamans.
 Crepidas ementi si co-
 mes affuerit, pedem di-
 cet

cet ipso calceo esse concinniore. Adeunte Illo ad amicorū aliquē, cursu præire assentator, & huic quidē, Venit Ille, inquit, ad te: statimque reuersus Ego, ait, de tuo aduentu præmonui. Sanè etiam quæcūq; ad muliebrem forum pertinet, didicit iste omnia sedulò & diligenter ministrare: necnō ex omnibus conuiuiis vinū primus laudare: & Illi assidue assistens, dicere, Vt tu molliter comedis? & de iis quæ mēsa sunt apposita, aliquid attollens, Hoc verò, ait, quàm bonum est: Quærere etiā amat, nūquid Ille frigeat, nunquid tegi adhuc & amplius amiciri velit: & quidem hæc dicens, ad aurem hominis se inclinat, eiq; aliquid insusurrat in eundem etiam dū

Φῆσαι εἶναι δ' ὑπερβολώτερον τὸν ὑποδήρα-
τῶ. καὶ πορβορμύς
πρὸς τινὰ τῶν φίλων,
πρωδραμῶν εἰπεῖν,
ὅτι πρὸς σε ἔρχεται
καὶ ἀναστρέψας, ὅτι
πρωσήγελκα. ἀμε-
λει ἢ καὶ τὰ ἐκ γυναι-
κείας ἀγορᾶς ἀκρο-
νῆσαι δυνατὸς ἀπνέ-
σι. καὶ τῶν ἐσιω-
μύων, πρῶτον ἐ-
παινέσαι τὸν οἶνον. καὶ
* πρωδραμύων εἰπεῖν, γρ. παρὰ
κειμένω
ὥς μαλακῶς ἐσθίεις!
καὶ ἄρας τὶ τῶν ἀπὸ
τῆς τραπέζης, Φῆσαι,
τυτὶ ἄρα ὥς οἰστὸν
ἐσσι! καὶ ἐρωτῆσαι μὴ ῥι-
γοῖ, καὶ ὀπιβαλέως
βάλεται καὶ ἔτι πεί-
σειλαι αὐτόν. καὶ μὲν
ταῦτα λέγων, πρὸς τὸ
οὖς πρωσιπίων, ψι-
θυρίζειν καὶ εἰς ἐκεί-
νον ἀποβλέπων, τοῖς

ἄλλοις λαλεῖν. καὶ τὸ
 παῖδος ἐν τῷ θεάτρῳ
 ἀφελόμενον ἰσχυρὰ περὶ
 κιθάρα, αὐτὸς ὑπο-
 στήσας. καὶ τὴν οἰκίαν
 φῆσαι εὖ ἡρχιτεκτονῆ-
 ας. καὶ τὸν ἀγρόν εὖ
 πεφυτευμένον καὶ τὴν ἐ-
 κόνα ὁμοίαν εἶναι τὸ κε-
 φάλαμον, τὸν κόλακά
 εἶναι θεάσασθαι πάντα καὶ
 λέγοντα καὶ πράττοντα
 οἷς χαριεῖσθαι ὑπολαμ-
 βάνει.

Π Ε Ρ Ι Α Δ Ο -
 λεσχίας.

Η Δ Ε ἀδολεσχία
 ἐστὶ μὲν διησις
 λόγων μακρῶν καὶ ἀ-
 περοβουλεύτων. ὁ δὲ
 ἀδολεσχῆς, τοιοῦτός
 ἐστὶν οἷον μὴ γι-
 νώσκει τούτῳ πρὸς
 κριζόμενον πλε-

alios alloquitur, oculos
 defixos habet. Pulvinos
 in theatro puero adem-
 ptos, ipse substernit. Do-
 mum ait benè & inge-
 niosè fuisse dimensam &
 ædificatam : agrum dili-
 genter consitum: imagi-
 nem peresse similem. In
 summa, assentatorem
 semper videas & facere
 omnia & dicere quæ au-
 dientibus putat fore
 grata.

DE GARRU-
 litate.

G Arrulitas est lon-
 gorum & inconfi-
 deratorum sermonum
 effusio. Garrulus au-
 tem eiusmodi est, qui
 vel apud ignotum iux-
 tim ei assidens, uxoris
 suæ

suæ laudes predicare instituat: deinde quod præcedenti nocte somniauerit, id narret: tum quæcunque in cœna sibi fuerint apposita, omnia figillatim recēseat. Mox verò vbi incaluerit, homines huius sæculi dicet esse antiquis deteriores: frumenta in foro vilivænisse pretio: peregrinos esse in vrbe quàm plurimos: mare statim à Dionysiis patere nauibus: & si Iupiter pluerit, eorū quæ terra conduntur meliorem fore prouentum: seq̃ue agrum suum in sequentem annum esse culturum: ait etiam viuēdi rationes esse perdifficiles: & quū Mysteria agitarētur, Damippum facē omnium maximam statuisse. Quærit

σίον, πρῶτον μὲν τῆς
ἑαυτοῦ γυναικὸς εἶπεν
ἐγκώμιον. εἶτα ὁ τῆς
νυκτὸς εἶδεν ἐνύ-
πνιον, τοῦτο διηγήσα-
το· εἶθ' ὧν εἶχεν ὅππῃ
τῶν δείπνων τὰ καθε-
καστα δεξιελθεῖν· εἶτα
δὴ περὶ χωροῦν τοῦ
πράγματ^{ος}, λέγειν
ὡς πολὺ πονηρότεροί
εἰσιν οἱ νῦν ἄνθρωποι
τῶν ἀρχαίων· καὶ ὡς
ἀξιοὶ γεγονόασιν οἱ πυ-
ροὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ· καὶ
ὡς πολλοὶ ὀπιδημοῦ-
σι ξένοι. καὶ πάλιν θά-
λατταν ἐκ Διονυσίων
πλώϊμων εἶναι· καὶ, εἰ
ποιήσκειν ὁ Ζεὺς ὕ-
δωρ, τὰ ἐν τῇ γῇ βελ-
τίω ἔσεσθαι· καὶ, ὅτι ἀ-
γρὸν εἰς νέωτα γεωρ-
γήσῃ. καὶ, ὡς χαλε-
πὸν ἐστὶ τὸ ζῆν. καὶ, ὡς
Δάμιππος μυστηρίοις
μεγίστην δαῖδα ἔστησεν.
καὶ

καὶ, Πόσοι εἰσὶ κίονες, τὰ
 ὁδοί, καὶ, Χθὲς ἡμε-
 ρα. καὶ, Τίς ἐστὶν ἡμέρα
 σήμερον, καὶ ὑπομέ-
 νη τις αὐτὸν, μὴ ἀφί-
 στασθαι. καὶ ὡς Βοηδρο-
 μιῶν καὶ μὲν ἐστὶ τὰ
 μυστήρια, Πυανεψιῶ-
 νος καὶ Ἀπαρύρια, Πο-
 σειδεῶν καὶ τὰ κατ'
 ἀγροὺς Διονύσια. πά-
 ρασείσαντα καὶ χρὴ οὕ-
 τισι τῶν ἀνθρώ-
 πων καὶ ἀφράδμον
 ἀπαλλάττεσθαι, ὅστις
 ἀπύρεται βούλεται εἶ-
 ναι. ἔργον γὰρ συναρ-
 κείας τις μήτε σχολῇ,
 μήτε πρὸς δὲ διαγινώ-
 σκεσθαι.

ΠΕΡΙ ΑΓΡΟΙ-
 ΚΙΑΣ.

Ἡ ΔΕ ἀγροικία
 ὁρίζεται ὅτι εἶναι
 ἀμαθία ἀρχαίων ὅ

etiam, quot sint Odei
 colūnae: & Heri, ait, vo-
 mui: & Quotus hic est
 mēsis dies? Quòd si quis
 patientem se præbeat,
 nunquā ille ab eo disce-
 dat. Narrabit Mysteria
 mense Boëdromione, A-
 paturia Pyanepsione, Po-
 sideonē verò quæ ruri
 agitantur Dionysia, soli-
 ta celebrari. Id genus
 homines demissis mani-
 bus, gradūque gradu fu-
 giat oportet, quisquis fe-
 bre carere volet. Diffici-
 le enim est cum iis dura-
 re, qui neque otij neque
 negotij tempora distin-
 guere norunt.

DE RVSTI-
 citate.

RVsticitas verò ho-
 nestatis & decori
 ignoratio videri queat.

At

At rusticus is est, qui hausto pharmaco in concione nihilominus prodeat: quique vnguentum non suavius fragrare thymo dicat, calceos geltat pede grandiores: voce etiā alta loqui suevit. Amicis necessariisque suis parum fidens, de rebus maximis ad famulos refert, quæcunque in concione audiuit, omnia mercenariis suis, qui ruri apud ipsum opus faciūt, enuntiat. Sæpe etiam veste ita supra genu adducta sedet, ut denudatæ corporis partes conspiciri queant. In via aliorum quidem nihil admiratur, neque vlla re percellitur: sed si bo-

δὲ ἄγροικον, τοιοῦ-
τός τις οἶμαι κυκεῶ-
να πιῶν εἰς ἐκκλη-
σίαν πορεύεσθαι· καὶ τὸ
μύρον φάσκειν οὐδὲν τῷ
θύμον ἥδιον ὄζειν· καὶ
μείζω τῷ ποσὶ θά-
ψο δῆματα φορεῖν·
καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ
λαλεῖν· καὶ τοῖς μὲν φί-
λοις καὶ οἰκείοις ἀπι-
σεῖν, πρὸς ἃς αὐτῷ
οἰκέτας ἀνάκοινοῦσθαι
περὶ τῶν μεγίστων· καὶ
τοῖς πρὸς αὐτῷ ἐργα-
ζομένοις μισθοῖς ἐν
ἀρχῇ, πάντα τὰ ἀπὸ
τῆς ἐκκλησίας διη-
γεῖσθαι· καὶ ἀναβεβλη-
μένῳ ἄνω τῷ γόνα-
τι, καθιζάνει, ὥστε
τὰ γυμνά αὐτῷ φά-
νεσθαι· καὶ ἐπ' αἰκῶ
μὲν μήτε θαυμάζειν,
μήτε ἐκπλήττεσθαι ἐν
ταῖς ὁδοῖς. ὅταν δὲ
ἴδῃ βοῦν, ἢ ὄνεν, ἢ
τρά-

γρ. ὑπο-
φαίν.

τράγον, ἔσηκώς θεω-
 ρεῖν. καὶ περαιρῶν δὲ
 τι ἐκ τῶ ἱαμείου, δει-
 νῶν φαγεῖν, ἔ ζωρό-
 τερον πιεῖν. καὶ πλὴν σι-
 τοποιοῖον πειράν λα-
 θεῖν. καὶ τ' ἀλέσας
 μετ' αὐτῆς τοῖς ἐν-
 δον πασι καὶ αὐτὰ τὰ
 ἰπιτήδεια. καὶ ἀρι-
 στῶν ἢ ἅμα τοῖς ὑπο-
 ζυγίοις * ἐμβαλεῖν τὸν
 χόρτον. καὶ κόψαντες
 πλὴν θύραν ἐπακροῦσαι
 αὐτοῖς. καὶ τὸν κυῖα
 προσκαλεσάμενος, ἢ
 ἰπιλαβόμενος ἢ ῥύγ-
 χους, εἰπεῖν, οὗτος φυ-
 λάσσει τὸ χωρίον, καὶ
 πλὴν οἰπίαν καὶ οὐ
 ἔνδον. καὶ τὸ ἀργύ-
 ριον ἢ πᾶσι τῶ * λα-
 βῶν ἀποδοκιμάζειν,
 λίαν μὲν λυπρὸν εἶναι,
 καὶ ἕτερον ἅμα ἀλ-
 λάττεσθαι. καὶ ὁ ἄρο-
 τρον ἐχρήσεν, ἢ κό-

cū viderit, ibi homo gra-
 dū sistere, & contēplari.
 Quumq; aliquid ē prō-
 ptuaria cella depromit,
 decerptū inde frustū vo-
 rat: & vinū meracius po-
 tat: diligenter interim
 ne hoc ancilla panifica
 resciscat, cauēs. Deinde
 verò cum illa molere, &
 quæ sūt ad victū necessa-
 ria, tū sibi tū vniuersæ fa-
 miliaē parare solet. Inter
 prādendū iumētis pabu-
 lū obiicit: & si quis fores
 pulset, ipse auscultat. Vo-
 cato etiā cane, & eius ro-
 stro manu prehēso, Hic,
 inquit, & agrū & domū,
 quique in ea sunt oēs cu-
 stodit. Argentū quod ab
 aliquo acceperit, quasi
 tenue aut nimis asperū
 solet reiicere, & vt alio
 id sibi mutetur postula-
 re. Aratrum si cui forte
 vtendū dederit, aut co-
 phinum

γε. περι-
 βαλεῖν τὸ
 θύραν.

γε. λαμ-
 βάνων.

phinum, aut falcem, aut
saccum, nocte intempe-
sta illa *repetet*, si per in-
somnia fuerit eorum
recordatus. In urbem cū
venit obuium quemque
interrogans, Quanti, ait,
pelles & falsamenta vā-
nibant? &, Nunquid ho-
die ludi nouam lunam
adducunt? Dicit etiam,
se simul ac descenderit,
tondere velle. Idem can-
tare in balneo, & clavis
calceos suffigere, &, quia
eadem via erat, ab Ar-
chia falsamenta accipe-
re, ac portare ipse, moris
habet.

Φινον, ἢ δρέπανον, ἢ
θύλακον. Ταῦτα τῆς
νυκτός κατὰ ἀγρυπνίαν
ἀναμνησθὲν λόμψονται. καὶ
εἰς ἄστυ καταβαίνων.
ἐρωτῆσαι τὸν ἀπαντῶν-
τα πόσας ἦσαν αἰδι-
φθέρας καὶ τὰ τρι-
χῆ. καὶ εἰ σήμερον
ὁ ἀγὼν νεμηνίαν ἀγεί.
καὶ εἰπεῖν δίδυς ὅτι
βέλεται καταβὰς ἀπο-
κείρασθαι. καὶ ἐν βαλα-
νείῳ ἢ ἀσαι. καὶ εἰς
τὰ ὑποδήματα ἢ ἡ-
λκας ἐγκροῦσαι. καὶ τῆς
αὐτῆς οὐνὸς παριῶν κα-
μίσασθαι * παρ' Ἀρχέου
τοῦ Τριχῆς.

ἢ ἀπὸ
ἱραχίου-
καὶ.

DE BLANDITIA.

ΠΕΡΙ ΑΠΕ-
σκειάς.

Blanditia, si quis eā,
definire velit, est cō-
gressio parum honestas
voluptatis illecebras ha-

Η ΔΕ ἀρέσκεια, ἔστι
μὲν, ὡς ὄρω * πε-
ριλάβεῖν, ἐν ἡδύξει σὺν
ἑπὶ τῶν βελτίστων ἡδο-
νῆς

γρῆπιον

νῆς ᾠδασκαστική· ὁ
 ἢ ἀρεσκῶ, ἀμέλει
 τῶν τῶν οἷον πόρρο-
 θεν περσαγορεύσας,
 καὶ ἀνδρά κρείτιστον
 εἰπὼν, καὶ θαυμά-
 σας ἱκανῶς, ἀμφοτέ-
 ραις ταῖς χερσὶ μὴ ἀ-
 φιέναι· καὶ μικρὸν προ-
 πέμψας ἢ ἐρωτήσας
 τότε αὐτὸν ὄψεται, ἐτι
 ἐπαινῶν ἀπαλλάττε-
 σθαι. καὶ ᾠδασκασταὶ δὲ
 πρὸς δίδαιταν, μὴ μόνον
 ὡς πάρεστι βέλεσθαι ἀρέ-
 σκειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀν-
 τιδίκων, ἵνα κοινὸς εἶναι
 διοκῇ· ἢ ὅς τις ξένους δὲ
 εἰπεῖν ὡς δίκαιοτερα
 λέγουσι τῶν πολιῶν. καὶ
 κεκλημένῳ δὲ ἱππὶ
 δεῖπνον, κελεύσαι κα-
 λῆσαι τὰ παῖδια τὸν
 ἐπιώντα· καὶ εἰσόντα,
 φῆσαι σύ καὶ ὁμοίτερα
 εἶναι τῶν πατρὶς ἐπερ-
 σαγαγόμεν, φιλη-

bens. Blādus verò is est,
 qui è lōgiquiore spatio
 aliquem salutare, & virū
 appellare præstātissimū,
 fortunāque eius admi-
 rari soleat, & vtraque
 manu prehensens, non
 dimittat: sed aliquanti-
 sper comitatus, quærens
 quādo sit illum visurus,
 vix tandem domum re-
 uertatur, eius interim
 laudes prædicās. Idē ca-
 ptus arbiter, nō ei tātūm
 cui adest, sed aduersæ e-
 tiam parti, vt communis
 vtriusq; amicus habeat-
 ur, gratificari studebit.
 Peregrinos iustiora quā
 ciueis loqui dicet. Ad
 cœnam inuitatus, conui-
 uij dominum vt liberos
 suos vocet, rogabit: atq;
 illis ingrediētibus, nega-
 bit ficū ficui tam esse si-
 milem, quā illi sint patri:
 deinde eos ad se vocabit
 oscula

osculatúsque , sibi affi-
dere iubebit: & cum aliis
iocans , En vtrem , in-
quiet , En securim: alios
in finum recumbere dor-
mientes , quamuis one-
re grauetur , finet. Co-
mam sæpius solet ton-
dere: dentes nitidos ha-
bere: vestes quæ vsui ad-
huc esse possint, mutare;
vnguēto vti. Ac fori qui-
dem in eā maximè par-
tem ventitat, vbi sunt ar-
gentariorum mensæ: gy-
mnasia verò illa frequē-
tat , in quibus se ephebi
exercent: in theatro au-
tem & spectaculis iuxta
ipsos prætores sedet. Idē
in foro sibi quidē nihil,
sed amicis qui Byzantiij
sunt , mittenda munera
emtitat, necnon Laconi-
cas canes, quas Cyzicū,
& mel Hymettiū quod
Rhodum mittat: atque

σαι, καὶ παρ' αὐτὸν κα-
θίσαι· καὶ τοῖς μὲν συμ-
παύζειν αὐτοὺς, λέγων,
ἀσκὸς, πέλεκυς. Ἐὰ δὲ
ἔπι τῆς γαστρὸς ἑαὶν
καθίσθαι, ἀμείβει·
βόμῳ· καὶ πλείστα-
κίς ἢ ἀποκείραται, καὶ
τοὺς ὀδόντας λευκοὺς
ἔχειν. καὶ τὰ ἱμάτια ἢ
χρηστὰ μεταβάλλει,
καὶ κρίσματι ἀλείφει-
ται. Ἐν δὲ μὲν ἀγορᾷ
πρὸς τὰς τραπέζας
προσφοίτῃ· τῶν δὲ
γυμνασίων ἐν τέτοις
ἀγίρειν, οὗ ἂν ἔφη-
βοι γυμνάζωνται. τοὺς
ἢ θεάτρῳ καθίσθαι, ὅ-
ταν ἡ θεὰ, πλησίον τῆς
στρατηγῶν καὶ ἀγορά-
ζειν αὐτῷ μὲν μηδέν,
ξένοις ἢ εἰς Βυζάντιον
ἵπταίματα. καὶ Λα-
κωνικάς κυώας εἰς Κύ-
ζικον· καὶ μέλι γ' μήτ-
τιον, εἰς Ρόδον· καὶ ταῦτα

ποιῶν, τοῖς ἐν τῇ πόλει
 διηγείσθαι. ἀμέλει ἣ καὶ
 παύθησαν θρέψαι δεινός,
 καὶ τίτυρον κλήσαοθαι, καὶ
 Σικελικαὶς περσεράς,
 καὶ διορκαδαίους ἀσρα-
 γάλας, καὶ * θυριακάς
 τῶν σπογγύλων λεκύνθους
 καὶ βακτηρίας τῶν σκο-
 λιῶν ἐκ Λακεδαιμό-
 νος, καὶ αὐλαίαν ἔχουσαν
 Πέρσας ἐνυφεισμένους,
 καὶ αὐλίδιον παλαστρι-
 κὸν κόνιν ἔχον, καὶ σφαι-
 ρήριον. καὶ τοῦτο πε-
 ριτῶν χροῶν αἰεὶ τοῖς φι-
 λοσόφοις, τοῖς σοφι-
 σταῖς, τοῖς ὀπλομάχοις,
 τοῖς ἀρμονικοῖς ἵπ-
 πιδείκνυται. καὶ αὐτὸς ἐν
 ταῖς ἵππιδείξεσιν ὕπε-
 ρον εἰπεῖν, ἵππὶ τῷ θεω-
 ρήτων, πρὸς ἕτερον, ὅτι
 τοῦτο ἐστὶν ἡ παλαί-
 στρα.

faciunt, ipse de aliquo è spectatoribus alij di-
 cit, Eccum tibi cuius est hæc palæstra.

hec se facere suis ciuibus
 narrat. Præterea solet idē
 simiam domi alere, sa-
 tyrum emere, & colum-
 bas Sicuias, necnon dor-
 cadios talos, & Thyria-
 cas ampullas ex illis quæ
 forma sunt rotunda: item
 baculos siue scipiones ex
 obliquis. Lacedæmone
 aduectos, necnon au-
 læum cui sint Persæ in-
 texti. Habet etiam idem
 paruulū atrium puluere
 palæstrico respersum, &
 sphæristerium: atque has
 ædium suarum partes
 solet ille obuiο cuiq; vel
 è philosophorum grege,
 vel sophistarum, vel eo-
 rum qui se armis, aut
 musico cantu exercent,
 commodare, vt ibi artis
 suæ periculum faciant,
 quod quidem dum illi

DE VÆCORDIA,
siue perdita audacia.

VÆcordia est per quam aliquis & facere quiduis & loqui cōtra honestatem sustinet. Homo autē is est qui iusiurandū facile suscipiat: qui malē audire ac conuitiis proscindi, susque deque habeat. Moribus est veteratoris calidi improbiq; & hominis spurci, ac quiduis audientis. Atque adeo non pudebit eum, saltare cordacem etiam sobrium, & in comico choro personatum: & quum præstigiæ spectantur, ad quēque spectātium adire & stipem æream exigere: ac si quis tesseram afferēs, gratis spectare postulet, cum eo rixabitur. Cauponam quoq; exer-

ΠΕΡΙ ΑΠΟ-

νοίας.

Η ΔΕ ἀπόνοια, ἐστὶν ὑπομονὴ ἀχρῶν ἔργων καὶ λόγων. ὁ δὲ ἀπονεινομένος, τριούτος τις οἷος ὁμόσαι ταχὺ, κακῶς ἀκοῦσαι, καὶ λοιδορεῖσθαι δυνάμει. πᾶς ἦθει ἀγοράει. καὶ ἀνασέσυρμένος, καὶ παντοποιός. ἀμέλει δυνατός καὶ ὀρχεῖσθαι νήφων τὸν κόρδακα, καὶ περὶ σωπεῖον ἔχων ἐν κωμικῷ χορῷ, καὶ ἐν θαύμασι δὲ τοῦ χαλκούς ἐκλέγειν, κατ' ἑκάστου παριών. καὶ μάχεσθαι τῷ τὸ σύμβολον φέρουσι, καὶ περὶ καθεωρεῖν ἀξιόσι. δεινὸς δὲ καὶ πανροχεῦσαι, καὶ πορνο-

βοσκήσαι, καὶ τελωνή-
σαι, καὶ μηδομίαν αἰ-
χρὰν ἐργασίαν ἀπο-
δοκιμάσαι, ἀλλὰ κη-
ρύττειν, μαγειρεύειν,
κυβδέειν, πλὴν μητέ-
ρα μὴ τρέφειν, ἀπά-
γεσθαι κλοπῆς, τὸ δεσ-
μωτήριον πλείω χρό-
νον οἰκεῖν ἢ πλὴν ἄν-
θρωπος οἰκίαν. καὶ τὸ
δ' αὖ εἶναι δόξειε τῶν
περίεργων οὐτ' ὀ-
χλους, καὶ περὶ κα-
λουύτων, μεγάλη τῇ
φωνῇ καὶ παρερρωγία
ἀφ' ἐλεγομένων πρὸς
αὐτὸς καὶ * λοιδορου-
μένων. καὶ μεταξὺ
οἱ μὲν πρὸς ἰωσιν, οἱ δὲ
ἀπείασιν πρὶν ἀκοῦσαι
αὐτοῦ. ἀλλὰ τοῖς μὲν
ἀρχὴν, τοῖς δὲ συλλα-
βὴν, τοῖς δὲ μέτρον.
τοῦ πράγματός λέγει
ἐκ ἄλλως θεωρεῖσθαι

γρ. λοιδο-
ρυνόντων.

cere, leno ac portitor co-
actiorque esse solet : ac
qui à nullo turpi artifi-
cio se abstineat, præco-
erit ; coquus erit, alea-
tor erit ; matri suæ ali-
menta denegabit, furti
etiam convictus obtor-
to collo rapietur, at-
que in carcere diutius
quàm in suis ædibus ha-
bitabit. Est etiam iste
ex iis qui turbam circa
se sistunt, & obuios ad
se vocant, quibuscum
voce magna & præfra-
cta loquuntur, iisque
maledicta ingerunt : at-
que illi interea partim
accedunt, partim disce-
dunt, priusquam quid
sibi ille velit audierint,
dum ille aliis princi-
pium, aliis vix sylla-
bam, aliis partem ali-
quam de re tota refert,
non aliter quàm in cele-
bri

bri hominum conuentu
 profligatum ac perditū
 ingenium suum spectari
 postulans. Litibus etiam
 partim quæ ipsi intēdū-
 tur, partim quas ipse aliis
 intendit, solet esse impli-
 citus: atq; in aliis absen-
 tiam suam iureiurando
 interposito excusare: ad
 alias iudicio se sistere, in
 sinu quidem scriniū, præ-
 manibus verò forensium
 libellorum fasciculū ha-
 bens. Quin etiam, quæ
 eius est insignita impu-
 dentia, ducem se tabulis
 forensibus præbet: ac
 mox illis pecunia fœno-
 ri data, pro vsura drach-
 mæ cuiusque ternos se-
 miobolos in dies exigit:
 sæpe etiam popinas &
 macella vbi pisces ac sal-
 famenta vaneunt, per-
 errat: necnon quos è nundinatione sua num-
 mos conficit, solet eos in buccam condere.

ἀξίων πλὴν ἀπόνοισιν
 αὐτοῦ, ἢ ὅταν ἡ πανή-
 γυρις. ἱκανὸς ὃ καὶ δί-
 κας τὰς μὲν φεύγειν,
 τὰς δὲ δώκειν, τὰς
 δὲ ἐξόμνυθαι, ταῖς
 δὲ παρῆναι. ἔχων
 ἑχῖνον ἐν τῷ περικολ-
 πῷ, καὶ ὀρμαθοὺς
 γραμματιδίῳ ἐν ταῖς
 χερσίν. ὅτε ἀποδοκι-
 μάζων δὲ εἶδ' ἅμα
 πολλῶν ἀγοράων στρα-
 τηγγεῖν, καὶ διδοὺς
 τοῦτοις δανείζειν, καὶ
 τῆς δραχμῆς τόκον
 τρία ἡμιαβόλια τῆς
 ἡμέρας πράττεσθαι. καὶ
 ἐφοδύειν τὰ μαγει-
 ρεῖα, τὰ ἰχθυοπωλεῖα,
 τὰ ταρχοπολεῖα καὶ
 τοὺς τόκους ἀπὸ τοῦ
 ἐμπολήματός εἰς
 πλὴν γνάθον ἐκλέγειν.

ἐργάδεις δὲ εἰς τὸ σῶ-
μα εὐλύτῳ ἔχοντες
πρὸς λοιδορίαν, καὶ
φθεγγόμενοι μεγάλη
τῇ φωνῇ, ὥς συνηχῆν
αὐτοῖς τὴν ἀγορὰν καὶ
τὰ ἐργαστήρια.

Π Ε Ρ Ι Λ Α Λ-
ΛΙΑΣ.

Ἡ Δ Ε λαλία, εἰ-
πὺς αὐτῷ ὀρί-
ζεσθαι βέλοιο, ὥναί ἂν
διόξειεν ἀκράσια τοῦ
λόγου. ὁ δὲ λάλῳ,
τοιούτός τις, οἷῳ τῷ
ἐντυγχάνοντι εἰπὲν
αὐτῷ ὅτι πρὸς αὐ-
τὸν φθέγγεται, ὅτι
οὐδὲν λέγει. καὶ ὅτι
αὐτὸς πάντα οἶδεν, καὶ
ἂν ἀκούῃ αὐτοῦ, μα-
θήσεται. καὶ μετα-
ξὺ δὲ * ἀποκρίνα-

γρ. ἔπο-
κρινόμενος

Sunt fanè istiusmodi ho-
mines admodum diffici-
les: quorum quidem os
ad conuitiandum facile
soluitur, atque id voce
ita contenta, vt eorum
clamoribus & forum, &
omnes tabernæ perso-
nent.

DE LOQUA-
citate.

Loquacitas autem,
si quis eam defini-
re velit, sermonis in-
temperantia esse vide-
tur. Loquax verò is
est, qui soleat ei qui-
cum verba facit, dicere,
quicquid ille narrare in-
ceperit, Nihil dicis: fe-
rem omnem probè te-
nere, illum, si operam
sibi dare velit: intelle-
cturum. Deinde respon-

dentem interpellans ,
 Tu , ait , ne obliuiscaris
 eorum quæ dicturus e-
 ras , & , Factum bene
 quod in memoriam re-
 uocasti , & , Quàm iu-
 uat interdum sermones
 mutuos ferere ! & , Quod
 præterij : & , Celeriter tu
 quidem rem percepisti ,
 & , Pridem expectabam
 an eodem mecum re-
 cideres , aliâsque hu-
 iusmodi occasiones lo-
 quendi captans , ne respi-
 rare quidem eos finit ,
 quibuscum loquitur . Ac
 postquã singuli sunt ab
 eo ita enecti , tum ad eos
 accedere non veretur ,
 qui plures vnà coie-
 runt , eosque de rebus
 feriis agentes , in fu-
 gam vertere . Sed & lu-
 dos ac palæstras ingres-
 sus , vt ne tantum pue-
 ri addiscât solet efficere ,

μύρου, ὑποβάλλει, εἰ-
 πας σὺ, μὴ * ἵππ-
 λάθῃ ὁ μέλλεις λέ-
 γειν. καὶ, εὐγε ὅτι μὲ
 ὑπέμνησας καὶ, τὸ λα-
 λῆν ὡς χρήσιμον σου
 καὶ, ὁ παρέλιπον. καὶ
 ταχύγε συνῆκας τὸ
 πρᾶγμα. καὶ, πάλαι
 σε παρετηροῦν εἰ ἵππ-
 τὸ αὐτὸ ἐμοὶ κατενε-
 χθήσῃ. καὶ ἐτέρας ἀ-
 φορμὰς τριαύτας πο-
 ρίσασθαι, ὥστε μὴ δὲ
 ἀναπνεῦσαι τὸν ἐν-
 τυγχάνοντα καὶ ὅταν
 γέ σὺ καθ' ἓνα ἀπο-
 κνάσῃ, δεινὸς καὶ ἵππ-
 σὺν ἀθρόος καὶ συνε-
 σηκότας πορδιδεῖναι,
 καὶ φυγεῖν ποιῆσαι με-
 τὰ ξὺ χρηματίζοντας.
 καὶ εἰς τὰ διδασκαλεῖα
 καὶ εἰς τὰς παλαι-
 στας εἰσιὼν, κωλύειν
 σὺν παῖδας περιμαν-
 θάνειν τοσαῦτα, καὶ

γρ. ἐπιλά-
 θης.

πρὸς λαλεῖν τοῖς παι-
 διτριβαῖς καὶ διδα-
 σκάλοις· καὶ οὕτως ἀπιέ-
 ναι φάσκοντας δεινὸς
 περὶ μέψαι, καὶ ἀπο-
 κατὰσῆσαι εἰς τὴν οἰ-
 κίαν. καὶ πυθόμην
 τὰς ἐκκλησίας ἀπαγ-
 γέλλειν· περὶ δὲ ἡγή-
 σατο ἢ καὶ τὴν ἐπὶ Ἀ-
 ριστοφῶντος πόλιν γνο-
 μόντων τοῦ ῥήτορος μά-
 χην, τὴν * τῶν Λα-
 κεδαιμονίων ἐπὶ Λυ-
 σάνδρον. καὶ ἕως * πο-
 τε λόγους αὐτὸς εἶπεν
 διδοκιμήσας ἐν τῇ
 δήμῳ. * καὶ κατὰ τῶν
 πληθύνοντων ἅμα δὴ
 γέμειν λατρηγορίαν
 παρεμβαλεῖν. ὥστε
 οὕτως ἀκούοντας, ἢ τοὶ
 Ἰππιδάδεω, ἢ νυστά-
 ξαι, ἢ μετὰ ξὺ κατὰ λι-
 πόντας ἀπαλλάττεσθαι.

alius loquentem adhuc deferat, discedatque.

Denique

verba interea cū corpo-
 rum exercitatoribus seu
 pædotribis, & ludimagi-
 stris funditās. Si quis di-
 scedere se velle dicat, co-
 mitari ille, & domū vsq;
 deducere ac prosequi. Si
 forte quid sit in cōcione
 actum, rescierit, id aliis
 postea narrabit: tū de eo
 prælio quod prætorē Ari-
 stophonte nobili illo o-
 ratore commissum est,
 longā narrationē, conte-
 xet, itē, de ea pugna quæ
 à Lacedæmoniis duce
 Lyfandro est pugnata: &
 si quid ipse vnquam pro
 cōcione cum aliqua sua
 laude dixerit. Atque hæc
 narrans, simul in vulgus
 inuehetur: idq; tanto cū
 audientium tædio, vt co-
 rum alius quæ ab ipso di-
 cuntur, obliuioni statim
 mandet, alius dormitet,
 alius loquentem adhuc deferat, discedatque.

Denique siue ad iudicā-
dū cum alio sedeat, iudi-
care; siue ad spectandum
spectare; siue ad cibū su-
mendū, cibum sumere
confessorem impedit.
Quippe, inquit, loquaci
durum est tacere: linguā
enim tanquā in vdo ha-
bet: atq; adeo prae quavis
hirundine garrulus vide-
ri malit, quā tacere: a-
deo se irrideri fert patiē-
ter: idque vel à puerulis
suis qui somnū petitori
iubeant ipsum aliquid
sibi narrantem, verba
facere: vt ita nobis, in-
quiunt, somnus obrepat.

DE FAMIGERA-
tione, siue rumorū
confictione.

Famigeratio est fa-
ctorum dictorūque
ad arbitrium ipsius fin-

ἢ συνδικάζων δὲ, κα-
λύσαι κρίναι· ἢ συν-
θεωρῶν, θεάσασθαι, ἢ
συνδειπνῶν, φαγεῖν·
λέγων ὅτι χαλεπὸν τῷ
λάλῳ ἐστὶ σιωπᾶν, ἢ
ὡς ἐν ὑγρῷ ἐστὶν ἡ γλῶτ-
τα. ἢ ὡς οὐκ ἂν σιω-
πήσειεν, οὐδ' εἰ τῶν
χελιδόνων δόξειεν ἂν
εἶναι μαλίστερον. καὶ
σκωπτόμενον ὑπομεί-
ναι ἐκ τῶν αὐτοῦ
παιδίων, ὅταν αὐτὸν
ἤδη καθεύδειν βεβλό-
μενον κελεύῃ λέγοντα
ταῦτα, λαλεῖν τι ἡμῖν,
ὅπως ἂν ἡμᾶς ὑπνῶ-
λάβῃ.

ΠΕΡΙ ΛΟΓΟ-
ποιίας.

Ἡ ΔΕ λογοποι-
ία, ἐστὶ συνθε-
σις ψευδῶν λόγων
ἢ πράξεων, ὧν βούλε-

ται ὁ λογοποιῶν. ὁ ὃ
 λογοποιὸς, τριούτος
 τις οἷον ὑπαντήσας
 τῷ φίλῳ, εὐθύς κα-
 τὰ βαλὼν τὸ ἡθῶς, καὶ
 μετὰ διασας, ἐρωτῆσαι,
 πόθεν σὺ, καὶ τί λέ-
 γεις, καὶ ἔχεις περὶ του-
 δε εἰπεῖν καινόν; καὶ
 ὑπιβαλὼν ἐρωτᾶν, μὴ
 λέγεται τι καινότερον,
 καὶ μὴ ἀγαθὰ γε ἐσι-
 τὰ λεγόμενα. καὶ εὖ καὶ
 εἰσάσας ἀποκρίνασθαι.
 εἰπεῖν, τί λέγεις, ἔθεν
 ἀκήχθας, δοκῶ μοι σὲ
 δὴ ὠχῆσειν καινῶν λό-
 γων. καὶ ἔστιν αὐτῷ ἢ
 στρατιώτης, ἢ παῖς Ἀ-
 ρείου τοῦ αὐλητοῦ, ἢ
 Λύκων ὁ ἐργολάβος
 τῶν γεγενησάντων ἐξ αὐ-
 τῆς μάχης, οὗ φη-
 σὶν ἀκηκοέναι. αἱ μὲν
 οὖν ἀναφοραὶ τῶν
 λόγων τοιαῦται εἰσιν

gentis confictio. Fam-
 generator autem is est qui
 obuius amico factus,
 statim mutato vultu ac
 renidens, interroget,
 Unde tu, & quid ais?
 & Habésne super hoc
 noui quicquam? & per-
 gens interrogare, Nihil-
 ne, inquit, noui dicitur,
 atqui fausta sanè sunt &
 læta, quæ vulgò narran-
 tur: tum autem prius
 quàm ille respondeat,
 Quid ais, inquit, nihil
 audiui? Ergo ego te,
 sicut video, rerum noua-
 rum epulis lautè exci-
 piam. Ac statim est illi
 aut miles aliquis, aut A-
 stei tibicinis puer, aut
 manceps Lyco qui ex ip-
 so prælio sit reuersus, à
 quo se dicat audiisse, au-
 ctiores siquidem ille tales
 eorum quæ dictitat pro-
 fert,

fert, quos nemo queat arguere. Refert autē accepisse se ab illis, Polyperchōtē cū rege hostes prælio fudisse, & superasse: Cassandrūque viū in hostium potestatē venisse. Quod si quis ei dicat, Tu autē hæc credis? Imò, inquiet; rem enim clarissima omnium voce tota vrbe ferri; tumorem crescere, omnes cōgruere, eadē enim de prælio ab omnibus narrari, magnum nimirū ea pugna fartū esse factum. Idque se ex eorum etiam vultu qui rem gerunt publicā, colligere: quē viderit ip-sis penitus immutatum. Addit deinde se inaudisse, quendam qui ex Macedonia aduenerit, quiq; omnibus quæ gesta sunt interfuerit, quintum iam diem ab illis domi oc-

αὐτοῦ, ὧν οὐδεὶς ἂν ἔ-
χοι Ἰππιδάδεω. διη-
γείται δὲ τύπους φά-
σκων λέγειν, ὡς Πολυ-
πέρχων καὶ ὁ βασι-
λεὺς * μάχῃ νενίκη-
κε, καὶ Κάσανδρος ἐξώχρηται. καὶ εἶπεν
τίς αὐτῷ, συ δε ταῦτα
πισθεῖς: φησὶ. τὸ
παῖγμα βοᾷς ὅτι ἐν
τῇ πόλει, καὶ τὸν λόγον
ἐπενείνειν. καὶ πάντα
γὰρ συμφωνεῖν. ταῦτα
λέγειν περὶ τῆς μάχης
καὶ πολὺ τὸ * ζῶμὸν
γεγονέναι. εἶναι ὃ αὐ-
τῷ καὶ σημεῖον τὰ πρὸς
σωτῆρα τὸ ἐν τοῖς πρά-
γμασιν. ὁρᾷν γὰρ αὐτῷ
πάντων μεταβεβλη-
κότα. λέγει δ' ὡς καὶ
ᾠδακήκοε ᾠδὰ τέ-
τοις κρυπτόμενόν τινα
ἐν οἰκίᾳ, ἥδη πέμπτῃ
ἡμέρᾳ ἤκοντα ἐκ Μα-
κεδονίας, ὅς πάντ
ταῦτα

ταῦτα εἶδε. καὶ πάντα
 διεξιὼν, πῶς οἶεσθε,
 πιθανῶς χρετλιάζει.
 λέγων, δυσυχῆς Κά-
 σανδρος! ὦ Τραλαίπω-
 ρος! ἐνθυμῇ τὸ τῆς
 τύχης. ἀλλ' οὐκ ἰσχυ-
 ρὸς γνόμφος. καὶ,
 δειδὼν * αὐτὸ σὲ μό-
 νον εἰδέναι. πᾶσι δὲ
 τοῖς ἐν τῇ πόλει περὶ
 δεδράμην λέγων.
 Τῶν τριούτων ἀνθρώ-
 πων τεθαύμακα πῇ,
 ποτε βούλονται λό-
 γοποιουῦτες· εὐ γὰρ
 μόνον ψεύδονται, ἀλ-
 λά καὶ ἀλυσιτελῶς
 ἐπαλλάττουσι. πολ-
 λάκις γὰρ αὐτῶν οἱ
 μὲν ἐν τοῖς βαλα-
 νείοις πείσάτεις ποιεῖ-
 μνοι, τὰ ἱμάτια ἀπο-
 βεβλήκασιν· οἱ δ' ἐν
 τῇ σπᾷ πεζυλαχία
 καὶ ναυμαχία νικῶντες,
 aut pedestri aut nauali praelio vincunt

cultari. Atque vbi hæc
 commemorauit, misera-
 tiones adiicit: at scin-
 quomodo? sanè quā per-
 suasibiliter. O infelicem,
 inquiens, Cassandrū? O
 virum ærumnosum: En
 Fortuna quid possit. at
 fuit certè Cassāder præ-
 potens. Te verò, ait, ta-
 citū hoc tecum habere
 oportet. ipse autē ad ci-
 uiū vnumquēque accur-
 rit, vt ei omnia narret. E-
 quidē mirari soleo quid
 sibi homines hoc genus
 falsis rumoribus fingen-
 dis spargendisque velint:
 quæres, vt taceam men-
 dacij turpitudinem, non
 rarò ipsis incommoda
 euenit. Factum enim sæ-
 pe, vt dum isti in balneis
 cōcursus facerent, vestes
 interea suas furto amit-
 terēt: alij dum in porticu
 vadi

vadimonium non stitissent, grauitur multati sunt. Quibusdam etiam, dum vrbes verbis suis fortiter caperent, cœna interea loci periit. Enimvero misera est istorum vita & conditio: nam quæ porticus est, quæ officina, quæ fori pars, in qua dies non traducant integros, magno cum audientium, quos falsis suis narrationibus obtundunt, tædio?

ἐρήμους δίκας ὠφλή-
κασιν· εἰσὶ δὲ οἱ καὶ
πλείστοι λόγῳ κατὰ
κράτῳ αἰρουῦντες,
παρεδειπνήθησαν. πάλ-
ιν δὲ θαλάπῳρον αὐ-
τῶν· ὅτι δῆλόν ἐστιν ὅτι
ποία γὰρ ἔστιν, ποία δὲ
ἐργασίῳ, ποία δὲ
μέρει τῆς ἀγορᾶς ἔστιν
μερίδῳσιν, ἀπαυδῶν
ποιοῦντες ὅτι ἀκούον-
τες ἔτι, καὶ καταπο-
νοῦντες τῇ ψεύδολο-
γίῳ.

DE IMPUDENTIA. ΠΕΡΙ ΑΝΑΙ-
σχωτίας.

Impudentiam defini-

re licet, famæ r-
ctum turpis quæ-
tia. Impu-
is est,
niam in-
ad eum

τοῦτον ἀπελθὼν δα-
 νείζεσθαι. εἴτε θυῖας
 τοῖς θεοῖς, αὐτὸς μὲν
 διδπνεῖν παρ' ἑτέρῳ,
 τε' ἢ κρέα δ' ἀποτιθέναι
 αἰλοῖ πάσας. καὶ περὶ
 λατεσάμηνον τὸν ἀ-
 κόλυστον, δοῦναι, δ' ἀπὸ
 τῆς τραπέζης, ἄρας
 κρέας καὶ ἄρτον, καὶ εἰ-
 πεῖν ἀκρουόντων πάν-
 των, δ' ὡχθ' ἰμίει. καὶ ὁ-
 ψωνῶν ἢ, ὑπομιμνή-
 σκειν τὸν κρεωπώλιν,
 εἶπε χρήσιμον αὐτῷ γέ-
 γονε καὶ ἐσηκῶς πρὸς
 τῷ σαθρῷ, μάλισται
 εἰ κρέας, εἰ ἢ μὴ, ὅσων
 ζυγὸν ἐμβάλλ-

aliquid per fraudem de-
 tineat: deinde quum sa-
 cra diis facit, carnes vi-
 ctimæ suæ sale asperfas
 condit, ipse apud alium
 cœnās: atque ibi pedise-
 quū suum cōpellās, sub-
 laris de mēsa carniū fru-
 sto, & pane, in omniū au-
 ribus, Tu vir honeste, in-
 quit, epulare hilariter.
 Quando obsonatur, la-
 nium meminisse iubet, si
 vlla vnquam in re fuerit
 de eo bene meritus: dein-
 de autē trutinæ assistens,
 principio quidē carnes;
 sed si id non possit, os
 saltem aliquod in lancē
 iniiciet: quod si auferre
 id optimè: si non,
 mensa vel ali-
 orum fru-
 cum risu
 peregri-
 tibus
 d spe-
 dum

standū emerit, ipse quo-
que nullo pro capite suo
dato ære spectatum ve-
niet: quinetiam liberos
suos cum pædagogō eo-
dum secum postero die
ducere non dubitabit.
Quæcunque autem par-
uo empta ferentem ali-
quem viderit, sibi quo-
que communicari iube-
bit. Et vbi ad ædes alic-
nas venerit, vel ordeum,
vel si vsus ita tulerit, pa-
leā mutuaturus, eos co-
get à quibus acceperit, id
quod dederint, domum
sibi apportare. Sæpe etiā
in balneis ad aëna acce-
dens postquam arytænā
mersam repleuit, sese i-
pse, nō sine magno bal-
neatoris clamore, per-
fundit: dein discedens,
Laui, inquit: & ad balneatorem conuersus,
Ego verò, ait, gratiam tibi nullam.

τὸ μέγεθος, θεωρεῖν.
ἀγειν ἢ αὐτὸν ἕως εἰς
τὴν ὑπεραίαν, καὶ τὸν
παυδαγωγόν. καὶ ὅσα
ἐωνημύθη ἀξία τις
φέρει, μεταδοῦναι κε-
λεῦσαι καὶ αὐτὰ καὶ ἵππῃ
τῇ ἀλλοτρίᾳ οἰκίαν
ἐλθὼν, δανεῖζεσθαι κρι-
θὰς, ποτὲ ἢ ἄχυρον.
καὶ ταῦτα χρῆσαντας,
ἀναγκάσαι ἀποφέρειν
πρὸς αὐτὸν. θεινὸς δὲ
καὶ πρὸς τὰ χαλκῆα
τὰ ἐν τῇ βαλανείᾳ
προσβλῶν, καὶ βά-
ψας δρύϊναιαν, βοῶν-
τα τὸ βαλανέως,
αὐτὸς * αὐτὸς κατα-
χέασθαι, καὶ εἰπεῖν, ὅτι
λελυσται, ἀπιδόν· καί-
κει, Οὐδεμία σοι χά-
ρις.

γρ αὐτόν.

Η Δ Ε μικρολο-
 γία ἐστὶ φειδώ-
 λία ἔξ ἀναφόρων ὑπὲρ
 τὸν καιρὸν. ὁ ὅς μί-
 κρολόγος, τοιοῦτος
 τις οἶκος ἐν τῷ μὲν
 ἡμιωβόλιον ἀπαίτεῖν
 ἐπὶ τῷ οἰκίαν, καὶ
 συσπλῶν δέξασθαι πό-
 σας κύλικας ἑκα-
 στὸς * πέπωκε. καὶ ἀ-
 πάρχεσθαι ἐλάχιστον
 τῇ Ἀρτέμιδι τῶν σιω-
 δειπνουμένων. καὶ ὅ-
 σα μικρὰ τις τριά-
 μνον λογίζεται, πάν-
 τα φάσκειν εἶναι ἄγαν.
 καὶ οἰκέτου χύτραν ἢ
 λοπάδα κατὰξαντος,
 εἰς πρᾶξαι ἀπὸ τῶν
 ἡπιτηδείων. καὶ τῆς
 γυναῖκος ἀποβαλούσης
 τρίχαλκον, οἶκος με-

γρ. ἐκπί-
 παντι.

Sordida parcimonia
 Sest studium parcen-
 di sumptibus ultra mo-
 dum. Sordidè parcus is
 est, qui à sodalibus apud se
 cōiuvia agitare solitis, tan-
 quam pro menstrua do-
 mus pensione semiobo-
 lum exigit: & in conui-
 uio quot quisque calices
 educat, numeret: qui etiā
 ex omnibus cōuiuiis Dia-
 næ minima libamenta
 offerat. Iam quæcun-
 que ei quispiam fert im-
 pensa, etsi paruo emptā,
 nimio tamen constare
 dicet. Si famulus ollam
 aut patinam fregerit, de
 eius demenso tātum de-
 trahet, quanti erat quod
 fractum est. Quòd si
 vxor trichalcum amise-
 rit, ille verò omnem
 suppel

supellectilem, lectos etiam, atque capfas loco mouebit, & omnia stragula scrutabitur. Quicquid vendit, tanti vendit, ut emptori ea res cedere bono non queat. Ficum de suo horto neminem gustare siuerit: neminem per fundum suum transire: aut ullam cadiuam oliuam, palmulamve auferre: quotidie terminos inspectat suos, ecquid immoti eodem loco iisdem maneant. Porro autem debitum si quis die prestitit: ita non soluerit, poenam pro mora, atque adeo usurae usuram solet exigere. Populares conuiuio accipiens minutas apponet carnes quumque ad obsonandum exierit, sepe vacuus domum reuertetur. Vxor solet edicere, ne quiquam salem aut ellychnium,

ταφέρειν τὰ σκόνη καὶ τὰς κλῖνας καὶ τὰς κιβώτους, καὶ διφᾶν τὰ καλύμματα. καὶ εἴαν τις πωλῇ, τοσούτῃ ἀποδόσθαι ὥστε μὴ λυσιτελεῖν τῶν πριαμνῶν. καὶ ἐκ ἂν εἶσαι ὅτε συκωτραγῆσαι ἐκ τῆς αὐτῆς κήπῃς, ὅτε διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀρχῇ πορεύεσθαι, ὅτε ἐλάαν ἢ φοίνικα τῶν χαμαὶ πεπωκότων ἀνελέσθαι. καὶ εἴς τοὺς ὄρους δεῖ σκοπεῖσθαι ὁσημέραι, εἰ διαμύουσιν οἱ αὐτοί. δεινὸς ὅ καὶ ὑπερημερίαν τραῦσαι, καὶ τόκον τέκον· καὶ ἐστῶν δημότας, μικρὰ τὰ κροῖα κόψας, πῶραθεῖναι· καὶ ὀψωνῶν, μηδὲν πριάμνῳ εἰσελθεῖν καὶ ἀπαγορεῦσαι τῇ γυναικὶ μήτε ἄλας χρωὴν νύειν, μήτε ἐλλύχνιον,

μήτε κύμινον , μήτε
 ὀρίγανον , μήτε ἔλας,
 μήτε σέμματα , μήτε
 θυηλήματα. ἀλλὰ λέ-
 γειν ὅτι τὰ μικρὰ ταῦ-
 τὰ πολλὰ ἐστὶ τῷ ἐ-
 νιαυτῷ καὶ τὸ ὅλον δὲ,
 τῶν μικρομόγων καὶ
 τὰς δρυροθήκας ἐ-
 σὶν ἰδεῖν δ' ὀρωλιάσας καὶ
 κλεῖς ἰωμύρας. καὶ αὐ-
 τοὺς δὲ Φυροῦντας ἐ-
 λάττω τῶν μικρῶν τὰ
 ἱμάτια καὶ ἐκ ληκυ-
 θέων μικρῶν πάνυ ἀ-
 λειφομύρους, καὶ ἐν χρωῖ
 κειρομύρας, καὶ τὸ μέσον
 τῶν ἡμερῶν ὑπολυο-
 μύρους, καὶ πρὸς τοῦ
 γναφῆς διατεινομέ-
 νους, ὅπως τὸ ἱματιον
 αὐτοῖς ἐξεῖ πολλὴν
 γλῶσσαν, ἵνα μὴ ῥυπαίνη-
 ται ταχύ.

aut cuminum , aut ori-
 ganum , vel etiam farris
 quicquam: vel corollam
 ullam, vel librum vllum
 commodet: Magnam e-
 nim , inquit , parua hæc
 tandem in anno sum-
 mam efficiunt. In sum-
 ma sordidorum istorum
 hominum oculos videas
 situ obfitos, claves ferru-
 gine illitas. Ipsos quin-
 etiam videre licet vestes
 gestare intra quā modi-
 cas : guttulos ex quibus
 vngantur , paruulos ha-
 bere : capite esse, ad cu-
 tem vsque attonso : cal-
 ceos medio die exuere:
 & cum fullonibus ob-
 nixè agere, vt ad polien-
 dam suam vestem, cretæ
 multū adhibeant, ne for-
 des facilè contrahat.

DE

DE IMPVRITATE, ΠΕΡΙ ΒΔΕ-
sive moribus im- λυρίας.
puris.

Impuritatem verò de-
 finire non est difficile:
 Est siquidem iocus lu-
 dúve euidentis nimis ac
 flagitiosus. Impurus ve-
 rò is est, qui si in liberas
 mulieres incidat, veste
 subducta pudenda illis
 ostendat. In theatro re-
 liquis tacentibus, ipse
 plaudit: & quos alij li-
 benter spectant, ipse si-
 bilis confectatur: & toto
 theatro ad spectandum
 intento, ipse resupinato
 corpore ructat, vt qui se-
 dent, oculos auertere ne-
 cesse habeant, Ac quan-
 do maximè frequens est
 forum, ad nuces, mala,
 & reliquos omnis gene-
 ris fructus accedens, ibi-
 que stans, de iis come-

Οτ' χαλεπὸν δὲ
 ἐστὶ τὸ βδελυ-
 ρίαν διορίσασθαι. ἐστὶ
 γὰρ παιδεία Ἰππικῆς
 καὶ ἐπικνείδης. ὁ δὲ
 βδελυρὸς, τοιοῦτος
 οἷός ἐστι παρὰ τὰς γη-
 ναῖς ἐλθόντα, ἀνα-
 σπράττει δειξάμενος τὸ
 αἰδοῖον. καὶ ἐν θεάτρῳ
 κροτεῖν, ὅταν οἱ ἄλ-
 λοι παύωνται, καὶ συ-
 ρίττειν εἰς ἡδύως θεω-
 ροῦσιν οἱ λοιποὶ. καὶ ὅ-
 ταν σιωπήσῃ τὸ θεά-
 τρον, ἀνακύψας ἐρυ-
 γεῖν, ἵνα τοῦ καθη-
 μένου ποιήσῃ μετα-
 γραφὴν. καὶ πληθύν-
 σης τὴν ἀγορὰν πρὸς
 ἐλθόντων πρὸς τὰ κά-
 ρυα, ἢ τὰ μῆλα, ἢ
 τὰ ακρόδρυα, ἐσηκῶς
 τραγηματίζεσθαι ἄμω

τῷ πωλοῦντι πρὸς
 λαλῶν. καὶ καλέσαι ἢ
 τὸ παριόντων ὄνομα-
 σί τινα ὃ μὴ συνηθῆς
 εἶσι. καὶ ἀπὸ δόντα δὲ
 σου ὁρῶν, πειμῆναι
 κελεύσαι. καὶ ἡττωμέ-
 νῳ ἢ μεγάλῳ δίκῳ
 ὀπιόντι ἀπὸ τοῦ δίκου
 ζηρεῖς προχελθεῖν, καὶ
 συνησθῆναι καὶ ὤψω-
 νεῖν ἑαυτὸν, ἐκ αὐλη-
 τρίας μισθοῦσθαι. καὶ
 δεικνύειν ἢ τοῖς ἀπαν-
 τῶσι τὰ ὤψωνημάδια,
 καὶ πρὸς καλεῖν ἐπὶ
 ταῦτα. καὶ διηγείσθαι
 πρὸς αὐτὸν κούρειον,
 ἢ μυροπώλιον, ὅτι με-
 θύσκουσιν. μέλλει. ἐκ οἴ-
 νοπωλῶν, κεκραμέ-
 νον τὸν οἶνον τῶν φίλων
 ἀποδίδου. ἐκ ἐπὶ θεῶν
 λυγρὰ αὐτὸν δὲ πορδεύ-
 εσθαι, ἀπὸ τῶν αὐτῶν γέμειν,

ire non finit : tunc finit, quando gratis per
 theatro

dit, sermones interea cū
 eorum venditore ferens.
 Non etiam dubitat præ-
 tereuntium aliquē, nul-
 la sibi familiaritate iun-
 ctum, nominatim cōpel-
 lare: & si quē aliquo pro-
 perantem videat, iubebit
 exspectare. Solet etiā ad
 eum qui in gradis pecu-
 niæ iudicio causa ceci-
 derit, redeuntē ἐ iudicio
 accedere, & ei gratulari:
 quūq; sibi opsonia eme-
 rit, & tibicinas cōduxe-
 rit, ut cuiq; obuius fuerit
 factus, obsonia illi osten-
 dere, & ad ea inuitare. i-
 dēq; ad tōnstrinā aut ta-
 bernā vnguentariā astās,
 narrat velle se mox ad e-
 brietate usq; bibere. Vi-
 nū vendens, etiam ami-
 co dilutum dabit. Ad lu-
 dos, quādo maximē spe-
 ctādum est, liberos suos

theatrorum redemptores licet spectare. Cum legatus peregrè proficiscitur, relicto domi vitia-
co quod publicè accepit à legationis fociis mutuò rogabit. Moris etiā habet famulū itineris comitē, onerare quidem sarcinis supra modū, victū verò ei suppeditare angustè nimis & infra modū. Lavtia si cum aliis acceperit, suā portionem petet, ut eam statim vendat. In balneis lauans, puerulo appellato, Nam hercule tu, inquit, oleū nimis rancidum mercatus es: & simul alieno se inungit. Quòd si quos pueri nummos æreos, ut fit, in via repererint, partē inde sibi poscet, illud vsurpās, Mercurium esse cōmunē. Eiusdē hominis sunt hæc quoque. Phidonia

λυϊκα περὶκα ἀφια-
σιν οἱ θεατρῶναί. καὶ
ἀποδημεῖν δημοσίᾳ,
τὸ μὲν ἐκ τῆς πόλεως
ἐφ' ὁδὸν οἶκον κατα-
λιπεῖν, ὥστε δὲ τῶν
συμπρεσβύτων δα-
νειζεῖσθαι. καὶ τῷ ἀκρο-
λούθῳ ἱππιδεῖναι μεῖ-
ζον φορτίον ἢ δύναται
φέρειν, καὶ ἐλάχιστα
ἱππιδεῖα τῶν ἱκανῶν.
καὶ ἀπὸ τῶν ξενίων τὸ
μέγεθος τοῦ αὐτοῦ ἀπαι-
τήσας ἀποδόσθαι. καὶ ἀ-
λειφομένῳ ἐν τῶν
βαλανείῳ, καὶ εἰπὼν,
σαπρόν γε τὸ ἔλαιον
ἐπρίω, τῷ παιδαρίῳ
τῶν ἀλλοτριῶν ἀλείφε-
σθαι ἢ τῷ δέσποκιδύων
χαλκῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς
περὶ τῶν οἰκετῶν, δεινὸς
ἀπαιτῆσαι τὸ μέγεθος,
κρινὸν εἶναι φήσας τὸν
Ἑρμῆα. τὰ δὲ οἷον
τοιαῦτα. φειδωνίῳ

μετρώ τὸν πυνδακα
ἐκ κεκρυσμένῳ με-
τρῆν αὐτὸς, τοῖς ἐνδον
τὰ ἑπὶ ἡδεῖα, σφόδρα
ἀποψῶν, ὑποπρία-
ς ἀμέλει δὲ καὶ χρέος
ἀποδιδῶς τριάκοντα
μνῶν, ἔλαττον τέτρα-
σι δραχμαῖς ἀποδι-
δόναι. καὶ φράτορας
ἐστῶν, αἰτεῖν τοῖς αὐ-
τοῦ παισὶν ἐκ τοῦ *
κοινοῦ ὄψον. τὰ καὶ καλα-
λειπόμμενα ἀπὸ τῆς
τραπεζῆς ἡμίση τῶν
ἐφαφανιδῶν ἀποχρεά-
φεας, ἵνα οἱ ἀνακθ-
νουῦντες παῖδες μὴ λά-
βωσιν.

ΠΕΡΙ ΑΚΑΙ-
ρίας.

ΗΜΕΝ οὖν ἀ-
καίρια, ἔστιν ἐ-
πίταξις λυπεῦσα
τοῦ ἐντυχχανόντος.

mēfura si quid metiatur
eā adhibet, cuius sit fun-
dum collisum & intror-
sus adactum: domesticis
suis demensum ipse per
quem studiosè radēs me-
titur..... & si triginta
minas soluere habeat, ut
quatuor tamē drachmæ
de solido desiderentur,
operam dabit. quando e-
tiam tribuleis conuiuio
accipit, solet pueris suis
obsonia è communi po-
stulare: dimidiatos verò
raphanos, si qui fortè de
mensa tollātur, annotat,
ne eos pueri ministran-
tes capiant.

DE INTEMPE-
stiuitate, siue inscitia
temporis.

INtempestiuitas est cō-
gressio molesta iis
quibuscum cōgrediatis.
Homo

Homo autem intempestivus is est, qui ad amicum occupatum accedens, velit re communicata cum illo deliberare: quique ad amicam suam febris laborantem veniat comessatum. Solet etiam eum qui iam antequam fuerit ex sponsu condonatus, adire, rogans ut pro se quoque intercedere velit. & ad dicendum testimonium tunc venit quum res est iudicata: ad nuptas vocatus, in mulierum genus invehitur. Eos qui à loginquo itinere modò aduenerint, ad deambulandum secum inuitat: re iam vendita emptorem adducit qui plurius sit empturus. Sæpe etiam è medio hominum sibi assidētium surgit, ut res illis orfus à capite exponat, quã omnes iam audiuerint ac pernorint: &

ὁ δὲ ἄκαρτος, τοῦ
 ῥός τις, οἷον ἀχο-
 λουμνίῳ προσελθὼν
 ἀνακρινούσθαι, καὶ
 περὶ τὴν αὐτοῦ ἐρω-
 μνίῳ κωμάζειν τυ-
 ρέησταν. καὶ δίκην
 ὠφληκότες ἐγγυῆς
 προσελθὼν, κελεύ-
 σαι αὐτὸν ἀναδύεσθαι.
 καὶ μαρτυρήσων
 παρῆναι, τοῦ πρά-
 γματι ἤδη κεκρι-
 μένου. καὶ κεκλημμένῳ
 εἰς γάμους, τοῦ γυναι-
 κείου γένους κατηγο-
 ρεῖν. καὶ ὅτε μακρῆς ὁ-
 δοῦ ἤκοντας ἄρτι, πα-
 ρακαλεῖν εἰς πεί-
 πατον. δεινὸς δὲ
 καὶ προσάγειν ὠ-
 νητὴν πλείω δίδόν-
 τα ἤδη πεπρακό-
 τι. καὶ ἀκηκότας
 καὶ μεμαθηκότας
 ἀνίστασθαι ἐξ ἄρ-
 χῆς διδάσκων. καὶ

περὶ θυμῷ δὲ ὁπιμε-
ληθῆναι ἀμὴν βέλεται
τις γυνεὺς, ἀρχιμῦεται
δὲ ἀπείπαδον καὶ θυόν-
τας καὶ ἀναλίσκοντας,
ἤκων τὸρμον ἀπατή-
σων. καὶ μασιγουμέ-
ναι οἰκέτῃ παρὲς τῶς, διη-
γῶνται ὅτι καὶ αὐτοὺς
παῖς οὕτω πληγὰς λα-
βὼν ἀπήγαγε. καὶ
πατρὸν διείτη, συγ-
κρούειν, ἀμφοτέρων
βουλομένων διελύεσθαι.
καὶ ὀρχησάμεναι ἄ-
ψαδον ἐταίρου μηδὲ πω-
μεθύοντες.

Π Ε Ρ Ι Π Ε Ρ Ι -
εργίας.

Α Μ Ε Λ Ε Ι πε-
μεργία δὲ
ξείαν εἶναι πρὸς ποιήσις
τις λόγων καὶ πράξεων

que nollit quidē aliquis
sed denegare tamen eru-
bescit, ad illa curanda,
promptus est. Ad eos qui
sacra faciunt, & epulas
concelebrant, accedit: ut
aliquam inde partem au-
ferat. Quod si præsente
eo famulus cædatur; sibi
quoq; puerum aliquādo
fuisse narrabit, qui simili-
ter virgis cæsus se suspē-
derit. Idē captus arbiter,
duos litigantes, quorum
uterq; rem transigi optat
inter se cōmittet. Deniq;
saltaturus, focium manu
prehendit, qui nondum
sit vino madidus.

DE SEDVLI-

tate inepta.

Π Ε ρ μ ο ρ γ ί α, (quā liceat
sedulitatē ineptam
dicere) est dictorū facto-
rūmq; simulatio cū signi-
ficatione

ficatione beneuolentiæ. Mores eiusmodi hominis ita sunt. Facile surgēs è medio, in se recipit, quibus præstādis par nō fit: rem quæ omniū confessione iusta est, pluribus verbis, in aliquo inherēs, docere instituit, nullo modo posse argui. Puerū vini ampliùs miscere cogit, quàm quātū omnes qui adsunt cōuiue, queāt ebibere. Cōtēdentes pugnantēsq; inuicem instigat. Solet etiā viam præire, quā ignoret ipse: cuius quidem exitum mox inuenire nequeat: & ad ductorē exercitus accedēs, rogare, ecquando sit aciem ad dimicandū instructur⁹: nec nō quid in perendinum diem imperet: & ad patrem veniēs, En, inquit, mater in cubiculo iam dormit. Ac

μετ' ὀνοίας. ὁ δὲ περιέρχεται, ἰδίῳ τις οἷον ἐπαγγέλλεσθαι ἀναστὰς ἂ μὴ διωθήσεται. καὶ ὁμολογουμένως τὰ πράγματα δικαίου εἶναι, ἐν τινὶ σταῖς ἐλεγχθῆναι. καὶ πλείων δὲ ἐπ' ἀναγκάσαι τὸν παῖδα κερᾶσαι ἢ ὅσα διώκονται οἱ παρόντες ἐκπιεῖν. καὶ διεγείρειν τοὺς μαχομένους, καὶ ἥς ἐγινώσκει ἀπ' αὐτοῦ ἡγήσασθαι, εἶτα μὴ διώκασθαι * ἄρῃν οὐ πορεύεται. καὶ τὸν στρατηγὸν δὲ προσελθὼν ἐρωτῆσαι, πότε μέλλει πρὸς τὰ τέλει θῆναι, καὶ τί μετὰ τὴν αὐρὸν πρὸς ἀνέλκει, καὶ προσελθὼν τὸν πατρί εἰπεῖν, ὅτι ἡ μήτηρ ἤδη καθάδρει ἐν τῷ δωματίῳ. καὶ

ἢ ἀνευρεῖν πῶς.

ἀπαγορεύοντες. τοῦ
 ἱατροῦ, ὅπως μὴ δώ-
 σει οἶνον τῷ μαλα-
 κισμένῳ, φήσας
 βούλεσθαι ἀπάπειραν
 λαμβάνειν, δὲ τρε-
 πίσσαι τὸν κακῶς ἔ-
 χοντα καὶ γυναῖκός δὲ
 τελευτήσασσας, ἵπτι-
 γράψαι ἵπτι τὸ μνη-
 μα, τοῦτε ἀνδρὸς αὐτοῦ
 καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μη-
 τρος, καὶ αὐτῆς τῆς γυ-
 ναῖκος τοῦ ὄνομα, καὶ πο-
 τῶν ἑστῶν. καὶ προσεπι-
 γράψαι ὅτι οὗτοι πάν-
 τες χρηστοὶ ἦσαν. καὶ ὁ-
 μνύσαι μολλῶν, εἰπεῖν
 πρὸς τοὺς παρὲς ἑστηκό-
 τας, ὅτι καὶ πρότερον
 πολλάκις ὁμώμοκα.

quum vini vsum ægroto
 medicus interdixerit, so-
 let hic illum quasi peri-
 culi faciendi causa ad
 bibendum componere.
 Quod si vxor obierit,
 monumento eius & ma-
 riti & patris & matris, no-
 mina inscribet, itēq; cu-
 ias ipsa sit, tum hoc ele-
 gium insuper adiiciet,
 SINGVLARI OM-
 NES ISTI PRO-
 BITATE ERANT.
 Idem si iusiurandum a-
 digatur, conuersus ad
 circumstantem turbam,
 Ego verò, inquit, iam an-
 tè sæpius iuraui.

DE

STupiditatem quoq;
 definire possis, ut sit
 animi tarditas, seu dicē-
 dum seu faciendum sit
 aliquid. Stupidus vero is
 est, qui sedēs ad calculos
 postquam rationes puta-
 uit, & summā subduxit,
 roget eū qui sibi assidet,
 Σύμα quāτα est? Ac quū
 ei litē aliquis intēderit,
 ubi ad diem illū ventum
 est, quo disceptari causa
 debet, eius oblitus, in a-
 grum proficiscitur. Sæpe
 etiam sedens in theatro
 ad spectandū, disceden-
 tibus aliis somno obru-
 tus ibi relinquitur; idem
 quum se cibis ingurgita-
 rit, noctu surgens, ut ad
 fellas eat, in vicini ca-
 nem incidit, à quo mor-
 derur. Idem quod ac-

ΕΣΤΙ ἡ ἀναι-
 σθησία, ὡς ὀ-
 ρω εἰπεῖν, βραδυτῆς
 ψυχῆς ἐν λόγοις καὶ
 πράξειν. ὁ δὲ ἀναίς-
 θητος, τοιοῦτός τις
 οἶμαι λογισάμενος
 ταῖς ψήφοις, καὶ κε-
 φάλαιον ποιήσας, ἐ-
 ρωτᾷ τὸν ὀρθοκαθή-
 μενον, τί γίνεται, καὶ
 δίκην φεύγων, καὶ
 ταῦτέναι εἰσιέναι μέλ-
 λων, ὀπιλαθύμενος
 εἰς ἀγρὸν πορεύεσθαι.
 καὶ θεωρῶν ἐν τῷ θεά-
 τρῳ, μόνος καταλεί-
 πεσθαι καθεύδων. καὶ
 πολλὰ φάγων τις νυ-
 κτός, καὶ ὀπίθ' ἀκροῦ ἀνι-
 στάμενος, ὑπὸ κυνὸς
 τῆς τοῦ γείτονος δει-
 χθῆναι. καὶ λαβὼν
 καὶ ἀποθεῖς αὐτὸς,
 τοῦτο

τῦτο ζητεῖν, καὶ μὴ δύ-
 νασθαι εἰρεῖν. καὶ ἀ-
 παγγέλλοντός τινος
 αὐτῷ ὅτι τετελεύτη-
 κέτις αὐτοῦ φίλων
 ἵνα παρηγορηθῶνται, σκυ-
 θρωπάσας καὶ δακρύ-
 σας, εἰπεῖν, Ἀγαθὴ τύ-
 χη. δὲνός δ' ἐκ, ἀπολαμ-
 βάνων δ' ἐγγύμον ὀφει-
 λόμηνον, μάρτυρας πα-
 ραλαβεῖν. καὶ χεῖμα
 ὄντων μάχεσθαι
 τῷ πατρὶ, ὅτι σικύους
 οὐκ ἠγόρασε. καὶ τα-
 παιδία ἑαυτοῦ πα-
 λαίμους ἀναγκάζων, καὶ
 τροχάζειν, καὶ εἰς κό-
 πους ἐμβάλλειν. καὶ ἐν
 ἀρχῇ αὐτοῖς φακλῶ
 ἔψων, δὲς ἄλλας εἰς
 πλὴν χύτραν ἐμβάλ-
 λων, ἄβρωτον ποιῆ-
 σαι καὶ ὕοντος τοῦ Διὸς
 εἰπεῖν, Ἡ δύγε τῶν ἀ-
 στρων νομίζει, ὅτι δὴ

ceperit ipse ac recondi-
 derit, id ipsum quærere
 solet reperire autem non
 potest. Quumq; nuncia-
 tur illi obiisse aliquē ex
 familiaribus ipsius, ut ve-
 niat exequias, tum ille
 vultu ad mœstitiā cō-
 posito, lacrymas etiam
 fundens, Bene, inquit, e-
 ueniat. Debitas autem
 pecunias recipiēs, testes
 sibi adsciscit: & vigente
 hyeme, cū famulo quòd
 cucumeres non emerit,
 iurgatur. Puerulos quin-
 etiam suos, ut lucta se
 exerceant, cursu con-
 tendant, usque ad fati-
 gationem cogere solet.
 In agro lentem ipse co-
 quens, sale bis in ollam
 iniecto, ut mandi ne-
 queat, efficit, cūinque à
 Ioue pluit, Sanè quàm
 inquit, siderum aqua
 suaui mihi videtur....

Roga

..... Rogatus ab aliquo, Ecquot putet Sacra porta elatos mortuos: Quot utinam, respondens ait, ego & tu haberemus.

DE CONTUMACIA sive ferocitate.

Contumacia est verborum in congregationibus & vitæ quotidianæ usu duritas. Homo contumax ita est comparatus, ut si quis ex ipso sciscitetur, Vbi est ille? respondeat, Ne sis mihi molestus. Salutatus, salutare inuicem negligit. cumque aliquid vendit, indicare quid merces suas, interrogatus Quanti? non dignatur: verum ipse potius emptorem interrogat, Ecquid in

καὶ οἱ ἄλλοι λέγουσι
* πίσεως. καὶ λέγοντός τινος, πόσους οἶει καὶ αὐτὸς τὰς ἱερὰς πύλας ἐξενέχθαι νεκρῶς, πρὸς τοῦτον εἰπεῖν, ὅσοι ἐμοὶ καὶ σοὶ γινώσκονται.

Π Ε Ρ Ι Α Τ- θαδείας.

Η Δ Ε αὐθάδεια, ἔστιν ἀπλῶεια ὁμιλίας ἐν λόγοις. ὁ ὃ αὐθάδης, τοιοῦτός τις οἶμαι ἐρωτηθεὶς, ὁ δεῖνα ποῦ ἔστιν, εἰπεῖν, Πράγματα μοι μὴ παρέχε, καὶ προσαγορεύθεῖς, μὴ ἀντιπερσεῖν. ἢ πωλῶν τι, μὴ λέγειν τοῖς ὄνους μάρμοις, πόσου ἀν' ἀποδρῶτο, ἀλλ' ἐρωτᾶν τί δ' ἐρίσκει. ἢ τοῖς τιμῶσι,

μῶσι, καὶ πέμπουσιν
 εἰς τὰς ἐορτάς, εἰπεῖν
 ὅτι οὐκ ἂν γήροιτο
 διδόμενα. καὶ οὐκ ἔ-
 χων συγνώμῃ ου-
 τε τῷ ἀπώσαντι αὐ-
 τὸν ἀκρουσίας, οὔτε
 τῷ ὥσαντι οὔτε τῷ
 ἐμβάοτι. καὶ Φίλῳ ἧ
 ἔρανον κελεύσαντι εἰς
 ἐνεγκεῖν, εἰπὼν ὅτι
 οὐκ ἂν δοίῃ, ὕπερον ἡ-
 κειν φέρων, καὶ λέγειν
 ὅτι ἀπόλλυσι καὶ τοῦτο
 τὸ δαγύριον. καὶ πρὸς-
 πλάσας ἐν τῇ ὁδῷ,
 δεινὸς κατὰ κράτος αἰ-
 τῶ λίθῳ. καὶ ἂν ὑπο-
 μέναι, οὐκ ἂν πρὸς-
 μέναι πολὺν χρόνον
 οὐδένα. καὶ οὔτε ἄ-
 σαι, οὔτε ῥῆσιν εἰ-
 πεῖν, οὔτε ὀρχήσα-
 σθαι ἂν ἐθελῆσαι. δει-
 νὸς ἧ καὶ τοῖς θεοῖς μὴ
 ἐπιδέχεσθαι.

ueniat damnandum. Re-
 ligiosis quoque homini-
 bus, & qui ad festa solen-
 nia diis dona mittūt, di-
 cere solet minimè gratis
 datum ipsis iri, *si quid di-
 uino acceperint munere*. Si
 quis illū vel inuitus, aut
 expulerit, aut pepulerit,
 aut pede presserit, nō est
 exorabilis. Et cū amico
 dixerit, collationē pecu-
 niæ ab ipso petenti, nihil
 se daturū, postea ipse vl-
 tro afferet, dicetq; Velle
 se hāc quoq; pecuniā per-
 dere. In via si ad lapidem
 offēderit, maledicet illi.
 Et vt aliquando subsistat
 alicuius expectandi cau-
 sa: nunquam tamen diu-
 tius cuiquam prestolabi-
 tur. Idem, vt cātet in cō-
 uiuiis, aut vice sua reci-
 tet, aut saltet, adduci nō
 potest. Postremò diis ipsis
 vota facere non curat.

Superstitionē sanè de-
finire possumus, meti-
culosum erga numen af-
fectū. Superstitiosus verò
is est, qui elotis manibus,
& aqua lustrali aspersus è
tēplo, foliū lauri ore pre-
hēsum tenens, integrum
diem ita ambulet. Si viā
mustela eo ingrediente
transcurrenit, non antè
progredietur quàm alius
prior transierit, aut ipse
tres lapides trās viā mi-
ferit. Serpentes si viderit
in edib⁹, facellū eo loco
exstruet. Lapidēs vnctos
qui sunt in triuiis, solet
oleo ex ampulla perfun-
dere nec prius discedere
quàm posito genu eos
fuerit veneratus. Quòd si
ελὼν ἐκ τῆς ληκύθου ἔλαιον
τὰ πεσὼν καὶ περικυλήσας,

AΜΕΛΕΙ ἡ δαι-
σιδαμονία δό-
ξιν εἶναι δειλαία πρὸς
τὸ δαιμόνιον. ὃ ᾧ δει-
σιδαίμων, τοιοῦτός
τις οἶσθ' ἀπονιψάμε-
ν' τὰς χεῖρας, καὶ πε-
ριεράναι μὲν ἀπὸ ἱε-
ρῶ, δάφνης εἰς τὸ σό-
μα λαβὼν, οὕτω πλὴν
ἡμέραν πεῖπατεῖν
καὶ πλὴν ὁδὸν εἰὰν πρὸς
δράμην γαλῆ, μὴ περ-
τερον πορεύεσθαι,
ἕως διεξέλθῃ τις, ἢ λί-
θους τρεῖς ὑπὲρ τῆς
ὁδῶ διαλάβῃ. καὶ εἰὰν
ἴδῃ ὄφιν ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ, ἱερὸν ἐνταῦθα
ιδρύσασθαι. καὶ τῶν
λιπαρῶν λίθων τῶν
ἐν ταῖς τριόδοις, πα-
καταχεῖν. καὶ γόνα-
τα ἀπαλλάττεσθαι. καὶ εἰὰν
μῦς

μῦς θύλακον ἀλφί-
 των διαφάγη, πρὸς τὸ
 ἐξηγητῶν ἐλθὼν, ἐρω-
 τᾶν τί χρὴ ποιεῖν καὶ
 ἴαν ἀποκρίνηται αὐτῷ
 ἐκδοῦναι τῶν σκυτο-
 δέψῃ ἀποχράψαι, μὴ
 πρὸς ἑαυτῶν τούτοις,
 ἀλλ' ἀποτραπείας ἐκ-
 δύσασθαι. καὶ πυκνα ἢ
 τὸ οἰκίαν καθαρῶν. καὶ
 οὔτε Ἰπιβλεῦναι μνή-
 ματι, οὔτε Ἰπὶ νεκρὸν
 ἐλθεῖν, οὔτε Ἰπὶ λέ-
 χει. καὶ ὅταν ἐνύπνιον
 ἴδῃ, πορεύεσθαι πρὸς
 τοῦτον ὀνειροκρίτας,
 πρὸς τοῦτον μάντις,
 πρὸς τοῦτον ὀρνιθοσκο-
 πους, ἐρωτήσων τίνι
 θεῷ ἢ θεᾷ προσέχε-
 σθαι δεῖ. καὶ τελεσθῆ-
 σόμηναι, πρὸς τοῦτον
 Ὀρφεοτελεστὰς καὶ αὐ-
 μῶνα πορεύεσθαι μὴ
 τὸ γυναικός. ἐὰν ἢ μὴ
 χολάζῃ γυνή, μετὰ

m^o fortè farinæ follē ar-
 roserit, adit ad interpre-
 tē, & quid factō sit opus
 eū percōtatur: qui si res-
 pōdeat, cerdoni nimirū
 tradendū esse illum fol-
 lem ut farciatur: super-
 stitiosus iste neglecto a-
 rioli responso, religioni
 rem habens, exinanitum
 faccum à se amolietur.
 Solet etiam domum cre-
 brò purificare: sepulchrū
 nullū insistere: ad defun-
 ctorum iusta nullus ac-
 cedere: neq; item ad vllā
 vnquam puerperam. In-
 somniū porrò si viderit,
 pergere ille ad somnio-
 rum interpretes, ad diui-
 nos, ad augures, sciscita-
 turus, cui deo, cui deæ
 vota sint facienda. Et ut
 sacris initietur, ad Or-
 pheotelesta quot men-
 sibus cum vxore: aut si
 vxori non vacet, cum
 nutrice

nutrice & filioli suis, itat. Preterea in comditis antè quàm inde discedat aqua in caput aspersa se lustrat. Piatricibus quin etiam ascitis, iubet se squillæ aut catuli circulatione purgari. Quòd si quem mēte captum aut comitiale viderit, solet inhorrescens in sinū sibi despuere.

DE QVERELA,
sive, iniqua querulitate.

QVerela iniqua, est expostulatio nullo iure facta. Hominis autē queruli mores istiusmodi sunt, ut si ad eū amicus portionē aliquam è conuiuiο miserit, dicat ei qui afferat, hoc illud est quòd ego cœnā non sum vocatus: inuidisti nimirum mihi iusculum & villum tuum, & cū illū

τῆς πίτθης καὶ τῶ παιδίων. καὶ ἔπι τοῖς τριόδοις ἀπελθὼν κατὰ κεφαλῆς λούσας καὶ ἱερείας καλέσας, σκίλλῃ ἢ σκύλακι κελεύσαι αὐτὸν πεικαθᾶραι· μαγνόμενόν τε ἰδὼν ἢ ἑπίληπτον, φέξας εἰς κόλπον πύσαι.

ΠΕΡΙ ΜΕΜΨΙΜΟΙΡΙΑΣ.

ΕΣΤΙ δὲ ἡ μεμψιμοιρία, ἑπίτιμησις ὡς τὸ προσῆκον διεδικνύει. ὁ δὲ μεμψιμοιρεῖται, τοῖός τις οἶται, ἀποσεῖλαι μερίδα τοῦ φίλου, εἰπεῖν πρὸς τὸν φέροντα, ἐφθόνησάς μοι ἔζωμεν, καὶ ἔοιναι οἶνον, ὅτε ἑπὶ δεῖπνον καλέσας ἢ ὑπὸ τῆς

D

ἑταίρας κατὰ φιλού-
 μῳ, εἰπεῖν, Θαυμά-
 ζω εἰ σὺ καὶ ἀπὸ ψυχῆς
 μεφιλεῖς. καὶ τῷ Διὶ ἀ-
 γανακτεῖν οὐ διστόι ὕει
 ἀλλὰ διστόι ὕσερον. καὶ
 ἄρῳν τι καὶ ἐν τῇ ὁδῷ
 βαλάντιον, εἰπεῖν, Ἀλλ'
 οὐ θησαυρὸν εὗρηκα
 οὐδέ ποτε. καὶ πριάμε-
 νῳ ἀνδράποδον ἀ-
 ξιον, καὶ πολλὰ δεη-
 θεῖς τῷ πωλοῦντι,
 Θαυμάζω, εἰπεῖν, ὅ τι
 ὑγιὲς οὕτω ἄξιον ἐώ-
 νημαι. καὶ πρὸς τὸ δ' αὖ
 γελιζόμενον ὅτι ἡός
 σοι γέγονεν, εἰπεῖν, Ὁ-
 πῶν' περσθῆς, καὶ τῆς
 οὐσίας τὸ ἥμισυ ἀπε-
 σιν, ἀληθεῖ ἔρεῖς καὶ
 νικῶν νικησας καὶ λα-
 βῶν πάσας τὰς ψή-
 φους, * ἐγκωλεῖν τῷ
 χεράψαντι τὸν λόγον,
 ὥς πολλὰ πρὸς αὐτὸν

amica etiā & etiam sua-
 uiatur, Miror, inquit, situ
 ex animo ista mihi des
 basia. Ioui succenset, non
 modò si non pluat: sed
 etiam si seriùs, cùmq; in
 via crumenam inuenit,
 Ego verò, ait, thesaurum
 nullus vnquā reperi. Si-
 militer quū paruo man-
 cipium emerit, vt pote
 exorato multis precibus
 venditore, Mirum fanè,
 inquit, si tātulo quicquā
 emerim quod sit alicuius
 pretij. Iam si quis lætum
 illum nuntium ipsi affe-
 rat, Filiolo, inquiēs, au-
 ctus es: Adiice, ait ille, Et
 dimidia bonorū pars tibi
 periit, tum quod res est
 dixeris. Idem postquam
 in iudicio omnium cal-
 culis vicit, nihilominus
 tamē de eo cōqueritur,
 qui orationē scripsit quā
 pro se habuit, vt qui mul-
 to ipsius

ta ipsius iusta omiserit. Iā si ad subleuandam ipsius egestatē amici pecunias cōtulerint: & dicat deinde aliquis, Nunc esto hilaris: Quo pacto esse possum? inquiet: cūm & singulis sua sit pecunia reddenda: & hoc amplius gratiæ cuique tanquam pro accepto beneficio habendæ?

λοιπότι δίκαιων. καὶ ἐράνου εἰσενεχθέντες ὡρᾷ τῶν φίλων, καὶ φήσαντός τινος, Ἰλαρός ἐστὶ καὶ πῶς, εἰπεῖν, ὅτε δεῖ τὸ δεγνύμενον ἀποδοῦναι ἑκάστῳ, καὶ χάρις τούτων, χάριν ὀφείλῃν ὡς δὴ ἡργετημύον.

DE DIFFIDENTIA.

ΠΕΡΙ ΑΠΙΣΤΙΑΣ.

Diffidentia est per quam omnes fraudis suspectos habemus. Diffidens autem is est, qui si ad emenda obsonia puerum miserit, aliū mox mittat, qui percōtetur quāti emerit. Si ferat ipse pecunias, solet eas singulis stadiis numerare τὸς τὸ δεγνύμενον, καὶ κατὰ στάδιον ἀριθμεῖν πόσον ἐστὶ.

ΕΣΤΙΝ ἀμέλει ἀπιστίας, ὑπόληψις τις ἀδικίας κατὰ πάντων. ὁ γὰρ ἀπιστος, τοιοῦτός τις οἶμαι, ἀποστείλας τὸν παῖδα ὀψωνήσοντα, ἕτερον παῖδα πέμπειν πᾶσόμῃρον πόσου ἐπρίατο, καὶ φέρων αὐτόν.

καὶ τὴν γυναῖκα τὴν αὐ-
τῆς ἐρωτᾷ κατακείμε-
νη, εἰ κέκλεικε τῷ
κιβωτὸν, καὶ εἰ σεσή-
μανται τὸ κοιμίσχιον,
καὶ εἰ ὁ μοχλὸς εἰς τῷ
θύρῳ τῷ αὐλείῳ
ἐμβέβληται. καὶ εἰ
κεῖνη φῆ, μηδὲν ἤτιον,
αὐτὸς αὐτὸς γυ-
μνὸς ἐκ τῶν ἑσπέρων
των, καὶ ἀνυπόδη-
τος, τὸν λύχνον ἄ-
ψας, ταῦτα πάντα
πειδωμένων ἰπισκέ-
ψασθαι, καὶ οὕτω μόλις
ὑπνὸς τυγχάνειν. καὶ
οὕτως ὀφείλοντας αὐ-
τῷ δεγύρον, μετὰ
μαρτύρων ἀπαγγεῖν
οὕτως τόκους, ὥπως μὴ
διώκοντο ἔξαρνοι γε-
νέσθαι. καὶ τὸ ἱμάτιον δὲ
ἐκδέναι δεινὸς, ὅχι ὥς
βέλτιστα ἐργάζεται,
ἀλλ' ὅταν ἡ ἀξιό-
τις αἰτησόμενος ἐκπώματα, μάλιστα μὲν μὴ

Cubans in lecto, uxorem
interrogat an capsam be-
ne clauserit: an probè sit
arca obfignata: an vesti-
buli foribus pessulus sit
obditus: ac licèt affirmet
illa, nihilo tamen secutus
nudus ac discalceatus è
lecto surgēs, accensa lu-
cerna, obite singula & in-
spicere pergit, ac vix ita
tādem somno se dedere.
Ad debitores suos fœnus
fortis exacturus, cum te-
stibus accedit: ne inficias
videlicet ire possint. Ve-
stem poliendam dealbā-
dāque, non ei dare so-
let qui fullo sit optimus:
sed ei qui fideiussorē det
idoneum. Quòd si quis
pocula ab ipso commo-
datò roget, solet ille
maximè quidem, non

δοῦναι

dare: aut si quando det, con-
tinuò repetere. Puerū à pe-
dibus iubet non à tergo
sequi, sed ante se ambu-
lare: ne possit ille inter eū
dum fugā capeffere, hac
ratione cauēs. Postremò
iis qui cūm aliquid ab i-
pso sumserint, dicūt illi,
Refer in rationes: Imo
ait, deponere: non enim
vacat mittere flagitatū.

DE FOEDI.

tate.

FOEditas est corporis
incuria & illuuias
hominibus molesta. Ho-
mo fœdus is est, qui le-
pra & vitiligine laborās,
vnguēsque habens prælō-
gos, inter homines ver-
setur: ac dicat gentileis
sibi esse hos morbos: nā

Φῆσαι ταῦτα εἶναι αὐτῷ συγγενῆ ἀρρώγηματα, καὶ

δουῶαι· καὶ τὸν παῖ-
δα δὲ ἀκολουθοῦντα
κελεύειν αὐτὸ ὅπι-
σθεν μὴ βαδίζειν, ἀλλ'
ἐμπροσθεν, ἵνα φυ-
λάτῃται αὐτὸ μὴ ἐν
τῇ ὁδῷ ἀποδράσῃ.
καὶ τοῖς εἰληφόσι τὸ
πρὸς αὐτοῦ καὶ λέ-
γουσι, πόσος καὶ ἄθρο-
ν ὃ ὀχολάζω πέμ-
πειν.

ΠΕΡΙ ΔΥΣ-

χερείας.

ΕΣΤΙ δὲ ἡ δυσ-
χέρεια, ἀθερα-
πεία σώματος,
λήπης ὥστε σκῶα
εἶναι. ὁ δὲ δυσχερὴς,
τοιοῦτός τις οἶται λέ-
πραν ἔχων καὶ ἀλφὸν
καὶ οὐκ ὄνυχας μεγά-
λους, περὶπαλεῖν. καὶ

τὸν πατέρα ἔχειν καὶ τὸν
 πάππον. ἀμέλει δὲ δει-
 νὸς καὶ ἑλκή ἔχειν ἐν
 τοῖς ἀντικνημίοις, καὶ
 πρὸς πλάσματα ἐν τοῖς
 δακτύλοις, καὶ ταῦτα
 μὴ θεραπεῦσαι, ἀλλ'
 ἔασαι θηρωθῆναι. καὶ
 τὰς μαχαλάς θηρώ-
 δεις καὶ θασείας ἔ-
 χειν ἄχρις ὅππῃ πολὺ
 τῶν πτερυγίων. καὶ οὗ-
 ὀδόντας μέλανας καὶ
 ἐσθιομένους ὥστε δυσ-
 ἐντόκτους εἶναι καὶ
 ἀηδῆς. καὶ τὰ τοιαῦ-
 τα ἐσθίων ἀπομύττει-
 ας. θύειν δὲ ξάμε-
 νους, πρὸς λαλεῖν, καὶ
 ἀπορρίπτειν ἀπὸ τοῦ σώ-
 ματος ἅμα πιεῖν, πρὸς
 σερυγῆάνειν. ἐλαίῳ σα-
 πρῶν καὶ βαλανείῳ χρῆ-
 σθαι. ἱμάτιον κηλιδίων
 μεσὸν ἀναβαλόμε-
 νον, εἰς ἀγορὰν ἐξ-
 ελθεῖν. καὶ εἰς ὄρνιθο-

& patrem & auum fuisse eis obnoxios. Solet etiam ulcera in tibiis, & in digitis tubercula habens, nullam iis medicinam facere: sed finire donec incurabilia red dantur. Axillas ferarum more hirsutas, pilis magnam laterum partem occupantibus, habet. Dentes verò nigros atq; exesos, ut molestus sit & insuavis cum eo congressus. Eidem hæc quoq; conueniunt: nares inter comedendum mungere: & quum edere inceperit colloqui, & ex ore quædā emittere: inter bibendum eructare: oleo in balneis uti rancido: idemq; in forum veste amictus quæ sit maculis inquinata, prodibit: quumque ad aruspice-

cē mater exierit, lingua
interea non fauere, neq;
à malis verbis se abstinere
moris habet. Sepe etiā
dum votā libationésque
fiunt, pateram sibi è ma-
nibus elabi finit, & simul
risū tollit, quasi aliquid
fecerit portentosū. Tibi-
cines si audiat, vn^o inter
omnes manibus plaude-
re, atq; eorum etiam mo-
dulos inepta imitatione
effingere: dein tibicinam
quòd citò finem non fe-
cerit, increpare: & dum
ultra mensam vult ex-
spuere, eum qui pocula
in conuiuio ministrat,
conspuit.

DE INSVAVITA-

te, *sive*, tædio.

Tædium, si definire
velis, est molestus
absque damno congres-
sus. Homo tædiosus est

σκοπού τῆς μητρὸς
ἐξελεύσεως, ἐλάσ-
φησαι. καὶ δ' ἄχο-
μύων καὶ σπενδρόν-
των ἐμβαλεῖν τὸ πο-
τήριον, καὶ γελά-
σαι ὡς τεράστιόν τι
πεποιηκώς. καὶ αὐ-
λούμενος δὲ κροτῆ-
σαι ταῖς χερσὶ μό-
νον τῶν ἄλλων, καὶ
σωτερερίζειν. καὶ ἐ-
πιτιμᾶν τῇ αὐλητεῖ-
δι μὴ ταχὺ παυσα-
μένη. καὶ ἀποπλύσαι
δὲ βολόμενος ὑπὲρ
τῆς τραπέζης, περισπύ-
σαι τῷ οἰνοχόῳ.

Π Ε Ρ Ι Α Η-

δίας.

ΕΣΤΙ δὲ αἰηδία
ὡς ὅρα πείλα-
σθαι, ἐν τούτοις λύ-
πης ποιητικῇ ἀνδρα-
βλάβης. ὁ δὲ αἰηδής,

τοιοῦτός τις οἷον ἐγεί-
 ρειν ἄρτι καθάδον-
 τα εἰσελθὼν, ἵνα αὐ-
 τῷ λαλή. καὶ ἀνά-
 γεας δὴ μέλλοντας
 κωλύειν. καὶ πρὸς-
 ελθὼν, δεῖας ὑπὸ χεῖρ
 ἕως αὐτοῦ πατήρη. καὶ
 τὸ παιδίον τῆς τίτθης
 ἀφελόμενον, σιλήν αὐτὸς, καὶ
 ὑποκρυσσας ποσὺ-
 ζων. καὶ ἐσθίων ἅμα
 διηγείας εἰς ἐλέβο-
 ρον πινὼν, ἄνω καὶ κά-
 τω καθαρθεῖη. καὶ ζω-
 μοῦ τοῦ ὡρακίμε-
 νου ἐν ταῖς ὑποχωρή-
 μασιν, αὐτῷ μελαντέ-
 ρα ἢ χολή. καὶ ἐρωτῇ-
 σαι δὲ δεινὸς ἐν αὐτίον
 τῶν οἰκείων, Ποία ἡ
 μέρα με ἐτίκτες, καὶ
 ὅτι ψυχρὸν ὕδωρ ἐστὶ
 πρὸς αὐτῷ λακκαῖον.
 καὶ ὡς κῆπτον λάχα-

qui vix incipientem dor-
 mire, excitet, ingressus
 ut cum eo colloquatur:
 & qui ad eum accedens
 qui inibi est, ut naum
 soluat, morā ei afferat, &
 expectare iubeat, donec
 aliquot secū spatia con-
 fecerit. Infantem etiam
 puerum nutrici suæ adi-
 mens, ipse manum ei ci-
 bum in os inferet, & blā-
 dulè compellans, poppy-
 smis permulcebit. Inter
 edēdum narrat se helle-
 boro accepto, quæ in vi-
 sceribus hærerēt, eiecisse
 deiecissēque: tum addit,
 in effusis bilem fuisse iu-
 re appposito magis atram.
 A matre præsētib.
 amicis & familiarib. que-
 rere amat, Ecqua me die
 mater, peperisti? A quam
 ait sibi esse in cisterna
 frigidam: olera in horto
 multa

multa & tenera: domum suam hospitibus ita patere, quasi esset publicū diuerforium: & quum peregrinos hospitio excipit, parasitū suum producit ut videāt illi qualis sit: atque in conuiuiο ad ipsum conuersus, Heus tu, parasite, inquit, ut iis qui hic adsunt, sis oblectamento.

DE SORDIDA

& friuola laudis cupidine.

Μικροφιλοτιμία, quā possis Latinè dicere ineptā ac circa res paruas versantē ambitionē; ea est honorū ac gloriæ cupido illiberalis. Homo verò ineptè ambitiosus est, qui ad cœnā vocatus, conuiuatori ipsi studeat assidere: qui filium Delphos abducatur, ubi comā ponat: qui operā det

να πολλά ἔχων καὶ ἀπαλά, καὶ ὅτι ἡ οἰκίω αὐτοῦ, πανδοχεῖον ἐστὶ. καὶ ξενίζων δὲ δεῖξαι τὸν ᾧ δίδασκτον αὐτοῦ ποίει τις. καὶ ᾧ δὲ καλῶν δὲ ἵππων τοῦ ποτηρίου ὅτι τέρψον ᾧ παρόντας.

ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΟΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ.

ΗΔΕ μικροφιλοτιμία δόξεν εἶναι ὁρεξις τιμῆς ἀνελεύθερος. ὁ δὲ μικροφιλότιμος, τοιοῦτος τις, οἷος ἀπαράσσει ἵππων δειπνον κληθεὶς, παρ' αὐτῶν καλέσαντα κατακεῖμενος δειπνήσαι. καὶ τὸν υἱὸν ἀποκέραι ἀπάγαγον εἰς Δελφούς. Ἐπὶ μελεθῶνται

ὅπως αὐτῷ ὁ ἀκό-
 λουθος Αἰ' θύοιτο ἔσαι.
 καὶ ἀποδοῦς μιν ἄνδρ-
 γυρίῃς, καὶ νὸν ποιῆ-
 σαι ἀποδοῦναι καὶ βέν-
 θύσας, τὸ περ μετὰ πεί-
 διον ἀπαντικρὺ τῆς εἰ-
 σόδου περὶ πατρίαν
 σάσαι, σέμμασι μεγά-
 λοις πείδησας, ὅπως
 οἱ εἰσιόντες ἴδωσιν ὅτι
 βουῶν ἔθυσσε. καὶ πομπ-
 δόσας δὲ μετὰ τῶν ἵπ-
 πέων, τὰ μὲν ἄλλα πάν-
 τα ἀποδοῦναι τῷ πα-
 τρι ἀπενεγκεῖν οἴκαδ' αὖ,
 ἀναβαλόμενον δὲ θοι-
 μάπιον εἰς πλὴν ἀγε-
 ρὰν περὶ πατρίαν. καὶ
 κυνᾶριον δὲ τελευτή-
 σαντι, αὐτῷ μνή-
 μα ποιῆσαι. στήλι-
 διον ποιήσας, ὅστις
 γράψαι, ΧΛΑΔΟΣ
 ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ. καὶ
 ἀναθεῖς δακτύλιον,
 χαλκῶν ἐν τῷ Α'

pedissequum habeat ge-
 nere Æthiopem : qui e-
 tiam, si minam argenti
 velit soluere, laboret ut
 reddat in aspero. Et si
 bouem sacrificarit, solet
 anteriorem capitis eius
 partem magnis redimi-
 tam fertis pro foribus in
 ipso introitu figere : ut
 intelligant quicunque
 ingredientur, esse ab ipso
 bouem mactatum. Atq;
 ubi pompam cum aliis
 equitibus duxit, reliquis
 omnibus puero traditis,
 qui ea domum referat,
 ipse trabeatus in forum
 pergat, & ibi deambulat
 quumque illi paruulus
 aliquis canis fuerit mor-
 tuus, monumentum ei
 faciet, ascriptis etiam in
 columella his verbis,
 SVRCVLVS MELI-
 TENSIS. Iam cum
 æreum annulum Æscu-
 lapio

lapis consecravit, appensis subinde novis coronis totum atteret: atque adeo ipse quotidie unguentis oblinitur. Sanè etiam, quæ pertinent ad curam magistratus, quos prytaeos vocant, ipse diligenter curare solet: quò poscit, ubi litatum fuerit, re populo renuntiare. Itaque candidatus & coronatus in concionem prodit, & inquit, Nos prytaei, ô Athenienses, Matri Deum sacra rite fecimus & litavimus; vos igitur omnia fausta exspectate. His ita renuntiatis, domum reuertitur, deinde uxori narrat sibi prosperè supra modum res succedere.

σκληπιῶ, τοῦτον ἐκ-
τρίβειν σεφανοῦτα.
ἀλείφεας ὁσημέραι.
ἀμέλει ἥ καὶ σιωδιοί-
κήσας ὡς αὐτὸ πρυ-
τάνων ὅπως ἀπαγεί-
λῃ τῷ δήμῳ τὰ ἱερά.
ἢ παρεσκιάσμεν
λαμπρὸν ἱμάτιον, ἢ
ἐσεφανώμεν, πα-
ρελθὼν εἰπεῖν, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, ἐθύομεν
οἱ πρυτάνεις τὰ ἱερά τῇ
μητρὶ τῶ θεῶν ἄξια καὶ
καλὰ, ἔ ὑμεῖς ἐκδέ-
χεσθαι τὰ ἀγαθὰ. ἢ
ταῦτα ἀπαγείλας, ἀ-
πιὼν διηγῆσας οἴκα.
δε τῇ ἐαυτῆς γυναικί,
ὥς καὶ ὑπερβολῶν
διημερεῖ.

ΠΕΡΙ

Η ΔΕ ἀνελαθεί-
 α, ἐστὶ περὶ
 σία τις ἀπὸ φιλοτι-
 μέας δαπανῶν ἔχου-
 σα. ὁ δὲ ἀνελαθεί-
 ρος, ποιῶν τις
 οἷος, νικῆσαι τραγω-
 δούς, ταινίαν ἀνα-
 θεῖναι ξυλίνῳ τῷ
 Διονύσῳ, ἢ πηγρά-
 ψας αὐτοῦ τὸ ὄνομα.
 καὶ ἢ πηλοσέων γινο-
 μέων, ἐκ τοῦ δή-
 μου ἀναστὰς, σιωπᾶν,
 ἢ ἐκ τοῦ μέσον ἀ-
 πελθεῖν. καὶ ἐκ δι-
 στροῦς αὐτοῦ θυγατέρα
 καὶ μὲν ἱερείου, πλεον
 τῶν ἱερέων, τὰ κρέα
 ἀποδίδωκε. οὗ δὲ
 διακονούτας, ἐν
 τοῖς γάμοις οἰκο-
 σιτους μιθῶσασθαι.

Illiberalitas est nimius
 quidā prae studio par-
 cendi sumptibus, gloriae
 cōtemptus. Illiberalis au-
 tem is est, qui si è tragico
 certamine victoriam re-
 portarit, tæniam Libero
 patri ligneam consecret,
 in qua nomen ipsius sit
 inscriptū: qui etiam cum
 necessario Reip. tēpore
 pecuniæ à ciuibus extra
 ordinem conferuntur, in
 concione surgens, silen-
 tio utatur, aut è medio se
 proripiat. Filiam suam
 nuptum collocas, macta-
 te victimæ carnes omnes
 iis exceptis ex quibus
 fiunt sacra, vendit: & ad
 ministrandum in nu-
 ptis, mercede con-
 ductos adhibet, qui suo
 quisque cibo vescantur.

Tiremi

Triremi præfectus quam instruxit, gubernatoris stragulis tabulata sterneret suis interea uti parcens. E foro postquam obsonatus est, rediens, carnes ipse gestat, atque olera etiam in sinu. Vestem quando à sordibus purgandam locavit, domi tantisper se continet. Quòd si quis amicorum eius fortuna usus aduersa, eranum à suis familiaribus exigat, idque ipse sciat, deflebens ex itinere, domum tendit. Vxori ancilla emit ille quidem nullas; sed quæ in publicum prodeuntē comitentur, conducit. Manè vbi surrexit domum ipse mundare, lectosque purgare solet: & sedens, vile quod gestat pallium, inuenterē.

ἢ τριηραρχῶν, τὰ τοῦ κυβερνήτη σρώματα ὑπὸ τοῦ κατασρώματος ὑποστρεφννύσθαι, τὰ δὲ αὐτῷ ἀποτέλλεσθαι. καὶ ἐξ ἀγορᾶς δὲ ὀψωνήσας, τὰ κρέα αὐτὸς φέρειν καὶ τὰ λάχανα ἐν τῷ περικυλίῳ. καὶ ἐνδύον μύειν ὅταν ἐκδύῃ θοιμάτιον ἐκπλύναι. ἢ φίλτρα ἔργον συλλέγονται, περιδόμενοι, ἀποκάμψας ἐκ τῆς οἴου, οἵκαδε πορεύεσθαι καὶ μὴ πρίασθαι θεραιναίνας, ἀλλὰ μισθῶσθαι εἰς τὰς ἐξόδους. ἢ ἀναστὰς, τὴν οἰκίαν καλύναι, καὶ τὰς κλίνας ἐκκορῆσαι. ἢ καθεζόμενος πρὸς τὸν τριβῶνα ὃν αὐτὸς φορεῖ.

ΑΜΕΛΕΙ δὲ
ἡ ἀλαζονεία
δόξην εἶναι πρὸς δο-
κίαν τινῶν ἀγαθῶν ὄν-
των. ὁ δὲ ἀλαζών, τοι-
οὔτος τις οἶμαι ἐν τῷ
ἀλαζόνει ἐσηκῶς
διηγείσθαι ξένοις ὥς
πολλὰ χρήματα αὐ-
τοῖς εἶναι ἐν τῇ θαλάτ-
τῃ. καὶ περὶ τῆς ἐργασίας
δανειστικῆς διεξίεναι,
ἡλικίῃ, καὶ αὐτὸς ὅ-
σα εἰληφε. καὶ συνο-
δοιπόρου ἀπολαύσας,
ἐν τῇ ὁδῷ, λέγειν ὥς
μετὰ Εὐτέρου ἀνδρου ἐσρα-
τεύσατο. καὶ ὅσα λι-
θοκόλληται ποτήρια
ἐκόμισε, καὶ περὶ
τῶν τεχνιτῶν τῶν ἐν
τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι βελτίους
εἰσὶ τῶν ἐν τῇ Εὐ-
ρώπῃ, ἀμφισβηῆσαι

Ostentatio dici-
queat, inanis bo-
norum quorundam quæ
non adsint, prædicatio.
Ostentator autem eius-
modi est, qui in Digmate
Piræci stans, peregrinis
narret multam se pecu-
niam traiectioni habere:
& de toto fœnebri quæ-
stu longos sermones ha-
beat, quantus ille sit ex-
plicans, & quæ lucra in-
de fecerit. Inter eundum
viæ comitem nactus, se
sub Alexandro in illa
nobili expeditione me-
ruisse narrabit: & quàm
multa inde gēmata po-
toria reportarit: Asiati-
cos etiam artifices, Eu-
ropæis esse præstantio-
res, dissentientibus aliis
contendet.

Deinde

Deinde literas ab Antipatro esse allatas memorabit, quæ ipsum vix duobus comitatum in Macedoniam venisse dicant. Se, cum esset sibi materiæ cōcessa immunis exportatio, oblato beneficiorum noluisse, ut omnes omnium calumnias effugeret. Eundem se, in caritate annonæ amplius quinque talenta pauperibus civibus largientem infumfisse. Quod si ignotis assideat, eos iubebit ponere calculos, & illorum quibus aliquid erogarit, numerum inire: qui ut sexcenti reperiantur, calculis figillatim multiplicatis, probabilibus etiā cuique eorum nominibus additis, efficiet, adeo ut decem talentorum summa tandem colligatur: quam omnem

καὶ χράματα εἰ-
πεῖν ὡς πάρεστι πρὸς
Ἀντιπάτρον, τρίτον
δὴ λέγοντα πρὸς αὐ-
τὸν εἰς Μα-
κεδονίαν καὶ διδομέ-
νης αὐτῷ ἐξαγωγῆς
ξύλων ἀτελοῦς, εἰ-
πεῖν ὅτι ἀπείρηται,
ὅτι μὴδ' ὑφ' ἐνὸς
συκοφαντηθῇ. καὶ ἐν
τῇ αποδίᾳ ὡς πλείω
ἢ πέντε τάλαντα γέ-
νοιτο αὐτῷ τὰ ἀνα-
λώματα διδόντι τοῖς
ἀπόροις τῶν πολιτῶν.
καὶ ἀγνώστων δὲ πα-
ρακλημύων, κελεύ-
σαι θεῖναι τὰς ψή-
φους, καὶ ποσοῦν αὐ-
τὰς καθ' ἑξακιστίους,
κατὰ μίαν. καὶ περὶ τι-
θεῖς πιθανὰ ἐκάστοις
τούτων ὀνόματα, καὶ
ποιῆσαι δέκα τάλ-
αντα. καὶ τὸτο φῆσαι
εἶσε

εἰσενλωχέναι εἰς ἐρά-
 νους αὐτὸν. ἢ τὰς τριη-
 ρδρχίας εἰπεῖν ὅτι οὐ
 πίθησιν, οὐδὲ τὰς λεις
 τυργίας ὅσας λελει-
 τύργηκε. ἢ περσελ-
 θῶν δὲ εἰς τοῦ ἵπω-
 τοῦ ἀγαθοῦς πωλοῦ-
 σι, περσποιήσασθαι ὠνη-
 πᾶν ἢ ἵπτι τὰς κλίνας
 ἐλθῶν, ἱματισμὸν ζη-
 τῆσαι εἰς δύο τάλαντα.
 ἢ τῷ παιδί μάχεσθαι
 οὐκ ἔχων χρυσὸν νικῶ
 τῷ ἀνθλουθεῖν. ἢ μι-
 σθωτῇ οἰκῶν οἰκῶν, φῆ-
 σαι ταύτῃ εἶναι τὸ πα-
 τρώαν, πρὸς τὸν μὴ εἰ-
 δότα· διότι μέλλει πω-
 λεῖν αὐτῇ διὰ τὸ ἐ-
 λάττω εἶναι πρὸς τὰς
 ξενοδοχίας.

ipse, quòd sint ad hospites excipiendos angu-
 stiores, vendere cogitet.

Μέχρι τῆδε αἱ πρὶν ἐκ δόσις
 τὰ δὲ ἐχῆς νῦν τὰ πρῶτα
 ἐξεδόθη.

summā, se inopibus sub-
 leuandis impendisse af-
 firmabit:& tamē, inquit,
 in hac ratione non ducō,
 instructas à me triremes,
 quibus præsui:& alia qui-
 bus Reip. causa sum fun-
 ctus, munia sumptuosa.
 Idē ad eos accedens, qui
 generosos equos vedunt
 velle se emere simulat:&
 in nundinis ad tentoria
 eorum qui merces vae-
 num exponunt, appro-
 pinquans, vestē sibi ostē-
 di iubet duūm talētorū.
 Puerum quòd se sine au-
 ro sequatur, grauitè ob-
 iurgat. Deniq; in condu-
 cto habitans, si cum ali-
 quo sermonem habeat,
 qui id ignoret, paternas
 esse has ædes dicet:quas

Hactenus priores editiones. Qua se-
 quuntur, nunc primū in lu-
 cem prodeunt.

DE SUPER-

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ρηφάνιας.

Superbia est, aliorum
Somnium præter quàm
 sui, contemptus. Homo
 superbus talis est. Si quis
 eum properè *conuentum*
velit, à cœna se illum cõ-
 uēturum dicet inter am-
 bulandum. Si fuerit de
 quoquam bene meritis,
 meminisse *beneficij* etiam
 in viis iubebit, atq; adeo
 coget. Prior ad quem-
 quā accedere nolet. Eos
 qui emūt aliquid ab ipso
 vel aliquid rerum illius
 conduxerunt, iubere nō
 veretur, vt prima luce ad
 se veniant. Dum per vias
 ingreditur, caput semper
 demittēs, obuiorum ne-
 minem alloquitur. Si vi-
 sum aliquando ei fuerit,
 amicos cõuiuiο excipe-
 re, ipse cū illis nō cœnat.

ΕΣΤΙ ἡ ὑπερη-
 φανία κατα-
 φρόνησις τῆς πολλῆς αὐ-
 τῷ, ἢ ἄλλων. Ὁ ὃ ὑπε-
 ρήφανος τοῖς ὁδοῦσι τις,
 οἷον τὰ ἀπ' αὐτοῦ δύνει διὰ τὸ
 δείπνον ἐνταύθα.
 Φάγειν ἐν τῷ περὶ τὸ
 παθεῖν. ἢ εὖ ποιήσας,
 μεμνηθεὶς φάσκειν ἐν
 τῇ ὁδοῖς, ἢ βιάζεν, ἢ
 προσελθεῖν πρὸς τε-
 ρα οὐδενὶ θελήσας·
 καὶ οὐτὸν παλαιωτάτας τι
 καὶ μεμνηθεὶς δει-
 νὸς κελεύσαι ἡκεῖν
 πρὸς αὐτὸν ἅμ' ἡμέ-
 ρα. καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς
 πορεύομενος μὴ λα-
 λῆναι τοῖς ἐντυγχάνου-
 σι, κάτω κεκυφώς.
 ὅταν ὃ αὐτῷ δόξη,
 ἐστῶν οὐτὸν φίλος, αὐ-
 τὸς μὴ συνδειπνεῖν,

ἀλλὰ τῶν ὑφ' αὐτῶν
 τινι συντάξαι αὐτῶν
 ὁπρὶν μελεῖσθαι. καὶ περ-
 αὖτος ἐλλεῖν ἢ ἐπ' αὐτὸν πο-
 ρεύηται τὸν ἐρουῶντα ὅτι
 ἔρχεται. καὶ οὔτε ἐπ' ἀ-
 λειφόμενον αὐτὸν ἔτε
 ἐσθίωντα ἐάσαι αὐτὸν εἰ-
 σελθεῖν. Ἀμέλει ἢ καὶ
 λογιζόμενον περὶ τι-
 να, τὰ παιδὶ συντάξαι
 τὰς ψύφους διωθεῖν καὶ
 κεφάλαιον ποιήσαντι,
 χράσθαι αὐτὰ εἰς λό-
 γον. Καὶ μὲν ὁπισθέλ-
 λων μὴ χράσθαι, ὅτι
 χερσὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ',
 ὅτι βέλομαι χυεῖσθαι. καὶ,
 αὖτος ἐπ' αὐτὸν σε λη-
 ψόμενος καὶ ὅπως ἀλ-
 λως μὴ ἔσαι, καὶ, πῶς
 ταχίσην.

Sed eorum alicui quos
 habet in potestate, ut
 conuiuarum curam ha-
 beat, præcipit. Cum ad
 aliquem visit, præmittit
 qui dicat, Ille venit. Quã-
 do vel alyptæ dat ope-
 ram, vel cibum sumit,
 neminem ad se finit in-
 troire. Quinetiam, si cū
 aliquo rationes purget,
 puero imperat, ut calcu-
 los traiciat: & vbi sum-
 mam fecerit, ut alteri
 ferat expensum. In epi-
 stolis nunquam sic scri-
 pserit, *Feceris mihi rem gra-
 tam: Sed, Hoc fieri volo, &
 Misi ad te qui sumeret.* itē,
*Ne aliter fiat vide: & quàm
 primum.*

DE TIMIDI-

ΠΕΡΙ ΔΕΙ-

tate.

λίας.

ENimvero timiditas
videri queat, deie-
ctio animi meticulosa.
Homo timiduseiusmodi
est, nauigans, dicet pro-
montoria esse hemiolias
naueis. Ad minimam flu-
ctuum agitationē, quæ-
ret, sintne qui nauiganr
omneis initiati. Guber-
natorem nauim inhibē-
tem interrogat, an me-
dium cursum teneat na-
uis:& quid à Deo speret
aut metuat. Se ex insom-
nio terreri, narrat affidē-
ti: indusium *deinde* e-
xuit, & puero tradit. *παι-
tas* vt se ad terram ad-
moueāt, orat. Militiæ ve-
rò solet idē omnes ad se
commilitones vocare:& vbi
γείν αὐτόν. καὶ στρατοῦ μὲν ὃ
πάντας πρὸς αὐτόν, καὶ πάντας πρῶτον πείδειν, καὶ

AΜΕΛΕΙ ΔΕ Η ΔΕΙ-
λία δόξειεν αὐ-
εἶναι ὑπείξισ τῆς ψυ-
χῆς ἐμφοβῶ. ὁ δὲ
δειλὸς τοιοῦτός τις-
οῖτο πλέων, τὰς ἀ-
κρας φάσκειν ἡμιο-
λίας εἶναι καὶ κλυδω-
νίου γρομφίου ἑρωτᾶν
εἴ τις μὴ μεμύηται τῶν
πλεόντων. καὶ τοῦ κυ-
βερνήτου ἀνακόπῃον
τοῦ αἰσθάνεσθαι εἰ με-
σοπορεῖ. καὶ τί δοκεῖ
αὐτῷ τὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ
πρὸς τὸν πρῶτον καὶ ἡ-
μῶν λέγειν, ὅτι φο-
βεῖται ἀπὸ ἐνυπνίου
πνός. καὶ ἐκδύς διδύ-
ναι τῷ παιδί γόνχι-
τωνίσκον. καὶ δεῖσθαι
πρὸς πλὴν γλῶ πρὸς ἀ-
πὸ πρὸς καλεῖν
πρὸς αὐτόν, καὶ πάντας πρῶτον πείδειν, καὶ

λέγειν ὡς ἔργον δια-
 γνῶναι ἐς πότερόν
 εἰσιν οἱ πολέμιοι. καὶ
 ἀκρόων κραυγῆς, ὁρῶν
 πίπτοντας, εἰπεῖν πρὸς
 τοῦ παρεστηκότας, ὅτι
 τῷ ἀδελφῷ λαβεῖν
 ὑπὸ τῆς ἀσπίδος ἐπε-
 λάβετο· καὶ τρέχον ὑπὸ
 τῷ σκηνῇ, τὸν παῖδα
 ἐκπέμψας, κελεύειν
 προσκοπεῖσθαι πρὸς εἰ-
 σιν οἱ πολεμίοι, καὶ ἀ-
 ποκρύψας αὐτὸν ὑ-
 πὸ τὸ πρὸς κεφάλαιον,
 εἶτα διατρίβειν
 πολὺν χρόνον. καὶ ἐν τῇ
 σκηνῇ ὁρῶν τραυμα-
 * τίαν προσφερόμενον
 τῶν φίλων, προσδρα-
 μεῖν, καὶ θεωρεῖν κε-
 λεύειν, ἵνα τοῦτον θερα-
 πείη, καὶ πεισποιοῦ-
 ζειν, καὶ μύας σοβεῖν, καὶ
 πᾶν μάλλον ἢ μάχε-
 σθαι τοῖς πελεμίοις. καὶ
 τῷ σαλπίζειν ὃ πολε-
 μικὸν σημεῖον· καὶ

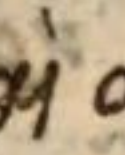
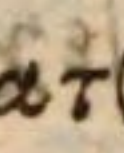
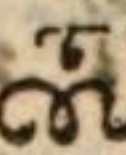
stantes diligenter respe-
 xit, Difficile, inquit, est
 cognitu, sint hostes, an
 non. Clamore audito,
 & visis qui caderent, a-
 stantibus dicit se præ fe-
 stinatione, oblitum esse
 spatham sumere. & post-
 quam in tentorium cur-
 riculo se recepit, puerum
 inde mittit, iussu ubi
 sint hostes, diligenter
 speculari. Interea spatha
 sub puluino abscondit:
 deinde ea quærenda lō-
 gum tempus terit. Tum
 si vulneratum aliquem
 in castra ab amicis defer-
 ri videat, accurrit & ha-
 bere bonum animum
 iubet: hunc curat, & sa-
 niē sponsia effingit, nec
 non muscas abigit: quid-
 uis denique potius facit,
 quàm ut cum hostibus
 pugnet. A negatore clas-
 sicum canēte, sedēs ipse
 in

in tentorio. Abi, inquit, in malam rem, hunc hominem somnū capere non finis: qui adeo frequenter signum des. Amat etiam sanguinis de alieno vulnere plenus ad reuersos è pugna accedere, narrās, se cum suo periculo vnum ex amicis seruasse, ad iacentem etiam tribules & popurales introducit, qui eum visant: simul horum singulis narrat, se illum suis ipsius manibus in tentorium portasse.

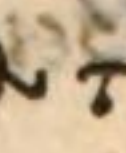
DE OLIGARCHIA,

sive moribus optimatium.

Videri possit oligarchia, vehemēs esse honorū cupiditas absq; vllō lucris studio. Obligarchi sive optimatis hi sūt

Θήμω ἐν σκηνῇ. Ἀπαγ' ἐς κόρακας, ὅτε ἐάσεις τὸν ἀνθρώπον ὕπνῳ λαβεῖν πυκνά σημάνων. καὶ αἶμα δὲ ἀνάπλεως ὑπὸ ἑ ἄλλοις τραύματι , ἐντυγχάνειν τοῖς ἐκ τῆς μάχης ἑσπαιδοῖς, καὶ διηγείσθαι ὡς κινδυνεύσας ὡς σέ σῶκε τῶν φίλων. καὶ εἰσάγειν * πρὸς τὸν κατακείμενον σκεψόμεν οὗ φυλέτας, ἢ δῆμον. καὶ τῶν * αἶμα ἕκαστω διηγείσθαι ὡς αὐτὸς αὐτὸν ταῖς αὐτοῦ χερσὶν ἐπὶ σκηνῇ ἐκόμισεν.

ΠΕΡΙ ΟΛΙΓΑΡΧΙΑΣ.

Ὁξεῖον ἂν εἶναι ἢ **Δ**ολιγαρχία φιλαρχία τις ἰσχυροῦς * κέρους γλιχομεύς. ὁ δὲ ὀλίγαρχ τοιούτος,

οἱ τοῦ δήμου βουλο-
 * μύου τινὰς τὰς ἀρχον-
 * τι Ἰππμελησόμεναι
 πομπῆς παρελθὼν ἀπο-
 φήνας ἔχει καὶ τῶν ὁ-
 μήρου ἑσπῶν τοῦτο ἐν-
 μόνον κατέχειν, ὅτι οὐκ
 ἀγαθὸν πολυκυβερνή-
 εις κοίραναι ἔστω. τῶν
 ἢ ἄλλων μηδὲν Ἰπίσα-
 σθαι. Ἀμέλει ἢ δει-
 νὸς τοῖς τοιοῦτοις τῶν
 λόγων γρησάσθαι, ὅ-
 τι δεῖ ἡμᾶς συνελ-
 θόντας βελέσασθαι.
 καὶ ἐκ τοῦ ὄχλου καὶ τῆ
 ἀγορᾶς ἀπαλλαγῆ-
 ναι. καὶ παύσασθαι δε-
 χαῖς πλησιάζειν, καὶ
 εἴ τι ὑπο' τινῶν ὑβρι-
 * ζόμεναι εἰπεῖν, Δεῖ
 αὐτοῦ καὶ μετ' ὅλιν
 οἰκεῖν καὶ μέσον καὶ τῆ
 μέρας ἑξίων, καὶ μεσλὴν
 κούραν κεκαρμέναι, καὶ
 ἀκριβῶς ἀπωνυχισμέ-
 * ναι σοβεῖν τὰς τοιαύτας

mores. Deliberante po-
 pulo ecquis magistra-
 tui in curatione pom-
 pæ sit comes adiicien-
 dus, prodit ipse & eo se
 honoredignum pronun-
 tiat. Homeri versuum
 tenet solum huncvnum,
*Non multos regnare bonum
 est: rex unicus esto,* aliorum
 omnium nihil scit. Solet
 quoque hoc genus ser-
 monibus vti: Oportet
 in vnum coacti delibe-
 remus, & turba hac fo-
 rensi nos liberemus, adi-
 tūmque illi ad magistra-
 tus præcludamus. Si qui
 illum iniuria affecerint,
 Non possumus, inquit,
 ego & illi hanc urbem in-
 colere. Meridie prodit in
 publicum tonsuræ me-
 dio genere detonsus, vn-
 guibúq; cum cura præ-
 cisus, iactans se *per forum*,
 aitque, Non est habi-
 tandum

tandum in hac vrbe: & sibi in iudiciis plurimum à litigantibus negotij facessi: itē, pudore sibi frōtē suffundi, quotiescunque ipsi in concione aliquis assideat malè habitus, & squalidus: & vniuersum oratorum genus qui in Rep. versatur odio dignum esse. ipsum Theseum omnium primum auctorem horum malorum ciuitati extitisse: nec non alios similes his sermones apud hospices habet, ciuiumque illos qui eandem sectam sequuntur.

DE INSOLEN-

tia, siue, fera institutione.

INsolētia est desiderium capiendi cultus melioris vergente iam ætate, Eiusmodi homini hæc

λόγος. Οὐκ οἰκητέον ἐς τὴν πόλιν καὶ ὡς ἐν τοῖς δικαστηρίοις δεινὰ πάχειεν ἀπὸ τῶν δικαζομένων. καὶ ὡς ἀγχιμύεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅταν τις παρὰ κάθηται αὐτῷ λέπλος καὶ αὐχμῶν. καὶ ὡς μισητὸν τὸ τῶν δημαγωγῶν γένος. τὸν Ἰθησέα πρῶτον φήσας τῶν κακῶν τῇ πόλει γεγονέναι. καὶ τοιαῦτα ἕτερα πρὸς τοῦ ξένου, καὶ τῶν πολιτῶν τοῦ ὁμοτροπούς.

ΠΕΡΙ ΟΨΙΜΑΘΙΑΣ.

Η Δὲ ὀψιμαθία φιλοπονία δόξειεν ἀνὴρ ὄναι ὑπὲρ τῆς ἡλικίας. ὁ καὶ ὀψιμα-

θῆς, τοιούτος τις, οἷον
 ῥησὶς μανθάνειν ἐξή-
 κοντα ἔτη γεγονώς
 * Ταῦτα ἄγων ὧσα
 πάτον ἱππικανθάνει-
 ναι καὶ ὧσα τοῦ ἵππου
 μανθάνειν ἱππὶ τὸ δρό-
 ρον καὶ ἱππὶ ἀσπίδι καὶ
 εἰς ἀγρόν, ἐφ' ἑπώου
 ἀλλοτρίου ὀχέμενος,
 ἅμα μεμείαν ἀσπάζ-
 ζεσθαι. καὶ πεσὼν πῶ
 * κεφαλῇ κατερχέσθαι
 καὶ μακρὸν ἀνδριάντα
 παύζειν καὶ πρὸς τὸν
 ἑαυτοῦ, ἀκόλεστον διδ-
 ράσκειν, καὶ διδασκόν-
 τίς εἶναι καὶ ἅμα μαν-
 θάνειν παρ' αὐτοῦ, ὥς
 ἂν καὶ ἐκείνῃ μὴ ἱπ-
 πικῇ. καὶ παλαιῶν
 ἐν τῷ βαλανείῳ πυ-
 κνὰ πῶ ἔδραν ἐρέειν.

conueniunt. Annos se-
 xaginta natus poetarum
 versus memoriae man-
 dat: hos ad pocula ca-
 nere incipiens, obliui-
 citur. Dicit à filio
 quomodo fiat *in acie* cō-
 uersio ad dextra, quo-
 modo item ad sinistra.
 Dum rus pergit, alieno
 equo vehens, simul *ob-*
uios salutare meditatur,
 cadēs verò caput detur-
 pat. Solet etiam ad sta-
 tuam ludens *se exercere*:
 & cū pedisequo arcu &
 iaculis certare: ac simul
 discere ab alio, & eun-
 dem docere velle, ac si
 esset is quoque *artis* im-
 peritus. Idem luctans
 & in balneo *lauans*, na-
 teis subinde agit inde-
 center.

DE

DE MALEDI-
centia.ΠΕΡΙ ΚΑ-
κολογίας.

MAledicētia est ani-
mi in deteriore
partē inclinatio inter lo-
quēdū. Maledicus ita est
moratus. Si interrogetur
ille quis est: nō secus at-
que ij qui stēma aliquod
enarrant, ab auctore ge-
neris primo ordietur: Pa-
ter huius, inquit, pri-
mū vocabatur Sofias:
dū inter milites versatur
dici cepit Sosistratus: de-
inde vnus ē populo inter
ascriptitios est fact⁹. Ma-
ter quidē, nobilis Thressa
est: nā id gentis mulieres
aiunt domi esse nobileis.
Iste autem, vt talibus pa-
rentibus natus, nequam
est verbero. Pergit dein-
de, & inquit, Hę sūt mu-
lieres quę prætereuntes
de via rapiunt. Aliis etiā

ΕΣΤΙ δὲ κακο-
λογία αἰὼν τῆς
ψυχῆς εἰς τὸ χεῖρον
ἐν λόγοις. ὁ δὲ κακο-
λέγων τοῖςδε τις ἐ-
στὶν οἷον ἐρωτηθεὶς,
ὁ δὲ εἶνα τί ἐστι; καθε-
ως οἱ γυμναλογοῦν-
τες, πρῶτον ἀπὸ τοῦ
γένος αὐτῶν ἀρχαδί.
Ὁ μὲν πατὴρ Σω-
σίας ἐξ ἀρχῆς ἐκα-
λεῖτο. ἐγένετο δ' ἐν
τοῖς στρατιώταις Σω-
σίστρατος. ἐπειδὴ
δ' ἐς αὐτὸν δημο-
τας ἐνεχράφη. ἡ μὲν
οὖν μήτηρ δ' ἑλνῆς
Θράκη ἐστὶ τὰς δὲ
τοιαύτας ἐν τῇ πατρί-
δι εὐχμεῖς εἶναι φα-
σὶν. αὐτὸς δὲ ἔτι ὥς
ἐκ τούτων γεγονώς
κακὸς μασιγίας. καὶ

τούτοις διεξιὼν, αὐταὶ αἱ γυναῖκες ἐκ τῆς ὁγοῦσας παρῖόντας ἀρπάζουσι καὶ κακῶς λεγόντων ἑτέρων σιωπῇ λαμβάνουσιν καὶ αὐτοὺς, λέγων, καὶ ἐγὼ τοῦτον τὸν ἄνθρωπον πάντων μεμίσηκα, καὶ γὰρ εἰσεχθὴς τις ἀπὸ τοῦ παρῶντος ἐστίν. ἢ ὅτι πολλὰ ἔδωκεν ὁμοιον. σημεῖον καὶ, τῇ γὰρ ἑαυτοῦ γυναικὶ τρεῖς χαλκοὺς εἰς ὄψον δίδωσι. καὶ τῷ ψυχρῷ λῆεσθαι ἀναγκάζει ὅτι πολλὰ δῶκεν ἡμέρα. καὶ συγκαθήμενος δεινὸς πρὸς ἑαυτὸν ἀναστάντος εἰπεῖν. καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τὸ φίλων καὶ οἰκείων κακὰ εἰπεῖν, καὶ πρὸς τὰ τελευτήσασαν κακῶς λέγειν.

Τέλος σιωπῇ Θεῷ ἀγία.

EX

EX LIBRO QVARTO

Rhetoricorum ad Herennium.

Ostentatoris pecuniosi character.

NOTATIO est, cum alicuius natura certis describitur signis, quæ sicuti nota quedam natura sunt attributa. Ut si velis non diuitem, sed ostentatorem pecuniosum describere: Iste, inquit, Iudices, qui se dici diuitem, putat esse præclarum, primum nunc videte, quo vultu vos intueatur. nonne vobis videtur dicere. Darem si meli molesti non essetis? cum verò sinistra mentum subleuat, existimat se gemma nitore, & auri splendore aspectus omnium perstringere. Cum puerum respicit hunc unum, quem ego novi (vos non arbitror novisse) alio nomine appellat, deinde alio atque alio: Heus tu, inquit, veni Sannio, ne quid isti barbari perturbent: ut ignoti qui audiunt, unum putent eligi de multis: ei dicit in aurem, aut ut domi lectuli sternantur, aut ab avunculo rogetur Æthiops, qui ad balneas veniat, aut asturconi locus ante ostium suum deur, aut aliquid fragile false choragium gloria comparetur. Deinde exclamat, ut omnes audiant, Videto, ut diligenter enumeretur, si potest ante noctem. Puer qui iam bene hominis naturam novit, Tu illò plures mittas oportet, inquit, si hodie vis transnumerari. Age, inquit, duc tecum Libanum, & Sositam. Sanè. Deinde casu veniunt hospites homini, qui istum splendide, dum peregrinatur, receperunt: ex ea re homo herclè sanè conturbatur: sed tamen à vitio nature non recedit. Bene, inquit, facitis cum venitis: sed rectius fecissetis, si ad me domum rectà abiissetis. Id fecissemus, inquit illi, si domum

mum nouissemus. At istud quidem, inquit, facile fuit unde-
 libet inuenire. Verum ue mecum, sequuntur illi, sermo in-
 terea huius consumitur omnis in ostentatione. Quærit in a-
 gris cuiusmodi frumenta sint, negat se, quia villa incense sint,
 accedere posse, nec ædificare etiam nunc audere, tametsi in
 Tusculano quidem cœpit insanire, & in iisdem fundamentis
 ædificare. Dum hæc loquitur, venit in ædeis quasdam, in qui-
 bus sodalitium erat eodem die futurum, quò iste pro notitia do-
 mini ædium ingreditur cum hospitibus. Hic, inquit, habito, pers-
 picit argentum quod erat expositum, visit triclinium stratum,
 probat: accedit seruulus, dicit homini clarè dominum iam ven-
 turum, si velit exire. Itane, inquit? Eamus hospites, frater ve-
 nit ex Salerno, ego illi obuiam pergam, huc vos decima veni-
 tote, hospites discedunt. Iste se raptim domum suam conuicit,
 illi decima, quò iusserat, veniunt. querunt hunc, reperiunt do-
 mus cuius sit, in diuersorium derisi conferunt sese. Vident ho-
 minem postera die, narrant, expostulant, accusant. ait iste
 eos similitudine loci deceptos, angiporio toto deerrasse, con-
 tra valetudinem suam se ad multam noctem expectasse.
 Sannioni puero negotium dederat, ut vasa, vestimenta,
 pueros corrogaret. seruulus non inurbanus, satis strenuè
 & concinne comparat. iste hospites domum deducit. At
 se ædes maximas cuidam amico ad nuptias commodasse.
 Nunciat interea puer argentum repeti, (pertimuerat
 enim, qui commodarat) Apage te, inquit, ædes commo-
 dauit, familiam dedi, argentum quoque vult? tametsi ho-
 spites habeo, tamen utatur licet, nos Samiis delectabimur.
 Quid ego quæ deinde efficiat, narrem, eiusmodi est homi-
 nis natura, ut quæ singulis diebus efficiat gloria atque
 ostentatione, ea vix annuo sermone enarrare possim. Hu-
 iusmodi notationes, quæ describunt quid consentaneum sit
 uniuscuiusque

uniuscuiusque natura, vehementer habent magnam delectationem: totam enim naturam cuiuspiam ponunt ante oculos: aut gloriosi, ut nos exempli causa ceperamus, aut invidi, aut timidi, aut auari, ambitiosi, amatoris, luxuriosi, furis, quadruplatoris: denique cuiusvis studium protrahi potest in medium tali notatione.

RUTILIUS LUPUS DE FIGURIS
sententiarum libro I I.

Ebriosi hominis character.

CHARACTERISMOS. Quemadmodum pictor coloribus figuras describit: sic orator hoc schemate, aut vitas, aut virtutes eorum de quibus loquitur, deformat. Lyconis. Quid in hoc arbitrer bonæ spei reliquum residere, qui omne vitæ tempus una, ac

desperatissima consuetudine produxit? Nam simul atque ex primis horis diei, nimia cibi ac vini satietate, vix meridiano tempore, plenus crapula est experrectus: primum oculis mero madidis, humore obcecatis, visu grauidis, lucē constanter intueri non potest: deinde confectis viribus, utpote cuius venæ non sanguine, sed vino sunt repletae, se ipse erigere non valet: tandem duobus innixus languidus, qui cubando sit defatigatus, tunicatus sine pallio, soleatus præ lectulo, palliolo frigus à capite defendens, flexa ceruice, summissis genibus, colore exaëgui, protinus ex cubiculari lectulo excitatus, in tricliniū trahitur, ibi præsto sunt cotidiani pauci eodē studio excitati conuiuæ. Hic verò princeps paulū illud reliquum quod habet mentis ac sensus, poculis

poculis extrudere festinat, & eos bibendo prouocat, & lace-
 sit perinde ac si in hostium praelio quàm plurimos superarit, at-
 que adflixerit, amplissimam sibi victoriam paratam existi-
 mans. Interea procedit simul & illud tempus, & potatio:
 oculi vinum larymantes caligant; ebriosum ipsi vix ebrij co-
 gnoscunt: alius sine causa iurgio proximum laceffu: alius sermo
 dedius, vi cogitur vigilare: alius rixari parat: alium turbas
 vitantem, ac domum reuerti cupientem retinet ianitor, pulsat
 exire prohibet domum, interdictum demonstrans. Interim a-
 lium contumeliosè extra ianuam eiectum, vacillantem puer
 sustentat, ac ducit pallium per lutum trahentem. Nouissimè
 solus in triclinio relictus, non prius poculum ex manibus e-
 mittit, quàm somnus oppressit bibentem, ac dissolutis ar-
 tibus, ipsum poculum suapte natura dormienti ex-
 cidit.

Characterismus. In vulgatis eutionibus legitur
Chresterismus. absque dubio mendosè.

Aut vitas, lege aut vitia. probant sequentia.

Visus grauidis. Prior vox mendum continet. Scrib.
 vino gr. οἶνο βαρέσι.

Soleatus præ lectulo. Fortean, ut è lectulo. κρηπίδας ἔ-
 χων ὡς ἀπὸ τῆ κλινίδος, Sed videtur qui Lyconis locum
 è Græco vertit, reperiisse in suo codice, ὑπὸ pro ἀπο
 neque de menda esse suspicatus.

Palliolo frigus à capite defendens. Rectè palliolo sic
 alibi: quia tamen Græcè scripserat Lyco, fortasse pileolo
 scribendum. πλίσσιον ἐν τῇ κεφαλῇ ἔχων πρὸς τὸ ψύχει.

Iurgio proximum laceffit. & πλησίον ἐρεθίζει.

EX Q. HORATII FLACCI

Satyr. lib. I. Sat. IX.

Garruli hominis character.

I Bam forte via Sacra, sicut meus est mos,
 Nescio quid meditans nugarum, totus in illis.
 Occurrit quidam notus mihi nomine tantum,
 Arreptaque manu, Quid agis dulcissime rerum?
 Suauiter, ut nunc est, inquam: & cupio omnia, quæ vis.
 Cum affectaretur, Nunquid vis? occupo. at ille
 Noris nos, inquit: docti sumus. hic ego, Pluris
 Hoc, inquam, mihi eris. miserè discedere quarens
 Ire modo ocyus, interdum consistere, in aurem
 Dicere nescio quod puero. cum sudor ad imos
 Manaret talos: ô te Bollane cerebri
 Felicem, aiebam tacitus: cum quidlibet ille
 Garriret, vicos, urbem laudaret, ut illi
 Nil respondebam: Miserè cupis, inquit, abire,
 Iam dudum video: sed nil agis: usque tenebo:
 Persequar. Hinc quò nunc iter est tibi? Nil opus est te
 Circumagi: quendam volo visere, non tibi notum:
 Trans Tiberim longè cubat is prope Caesaris hortos.
 Nil habeo quod agam. & non sum piger: usque sequar te.
 Demitto auriculas, ut iniquæ mentis asellus,
 Cum grauius dorso subiit onus. Incipit ille:
 Si bene me noui, non Viscum pluris amicum,
 Non Vartum facies. nam quis me scribere plureis,
 Aut citius possit versus? quis membra mouere
 Mollius? inuideat quod & Hermogenes, ego canto.
 Interpellandi locus hic erat. Est tibi mater,
 Cognati: quis te saluo est opus? Haud mihi quisquam:

Omnes

Omnes composui. Felices nunc ego resto:
 Confice: namque instat fatum mihi triste, Sabella
 Quod puero cecinit, diuina mota anus urna.
 Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis.
 Nec laterum dolor, aut iussis, nec tarda podagra.
 Garrulus hunc quando consumet eunque: loquaceis,
 Si sapiat, viuet, simulatque adoleuerit etas.
 Ventum erat ad Veste quarta iam parte dies
 Præterita, & casu tunc respondere vadato
 Debebat: quod ni fecisset, perdere litem.
 Si me amas, inquit, paulum hic ades. Inteream si
 Aut valeo stare, aut noui ciuilia iura:
 Et propero quò scis. Dubius sum quid faciam, inquit:
 Tene relinquam, an rem. Mesodes. Non faciam ille:
 Et præcedere cœpit. ego, ut contendere durum est,
 Cum victore sequor.

Similes hic alios characteres poteramus adiungere
 Sè diuersis scriptoribus: nisi id studiosi lectoris di-
 ligentiæ relinquendū esse iudicasset. Nam exempli
 causa descriptionem prope Theophrasteam hominis
 timidi habes apud Synefium, epistola C I V. ho-
 minis ineptè elegantis, & opes ostentatis, apud Pe-
 tronium Arbitrum. vani & insulsi, apud Lucianum
 Πηλύρων διασκάλω belli & μικρόφιλοιμυ apud Martia-
 lem lin. III. epigrammatè in Cotilum ambitiosi, itém-
 que delicati, apud Dionem in I V. sermone de regno
 γαστριμάργυ apud facundissimum scriptorem, B. Chry-
 sostomum homilia XXXVIII. in Acta Apostol. omitto
 alias vitiosorum suauissimas descriptiones, cū in
 eiusdem beati Patris scriptis aureis, tum apud auctores
 cæteros vtriusque linguæ.

ISAACI
CASAUBONI

AD

THEOPHRASTI
CHARACTERES

ETHICOS

Liber Commentarius.

ISSACI
CASAVBONI

AD
THEOPHRASTI
CHARACTERES
ETHICOS

Libet Commentarius.

IS A A C I

C A S A V B O N I I N

T H E O P H R A S T I C H A R A -

cteres ethicos prolegomena

IN S C R I P T I O huius libelli, quæ in omnibus melioribus libris hæc est, Θεοφράστου Ἠθικοὶ χαρακτῆρες, tribus verbis tria declarat: auctorem scripti istius; materiam eius, siue subiectum: formam siue tractandi modum: de quibus omnibus aliquid est nobis hoc loco dicendum. Auctorem esse verè aureoli libelli istius Theophrastum Eresium, magnum illum maximi Aristotelis discipulum, verum censeo. Nam & Diogenes Laertius inter Theophrasti librorum indices, Ἠθικὸν χαρακτῆρας recenset: & Suidas qui paucissimos eius philosophi libros commemorat, huius tamen meminit: quod etiam indicio esse possit, in pretio olim apud doctos, Theophrasti hoc opus fuisse. Deinde quum certum omnino sit, prodisse hæc ex eruditissimi & elegantissimi alicuius viri officina, qui Athenis eo ipso tempore quo claruit Theophrastus, & vixerit (id quod nō vno loco annotatum à nobis demonstratūque est) & scripserit, non video quid causæ esse queat, cur aut

veterum codicum, qui omnes in Theophrasti nomine consentiunt, fidem in dubium vocemus: aut si de illorum fide non dubitetur, quid opus sit Theophrastum alium ab Eresio illo quærere, omnibus seculis inauditum, omnibus priscis scriptoribus illaudatum, cui hæc tribuantur. Accedit hûc Eustathij testimonium, qui in rhapsodiâ Iliadis v, non hoc solû docet, scriptos esse à Theophrasto (Eresiu absque dubio intelligit) Characteres: sed illud etiâ manifestò indicat, ita planè illos fuisse scriptos, ut factû videmus in his reliquiis. Quare nõ assentior doctis quibusdam viris, qui ab Aristotelis discipulo hunc librum abiudicarunt: qui præter illud vnicum argumentû de quo mox dicemus, nihil penitus habent quo suam sententiam tueri possint. An enim illud dicent: parum tanto scriptore dignû hoc esse scriptû. Ita video doctissimû Victoriû existimasse. Mihi verò contrarium prorsus videtur: nam & opus hoc, esset modò integrum, & quale auctor ediderat, dignissimum iudico quod tanto viro tribuatur: & vicissim, eo fuisse comperior Theophrastum ingenio, ut nemo aptior huic argumento isto modo tractando inveniri potuerit. Fuisse enim illû politissimi, elegantissimi & amœnissimi ingenij virum (talem omnino hæc opera desiderabat) cum alia arguunt quæ de eo & ex eo apud veteres scriptores leguntur: tum illud in primis quod de illo Hermippus ipsius æqualis apud Athenæum testatur libro primo, Singularem quandam fuisse hominis venustatem & industriam in exprimendis effingendisque hominum moribus: quod quàm bellè auctori huic

huic conueniat, nemo non intelligit. Ideo videtur M. Tullius Theophrasti scriptis vnicè capi delectarique solitus, & , vt auctor est Plutarchus, delicias suas eum appellitare: amicum etiam suum, ad Atticum scribens, vocat, sæpèque dilaudat. quin Aristoteles quoque apud A. Gellium lib. xiiii. suauitatem huius sui discipuli lingue pariter ac vitæ commendat. Nihil dicam de stylo: nam quæ magna adeo similitudo aut dissimilitudo in his tã paucis chartis, cum reliquis Theophrasti scriptis, in tanta præsertim argumentorum dissimilitudine notari possit? & tamen qui illa legerit aliquando, non dubito quin etiã in his Theophraster characteris notas saltem aliquas mecum sit agniturus. Atque illud quidem in primis; quòd & hæc & illa cùm legas, scias facilè ab Aristotelis discipulos vtraque esse profecta. Sed nimirũ doctos homines qui aliter existimarunt, mouit locus ille in epistola *περὶ σωτηρικῆς*, vbi ait auctor, se hæc scripsisse, cùm annum ætatis iam absoluisset vndecentesimum: id enim Eresio Theophrasto conuenire non posse: quippe cuius vitæ terminum statuatur diligentissimus auctor, Diogenes Laertius, annum octuagesimum quintum. Nos quoque olim impulit hæc ratio, vt de menda suspectum Theophrasti locum haberemus: nam vt propter hoc vnũ argumētum negaremus Aristotelei Theophrasti librum hunc esse, adduci nunquam potuimus. Putabamus igitur scribendum esse in libelli huius initio, non *ἐννεήκοντα ἐννέα*, vt omnes libri habent: sed, vt ait Laërtius, *ἐβδομήκοντα ἐννέα*. Neq; enim verisimile nobis videbatur, aut Laërtij codices hic falsos esse, aut

ipsum. Nam si ita esset, aiebamus, & ad centesimum usque annum Theophrastus vitam produxisset, non videtur M. Tullius quo loco querelam Theophrasti morientis de breuitate vitæ humanæ refert, taciturus fuisse, quàm longam nactus ille vitam, de natura tamen quereretur. videtur etiã Censorinus vir vndecunque doctissimus. cum plerosque veteres philosophos longæuos in libro. De die natali, cap. xv, nominaret, Theophrastum non fuisse omissurus. Multo verò minus Lucianus, qui ex professo omnes penè μακροβίους philosophos libro singulari collegit, hunc tanti præsertim nominis virum, omisisset. Hæc igitur nos olim, vt arbitramur etiam nunc, non sine aliqua ratione. etsi de emendatione verborum Theophrasti, propter eas causas, quæ ibi exponentur, sententiam mutauimus. Atque ex iis quæ eo loco scripsimus satis paret illorum error, qui aut Theophrastum aliquẽ alium à discipulo Aristotelis comminiscuntur, aut omnino Theophrastum fuisse huius libri patrem negant. Verùm de auctore quidem satis superque.

Argumentum autem & subiectum scripti istius philosophicum planè est : de moribus enim hominum hic agitur, & ad bene honestèque vitam degendam nobis hoc scripto præire Theophrastus voluit: quo nihil est φιλοσοφικώτερον, nihil philosopho dignius. Enimvero morum cõformandorum quod ethicus philosophus prærogatiuæ iure quodam, quasi proprium sibi assumit, non vna est à veteribus sapientibus inuenta & exulta ratio. Nam idem hic, si propius attendimus, & ethici philosophi, & historici, & poëtæ finis est: verum illius
quidem

quidem ἀπλῶς horum non ἐπλῶς : habent enim hoc amplius & historicus & poëta suos peculiare fines : ille, vt rerum gestarum memoriam conseruet: & vt lectorem suum iis maximè præceptis quæ ad Remp. bene gerendam necessaria sunt, instruat: hic, vt τὸν ἀκροατὴν iuuando simul etiam delectet. Quare tendunt quidem eodem omnes quondammodo : sed diuersis tamen itineribus. Philosophi ratio simplex est, & , vt sic dicam, recta directaque via : de virtute enim & vitio disputans illam sequendam hoc fugiendum nos docet : & ad eam rem præcepta nobis suggerit. Historicus & poëta, non virtutes nec vitia in abstracto (vt loquuntur) nec eorum causas naturamve , quod philosophorum est : sed his præditos homines considerant: factaque nobis & mores vtrorumque explicantes, imitandorum atque fugiendorum exempla suppeditant: & tacitè quodammodo nos inspicere in vitas hominum iubent, atque ex aliis sumere exemplum nobis. Rursus autem magna est latæque inter historicum & poëtam differentia : ille res gestas, vti gestæ sunt, simpliciter narrat: hic & gestas, (non enim omnia fingunt , sed multa affingunt tantum poëtæ, ait verissimè scriptor eruditissimus Strabo) & quæ geri potuerunt, cum decenti imitatione exequitur: vnde illi ποιητής, vt Plato docet, nomen inditum: quia rerum quas refert, non narrator solum vt historicus : sed quasi fabricator est & auctor : quod ille imitandi artificio præstat. Omnis enim poëta μιμητής, ait idem Plato. Ipsorum quinetiam poëtarum, multiplex est inter ipsos discrimen : differunt enim , vt docet Aristoteles , τῷ

ἑτέρους, τῷ ἑτέρως, τῷ ἑτέροις μιμεῖσθαι. Quorsū hæc
 ut appareret, libellum hunc, mediij cuiusdam esse
 inter philosophorum & poëtarum scripta generis.
 Subiectum quidem est de moribus: quos emen-
 dare, vnicus est auctori in hoc opere finis propo-
 situs: atque hoc saltem illi cum ethico philosopho
 commune est, & ambobus proprium. Cæterum
 tractatur hoc subiectum, non more philosopho-
 rum: sed nouo quodam docendi genere, quod de-
 scriptione cōstat eorum, quæ homines aut hac aut
 illa virtute vitiōve præditi, facere ἢ τοιοῦτοί εἰσι cō-
 sueuerunt: Διαφέρει δ' οὐδέν (inquit philosophus,
 quarto Nicomacheorū) τὴν ἕξιν ἢ τὴν κατὰ τὴν ἕξιν σκο-
 πεῖν. Fit autem hoc à Theophrasto magna ex parte
 μιμητικῶς: quod poëtarum esse, suprā posuimus.
 Itaque plurima inuenias in his breuib; reliquiis,
 quæ veluti tabulæ è naufragio superstites vtcun-
 que remanserūt, ex quibus huius operis cum poë-
 tis, scenicis maximè & comicis quos esse optimos
 exprimendorum morum artifices scimus, affinitas
 percipi queat: ut suis locis cum cura est à nobis in-
 dicatum. Mores igitur hominum ita hic olim erāt
 descripti, ut liceret tanquam in speculo hinc virtu-
 tis splendorem & pulcherrimam intueri faciem:
 illinc verò vitiorum turpitudinem & dedecus ani-
 maduertere. Nunc, melior eius pars, proh dolor!
 interdicat: nam & ea pars quæ erat de virtutibus,
 tota hodie desideratur: & illius quæ de vitiis, haud
 scio an portio saltem ἀξιόλογος fuerit, quantum
 cunque est quod ad nos peruenit. Quota enim est
 obsecro vitiorum pars quæ hic continetur?

Nomen porrò χαρακτήρες quo suum hoc opus
 Theo

Theophrastus appellauit, à re impositum est, itaque argumento libri conuenit vt nihil supra. Erat namque hoc tanquam exemplar & speculū quoddam morum, vbi virtutis & vitij cuiusque expressæ notæ cernebantur. Propterea fuere critici quā ita libri huius titulum conciperent, Θεοφράστον χαρακτῆρες ἀπὸ ἰδιωμάτων: vt in libris nōnullis recentioribus ipsi inuenimus: sed hoc ineptum & ab hominibus indoctis profectū. Verus est titulus Ἠθικαὶ χαρακτῆρες, qui tantūdem fermè valet, ac si dixisset Εἰκόνες ἡθῶν (siue εἰκονισμοί, vt appellat Seneca) hoc est *Imagines morum*: sicut Cicero comicos appellat *imaginem vite quotidianæ*: & magnus Basilius vitas sanctorū viroīū, εἰκόνας ἐμφύχους τῆ κατὰ θεὸν πολιτείας. Εἰκὼν & χαρακτῆρ atque εἰσώπτερον sæpe eandē vim habent. Quare etiam, quod D. Paulus ad Coloss. dixit, Christum esse εἰκόνα τῆ ἀοράτου θεῶ, in ea ad Hebræos, voce χαρακτῆρ est expressum. In libro autem Sapientiæ in eadem sententia vtitur auctor vocibus εἰσώπτερον & εἰκὼν. Porro is verus est cuiusque rei χαρακτῆρ, ea vera imago, quæ illius naturā optimè exprimit. Ideo Hebræi sapientes naturam vocant נַצְחָה, quasi dicas χαρακτῆρα, aut σφραγίδα. nam illis נַצְחָה sigillum significat. Vereres verò quidam qui post Theophrastum idem argumentum tractarunt, μικρὸν παρεκκλίνοντες, vt diceret Aristoteles, χαρακτῆρισμούς vocarūt, quos ille χαρακτῆρας: quidam longius abierunt, & similiū scriptorum titulos dissimiles (vti fere fieri videas) sunt cōmenti. Seneca ad Lucilium, epistola xcvi. *Ait utilis futura esse descriptionem cuiusque virtutis. Hanc Posidonius Aetiologiam* (malū *Etiologiam*. vide Quin.

tilianum.) vocat quidam χαρακτηρισμὸν appellant, signa cuiusque virtutis & vitij ac notas reddentem, quibus inter se similia discriminantur. Hac res eadem vim habet quam precipere. Nam qui precipit, dicit, Illa facies, si voles temperans esse. Qui describit, ait, Temperans est, qui facit illa, qui illis abstinet. Quæris quid intersit? Alter præcepta virtutis dat: alter exemplar. Descriptiones, has & ut publicanorū utar verbo, εἰκονισμὸς, ex usu esse confiteor. Pulcherrimè ista Senecæ explicant nostri huiusce libri ἐπιγραφαί: quam possis cum Seneca vertere. De signis ac notis morum: Simplicius tamen nos & ut in inscriptione, brevius, Morum descriptiones, auctore Cicerone: qui in Topicis descriptiones Latinè dicit, quos Græci, inquit, χαρακτῆρας: alij rhetores χαρακτῆρισμὸς dixerunt, ut Rutilius Lupus nam pessimè hodie in eius libris chresterismus editū est pro characterismus. eius locum infra describemus. Poteramus & Notationes morum: idque fortasse rectius: nisi M. Tullium sequi libitum fuisset. Auctor ad Herenniū. Notatio est, cū alicuius natura certis describitur signis, quæ sicuti notæ quædam, nature sunt attributa: quo loco extat sanè quàm elegans & graphica ostentatoris pecuniosi descriptio. Huius item generis sunt illæ descriptiones morum, quas Libanius & alij sophistæ appellarunt ἠθοποιίας ἠθικαὶς, διὰ τὸ μόνον ἦθ & εἰσφέρειν. in his olim dicendi magistri suos discipulos magno cum fructu soliti exercere. De genere orationis huiusmodi descriptionibus accommodatæ ita scribit Θεὸς sophista, siue Liban. ἐργάστη ἡθνοποιῖαν χαρακτῆρι σαφεῖ, συντόμῳ, ἀνθρηπῶ, ἀπολύτῳ, ἀπηλλαγμένῳ πάσης πλοκῆς τε καὶ χέματῳ. Videris, ait, in descriptionib⁹ morū character perspie

perspicuo, breui, florido, soluto, (is est quem Sophronius apud Photium ἀφοριστικὸν vocat:) à quo absit omne inuolucrū siue artificium curiosius & figura. Non longè abit ab hac forma Theophrasti in hoc libello character. Atque hæc quidem ita: nunc illud vice corollarij adiicimus. Et apud Græcos Satyrus antiquissimus Peripateticus, & apud Romanos doctissimus Varro, libros, non dissimilis, ut videtur, argumenti ediderunt: quos tamen non χαρακτηῖρας, sed περὶ χαρακτῆρων inscripserant. Varronis librum laudatum aliquoties apud Latinos grammaticos reperimus: verum ita, ut de eius argumento pro certo quicquam pronunciare non possimus. ac fieri potest, ut sit is ipse quem Nonius. De proprietate scriptorum vocat, quod si est, nihil hūc scilicet facit. Saryri verò librum affinē huic Theophrasteo fuisse argumenti similitudine, fermè mihi persuasit aliquando hic ex illo locus, ab Athenæo prolatus, quem apponam: dignum profectò ubique, nō ibi tantum legi. Est autē character hominis aſoti: Οἱ πολέμιοι τῆς ὕσεως ὑπάρχοντες, καὶ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν, διαρπάζοντες τὴν οἰκίαν, λαφυροπωλοῦντες τὰ ὑπάρχοντα, σκοποῦντες, οὐ τί δεδιπάνη, ἀλλὰ τί δαπανηθήσεται. ἔδ' ἐ τί φρίεσαι, ἀλλὰ τί οὐ φρίεσαι, ὅτι τῇ νεότητι τὰ τῆς γῆρας ἐφόδια καταναλίσκοντες. χαίροντες τῇ ἐταίρᾳ, οὐ τοῖς ἐταίροις· καὶ τῷ οἴνῳ, ἢ τοῖς συμποταῖς. Postremò ne illud quidē prætermittā quod est à veteribus criticis probè, ut ut mea sententia fert, obseruatū. Aiunt illi, Homerum fontem illum ingeniorum, huiusmodi descriptionum primum auctorem esse: eundemque suo exemplo cum aliis præiuisse, tum etiā nostro huic auctori, quando isti

operi

operi manum admoueret. Nam similem esse fortis
& ignaui characterem hunc apud poetam Iliad.
lib. xii.

Εἴθ' ὅ, τε δειλὸς ἀνὴρ ὅς τ' ἀλκιμῷ ἐξεφαάνθη.

Τὸ μὲν γάρ τε κακὸν τρέπετ' ἄλλυδις ἄλλη,

οὐδέ οἱ ἀπρέμας ἦδ' αἰετὺς ἐν φρεσὶ θυμός·

Ἀλλὰ μετοκλάζει, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους πόδας ἵζει.

Ἐν δὲ τε οἱ κραδίη, μέγала σέρνοισι πατάσσει

κῆρας ὀιομένω. πάντα γὰρ δέ τε γίγνεται ὀδόντων.

Τὸ δ' ἀγαθόν, ἔτ' ἄρ' τρέπεται χρῶς. ἔτε πλῖλον,

ταρβέει, ἐπειδὴ πρῶτον ἐσίζητ' λόχον ἀνδρῶν·

Ἀρᾶται δ' ἰσχυρὰ μὴ κλῖναι ἐν δαίτ' λυγρῇ.

Hæc veterum est observatio. Sunt & apud alios
utriusque linguæ optimis scriptores similem in
modum accuratæ descriptiones : quas diligenter
observasse, non ad eloquentiæ solum studia , sed
(quod antiquius esse debet) ad naturam virtutum
& vitiorum penitus cognoscendam, utile fuerit &
conducibile.

ISAACI

IS A A C I.

C A S A V B O N I A D
THEOPHRASTI CHARA-
CTERES ETHICOS.

Liber Commentarius.

H ΔΗ μὲν πρότερον πολλάκις.) Ostēdit Theo-
phrastus, nō imparatum se ad huius ope-
ris scriptionē accedere: sed re sæpius secū
considerata, expensāque. Ideo ait ἐπισήσας τὴν δία-
νοιαν: familiari Aristoteli, & aliis philosophis lo-
quendi genere. simplicius Xenophon initio Παι-
δείας, Ἐννοία ποτε ἡμῖν ἐγένετο. & initio Commenta-
riorum, Πολλάκις ἐθαύμασα. At noster mox quoque
verbis significantissimis utitur, σιωθεωρήσας, &
παραλεθμυδός: quæ dictiones, θεᾶσθαι inquam, & θεω-
ρεῖν, à rebus diuinis originem habentes, de quibus
dum attentius meditamur, fimus ipsi quodammo-
do diuini, & ut philosophus ait in decimo Nico-
macheorum, nos ipsos ἀπαθανατίζομεν; postea ad
eas res sunt translatae, quas cum magna voluptate,
vel magna cum attentione contemplamur. Eodem
spectat & quod ait, se ὁμιληκέναι πάντοδ' ἀπ' αἰσ ἀνθρώ-
πων φύσεσιν: fuit enim necesse ut qui describere ho-
minum

minum mores cogitaret, cum diuersæ naturæ & ingenij hominibus versaretur. Sic Plato III. De Republica dicebat, eum qui futurus sit bonus iudex, debere παντοδαπαῖς φύσεσιν ὁμιλεῖναι. Horatius ad Pisones,

Respicere exemplar vitæ morumque iubebo

Doctum imitatore, & viuas hinc ducere voces.

Ira, locum habet hîc quoque familiaris ille naturæ rerum circulus. Nam ex diligenti vitæ hominum obseruatione, confecta est hæc morum depictio: ex huius veluti tabulæ contemplatione non otiosa, vitæ & morum nascetur emendatio.

Τί γὰρ δὴ πόλε τ' Ἑλλάδι.] Legi malim, πῇ δὴ ποτε πάσης τῆς Ἑλλάδι; sicut mox, πάντων τῶν Ἑλλήνων. Duas hîc notat causas varietatis illius quæ in hominum moribus atque institutis cernitur: locorum positionem, & institutionem à pueris. Illud quàm magnum ad eam momentum sit & experientia arguit, & philosophi, geographi, astronomique vel docent, vel docere conantur: tangit etiam Hippocrates in libro de aëre, aquis, & locis: & Galenus multis locis. mitto quæ Polybius, Seneca, Cicero, alique multi super hoc non vno loco. *Ingenia hominum*, ait Curtius lib. VI II. *ubique locorum situs format.* In institutione autem pueruli, non dicā multum momenti: sed pene dixerim, τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν esse positum. Quod ait, Græciam totam eidem subiectam esse cæli regioni, Græcosque omnes eadem disciplina solitos imbui, accipiendum est vt dictum παχυμέρεστρον, ac minùs, ἀκριβῶς. Nam vt domus in eadem inclinatione cæli Græciam totam (non enim hîc loquimur de magna Græcia, ait Græcis

Græcis Asiaticis, sed de ea tantum Græcia (quæ velut matrix omnium Græcarum coloniarum erat) fuisse: tamen si eiusdem partes inter se compares, reperies differentiam fuisse & in aëribus regionum & in habitantium ingeniis mirum quantam. Ne longè abierim, quis nescit in Bœotia alium longè cœli haustum fuisse, alium in continenti Attica? longèque crassiore aëre vsos quàm ipsorum vicinos Athenienses? Notum illud, *Bœotum in crasso iu-
raris aëre natum*. Itaque etiam ingenia longè di-
uersa, vt ex Græca historia cuius notum. Idem de
reliquis terræ Græciæ regionibus dici potest. Quid
autem de institutione? An putamus similiter suos
liberos instituisse Athenienses & Lacedæmonios?
Imò verò ita diuersa erat educatio, vt difficilius sit
reperire in quo conuenirent, quàm in quo differ-
rent. Quare, vt modò diximus, cōmoda interpre-
tatione iuuandum hoc Theophrasti dictum: de quæ
iis tantum accipiendum, quæ Græcis solis propria,
iisque omnibus communia erant: Barbaris autem,
aut eorum plerisque non item. Putauimus aliquā-
do locum totum sic esse legendum: *ἡ δὲ πόλις τῆς
πόλεως ἀπάσης, ὑπὸ τὸν αὐτὸν αἶρα κειμένη καὶ πάντων
τῶν πολιτῶν ὁμοίως παιδῶν*. Mouebat hoc etiam, quod
Theophrastus toto hoc libello de Atheniensibus
tantum videtur agere: omnia enim ad mores Athe-
nensium & ea quæ fieri in ea vrbe solebant, refe-
runtur. Veruntamen nunc placet magis vt nihil
mutemus: sed locum ita vt suprà exposui accipia-
mus. Nam quod de Athenis ita, quasi de tota Græ-
cia loquitur, hæc quoque causa esse potest: quòd
illa vrbs dum floruit, ocellus Græcia, & ἑλάνθη

Ελλάς fuit: ut non sine ratione, sicuti Roma ἐπιτομή
 τῆς οἰκουμένης, & populus Rom. δῆμος τῆς οἰκουμένης à
 Polemone oratore, ut referunt Galenus & Athenæus,
 vocatus est: ita Athenæ Ἑλλάδις ἐπιτομή: & popu-
 lus Atheniensis δῆμος τῆς Ἑλλάδος dici potuerit. Pro-
 pterea ait Menander apud Alciphronem in episto-
 la ad Glycerā videre se ἐν ταῖς Ἀθήναις τὴν Ἑλλάδα
 ὅλην, τὴν Ἰωνίαν, τὰς Κυκλάδας πάσας. Recteque meo
 iudicio & verè Philo Iudeus, in in disputatione, ὅτι
 πᾶς ἀνθρώπος ἐλεύθ. ὅπερ ἐν ὀφθαλμοῖς κόρη ἢ ἐν ψυχῇ λο-
 γισμὸς τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀθηνῶν. Ceterum ὅτι τῆς τῶν τρύ-
 πων γενέσεως egregius est Theophrasti nostri locus
 quem descripsit & nobis conseruauit Porphyrius
 in libro III. ὅτι ἀποχῆς ἐμψύχων. Diligens lector ibi
 requirat: nobis enim is liber nūc ad manum non
 est: qui ista recensemus non per otium in museo,
 sed ὁδοῦ πάρεργον ἐν ἀποδημίᾳ, omnibus studiorum
 præfidiis destituti.

Pag. 2. καὶ βεβιωκώς.] Malim, ἄτε βεβ. vel ἄτε καί.
 Locum subobscurum dedimus operam ut planum
 versio redderet.

Ἐπὶ ἐγγενήκοντα ἐννέα] Ita legitur etiam in anti-
 quis quatuor codicibus Palatinæ bibliothecæ &
 aliis quos vidimus omnibus. Memini etiam in Ioā-
 nis Tzetze Chiliadibus hunc locum ita descriptum
 reperire. & similiter annos centum vno dempto
 attribui Theophrasto hunc librum scribenti. Quod
 etsi mirum est propter tot auctorum silentium, qui
 longæuos philosophos recensuerunt: potest tamen
 vnius saltem testis, eiusque admodum ἀξινῶς, αὐ-
 thoritate defendi. Ait enim Hieronymus in epi-
 stola ad Nepotianum, *Vnde & sapiens vir Græcia*

Theo

Theophrastus (ita omnino scribendum, non *Themistocles*) cum expletis centum & septem annis se mori cerneret, dixisse fertur, se dolere, quod tum egrederetur è vita, quando sapere coepisset. Quare, nisi diuersè traditum fuit ab antiquissimis scriptoribus tēpus quo vixit hic philosophus, dubium non est, mendum esse in Diogenis Laertij codicibus. Error fortasse ex notis ortus: & ὅθ' perperam scriptum, cum scribi deberet ρζ, vel ρθ'. Nusquam non isto modo in bonis vtriusque linguæ scriptoribus est peccatum. Ac commodum mihi nunc in mentem venit locorum quorundam Plinij similiter deprauatorum: quos obiter hīc emendare non pigebit: præsertim quum de Theophrasto ibi agatur. Lib. xxiii. cap. vii. de minio loquens, ita scribit Plinius, *Theophrastus c. x. annis ante Praxibulum Atheniensium magistratum, quod tempus exit in urbis nostræ cccx l. annum, tradit inuentum.* sic habent omnes quos licuit videre codices: neque aliter in nouissima editione Lugdunensi: quæ editio, si verum dicere licet, tanto, nil dignum præstat hiatu. Legendum aio, *quod tempus exit in urbis nostræ cccxxxix. annum.* Praxibulus, cuius meminit Theophrastus in libello Περί Αἰσῶν, vnde hæc transcribit Plinius, archon Athenis fuit, anno secundo olympiadis centesimæ decimæ sextæ: quo anno eum librum scribebat Theophrastus, vt ex eius lectione apparet. eam autē annum incidere in annum V. C. cccxxxix. non alio teste probare melius possumus, quàm ipso Plinio. Is igitur alio loco annum tertium eiusdem olympiadis, quo archoanta (siue vt Cicero aliquando vertit, prætorem; vt Plinius sæpe, magistratum) ha-

buere Athenæ Nicodorum, urbis Romæ quadringentesimum quadagesimū ait fuisse vt necesse sit annum ei proximum qui habuit archōta Praxibulum, esse annū V. C. quadringentesimum trigessimum nonum. Sic autem Plinius libro tertio, *Theophrastus qui primus externorum aliqua de Romanis diligentius scripsit, Circeiorum insula & mensuram posuit, stadia LXXX. in eo volumine quod scripsit Nicodoro Atheniensium magistratu: qui fuit urbis nostræ ccccxl. annus.* Ita scribi debuit hic locus, fœdè in omnibus quas hactenus vidi editionibus corruptus. *magistratu*, inquam, legēdum non *magistratui*. non enim ἀρχοντι Νικοδώρα, sed ἀρχοντος Νικοδώρα, Plinius dicere voluit. Iam diximus Pliniū sæpe illud ἀρχοντος Græcorum in historia Attica, vertere *magistratu*. Sic & Seneca epistola xvi i i. *Hoc certè in his epistolis ait, quas scripsit Charino magistratu ad Polyænum.* At in vulgatis Senecæ editionibus scriptum inuenias *Charino de magistratu*. falsò: nam χαρίνου ἀρχοντος dicere auctor voluit: & in meo scripto codice non extat illud *de*. Fuit Charinus hic archon anno primo olympiadis cxviii auctor Diodorus libro xx. Agebat Epicurus tunc temporis annum xxxv. siquidem natus est ille tertio anno Olympiadis centesimæ nonæ: denatus autē anno altero Olympiadis cxxv i i. quod noto, vt obiter Laertij vulgatas editiones emendem, in quibus malè scribitur obiisse Epicurum καὶ τὸ δεύτερον ἔτος ἐξόμνης καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος. vera lectio est, τῆς εἰκοστῆς ἐξόμνης καὶ ἑκατοστῆς ὀλ. Sed vt ad Pliniū redeā, falsissimè sanè legunt vulgò ccccx. in superiore loco legendum enim vt nos emendauimus, & quidam etiam

etiam veteres codd. habent, cccxl. Mitto rationes chronologicas, quas de facili possim afferre. Plinium ipsum malo: cuius hæc sunt libro xlii. cap. xvi. *Theophrastus qui primus à Magni Alexandri ætate scribit quæ circa urbis Romæ quadringentesimum quadragesimum gesta sunt annum.* Non alia iam confirmatione opus habent superiores emendationes: & alioqui res eiusmodi est quæ inspectione magis fastorum Græcorum Latinorumque indigeat, quàm longiore probatione.

κατὰ γένος ὅσα τυγχάνει γένει.] Ita accipe: exponam tibi: quid? ὅσα γένει, quomodo autem? κατὰ γένος. Illis declaratur subiectum: his modus & ratio eius tractandi. Legimus verò *περὶ κείμμενα* non *περὶ κείμμενα*, ut vulgò: nam mores sunt accidentia quædam, quæ nobis *περὶ κείμμενα* & inhærent, atque habitus per quos dicimus *τοιοῖς*. M. Tullius mores comparat vnguētis quibus corpus extrinsecus oblinitur cum ait in Bruto, *Ita peregrinata eloquentia tota Asia est, ut se externis oblinere moribus.*

ὅν τρόπον τῇ οἰκονομίᾳ χρῶν.] Verba sonant, quomodo rem administrant familiarem. Maluimus tamen aliter vertere: quia in plerisque capitibus de familiæ administratione nihil legas. Cæterum quod generaliter his verbis dicitur, cautè accipiendum, cum hac restrictione, quod ad illa attinet quæ faciunt, ἢ τοῖς τοῖς εἰσιν ἢ τοῖς τοῖς.

Τὰς γὰρ ἡμεῶν.] Videtur Theophrastus cum hæc scribebat, vel natura vel adoptione liberos habuisse: quorum tamen neque Laertius meminit: neque vlla eorum in testamento Theophrasti mentio. Moverit hoc fortasse aliquem: sed enim multi

casus interuenire potuerunt post scriptum hunc librum, qui liberis illum orbem facerent. Quid si verò συλλεκτικὸν χῆμα esse dicamus, & in scribēdo & in loquēdo valde vsitatam figuram? Adde, quòd olim senes à iuuentute patres saluari solebant.

P. 3. Πρῶτον μὲν οὖν.] Pertinet hoc ad ordinē quem toto libro erat secutus: primū, inquit, de εἰρωνείᾳ verba faciā: deinde reliqua animi παθήματα sigillatim describam. Quod sequitur, καὶ ἄρξομαι πρῶτον ἀπὸ τῆς εἰρωνείας, non eodem referendū, sed ad methodū quā in singulis capitibus est seruaturus: quæ ea est, vt vitium ipsum rudi descriptione initio statim adumbret: deinde vitiosum hominē suis coloribus depingat, iis commemorandis quæ facere solet, quatenus talis est: puta, ὁ εἰρων, quā est εἰρων. Nonnunquam etiam breuem monitionem, velut ἐπιμύθιον quoddā, & epicitharisma post fabulam adiicit.

ὥς περ ὑπερεθέμεν.] Quidam ὑπεθέμεν. quod est vsitatus, sed nihil fortasse mutādum. Sic in Rhetorica ad Alexandrum συλλέβην ὅτι τὰς πάσας πείσεις καὶ ὡς περ ὑπερεθέμεθα, διεξεληλύθαμεν. Scripta lectio ἐπεθέμεν. vitiosè, pro ὑπεθέμεν.

Ad caput ~~ὅτι~~ εἰρωνείας.

P. 4. **H**αὐτὸ οὖν εἰρωνεία.] Ante omnia sciendum est, in vocibus εἰρων & εἰρωνεία latere homonymiam. Aliàs enim εἰρωνεα eum vocant Græci qui ita sit factus, vt de se sēper intra modū loquēs potius sibi ea bona demat quibus est pręditus, quā alieni

alieni quicquam tribuat. Talis olim Socrates fuit, & postea Africanus, teste Fannio apud M. Tullium: quos nemo propterea vituperavit, inquit ille. etsi, ut ex eodem Tullio discimus, reperti sunt etiam philosophi, quibus Socratis εἰρωνεία adeo non probaretur, ut non dubitarint eum scurram Atticum nominare, ut est in primo De natura deorum. Hæc εἰρωνεία & iocandi ratio admodum olim familiaris Atheniensibus fuit: ideo ait Anacharsis apud Lucianum, τοῦτο ἐκεῖνο καὶ ἄρα, ὃ ἐγὼ πρὶ ὑμῶν ἤκουον τῶν Ἀθηναίων, ὥς εἴητε εἰρωνες ἐν τοῖς λόγοις. & alibi idem εἰρωνείαν καὶ μυκτῆρα Ἀττικὸν commemorat: Seneca nasum Atticum. Eandem ob causam Epicurus homo non aptissimus ad iocandum, Ciceroni dicitur *minimè respiciens patriam*, secundo de natura deorum sic enim omnino legendum non *respiciens*. Aliàs verò non cum laude hæc vox dicitur; sed summo potius cum probro: de eo enim vsurpatur, qui simulare & dissimulare quiduis didicit, non per iocum nec modestiâ vlla, sed sui commodi causa, & ut alteri incommodet. Sic apud comicos εἶρων inter grauiissima conuitia ponitur, ut apud Aristophanem. In sacris autem literis εἶρων hic, & εἰρωνεία nominari solent, ὑπόκρισις & ὑποκριτής, vncibus significatissimis: quas Themistius sua ætate ea notione solitas vsurpari in oratione quodam notat. Atque hæc est ea εἰρωνεία, isque εἶρων de quo Theophrastus hoc toto capite. Aristoteles contra in Nicomacheis priorem illam intelligit, non hanc posteriorem: quod moneo, quia video doctos viros aliter hæc accepisse: in quo fanè eos ratio fugit, ut ex sequentibus apparebit. Porro εἰρωνείαν de qua

hîc, non placuit *diffimulationem* dicere: nimis enim angusta est ea vox, ut etiam Quintiliano visum: cum hîc non de diffimulatione agatur, qualis fuit illa Socratica: sed longè ut diximus alia, cum diffimulatione, tum etiam simulatione: eorum nimirum qui ob turpem aliquam causam, tam simulant se habere aut agere, quod non habent, aut non agunt: quàm de iis qui quod habent aguntve, dissimulant. Cicero de huc ironia loquens, utramque vocem solet coniungere. Officiorum libro tertio, *Quod si Aquiliana definitio est vera, ex omni vita simulatio dissimulatioque tollenda est.* Et mox, *ita nec ut emat melius, nec ut vendat, quicquam simulabit dissimulabitve vir bonus.* Salustius Catilin. *cuiuslibet rei simulator ac dissimulator.* Idem auctor *falsum* vocat hominem εἰρωνία. & re vera, εἰρωνεία hîc descripta, fallacia est. Nos malumus tamen vel *ironiam* (quando eam vocem ciuitate Romana Tullius ipse donauit) vel *cauillationem*, vitium hoc Latine dicere. vix enim aliam dictionem Latinam reperias quæ Græcè sit magis ἀντίρροπος. similis enim in ea latet homonymia, Glossarium, *Cauillatio*, κακοήθεια εἰρωνεία. Sic accipitur verbum *Cauillari* apud Liuium, aliosque. Plutarchus hominem εἰρωνία, qualis hîc describitur, vocat πανουργόν καὶ ἀεὶ ἀλήθειαν, in comparatione Alcibiadis cum Coriolano. sic Synesius in Dione εἰρωνείαν & ἀλήθειαν opponit. Possis etiam εἰρωνείαν Latine dicere *verniliatatem*. Seneca, epistola xcvi. *Interdum obnixè petimus, id quod recusaremus, si quis offerret.* lib. ii. De beneficiis, cap. xi. *quidam verniliter reiciunt, quæ magis ad se volunt attrahere.*

περὶ ποιήσεως ἐπὶ χειρὸν δεξιῶν καὶ λόγων.] Hæc Theo-

Theophrasti definitio, siue descriptio. Aristoteles
 verò sic, *περὶ τοῦ ἐλαττοῦ ὁμείως ἐν λόγοις καὶ
 ἐν πράξεσιν*. Hanc definitionem hausimus partim
 ex libro quarto, partim ex secundo Nicomacheo-
 rum. Differentia in vnica voce posita est. Aristote-
 les ait, *ἐπὶ τὸ ἐλαττον*, in *minus*: de eo enim ironē in-
 telligebat, qui omnia minora fingeret: Theophra-
 stus, *ἐπὶ τὸ χεῖρον*, in *peiorē partem*: quia de eo loque-
 batur qui non deteriora tantum sua fingeret: sed
 omnia etiam ad malum aliquem finem referret:
 quod perpetuò obseruabis in omnibus notis qui-
 bus suum εἶρωνα insignit. Tantum igitur commune
 est inter vtrumque, quòd simulatione vterque vti-
 tur, & à vero vterque discedit: finis verò longè di-
 uersus. Si quis dicat, etiam eum de quo Aristote-
 les sentit & loquitur, qualis nempe fuit Socrates,
 posse quiduis ἐπὶ τὸ χεῖρον fingere Respondemus
 ex Aristotele, οὐκ ἐν τῇ δυνάμει ἔστιν ὁ εἶρων: sed ἐν τῇ
 πραγμασίᾳ. Non enim si quis ea facultate præditus
 sit, vt quiduis simulare, dissimularéque sui cōmo-
 di causa queat, statim εἶρων & hypocrita fuerit di-
 cendus: sed si ad facultatem eam voluntas acces-
 serit. Solitus olim gloriari imperator Titus, se vel
 maximum falsarium esse potuisse: imitari enim no-
 rat omnium manus & chirographa. nemo tamen
 propterea falsarium eum meritò dixerit. Sic so-
 phistam non iure dixeris, eum qui omnia sophista-
 rum *τερπίσματα*, omnes *περθερίας* & præstigias no-
 rit: sed qui nouit simul & vtitur. Sic solo fine se-
 parantur ἀρῆσκεια & σολακεία. Sunt alia sexcenta de
 genere hoc. Solet autem Theophrastus suas de-
 scriptiones cum excusatione quadam proferre, ne

quis hic exquisitas requirat definitiones. Ait igitur ὡς τύπων λαβεῖν; quod loquendi genus ex Aristotele aliisque Theophrasti libris, & Platone ipso notum est. Apud eundem in 111. De republica, proponuntur ἐν τύπων & ἀκείβειας. quin ipsæ descriptiones huiuscemodi minus accuratæ, τύποι vocantur, & ὑπογραφαὶ in philosophorum scholis.

οἷς ἐπέθετο λάθρα. Non est ἐπιλίθεσθαι, *inueni in aliquem*: sed tanquam ex insidiis & superiore loco adoriri, ab ea notione est vox ἐπιθέτης, pro plano & impostore: ut in illo, Γραικὸς ἐπιθέτης, & apud Ioannē Chrysostomū in eam ad Philipp. hom. 1. Significat & ἐπιχειρεῖν, accingere se ad aliud faciendum. Vnde est νοθεπιθέτης apud philosophum in Physionogmonicis, pro cunctatore. Hos homines de quibus hic Theophrastus, Græci λαίμαργου & λαθροδῆκτας siue κρυφοδῆκτας vocant: quibus cōuenit prouerbium Plautinum.

Palam inquit blandiuntur: clam si occasio usquam est, Aquam frigidam subdolè suffundunt. item illud Sophocleum,

Σαίνεσα δάκνεις, καὶ κύων λαίμαργός ἐστι.

Συλλυπεῖδ' ἡττωμένοις.] Puta, in iudicio, si litem perdiderint: aut ex aliquo certamine (qualia erant apud veteres multa) inferiores recesserint: aut denique clade belli sint affecti. Latè patet Græcorum vox ἡττα, cui parem Latini non habent. Talis εἰρωνεία. Polymestoris apud Euripidem. cū enim per summum nefas impurus ille filium Hecubæ Polydorum occidisset, & domus Priamicæ casu totus exultaret, ita tamen ibi Hecubam alloquitur,

ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν Πρίαμε, φίλτατ' ὃ σὺ

Εἰκάβη

Ἐκάβη, δακρύω σ' εἰσορών.

καὶ ἐπὶ τοῖς κατ' ἑαυτὲ λεγόμενοις.] Est ὀπιμονὴ quædam: bis enim idem dicit. Nam cum superioribus ista malo coniungere, & repetere συγγνώμην ἔχον, quàm cum sequentibus, ut vulgò interpretes.

P. 5. πρὸς τὸν δανειζομένους καὶ ἐρανίζοντας.] hoc est, siue quis δάνειον ab ipso petat, siue ἔρανον. quid sit, δάνειον, nemo ignorat: ἔραν & verò quid esset in toto isto libello, nesciuerunt priores interpretes. vide ad caput de arrogantia. Huc pertinent illa Horatii,

Sed metui mea ne finxisse minora putarer,

Dissimulatores opis propria, mihi commodus uni.

καὶ μὴ πωλῶν φήσει πωλεῖν.] Quorsum hoc? nempe ut eo pacto manum illi adeat apud quem ista loquitur: itaque pecunia illum emungat, aut aliam fraudem faciat. Noui ego non paucos qui has artes probè callerent: quos cùm videas holosericis indutos ambulare, aut cùm audias magnificè se & suos quæstus prædicare, meros Crassos Cræsolive esse censeas. hac ratione homines simplices & parum cati inducuntur, ut putent si quid habeant nummorum, non id melius usquam collocari, quàm apud istos posse, quos tantis opibus esse præditos audiunt. *Vi enim fama est homini, exinde pecuniam solet inuenire.* Sic misellis os sublinitur.

καὶ ἀλέσας π δόξει μὴ περαιοῖσθαι.] Planè miror cur hac electione quisquam offendatur. δόξει, hoc est, *videri volet.* est autem pro, μὴ δόξει περαιοῖσθαι. ut apud Plutarchum in re fere eadem, εἰ δοκῶν ἀκρόβη, Euripides Medea. Ἐκαστά τε λέγοντ' εἰ δοκῶν κλύειν. Aristophanes Pluto, εἰκ' ἐδοκνῶ μ' ὄραν ἐπ', hoc est, dissimulabant se videre me. Scribitur & δειξί, for-

tasse pro λέξει. sed nihil mutandum.

καὶ ὁμολογήσας, μὴ μεμνηῖσθαι.) Ecce ait se εἰρωνεῖ
eum intelligere, qui pactus aliquid dicat se non
meminisse: hoc est, pactis non stet. neque enim de
quamvis confessione verbum ὁμολογεῖν hoc loco
accipimus: sed pro consentire in rem aliquam, aut
aliquia spōdere. Hoc verò planè alienum est ab eo
quē Aristoteles εἰρωνεῖα vocat: disertè enim philoso-
phus admonet, se nō tractare eo loco de eaveritate
aut falsitate quæ spectatur in cōtractibus, & com-
merciis: sed de ea quæ in colloquiis ac familiari cō-
suetudine. οὐ γὰρ, φεῖ τε ἐν ταῖς ὁμολογίαις ἀληθεύον-
τος λέγομεν, οὐδ' ὅσα εἰς ἀδικίαν ἢ δίκησις σιωπῇ σιωπῇ
ἄλλης γὰρ αὐτὸ εἶναι ταῦτ' ἀρετῆς. Sunt autem hoc homi-
nium genere omnia referta, quibuscum nisi è
syngrapha semper agas, nihil agas. Talis ille leno
Cappadox in Curculione Plautina.

Mil. *Quando vir bonus es, responde quod rogo.*

Ca. *roga quod lubet.*

Mil. *Promisistis si liberali hanc quisquam assereret
manu,*

*Te omne argentum redditurum? Ca. non com-
mini.*

καὶ τὰ μὲν σκέψασθαι. Lego σκέψασθαι. Hoc nostri
εἰρωνες dicere solent, j'y penseray. Menander lepidis
versibus eos exagitat, qui rogati aliquid ab amico
egeno, dicunt Σκέψομαι: quod hodie nimis multi
faciunt amici nomine tenus, &, vt ille ait, *Factiosi
lingua inertes opera, sublesta fide.* Sic Menander,

Οἱ τὰς ὀφρῦς αἶροντες ὡς ἀέλτεροι

Καὶ Σκέψομαι λέγοντες! ἀνδρωπῶ γὰρ αὖν

Σκέψῃ σὺ φεῖ τε δόσυχῆς ὅταν τύχη;

Potest

Potest & ἐσκέφθαι, quod quidam codices habent, ferri: optimèque cum sequentibus conueniet: ver-
tes, *se iam cogitasse.*

Καὶ λέγει ἑαυτὸν ἕτερον γεγονέναι.] Sensus est, cum ipsemet fuerit qui id de quo queritur dixerit feceritve, non se tamen, sed alium fuisse dicet, à quo id sit dictum factumve. Nostri homines hoc dixerint, *Vous me prenez pour un autre.* Possis hoc & ad verbum ἐκπλήττομαι referre. nam qui ἐκπλήττον (est autem ἐκπληξις siue stupor, aut horror, vehemens quædam admiratio, id est, θαυμασιότης ὑπερβάλλουσα ait philosophus Topicorum quarto) ij quodammodo de statu mentis deiiciuntur, eaq; ecstasi alij à se ipsis fiunt. Sæpe etiam accidit, vt quis opinioni suæ & expectationi contrarium quid audiens, in stuporem simul detur, & sententiam mutare cogatur: & ita quoque alius à se ipso fiat: sicut Megarionides ille Plautinus in Trinummio: qui cum Calliclem eo consilio adisset vt eum concastigaret pro commerita noxia, vbi tamen eum loquentem audit, repente mutat animum, & exclamans, ait:

Proh di immortales verbis paucis quàm citò

Alium fecisti me, alius ad te veneram. Sic apud Demosthenem in ea πρὸς Φορμίωνα, de eo qui sententiam mutauerat, ἕτερος ἦν καὶ ἔχ' ὁ αὐτός. Prima interpretatio magis mihi probatur, estque simplicior.

Pag. 6. ἀλλ' ὅρα μὴ σὺ θᾶττον.] θᾶττον, hoc est, citius & nimis ὀβριδῶς atque ἀβασανίσως, simplicium hominum more, qui ferè subitò credunt. vel θᾶττον accipe pro ἀθρόως & repenti: quod de iis vsurpatur qui impetu quodam animi magis quàm cō-
filio

filio aliquid faciunt. Sic apud Philosophum opponuntur θάττων & ἐκ πρῶταγωγῆς. *statim & per quasdam accessiones.* Seneca eleganter impetū placere, pro θάττων καὶ ἀβασανίσως, epistola c. 1. Notabilis illud πισδὴν φωνάς: erat vsitatus φωνᾶς, ut πισδὴν λόγους: sed φωνάς omnes etiam scripti Palatini.

καὶ πλοκάς καὶ παλιμογίας.] Vocat πλοκάς quæ Cicero *inuolucra & iniegmenta dissimulationis*: siue subdolos & ad fallendum compositos sermones, tanquam retia aut laqueos. Has poëta vetus apud M. Tullium *versutiloquas malitias* dicit. Possis vertere *orationem intortam* cum Plauto in Cistellaria: ubi festiuissimus poëta istiusmodi homines (*alterplices* veteribus Latinis dictos, Græcis στεχιμάλλοις) inuoluolo similes ait bestię damnificæ, quæ in pampini folio implicat se. Sic πλέκειν μηχανάς sæpe apud Græcos poëtas. Παλιμογίας vertimus *dicta recantata*. Cantare enim est, idem sæpius dicere, ut & ὕμνειν apud Græcos. Videtur autem Theophrastus ista voce sermones ancipites, & qui diuerso aut etiam contrario modo accipi queant, intelligere. πάλιν utrumque significat, & *iterum*, & *contra*. Hic igitur significat non iterum, sed contra: sic apud poëtam πάλιν ἐρεῖν, non est *iterum dicere*, sed *contrarium*. & πάλιν ὁδία est, non tam *iterata catio*, quàm *priori contraria*: & sic apud Horatium, *recantata opprobria*. apud Pindarum παλίγλωσσος πόλις καὶ βάρβαρος, *Urbs quæ diuersa lingua utitur ab aliarum gentium linguis*. Idem poëta Nemeonicarum, olla prima, παλίγλωστον δὲ οἱ ἀθάνατοι ἀγγέλων ῥῆσιν θέσαν hoc est, *contrariam*. Ita alia multa dicuntur.

ἢ χειρόν ἐστιν εὐρεῖν ἢ δέν,] Præclarè maximus poëtarū

Εἴχθρος

Ἐχθρὸς γὰρ μοι κείνῳ ὅμως αἰδέομαι πύλῃσιν

Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δ' ἐβάζει.

Haud minus ille mihi exosus quàm ianua Ditis,

Mens aliud cui recta legit, quàm lingua loquatur.

Ad caput. περὶ κολακείας.

TH N δὲ κολακείαν.] Inter virtutes quæ ad ὁμιλίαν
& vitæ quotidianæ consuetudinem propriè
pertinent, ideòque ἐξῆς ὁμιλητικαὶ à Platone vocan-
tur, Aristoteles quarto Nicomacheorum primam
numerat illam, qua qui fuerit præditus, is & facta
& dicta omnia sua ita temperabit, vt eius conui-
ctus omnibus sit futurus gratus, suavis atque etiam
iucundus: omni enim asperitate morum, & mo-
rositate, quæ est ἐρημίας ζυῶντων, carebit: immo è
contrario in eo elaborabit, vt, quantum honestas
& virtutis amor permittent, voluptati sit iis qui-
buscum versatur. Hanc virtutem quia proprio no-
mine carebat, Aristoteles in Nicomacheis φιλίαν
nuncupavit, explicatione adiecta, quomodo eam
vocem vellet hic intelligi: at in Eudemis σεμνότητα
vocaueat. & vt in nominibus virtutis variauit, ita
etiam in vitiorum ei oppositorum, vt capite περὶ
ἀνθαδείας dicemus. Habet enim hæc quoq; virtus
sibi opposita vitia, hinc κατὰ ἑλλειψιν, illinc κατὰ ὑπε-
ροχὴν ac de iis quidē qui defectu humanitatis pec-
cant hac in parte, est caput illud περὶ ἀνθαδείας. De
iis verò qui modum excedunt, & nimis suaves ac
dulces esse volunt, sunt hæc duo capita: περὶ κολα-
κείας alterum, alterum περὶ ἀρεσκείας. nulla enim re
admo

admodum hæc duo vitia differunt, nisi sine qui di-
 uersus est. quo quidem ita discriminantur, ut cum
 vitium sit utrumque, tamen comparata blanditia
 ad adulationem, pene virtus videatur, non vitium:
 verum de blanditia infra suo loco. Adulationis au-
 tem finis est priuatum commodum. Eam definit
 Theophrastus ὁμιλίαν αἰχρὰν, συμφέρονσαν ὃ τῷ κολα-
 κῶντι. In Theæteto Platonis κολακεία definitur
 breuiter, τέχνη ἡδυστική, *ars suauitatis conciliatrix*. In
 eiusdem Definitionibus (non enim iis assentiri de-
 bemus, qui temerè & contra auctoritatem vetu-
 stissimorum scriptorum illum librum à Platone
 abiudicant) ita definitur. Κολακεία, ὁμιλία ἡ πρὸς ἡδονὴν
 ἢ δυνάμει ἐν δὲ τῷ βελτίστῳ, quam definitionem tribuit
 Theophrastus blanditiæ: meliori sanè consilio, &
 conuenientiùs iis quæ antè ex Aristotele diximus:
 addit verò Plato etiam aliam: ἕξις ὁμιλητικὴ πρὸς ἡδονὴν
 ἢ δυνάμει ὑπεράλλυσαν τὸ μέγιστον. quæ etiam blanditiæ me-
 liùs conueniat. quare prudenter Theophrastus ex
 Aristotele illa adiecit, συμφέρονσαν ὃ τῷ κολακῶντι,
 ut à blanditia separaret. Non multo aliter B. Chry-
 sostomus, qui homilia v. in epistolam ad Philip-
 penses, ita hoc vitium describit: Κολακεία ἐστὶ καὶ ἀνε-
 λθούσια δῶκεν τίς δεραπώητινὰς ἐπὶ μηδενὶ τῷ δεόντων, ἀλ-
 λὰ θηρώμενος τι τῷ βιωτικῶν. *adulatio, (quæ est eadem illi-
 beralitas,) est quando aliquis, ob nullam rem honestam ali-
 quem colit, sed aliquid eorum captans, quæ ad vitæ com-
 moda pertinent.* Quod autem ait αἰχρὰν, mallet πα-
 πῶν dixisset: aut potius simul utrumque posuisset.
 Nam & indecora adulatio est, ut vocatur Sue-
 tonio, rectèque Tacitus adulationi fœdum crimen
 seruitutis inesse pronunciat: & proprium hoc
 est

est adulatoris, abiectè & demissè loqui, & in omnibus regi suo supparasitari ac secundas agere: ideo dicebat philosophus Politicorum libro quinto, ἔργον κολακείας εἶναι, ταπεινῶς ὁμιλεῖν. & verè Clearchus Solensis, Aristotelis discipulus, proprium hoc adulatoribus esse dixit, ut suos sibi ipsi animos frangerent, & spiritū generosum qui ingenuos decet, demerent, ταπεινὰ ποιοῦντες τὰ ἥθη αὐτῶν: eos verò quibus seruirent, tumore inflarent, & redderēt vanos, & χαυνὸς καὶ κενὸς, atq; ut loquitur Seneca, infatuarent. Vertimus autē αἰσχρὰν turpem, non indecorā: nā αἰσχρὸν, opponitur τῷ καλῷ, id est honesto: aliud verò est τὸ πρέπον, aliud τὸ καλόν, si propriè loqui volumus. Porro vocis κόλαξ notationē variè explicāt Græci grammatici, ad quot te reiicio. Veteres Romani grassari, ἀντὶ τῆ κολακεύειν vsurpāt, ut Festus docet: & ita dixit Horatius, Obssequio grassare. inde grassator, ὁ κόλαξ: quem etiam stlatarium à stlata quod fuit nauigij genus, ut puto ὑπηρετικῆ, dixerūt. Glossarium, Silatarius, ἐργόμων. quid autem sit ἐργόμων, in altero Glossario declaratur: Εἰργόμων, adulator, ambitiosus. Εἰργομονία, adulatio. Εἰργομονεύειν ancillor, adfecto, adulor. vbi etiam vides ancillor, idem esse cum adulor. quod probatur altero Glossario, vbi hæc scribuntur, Ancillor, κολακεύω, Ancillula ἐργόμωνος, παιδίσκη. Adiiciam & hæc ex eodem libro, Adsentio, ἐργομωνῶ. συγκατατίθεμαι, & alibi, Fuso, ἐργόμων. Puto autem ex eo dici ἐργόμωνον adulatorem, quia ferè solent adsentatores eos quibus palam adulantur, à tergo pinsare, ut verissimè Persius ait. Hæsyclus sanè aliter, ἐργομωνῶν, ἐμπαιζῶν.

ὁποῖάβοι ἄντις ὁμιλίαν.] Latet atque vox ὁμιλία, & ea omnia ferme complectitur quæ in vitæ quotidianæ usu solent accidere. Latini ferè pluribus verbis huius Græci vim exprimunt: sicut & Græci quoque interdum coniungunt ἢ ὁμιλία & τὸ συζῆν, ut in quarto Nichomachorum. Eruditissimus Apuleius τὸ ὁμιλεῖν voce *familiari* expressit in apophthegmate quodam Aristippi. iterum dico, parum commodè. Scio, erunt etiam hic qui exclament & temerè nos de Apuleio pronunciare dictitent: sed nos istos exclamatores alibi σωὲ θεῶ καὶ μούσαις compescemus. Latissimè sanè patet, ut diximus, vox Græca: quare etiam Aristoteles ὁμιλίας ἀνθρώπων & πραγμάτων dixit in septimo Nicomachorum, & ante eum Isocrates in priore ad Nicoclem, & Hippocrates τῷ ψύχει καὶ τῷ θάλαπαι ὁμιλεῖν, in Porrhético maiore. & in lib. Περὶ ἰητροῦ, de instrumentis medicorum loquens, εἰ μέλει ὁμιλεῖν τῷ νοσοῦντι μέρει. Vide Erotianū. Apud Plutarchū leges ὁμιλεῖν ἡλιοναῖς: apud historicos sæpe ὁμιλεῖν καιροῖς: quod Plutarchus in Mario dixit ὁμιλεῖν τύχαις. quæ locum depravat Muretus in Variis suis: nā prorsus est ὕλη καὶ φιλύαφθ, quod ille somniat de ὁμιλῆσαι cum εἰ diphthongo, per inquam hoc est ineptū. quum & in Sylla iterum sic loquitur idem auctor: & quod Muretus nō est ὕδ' ὄναρ suspicatus, Bœotus à Bœoto fœnerarit loquendi id genus. Ita enim Pindarus Nemeonicarum ode prima--- ὅ δ' εἰ οἱ φράζε καὶ πάντῃ στρατῷ ποίαις ὁμιλήσει τύχαις. Sic usurpatur vox παρομιλεῖν in Platonis Lachete. Sic etiam dixit Athenæus καθομιλεῖν καιροῖς: libro x i i. Porro est hæc dictio militaris propriè, & in castris

nata. vide Eustathium. Apud Latinos Cicerone inferiores, non minùs latè patet verbum *conseruari*. maximè apud Senecam: vt *conuersari tristitia*. ὁμιλεῖν λύπη, epistola c.

τὸν ὃ κόλακα τοῖς] Habes perpulchrā adulatoris descriptionē apud Plutarchū, De discrimine amici & adulatoris. ibi, τοῖς τὸ ὁ κόλαξ οἱ ῥήτορες φαύλα &c. Galenus in libro de dignoscendis curandisque animi affectibus, adulatorē tribus notis insignit, τὸ πρὸς σαχρέειν, τὸ παραπέμπειν, τὸ συνδειπνεῖν τοῖς πολὺ δυναμένοις ἢ πλεῖστοι.

Pag. 7. ἐν θυμῷ ὡς ἀποβλέπουσιν εἰς σε οἱ ἄνθρωποι.] Similia his Artotrogus regi suo apud Plautum initio Militis gloriosi.

ἡ εὐδοκίμει χθές ἐν τῇ σοφίᾳ.] Non assentior interpretibus quibus videntur hæc Latinè efferenda, *dignitatis tuæ splendorē magno omnium assensu obtinebas*. Aliud enim est εὐδοκμεῖν isto loco, aliud apud M. Tullium. dignitatis splendorem obtinere: quod potius conuenit τοῖς ἐν τέλει. at εὐδοκμεῖν, id est, *bene audire* siue *bona fama*, etiam mediocris fortunæ & pauperi, quorum est magna passim indignitas, conuenire potest: ex sequentibus enim apparet ad laudem probitatis & integræ vitæ esse hoc referendum, non ad dignitatis splendorem. Quare existimo εὐδοκμεῖν hīc esse quod dixit Cicero, *fructum virtutis suæ capere*, in Miloniana. & alibi idem τὸ εὐδοκμεῖν, vocat *fructum bonæ existimationis*. Propriè εὐδοκμεῖν siue εὐδόκιμον εἶναι, de eo dicitur, quem vulgo homines laude dignū iudicāt. itaq; Isidorus Pelusiota scriptor cū primis eruditus, τὸ εὐδόκιμον εἶναι & ἐγκωμιάζειν ita distinguit, vt illud dicat esse tacitū

iudicium hominū bene de aliquo iudicantiū & inter se consentientiū; hoc laudationē quæ sermone tribuitur. sic ille epistola cxxx i. libri quarti: εὐδοκίμοι μὲν ὧ (forte εὐδοκίμειν ὧ) ἐσὶ κυρίως τὸ ἀποδοχῆς ἀξιῶσαι ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκούοντων ταῖς ἀνὰ ἀπάτης εἰδεκάσας τὰς ψήφους φερέσας. ἐγκωμιάζουσιν ὃ ἐν λόγῳ πολλάκις κολακείαν πνέοντι, καὶ μηδὲν ἀληθεύοντι. Est verò in hoc Theophrasti loco mirè emphatica translatio verbi κατενεχθῆναι, quod mox sequitur. Nā voluit indicare, sicuti sua sponte gravia deorsū ferūtur, ita omnes qui aderāt, nō quòd eius qui laudabatur, gratiā captarent, sed tanquā ὑπὸ αὐτῆς τῆ ἀληθείας ἐκβιασθέντας, ut loquitur philosophus, in eius nomen incidisse: quasi videlicet ita sit omnibus perspecta eius probitas, ut iam illius nomē nō hominis, sed virtutis ipsius propriū videatur. Parem elegantiam observabamus apud Plinium Secundum in sententia nō dissimili: ubi *reddi nomina* tanquam debitum dicuntur, sensu quo hīc καταφέρουσιν εἰς τὸ ὄνομα epistola xxi i. libri ix. Vtitur hanc vocem Theophrastus iterum Περὶ λαλιᾶς.

ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀφελεῖν κροκίδα.] Hippocrates dixit ὑπὸ τῶν ἱματίων κροκίδας ἀποτίλλειν. magis propriè sed & idem alibi ἀφελεῖν κροκίδα, dicitur & λέγειν κροκίδα, ut apud Celsum, in veste floccos legere. Vocarunt autem Græci κροκύλεμον genus hoc adulationis. Hesychius, Κροκύλεγμα, τὸ κολακτικῶς τὰς κροκίδας ἀπολέγειν τῶν ἱματίων. Adeo autem frequens fuit hæc adulatio, ut inde natum sit proverbum, quod ita explicant Græci. Suidas, Ἀφαιρεῖν κροκίδας, ἐπὶ τῶν πάντων ποιόντων ἕνεκεν κολακείας. ἄλλοι χρῶνται καὶ Αἰσχροφάνης. εἴ τις κολακεύει παρών

ρῶν καὶ τὰς κροκίδας ἀφαιρῶν. In Plutarchi Sylla, Valeria soror Hortensij de veste Syllæ floccū vellens, lepidissimè illi adulatur. Non solùm autè floccos vel fratillos tollere olim adulatores solebant: sed & alias omne genus sordes abstergere: neque omisit hoc præceptum nequitiarum magister in Arte. & in Amoribus ait idem poëta,

Dum loquor, alba nigro sparsa est tibi pulvere vestis:

Sordide de niueo corpore pulvis, abi.

In Vespis Aristophanis Euphemijs κόλαξ dicitur spongia calceos mundare. τὸν πόγλον ἔχων, ait, ἐκ τῆς λεκάνης τὰ ἱμβάδι ἡμῶν δεικνύει. Videntur & caudas leporum soliti secum gestare, ut præsto esset quo oculos senum lippientium κολακδικῶς abstergerent, Aristophanes in Equitibus.

Ἰδὲ δ' ἔχει κέρκον λαγῶ τῷ φθαλμῷ περὶ ἥν.

Similiter in Lysistrata mulier nequam marito suo adulatur. Turpissimum verò illud apud eundem poëtam adulationis genus Ἀποινξάμεθ' ὦ δῆμ', ἐμὲ πρὸς τὴν κεφαλὴν ὑποψῶ. Spurcum hoc & fœdum: sed longè turpiora his apud Athenæum legas, & Suetonium in Vitellio, capite secundo.

Προσενεχθῆ ἄχυρον. Secuti sumus Palatina exemplaria. In quibusdam editis olim est, πρὸς αὐτὸν.

Ἐχεις πρὸς τὰ ἔτη μέλαιναν τὴν τρίχα.] Serò canescere, vegetæ senectutis & viridis argumentum: qualis est eorum quos Græci ὠμογέροντας vocant: qualis etiam ille Plautinus Periplectomenes, qui negat se propter ætatem exaruisse ex amœnis rebus. Ideo olim soliti homines molles, quos ne longa quidem ætas, ad frugem bonam reuocarat, canitiem occultare, non secus ac mulieres. Testi.

monia de vtriusque passim sunt obuia in Græcorū epigrammatis, Martiale, aliisque poëtis. sed & pharmaco vsos constat viros molles & effœminatos, ad celandam capitis niuem: eius fuci compositionem docet elegans poëta Serenus Sammonicus & meminere Tertullianus, Iosephus, alij. Clemens Alex. *χρίσματα πολιῶν* vocat lib. 11. Pædag. Aristophanes Concionantibus,

ὅστις ἂν εἰ τὸ φάρμακον

Εἴ τις ἔτυχες ὃ Λυσικράτης μελαίνει.

Adulatores quoq; moris habuisse suo regi canos vellere, testatur idem poëta Equitibus, vbi sic loquitur adulator,

Εγὼ δὲ τὰς πολιὰς γέ σε κλέγων, νέον ποιήσω.

Καὶ λέγοντι αὐτῷ π.] Puta in declamationibus, aut recitationibus, quibus olim docti homines impensè delectabantur. In iis igitur, aut similibus *συσσηήτεσιν*, adulator, ei quem obseruat, audientiam facit, ac reliquis ad laudandum recitatorem quamuis ineptum, & præit exemplo, & celeusma in hortatur. Variis autem modis solebant veteres in istiusmodi cœtibus (Græci *ἐπιδείξεις* & *ἀκροάσεις*, vocant, Cicero quoque *acroases*) approbationis signum dare, maximè verò his tribus. silentio attento, gestu corporis aliquo (vel manibus plaudentes, vel assurgentes, exultantésque, vel certo quodammodo vultum componentes) & secunda acclamatione. Plinius Secundus lib. quinto de recitationibus loquens: *Multa enim à multis admonetur: & si non admonetur, quid quisque sentiat, perspicit ex vultu, oculis, nutu, manuum motu, murmure, silentio: quæ satis apertis notis iudicium ab humanitate discernunt,*

scernunt. Idem libro sexto, Non labra diduxerunt, non mouerunt manum, non denique assurrexerunt saltem lassitudine sedendi. Libanius in epistola ad magnum Basilium, ἔγω καλὴν καὶ ταύτην ἣν λέγεις κακῶς εἰρσάσω τὴν ἐπιστολήν, ὥς δ' οἱ παρόντες ἡμῖν ἔκ εἶχον μὴ πᾶσαν ἀναγιγνωσκομένης. De silentio attento locus est egregius apud Platonem, tertio de Legibus, pessimè vulgò, vt alia sexcenta, acceptus, quem veluti in transcurso proferam atque interpretabor. Ibi igitur cùm hospitis Atheniensis sermonem exciperet Clinias Cretensis, vellétque illi significare sibi & sodali suo Megillo vehementer probari quæ modò dixisset, sic ait: Λόγῳ μὲν τοίνυν σέ, ὦ ξένη, ἐπαινεῖν ἐπαχθέερον ἔργῳ ᾧ σφόδρα ἐπαινεσόμεθα. περὶ θόμῳς δ' τοῖς λεγόμενοις ἐπακολουθήσομεν. ἐν οἷς ὅγε ἐλεύθερος ἐπαινῶν καὶ μὴ, μάλιστα ἐπὶ κτ'φανής. hoc est, Verbis quidem te, hospes, laudare, graue & odiosum sit: at nos re ipsa te vehementer laudabimus. Ad singula enim tua verba summo studio animos mentesque nostras admouebimus: quo maximè pacto homo liber laudétne an non declarare solet. Plinius secundo epistolarum, Imaginor qui concursus, quæ admiratio te, qui clamor, quod etiam silentium maneat. quo ego cùm dico vel recito, non minùs quàm clamore delector. sit modò silentium acre & intentum & cupidum vltiora audiendi. De acclamationibus dicemus mox: quæ quàm crebræ fieri solerent, apparet ex his Senecæ, Controuersiarum libro ix. loquitur de declamatoribus: Quid ait, quòd laudationibus crebris sustinentur, & memoria illorum assuevit certis intervallis quiescere?

Καὶ ἐπαινέσαι ᾧ ἀκοντῷ.] Ambigo scripseritne Theophrastus ἀκοντα, vel ἀκόντα, vt sit is sensus

quem expressimus, assentatori haud malè conueniens: an potius ἀκρόντας, vt iubeat auditores aures suas commodare recitatori, & tacitè eum laudare: quod quomodo fieri soleret, modò diximus: Sententia quam probauimus, sic expressa est ab Eupolide in Adulatoribus, ἐπειδὴν καλίδω τιν ἄνδρα ἡλίθιον, πλετῶντα ἧ, εὐθύς πρὸς τῆτον εἶμι· κἄν τι τύχη λέγων ὁ πλέταξ, πάνυ τῆτ' ἐπαίνῳ, καὶ καταπλήττομαι, δοκῶν τοῖσι χαίρειν.

Καὶ ἐπισημῆναδς δέ. εἰ παύσεθ' Ὀρθῶς.] Legimus, καὶ εἰ παύσεθ'. Interpretes non erant hæc allecuti. notū quid sit apud Græcos oratores ἐπισημασία, & ἐπισημαίνεδς ἀκρόντα. Illud autem Ὀρθῶς, est vilitata in recitationibus acclamatio, sicut & εὖ, vel Τ' πέρλ. Horatius in arte:

---clamabit enim pulchre, bene, rectè.

Cicero tertio de Oratore, *Quare Bene & Praclare, quamuis nobis sæpe dicatur. Bellè & Festinè nimium sæpe nolo. quanquam illa ipsa exclamatio, Non potest melius, sit velim crebra Persius.*

Euge iuum & Bellè, nam bellè hoc excute totum.

item, ---quin lepidum hoc opies audire Decenter.

Talis quoque illa in Actis exclamatio adulatorum

Vox Dei, non hominis. Sic Plutarchus, De se ipso

sine inuidia laudando, οἱ ᾧ ῥητορικοὶ σοφισαὶ, τὸ Θεῶς

καὶ τὸ Δαιμονίως, καὶ τὸ Μεγάλως, ἐν ταῖς ἐπιδείξεσι

περὶ δειχόμενοι, καὶ τὸ Μετρίως καὶ τὸ Ἀνθρωπίνως περ-

σαπολλυσι. Frequētissima verò etiam Romæ illa

fuit acclamatio Σοφῶς. vnde est toties apud Martia-

lè *grande sophos.* Sidonius Apollinaris libro primo,

Ad sophos meum non modò laticlavi, sed tribulium quo-

que fragor concitaretur. Idem libro primo, *Ob hoc*

illi

illi maximum sophos non eloquentia prius quam verecundia dedit. Aetas Quintiliani humanitatem vocavit hunc morem, ipse appellat verè & indecoram & theatralam licentiam, studiorum perniciosissimam hostem libro 11. cap. 11. Nos alibi demonstrauius irrepsisse postea hanc consuetudinem è scholis in veteris Ecclesiæ ritus. Vide si lubet quæ notamus ad Vulcatij Gallicani Auidium Cassium.

καὶ σκώφαντι πικρῶς, ἐπιγελᾶσαι.] Mutata distinctione sensum longè acutiores reddidimus. Nam adulator vt indicet quàm probe scinna amici magni sui, quasi parum sit, si ridenti arrideat, in effusorem risum & cachinnationem soluitur: ac quo magis rem videri sibi ridiculam ostendat, vestem in os inserit, & se risu penè enectum dicit. Tale illud omnino apud Plutarchum, in elegantissimo libro de discrimine adulatoris & amici, Σὺ μὲν inquit adulator, ἐγέλας ἐγὼ δ' ἐξέθνησκον γέλωτι. *Tu quidem ridebas, ego verò risu penitus moriebar.* Iuuenalis de adulationibus Græculorum.

Natio eomæda est: rides? maiore cachinno.

Concinitur. Sed est & alia lectio, καὶ σκώφαντι ψυχρῶς, ἐπιγελᾶσαι. pulchre sanè Plutarchus πρὶ δυνωπίας, Periclis dictum illud, *Amicum esse se ad aras usque*, reprehendens, quòd hoc esset nimis propè ad grauissima peccata accedere, subiicit, ὁ δὲ πόρρωθεν ἑαυτὸν ἐδίσας μήτε λέγονθ' ἐπαινέιν παρὰ γνώμην, μήτε ἄδονθ' κροτεῖν, μήτε σκώπλοντος ἀφύων ἐπιγέλαν, ἐκ ἐάσει μάχρη τούτου περσελεδεῖν: qui locus hanc lectionem vehementer astruit atque exponit. Reperiuntur libri qui sic habent: καὶ σκώφαντι τί ψ. ἐπ' potest legi, καὶ εἰ σκώφαι τι ἐπ'

ἕως αὖ αὐτὸς παρέλθῃ.] Vt in lingua sancta 177 *Ηἰ*, Ipse pro Deo aut Christo absolutè ponitur: sic apud Græcos honoris appellatio est, αὐλός, hoc est, *Ile*, & vt hodie loquuntur homines κολακᾶπκοῖ, *Dominus sine adiectione*. Ita semper in hoc capite designatur ὁ κολακᾶδόμωθ, qui est adulatori instar domini. Sunt enim αὐτὸς, & ἐκεῖνθ, voces seruorum, quas honoris causa propriorum nominum loco vsurpant. Aristophanes Ranis,

Ἰ' Δι νῦν φράσον πρῶτα ταῖς ἀληθείαις

Ταῖς ἐνδόν ἑσᾶς αὐλὸς ὡς εἰσέρχομαι.

Scholiastes, αὐτὸς, ἀντὶ τοῦ, ὁ δεσπότης. Sic apud Latinos. Plautus Casina, vbi Stalino & ancilla colloquuntur.

St. *Quid in hic agis?* An. *Ego eo quò me Ipsa misit.* Ipsa, hoc est, Hera mea. Terentius Hecyra,

Sed Pamphilum ipsum video stare ante ades.

Donatus, Ipsum, à quo missus sum: vel dominum; vt Græci, αὐτόν. Idem notat Asconius in quendam Verriarum locum. Erat & discipulorum vox, cùm de præceptore loquerentur: vnde illud αὐλὸς ἔφα. Aristophanes Nebulis,

Στ. Φέρε, τίς γ' εἶθ' οὐπὶ τ' κρεμάθρας ἀνὴρ;

Μα. Αὐτός. Στ. τίς αὐλός; Μ. Σωκράτης.

Scholiastes ibi. *Honoris causa*, inquit, *non statim Socratis nomen profert*. Idem notatur ab eodem etiam alibi, & à Donato non vno loco. Apud Platonem in Protagora pulsantibus fores Calliæ sophistæ, respondet ianitor, Οὐ χολὴ αὐτῷ, id est, *Doctori non vacat*. Cùm igitur vox κόλαξ ad aliud referatur, & sit τ' παρὲς τι, vt herus & seruus, patronus & liberatus, itémque patronus & cliens, Theophrastus

τ' κόλα-

ὁ κολακδορμῶν, id est, eum qui se finit adulari, ut Cicero loquitur, αὐτὸν appellat, pulchrè loquendi genus ipsum quo adulatores utuntur, retinens. Nos aliquando αὐτὸν regem diximus: Nam apud Latinos ὁ κολακδορμῶν, Rex dicitur: & ut docet Donatus, rex & parasitus ita sunt ὁ πατρὸς π, ut patronus & libertus. Dicitur & dominus: unde illud Iuvenalis,

--- dominus tamen ὁ domini rex

Si vis tu fieri, nullus tibi parvulus aula

Luserit Aeneas.

Apud Græcos ὁ τραυφῶν & ὁ κόλαξ similem sæpe relationem habent: quare ὁ τραυφῶν est rex. ut cum scribit scholiastes Aristoph. τοιαῦτα εἰώθασιν τοῖς τραυφῶσιν οἱ κόλακες λέγειν. & apud Demosthenem sæpe τραυφῶν & κολακδορμῶν pro eodem ponuntur. Interdum verò ad deos refertur κόλακ appellatio: & ita dicti sunt οἱ διονυσιακοὶ τεχνῖται, qui vitam tolerarent artes Baccho sacras exercentes, ut comædi & tragædi, & natio illa tota, histriones, præstigiatores siue θαυματοποιοὶ, rhapsodi, citharædi, φιλοκισθαεῖς αἰ, tibicines, σαλπικταί: hi inquam omnes dicti sunt διονυσιοκόλακες: itémque μεσοκόλακες: nam ita eos vocat Dionysius Halicarn. libro septimo.

χρηστὴ πατρὸς νεότης.] Etiam hîc servat idioma adulatorum. Νεότης autem maluimus pullitiam, quàm pullos vertere, aut pullastros: quia ferè in his vocibus latet obscœnitas, ut Festus docet. Iuvenalis de adulatoribus,

---- simul ipse loquaci

Gaudebit nido.

καὶ πορδομένῃ πατρὶ πᾶσι φίλων.] Mos fuit Græ-

cis Romanisque cum ad aliquem amicorum viscerent, nuncio misso suum aduentum significare. Plinius Secundus epistolarum libro primo, *Enigilaueram. Nuntius à Spurina: venio ad te: Imo ego ad te: Coimus in porticum Liniae, cum alter ad alterum tenderemus.* Apud Romanos verò etiam maritus rure domum reuertens, mittebat qui aduentum significaret uxori, ut auctor est Plutarchus in *Questionibus Romanis*: ac videtur fuisse hoc munus eorum seruorum, quos *anteambulones* vocat Martialis. Epiphanius *πεγκαταγγέλλορας*. Mox legendum *περὶ γέλλκα*, non *περὶ γέλλκα*. Sic Terentius. *Abi Ge-ταπρηνντία.*

τὰ ἐκ τῆς γυναικείας ἀγορᾶς διακονῆσαι δυνάτος.] De muliebri foro tantum docent nos veteres: fuisse apud Athenienses locum in foro, qui *Γυναικεία ἀγορά* vocaretur: vbi minuta vasa, atque ut puto *τὰ ἐπιπράπεζα* & escaria in primis, vanderet. Auctor Pollux libro decimo, capite secundo. Atque hoc etsi à doctis viris rectè est isto loco adnotatum: iidem tamen sensum horum verborum nescio an peruiderint: certè non aparuerunt. Voluit enim Theophrastus hisce verbis declarare, quod Plutarchus ait esse adulatoris proprium: circa minuta quædam & sordida officia, quæ verus & ingenuus amicus, ut se indigna spernit, versari, ea obire atque exsequi: at scin' quomodo? tanta diligentia, ut eum cum cernas illis rebus occupatum, putes in eo quod agat, opes Græciæ positas. Ideo ait *ἀπὸ δὲ* hoc est, sedulò, properè, & quasi vno spiritu. sic Latini vim vocis Græcæ exprimunt. Seneca. *Clinum istum vno si potes spiritu exaspera*, hoc est, *ἀπὸ δὲ*. Plin. dixit

dixit pro eo, *raptim & sine interpiratione*. D. Hieronymus, in epistola quadam, *una salina*, non dissimili sensu Plato in Theæteto, *τορῶς καὶ ὀξέως διακονεῖν*, in simili sententia dixit. Plutarch. verò significantissimis verbis τὸ ἀπανδρὶ expressit, *συνεχῆς, καὶ ἐνδελεχῆς, καὶ ἀτρυτΘ*. Eius locum apponam, qui isti erit pro amplo commentario. Εὐ ταῖς πράξεσι πολλὰ παραλείπουσιν οἱ φίλοι τῶν μικρῶν, ἢ ἐξακραιβουῦντες, οὐδὲ πολυπραΐμουῦντες, ἢ δ' ἐαυτοὺς εἰς πᾶσαν ὑπουργίαν ἐμβάλλοντες· ἀλλ' ἐκείνΘ (ὁ κόλαξ) ἐνταῦθα συνεχῆς, καὶ ἐνδελεχῆς, καὶ ἀτρυτΘ, ὃ διδούσ' ἑτέρω τόπον οὐδὲ χώραν διακονίας, ἀλλὰ βουλόμηνΘ κελεύεσθ', καὶ μὴ κελεύθῃ δακνόνΘ, μᾶλλον ᾧ ὅλΘ, ἐξαθυμῶν καὶ πολυτιμώμηνΘ. id est, Si quid faciendum sit, multa minuta prætermittunt veri amici, haudquaquā sollicitè inquirentes, neque satagentes, neque se ad omnia ministeria ultro ingerentes. Adulator contra assiduum in his, sedulum, atque indefessum se præbet: nullum alij locum, nullas partes obeundas relinquens: sed sibi optans imperari: egre etiam, ni id fiat, ferens: aut animum potius despondens, & misere quiritans. alludit huc Horatius illis verbis secundo Satyrarum,

---nec non vernaliter ipsis

Fungitur officiis. Nam vernaliter est, adulatorum in morem. Non est autem arbitradum ad vasa tantum nescio quæ hæc pertinere, quia Polux dicat in foro muliebri vasa vænisse: quin potius generaliter ad ea omnia referendum, quæ ad epulas & instruendam mensam pertineant. Erat autem obsonari officium olim, aliàs seruorum ἀγορασῶν siue obsonatorum, quorum Athenæus libro i v. & Seneca epistola quadragesima septima memi

meminerunt : & in Θεοφιλεῖ suo Theodoretus , in vita Petri Gulli eremitæ : aliàs adulatorum ac parasitorum:quod illa Ergasili parafiti Plautini querela de sui temporis iuuentute declarat.

Ipsi obsonant, quæ parasitorum antè erat prouincia.

Ipsi de foro tam aperto capite ad lenones eunt.

In tribu quàm aperto capite fontes condemnant reos.

& in Milite sic de se Periplectomenes,

Vel hilarissimum conuiuium hinc indidem expromam tibi,

Vel primarium parasium , atque obsonatorem optimum.

Gnatho quoque Terentianus ideo se charum ait esse cupedinariis, coquis, laniis, cetariis, fartoribus, piscatoribus & aucupibus, quia & olim sibi re sua salua, & nunc perdita, suo regi obsonans sæpe illis profuisset. In Adelphis autem indicat Demca obsonare itidem ac scortum ducere , hominis nihili esse officium. Hinc nomen habuit apud Apollodorum, ex quo Phormionem suam Terentius trās tulit, parasitus Phormio : id enim nomen poëta parasito tribuit, alludens ad φορμίδα : erat autem φορμίς vas vimineū vt sportula, quod ad macellum & forum cū irent, secum ferebāt:quale est quod Galli vocant *cabas*. vnde est φορμὶς καρύων & φορμὶς σύκων apud Athenæum : quod Cicero pro Flacco *fiscinam fisorum* dixit : Plutarchus οὐκ ἐν φιλοπλετίας ἀρρίχον ἰχθῦσιν. Xiphilinus ex Dione ἀρρίχον (nam & ita scribitur) ὁπώραν ἔχουσαν. Aristoteles i. i. Rhet. τάλανον συκαμίνων. Fuisse autem in Γυναικείᾳ ἀγορᾷ non tantū vasa, sed omne fermè genus obsoniorum vendi solita, vel ipso Polluce teste probare possu-

possumus: qui κύκλον & γυναικείαν ἀγοράν, pro eodē accipere videtur. In Cyclo autem omnia id genus exceptis carnibus prostabāt. Scholiastes Aristoph.

Ο κύκλος Ἀθληήσιν ἐστὶ καὶ ἀπὸ μάκελλος, ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν περὶ τηγνίαν λαβών· ἐνθα δὴ πιπράσκειται χωρὶς κρεῶν τὰ ἄλλα ὠνία· ἐξαιρέτως δὲ οἱ ἰχθύες. Quod ait à forma hoc forū Circuli nomen esse nactū, quippe quod esset rotundum, verum est: constat enim plerāque antiquorum fora fuisse eius formę. propterea Homerus, ut notant veteres, τῶν ἀγορῶν vocat ἱερὸν κύκλον. & Sophocles, κυκλόεντα τόπον (in editis libris hodie, θρόνον) ἀγορᾶς dixit. Euripedes quoque ἀγορᾶς χραίνων κύκλον. Sic apud Dionē Prusensem, τὸν τῆς Εὐβοικῆς ἀγορᾶς κύκλον legas.

ὥς μαλακῶς ἐδίεις.] Simillimę voces adulatorum Dionysij tyranni, quas refert Diogenes Cynicus in epistola ad ipsum. Σὺ δέ, inquit, ὥσπερ τὰ παιδία πάντοτε πινὰς καὶ τίτθας εἰσηγάγους καὶ σοὶ φασὶ, Δέξαι τέκνον. Ἐγχεαι εἴ τι μὲ φιλεῖς μικρὸν ἐτι· μόνον τῷτι πρόσφαγε. id est, Tu verò instar puerorum ascivisti tibi nescio quos paterculos & nutrices, qui tibi aiunt, Accipe hoc, fili: Infunde si quid me amas adhuc parum: Tantum hoc amplius ede. Sed nō displiceat pro ἐδίεις scribi ἐσιᾶς, quod invenimus è docti cuiusdem viri coniectum adnotatum. Erit sensus: Quàm molliter tuos convivas excipis.

καὶ ἐρωτῆσαι.] Adulator apud Iuvenalem,

Da Trebio: pone ad Trebiū; vis, frater, ab illis Ilibus?

τὰ περὶ κεφάλαια.] Solebant enim potentiores & delicatiores spectare sedentes in pulvinis: cuius moris etiam in Aeschinis & Demosthenis orationibus est mentio.

ἢ τὴν εἰκόνα ὁμοίαν εἶναι.) Intelligendum hoc est de imagine quam artifex pulchriorem multo fecerit eo quem refert. Nam hoc quoque adulationis genus olim vſitatum fuit : Lucianus ὑπὲρ τῶν εἰκόνων. Sunt, ait, qui non ἐν ἐπαύνοις tantum, sed etiā ἐν γραφαῖς τὰ ὅμοια κολακεύεσθαι τε καὶ ἐξαπατᾶσαι θέλουσι. vide reliqua. Seneca loquens de philosopho rebus non artificijs, epistola c x i i. *Non exurgit in plantas, nec in summis ambulat digitis, eorum more qui mendacio statuam (scrib. statueram) adiuvant longioresque quam sunt, videri volunt.*

Atque hæc de adulatione Theophrastus in isto libello. Nā alibi plura de fœditate eius vitij fuisse ab illo scripta, edito etiam Περὶ κολακείας libro integro, testantur veteres: & laudat eum librum Athenæus in sexto Deipnosophistarum. Docuerat & Eupolis eodem argumento fabulā Κόλακες inscriptam : cuius meminit Pollux lib. v i i. cap. ultimo, & Menander item Κόλακα, teste Athenæo.

Ad caput περὶ ἀδολοχίας.

H Δὲ ἀδολοχία] Et hoc caput & duo item alia, quorum alterum inscribitur περὶ λαλιᾶς, alterum περὶ λογοποιίας, ad vitæ quotidiana & consuetudinem, & eas quas superiore capite ὁμιλητικὰς ἐξεῖς vocari à Platone dicebamus, pertinet. Nam quum, ut docet Aristoteles, vita humana duabus quasi partibus contineantur, otio & negotio, siue, ut loquitur Theophrastus hoc capite πρὸς τὴν καὶ σχολῇ, (Cicero & Salustius iocæ & seria vocant) virtus &

vitium

vitium etiā in remissione hac & ἀναπαύσει, vt philosophus appellat, locum habent: ipsēque in quarto Nicomacheorum quasdam virtutes & vitia recenset huius generis. Non est autem inter ὁμιλητικὰς virtutes postrema censenda illa quę opponitur tribus suprā nominatis vitiis: quę virtus nomine proprio cū apud Græcos tum apud Latinos caret. D. Ambrosius quidem in Officiis *loquendi modum* appellat, & primum officium esse statuit: sed nos latius patentem virtutem quandam quærimus: quę nihil aliud est quā mediocritas quædam circa congressiones & colloquia familiarium & quando, & quādiu, & quomodo iis debeamus indulgere, præscribens. Hanc ἀνώνυμον virtutem notam facient quę ei sicut reliquis virtutibus opponuntur vitia, & κατὰ τὸ ἐλλείπον, & κατὰ τὸ ὑπερβολικόν. Nam & austeritate ea sunt quidam, vt ab istiusmodi congressionibus abhorreant, aut in iis tanquam lapides conticescant: quos meritò reprehendas: & contrā alij sunt qui istis συνουσίαις nimis delectentur, aut modum in iis tenere nesciant. Hi posteriores modum excedunt & ὑπερβολῇ peccant: illi priores ἐλλείψει: de quibus nihil amplius dicemus hoc loco, nisi quòd Theophrastus ἀνθαδείας nomine hoc quoque vitium est cōplexus, de quo infrā. At eorum qui ὑπερβολῇ hac in re peccant, multiplex est differentia: latissimè enim id vitium patet, quòdque in multas quasi species diuidi queat. Ex iis sunt illæ tres quas totidem capitibus Theophrastus describit, ἀσολεχία, λαλία, λογοποιία, quę vitia etsi affinia sunt (quippe quasi species eiusdem generis) differunt tamen inter se non parum

rum. Nam ut de ἀδολεχία primum dicamus : qui congressionibus id genus ita delectantur, ut voluptati illi, quam ex colloquiis mutuis & confabulationibus persæpe nugatoriis, quibus solent homines otio dediti & garruli senes se oblectare, omnia postponant, facileque vel dies integros de lana caprina aut gerris Siculis cum sui similibus colloquentes traducant hos Græci ἀδολέχοις, quasi aιδος confabulandi παρὰ τὸ ἀδιδασκ. τῇ λέξει, nuncuparunt. Est autem λέξι (ea vox pura puta est Hebræa vel Syriaca) tum istiusmodi confabulatio, tū locus ipse ubi ea fine otiosi homines coire solent, apud Homerū & Hesiodū. fuitque ea dictio diu in usu apud Iones & Dores in ea notione. Αδολεχίαν hanc definit Theophrastus διήγησιν λόγων μακρῶν καὶ ἀπερβουλεύτων: sic eius præceptor τοὺς ἀδολέχοις definiebat tertio Nicomacheorum, τοὺς φιλομύθοις καὶ διηγηματικοῖς, καὶ πρὶ τῶν τυχόντων κτῆα τρέιβοντες τὰς ἡμέρας. Similiter etai in Dion Chrysostom. in oratione quadam τοῖς ἀδολέχοις tribuit λόγοις ἀναιδήτοις καὶ μακροῖς, sermones sine mente & longos. & in optimo Glossario ἀδολέχης vertitur *fabulosus*, hoc est, φιλόμυθος, ut dixit Aristoteles. Themistius oratione septima, φιλόμυθον γένος ἐστὶ τὸ ἡμέτερον, ἀδολεχεῖν ἴε τὰ πολλὰ δοκῶν. Veteres Latini fatuum dixerunt: est enim *fatuus* à fando, & incpta loquentem notat: quanquam potest origo vocis esse Hebraica, à dictione 'פֶּט, quæ significat hominem εὐήθη & fatuum. Sed & fabulatorem & nugatorem Latini τὸν ἀδολέχον vocant: & ἀδολεχίαν nugas: ut apud Terentiū *nugas dicere*, pro ἀδολεχεῖν. Nos autem ἀδολέχῳ *garrulum* diximus, & ἀδολεχεῖν

λέγειν, garrere. Cicero Attico libro xiii. *Noui nihil, quid ergo opus erat epistola? quid cum coram sumus & garrimus quicquid in buccam? Est profecto quiddam λέγειν, quæ habeat etiam, si nihil subest, colloquutione ipsa suavitatem.* Λαλία verò vitium est quo tenentur ij qui non solum confabulationibus istis nimis sunt dediti, quæ erat ἀδολέσχων nota: sed hoc amplius, modum in congressibus tenere nescientes, perpetuò loqui, tacere nunquam, neque vllas aliis loquendi vices tradere solent: sed γλωσσαιμία & loquendi morbo, vt Cato vocabat, laborant: quam αἰχίσις νόσον verissimè Euripides appellauit. Hæc est quam Theophrastus λαλίαν vocat. Reperiuntur verò quidam minimi pretij & malè feriatii homines, quibus mos est falsa quædam confingere quæ aliis narrent: iis maxime qui nouorum nunciorum audiendorum desiderio ducuntur: qua prurigine teneri multos videas. Græci fictores istos nouorum rumorum λογοπονεῖς dixerunt, & vitium ipsum λογοποιΐαν: de quibus infra pluribus. Ex his quæ diximus, intelligi potest, & quid commune habeant hæc tria, ἀδολεχία, λαλία, & λογοποιΐα, & quid differant: subtiliter enim & ingeniosè ea Theophrastus distinxit. At à scriptoribus vulgò istæ distinctiones non obseruantur: quare etiam Plutarchus in eo commentario quem scripsit Περὶ ἀδολεχίας, tres has species vnica illa voce amplectitur.

καὶ ἀπερβελάτων.] Sapiientis est, è corde intimo, non è labris tantum summis vocem mittere: quod faciunt homines vani, qui quodcunque in solum venit, vt dicitur, temerè effutiunt. Plutarchus per-eleganter, εἰν ἀτεχνῶς, inquit, ἡ λαλὴ σάθμη πρὸς

τοὺς λόγους ὁ ἀλόλεχθ. Imitatur autem Platonem illo loco (vt obiter hoc dicam) non insolens Plutarchus. Ait de se Socrates in Charmide , Ἀτεχνῶς ἀδὴν σάθμειμι πρὸς τοὺς καλοὺς. Prouerbum est ἀδὴν σάθμη, de eo qui omnia indiscriminatim probat. Tale est apud A Gellium ex Lucillio *alba linea*. Ferè enim minio aut rubrica vtuntur fabri , non creta. Platonis interpretes quid inter σάθμη & σάθμηθ interesse, nesciuerunt : & vt cum Platone dicā πρὸς τὸν νοῦν τῆ φιλοσόφου ἀπανταχῶς ἀδὴν σάθμη ἐγένοντο. hoc vult Socrates; amorem τῶν καλῶν, pulchrorum, sibi à natura sic esse insitum vt omnes indiscriminatim deamet, qui inter καλοὺς suo merito censeantur. ita accipe apud Maximum Tyrium dissertatione viii. vbi de Socratis mente in hoc & similibus dictis disputatur. In contrarium sensum vsurpatur vox σάθμη , vt cū ait Iulius Pollux , ἀλλ' οὐδ' ἐν Θεοπόμπῃ σάθμη τῶν εἰς ἐρμηνείας κρίσιν. Sic legendum apud Pollucem lib. iiii. cap. xii.

Οἱθ δὲν μὴ γινώσκει, τέτω.] Ita orditur descriptionem garruli & Horatius:

Accurrit quidam, notus mihi nomine tantum,

Arreptaque manu, Quid agis dulcissime rerum?

Pag. i i. καὶ ὡς ἀξιοὶ οἱ πυροὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ.] Intellige hic πυρῶν ἀγορὰν, qualis Romæ erat Minutia frumentaria. Similis Daui ἀλολεχία apud Terentium in contraria sententia.

--- di vestram fidem,

Quid turba est apud forū! quid illic hominū litigant?

Tum annona cara est: quid dicam aliud nescio.

καὶ τὴν θάλασσαν ἐκ Διονυσίων πλωϊμον εἶναι.] Notū est plu
est plu

est plura fuisse celebrata ab hominibus Atticis Dionysia siue Liberalia: nam & in vrbe sub initium veris quæ vocabant τὰ κατ' ἄρην Διονύσια: & in agris Autumni tempore, quæ & Λήναια, & τὰ κατ' ἄγρους Διονύσια, itémque minora: erat enim ea tanquam præparatio ad altera Bacchanalia maiora & antiquiora. quare etiam Διονύσια solùm quoties dicunt Attici scriptores verna Dionysia intelligunt; vt hic Theophrastus. Nam hyeme maria olim fuisse clausa, & ineunte vere solita aperiri, parùmque in vsu hybernæ nauigationem fuisse nemo ignorat, ex Horatio, Vegetio, aliis sexcentis. Aristoteles libro primo De generatione animalium docens variè τινὲς accipi, cùm dicitur aliquid ἐκ τῆς γενέσεως, vel ἔτι, ita scribit, & ὅ δὲ ὡς τόδε μετὰ τόδε, οἷον ἐκ τῶν Παναθηναίων ὁ πλεῖς. qui locus non erat prætermittendus.

καὶ εἰ ποιήσειεν ὁ Ζεὺς ὕδωρ.] In Aristophanis Vespis chorus senum inter cūdum ad Pnycem curiam ita blaterat:

κ' ἐκ ἑσθ' ὅπου ἔχ' ἡμερῶν τεπάρων τὸ πλεῖστον.

ὕδωρ ἀναγκάως ἔχει τὸν θεὸν ποιῆσαι.

Et statim post,

οἷον ὅ καὶ τῶν καρπίμων ἅπτα μὴ εἰ πρώϊμα

ὕδωρ γινώσκω.

Vbi etiam vides locutiorem Atticæ plebis ποιῆς Ζεὺς ὕδωρ, pro pluit: quod loquendi genus eleganter hic Theophr. retinuit. Sanè ὕδωρ, pro cælesti aqua apud scriptores Atticos translaticium est.

καὶ ὁ ἀγρὸς εἰς νέωτα γεωργήσῃ.] Legimus καὶ ὅτι τὸν ἀγρὸν εἰς νέωτα γεωργήσῃ. Græcum est prouerbium, Ἄν' ἡ γεωργὸς εἰς νέωτα πλέσῃ.

ὡς χαλεπὸν εἶναι τὸ ζῆν.] Dauus Terentianus, *Τιμη-
 annona cara est. eadem planè sententia. sic autem ut
 Theophrastus loquitur, scholiastes vetus Aristo-
 phanis in Ranas. Possumus etiam τὸ ζῆν exponere
 ἀφορμὴ εἰς τὸ ζῆν. sic vocabant Attici quod Gallicè di-
 cimus, *moyen de vivre*. vulgò *περβολή*. Scholiastes
 Euripidis Medeu, Ἦν ἡμεῖς περβολῶ καλῶς εἰς τὸ
 ζῆν Ἀπικοὶ ἀφορμῶ καλῶσι. Artemidorus lib. v. cap.
 LXXXIX. ἀφορμῶ βιωτικῶ: Tertullianus *exhibi-
 tionem*, nota voce Iurisperitorum. Cassiodorus,
Quale fuit rogo tupe miseris vivere? hoc est, ὅτι μὲν τοῖς
 ταλαιπώροις τότε τὸ ζῆν.*

μυστηίοις μεγάλῳ δᾶδα ἔσσει.] Mystera noctu
 peragebantur: videtur ergo æmulatio quædam
 fuisse, quis maximam facem accenderet: quod Gre-
 ci dicunt δᾶδα ἰσάναι. quasi statuere & defigere ad
 lucendum. Plutarchus in Cicerone, τὰ δὲ φῶτα πολ-
 λὰ κατέλαμψε τῶν γενωπῶν, λαμπάδια καὶ δᾶδας ἰσών-
 των ἐπὶ τῇ θύρῳ. inde apud scriptores sæpe δαδᾶχειν
 τὰ μυστήρια. & placet veteribus Grammaticis δαδᾶ-
 χεῖν propriè dici de eo qui sit daduchus in Eleusi-
 niis initiis. Fuerunt & alia λαμπάδᾶς certamina
 varia Athenis, ut præter Platonem, Pausaniam in
 Atticis, & Suidam, scholiastes Aristophanis docet:
 sed id aliud, ut puto, erat. Quanquam quod ait με-
 γάλῳ, putauimus aliquando eò pertinere, quòd vi-
 detur in eiusmodi agonibus fuisse aliquod virium
 corporis specimen. Ait enim Comicus in Ranis,
 λαμπάδα δὲ ἔδειξέ τις οἷός τε φέρειν ὑπὲρ ἀγυμνασίας ἐπὶ νῦν. &
 Andocides in oratione quadam inter κατορθώματα
 sua numerat quòd λαμπάδα ἐνίκησε. Sed de myste-
 riorum facibus passim veteres.

Pag. 12. πόσοι εἰσὶ κλέονες τῷ Ωδεῖ.] Eius generis illi sermones apud Horatium.

---cum quidlibet ille

Garriret, vicos, urbem, laudaret. Fuit autem Odeum, ut autor est Plutarchus in Pericle, τῇ ἐν τῷ διαδέσῃ πολύεδρον καὶ πολύσερον. Vide Vitruvium. Eo in loco musici aliique id genus in arte sua se exercebant, & spectatores oblectabant, maximè ante extructum theatrum, ut annotat Hesychius. Sed & frumenta ibi solita vendi, & tempore caritatis pauperioribus diuidi, ex Demosthenis oratione contra Phormionem didicimus: quare etiam controuersiae omnes ad rem frumentariam, itémque ad debita quacunque ex causa alimenta pertinentes, ibidem disceptabantur. Pollux, libro viii. τὰς δὲ ἐπὶ τῷ σίτῳ δίκας ἐν τῷ Ωδεῖ ἐδίκαζον. οἷτο δὲ ἐστὶν, αἱ ὀφθαλόμεναι τροφαί. Inde est apud Demosthenem, δίκῃ σίτε εἰς Ωδεῖον δικάσας, in ea contra Neæram.

Βονδρομιῶν θ' ἢ μὲν τὰ μυστήρια.] Intellige de maioribus initiis: nam minora mysteria Pyanepsione celebrabantur. Testis Demosthenes, Plutarchus & alij.

Πυανεψιών θ' ἢ ἀπατήρια.] Testantur scholia Aristophanis in Acharnenses, aliique grammatici.

Ποσειδεῶνος δὲ τὰ κατ' ἀγρὰς Διονύσια.] Hæc sunt quæ minora Dionysia dicebantur: nam maiora mense Anthesterione peragebantur. Sed de his consula lector vnicum illud seculi decus, Iosephum Scaligerum, in operis magni libro primo.

παρετίσαντα δὲ χρὴ τῶν τοιούτων τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ διατάξιν ἀπαλλάττειν.] Meritò semper nobis demendo fuit hic locus suspectus. Nam quis eorum

qui purius loco sunt, ἀπαλλάττειν τινα vnquam dixit, pro fugere procul ab aliquo? postulabat sanē loquendi consuetudo τινός: vel absolute ὠπαλλάττειν. vtrumque passim vsurpant scriptores antiqui: vt & ἀπαλλάττειν τινά, pro, à se remouere aliquem. illud autem primum, quod sciam, nunquam: quod autē nonnullis placet, illa τὸς τοιούτοις nō cum verbo ἀπαλλάττειν iungi debere, sed cū participio παρσείσαντα; hanc scio an aliquis sit probaturus ē Græcè doctis, ego penitus improbo, & ab vsu Attico verbi παρσείσαι alienum esse scio. Quare non dubito quin isti loco culpæ nota sit apponenda: culpæ autem, librarij: qui vocem omisit ex perpetuo vsu scriptorum Atticorum nobis restituendam. Ita ergo legimus, παρσείσαντα δὲ χεῖρας τοὺς τοιούτους τῶν ἀνθρώπων φεύγειν, καὶ διαράμνον ἀπαλλάττειν. Qui Aristotelicæ dictioni assuefactas aures habent, agnoscunt hic illud philosopho familiare, φεύγειν παρσείσαντα: vel παρσείσαντα τὰς χεῖρας: quod Plautus dixerit, *fugere demissis manibus* Origo inde quòd contentius currimus manus demissas habentes, & circum latera iactantes. Nicomacheorū lib. i v. οὐδ' αὖτως τ' ἂν ἀρμόζοι τῷ μεγάλῳ ψύχει φεύγειν παρσείσαντι. De incessu animalium, capite. i i i. καὶ οἱ θεόντες θάττον θεοῦσι παρσείσαντες. deinde causam explicat: necnon Problematum, sect. quinta. Διαράμνον autem dixit Theophrastus, pro eo quod Plautus non vno loco *grandi gradu*. Nam qui cursu contendunt, vt gradum grandiant, crura vehementer aperiunt, quod est διαίρειν: sicut διαίρειν στόμα, os aperire est. At qui cruribus apertis stant, vt qui parant se ad hostilem impetum excipiendum,

piendum, διαβαίνειν propriè dicuntur: vnde est apud Platonem ex ΤΥΓΓΑΟ & διαβάντα μάχης. Artemidorus libro 1. τοῖς ἀντλήσι συμβέβηκε, διαβαίνειν μὲν αἰς βαδίσεις, αἰεὶ δὲ μένειν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. Aliud est quod Latini dicunt, *suris apertis ambulare*: id enim vel naturæ vitium est, vel stultæ ambitionis. Varro Melcagro, *Non modo suris aperti, sed pene nati. aperti ambulans*. Turpilius Demiurgo, *Aperta sura, brachia autem procera, horrorem mihi ex corde exsuscitant*. Fallitur verò Nonius insigniter, qui apertum in hoc Turpilij loco pro nudato positum putat. Atque hinc possunt intelligi Cassiodori verba male accepta doctissimis viris, lib. 111. *Superbus quinetiam varicatis gressibus patet*. Affine est apud Ovidium *varicitus ambulare*, Ματαιοτεχνίας, vel potius Κακοτεχνίας lib. 111.

Illa velut coniunx Umbri rubicunda mariti

Ambulat ingentes varica, fêrique gradus.

verum quæsiuerim ego hîc libenter, quomodo varica mulier ingentes gradus facere possit. id enim planè contra rerum naturam est: nisi si ingentes gradus impropiè dixit, gradus paruos quidem & lentos, sed quos efficiant multum hiantia crura: id enim est varicus. sed hæc in transcurso. Qui iubent nos hoc loco scribere διαβάμενον, pro διαβάμενον, planissimè atque adeo grauissimè falluntur, sed quid sit διαίρεσις quid διάρσις, ad Polybium fusè explicamus.

ὅστις ἀπύρετ & βέλε] ἔη.] Facetè & suauiter. Est autem hoc è vulgi sermone petitum: & vt Donatus diceret, est ἰδιωτισμὸς hominis ab aliqua re abhorrentis. cum enim molestam sibi fuisse alicuius

garrulitatem volebant indicare, dicebant se ab eo fuisse enectos. Sic Horatius metuit ne à garrulo illo suo enecetur. Eadem mens illius quæ in Milite Plautina hoc pronunciat.

Iam iam sat amabo est: sinite abeam si possum vincta à vobis.

item illius qui sic loquitur in quinto Theocriti idyllio.

--- ξένον ἐς πόλιν αὐθις ζῶντ' ἄρες. Simili ratione θάνατον siue mortem aut morbum sibi esse dicebant rem auditu molestam. Sophocles, ὦ μοι, θάνατ' ὅ μιν τάδ' ἀκέρν. Tale illud Epicharmi, αἰκ' ἔδοντ' ἰδοὺς νιν, ἀποθανοῖς. Cicero sæpe, *mortis instar putare*. Cæterum videtur Theophrastus, cum hæc scriberet, præceptoris sui meminisse: Aristotelem enim aiunt, cum fortè in locutuleium quendam & μαφιλάκην incidisset, qui λόγος illi sermones quosdam & ineptos narrans, subinde diceret, Nunquid hoc mirum ὦ Aristoteles? respondisse: Minimè id quidem, verum illud mirum, si quis pedib. præditus te & garrulitatem tuam ferat. auctor Plutarchus.

Ad caput περὶ ἀγροικίας.

H ἡ ἀγροικία δόξεν εἶναι ἀμαθία ἀχρήμων.] Contraria est rusticitas hæc elegantiae illi quæ spectatur in gestu. habitu, ac sermonibus familiaribus: quam Græci κοσμιότητα dixerunt, atque ita definiunt, Κοσμιότης, ἐπισήμη περὶ τὸ πρέπον ἐν κινήσει καὶ χήματι σώματος ἢ διαξία περὶ χῆμα καὶ κίνησιν σώματος. extant hæ definitiones in libello qui est pe

est penes nos Περὶ παθῶν ψυχῆς Andronici philo-
sophi:quem de affectionibus animi scripsisse accu-
ratè ex Galeni aliquot locis satis constat. Plato in
Ὅροις, sic, κοσμιότης ὁ τάξις τοῦ κίνησιν σώματος. Op-
ponitur igitur rusticitas ei quod vocant philoso-
phi τὸ πρέπον, & decorum in cultu & motu corpo-
ris: de quo egregiè multa M. Tullius Officiorum
libro primo. Stoici rusticitatem definiebant igno-
rationem & morum & legum siue institutorum
urbanorū. Ἡ ἀγροικία, inquit Stobæus in Excerptis
ethicis ex libris Stoicorum. ἐστὶν ἀπειρία τῆς κατὰ πόλιν ἐ-
δῶν καὶ νόμων: aut potius νομίμων. Grammatici ita di-
stinguunt: Ἀγροῖκος (aiunt illi) περιπατωμένος, is est
qui rure habitat. qui etiam ἄγρειος dicitur. ἄγροικος
verò, ὁ σκαμὸς τοῦ πρόπου, homo scæuis moribus &
molestis: ἄγριος verò crudelis. Aristoteles tamen.
quo nemo castiùs vnquam locutus, quem ἄγροικον
vocauit in secundo Nicomacheorum, in quarto
extremo ἄγριον appellat. & ita alios quoque opti-
mos auctores loqui obseruatum nobis. Longè au-
tem angustius accipit ille ibi ἀγροικίας nomen,
quàm hîc accipiatur. eum vide.

Pag. 13. κυκεῶνα πινόν.] Notum quid soleat iis ac-
cidere qui pharmacum sumpserint purgandi gra-
tia per alium. Κυκεῶνα vertimus pharmacum: nam
potum medicamentorum significari putamus hoc
loco. Veteres Latini κυκεῶνα cocetum dixere. hinc est
apud Tertullianum in libro Aduersus Valentinia-
nos Nestoris cocetum. frustra enim sunt docti viri qui
torquent se tantopere in expositione illius loci.
Atqui Tertullianus sine dubio ad Νέσος κυκεῶνα
respicit: de quo Homerus, Iliadis lib. λ.

καὶ μείζω τὸ ποδὸς τὰ ὑποδήματα φορεῖν.] Horatius,

---acutis

Naribus horum hominum rideri possit, eò quòd

Rusticius ionso toga defluit, & malè laxus

In pede calceus hæret.

Similis rusticitas

apud eundem epistola prima : *Si toga disidet impar.*

Quidius, *Sit bene conueniens & sine labe toga.* Fuisse

autem vehementer irrideri solitos qui nimis laxos calceos gestarent, ostendit locus hic Aristophanis in Equitibus,

Καὶ νῦν Δία, καὶ μὲν τὸ τ' ἔδρασε ταυτὶν ὥστε κατὰ γυ-
λων

Πάμπολυν τοῖς δημόταισι καὶ τοῖς φίλοις παραχέ-
θην.

Πεῖν γὰρ ἐν Περγασῇσιν, ἔνεον ἐν ταῖς ἐμβᾶσιν.

vbi notabis obiter, eos quibus malè laxus calceus hæreret in pede, dici solitos πεῖν ἐν ταῖς ἐμβᾶσι, hoc est, *natare in sociis*: quod hodie quoque vulgo vsurpatur. Similiter Quidius inter munditiarum præcepta,

Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet. & post hunc Sidonius Apollinaris, *Laxo pes natet altus in coturno.* D. Hieronymus non dissimilem sententiam in dissimili more verbo follere vsus extulit. *si pes, ait, laxa pelle non folleat.* Porro ab hac rusticitate natum apud Græcos prouerbum, de re quauis parum conueniente: id enim dicebant esse ὑπὲρ τὸ πόδα: vt contrὰ πρὸ πόδα dicebant παροιμιακῶς de omnibus quæ apta erant & conueniebant. Plato Comicus ὥς ἐστι μοι τὸ χρῆμα τὸ τοιοῦτον πόδας. Lucianus de conscribenda historia ridens scripto

scriptorem historiae ineptum. δρᾶς ὡς ἐμμελὴς ἢ ἀρχὴ καὶ περὶ πόδα ἢ ἰσοεΐα, καὶ τῷ τοιούτῳ εἶδει τῶν λόγων πρέπῃσα; sic legendum est, non παρὰ πόδα: in quo mirè cæcutierunt doctissimi homines: sed & τῇ ἰσοεΐᾳ malim. Hesychius, περὶ πόδα, ἕτῳ ἐκάλουν τὸ ἀρμόζον, μεταφέροντες ἀπὸ τῶν συμμέτρων τοῖς ποσὶν ὑποδήματων ἢ ἀκρεῖως. Idem Lucianus in apologia περὶ τῆς ἐπὶ μισθῷ συω. Περὶ πόδα τοίνυν καὶ σὲ τὸ Σάλαυθον ἐκείνον φαίη τις ἄν. merito te aliquis & conuenienter factis tuis Salathum appellarit. Vtitur & alibi, itémque scriptores alij, vt dicemus, faciente Deo, breui, in editione Prouerbiorum. Dixerunt & πείπας pro eodem: nam idem Hesychius ita annotat, Πείποδ' & ἀντὶ τῶν ἀρμόζοντ' &. καὶ πεί πόδα. Pollux quoque libro septimo πείποδα ἢ ὑποδήματα, ἀρμόζοντα. Apud Plautum in Truculento, non rusticitatis tantum, sed etiam impudentiæ nota est, calceis inconcinnis vti.

Nihili me! perdidisti omne quod fuit: sis impudens:

Nec mihi adest ad illum pēsi iam quos capiam calceos. Ita legitur hic locus non in editione solūm doctissimi Camerarij: sed etiam in Lambiniana, & nouissima quoque Plantiniana, quam eruditissimi viri curarunt. mendosissimè sanè. Lego ex vestigiis ipsis deprauatæ lectionis:

Nec mihi adest tantillum pensi iam, quos capiam calceos.

Sensus est quem dixi: vide huc A. Gellium libro xiii. cap. xx.

μεγάλη τῇ φωνῇ λαλεῖν.] Vt Stratyllax in Truculento Plautina, & initio Mostellariæ Grumio: cuius sermonem ita excipit Tranio,

Quid

Quid tibi malum hic ante ades clamatio est?

An rure censes te esse? abscede ab edibus,

---- *Abi rus, abi directe.* Basilii in epistola ad Gregorium, ubi pleraque ethica praecepta continentur, τὸν Θεόν, αἰτ, φωνῆς ὁ μέσος περιποιητέον, ὡς μήτε διαφάγῃ τὴν ἀκόλῃ ὑπὸ σμικρότητος, μήτε φορτικὸν εἶναι τὴν μεγάλῃ τῇ διατίσεως· appellat vir sanctissimus φορτικότητα, quam Theophrastus ἀγροικίαν.

καὶ ἀναβεβλημένον ἄνω τὴν γύνατ' καδιζάνειν.] Meminit huius rusticitatis & ineptudinis vetus poeta Philetærus, siue Amphis, Ἀμφίβαλλε σέρνοισι φάρ' ἐκαδιήσας (vel καδιήσας) τάλαν; μηδ' ἀγροίκως ἄνω γύνατ' ἀμφέσῃ; Ita legi debet hic locus apud Athenæum libro primo ex veteribus membranis. Sappho quoque similem rusticitatem in æmula & ἀντιτέχνῳ Andromeda ridebat, ut est apud eundem Athenæum.

Τίς δ' ἀγροικίης θέλγῃ νόον,

ἐκ ἐπισαμένην τὰ βράκεια

ἔλκεν ἐπὶ τῷ σφυρῶν;

Negat Sappho posse cuiquam placere Andromedam, quæ rusticarum more vestem subductam gestet. Quod prorsus hodie mulieribus rusticanis nostratibus conuenit: quas sæpe videas, non rure tantum subducta indecorè veste opus facere: sed etiam urbem ita ingredi cum ad nundinas ventitant. Notum est autem, veteres subligaculis, quibus nos hodie utimur, extra stadium aut scenam non esse vsos: itaque & Romani veteres togam ad calceos demittebant, & Græci pallium. quòd si quid illis diligentius esset faciendum, vel pallium ponebant: vel in humeros retrorsum reiiciebant: quod Athenis factitabant quando in publicum aut

in con

in concionem prodibant, homines qui naui & a-
ctuari haberi volebant, vt indicat Aristophanes
Concionantibus. Atque hic est ferè seruorum ha-
bitus in comœdiis Græcis & Latinis palliatis. A-
pud Plautum Capteiuëis ait ille,

*Nunc certa res est: eodem pacto vt comici serui so-
lent,*

*Coniiciam in collum pallium, primo ex me hanc rem vt
audiat.*

In Epidico,

*Age nunc iam orna te Epidice, & palliolum in collum
coniice,*

*Atque dissimulato, quasi per urbem totam hominem
quæsiueris.*

Dicitur & colligere pallium pro eodem. Captei-
ueis.

Collecto quidem est pallio: quidnam æturus est?

Sic Geta apud Terentium, vt Antiphonem prope-
ret inuenire, humerum sibi onerat pallio. Propter-
ea Oppianus poëta summus, in venatoris institu-
tione eum admouet, vt venatum iturus, pallium si-
bi in humeros coniiciat. Nam hic est sensus ho-
rum versuum quos interpretes non intellexerunt,
ne Græci quidem,

Αὐχένθ' αὖθ' ἐκάτερθε παρ' ὄρον ἐκ παλαμάων

Εἴμα πρὸς ἑλλοιτ' ὀπίσω, θεναρῶν ὑπὲρ ὤμων

Ρήϊον ἐς κάματον

subiicit deinde Μηδ' ἄρα λῶσθ' ἔχιν μάλα λῶϊον. quæ
verba de pallio non minùs quàm superiora sunt
accipienda. Nam est perinde ac si diceret: Imò si
me audias, non solum in humeros pallium conii-
cies: sed etiam omnino depones. id enim esse non
tantum

tantum expeditius, sed etiam tutius propter eam quam affert causam. λῶπθ siue λῶπιον idem est atque ἱμάτιον, & ut ait Aristoteles primo Topico ταυτὸν αἰεθμῶ. Pallium sanè Græci hanc ipsam ob causam belli tempore deponebant, ut Romani togam. erantque milites Græcorum magnam partem μονοχίτωνες, ut eos vocat Plutarchus. apud quem ὁ ἐν ἱματίῳ βίθ, est vita togata, & opponitur bellicæ: ut in vita Pompeij. & in eiusdem Camillo bis, ἔθ' ἐν ἱματίῳ, est altæ pacis indicium. Xylander *tunicatos* vertit non rectè. nam vel de toga Romanorum, vel de pallio Græcorum omnino intelligendum. Porro autem, maxima semper fuit hominibus liberis nec ineptis cura, quoties in publicum esset prodeundum, ut decenti essent habitu, quod Græci vocant εὐχρημονεῖν, Plautus *eusebementè adstare* in Trinummo & Milite. In hoc qui essent negligentiores, rustici habebantur, ut hic. Horatius:

Rusticius tonso toga defluit. Defluere enim dicitur vestis cum negligentius habetur: dicitur & trahi, in Cistellaria Plauti, & apud Græcos σύρεσθαι, quâquam alio sensu interdum & σύρεσθαι & ἑλκεσθαι & trahi, de syrmate siue delicata veste dicuntur, quæ propendente lacinia trahitur potius quàm gestatur. Athenæus de hoc κοσμιότητι studio antiquorum loquens libro primo, Εἵμελεν, inquit, αὐτοῖς καὶ τοῦ κοσμίως ἀναμβάνειν τὴν ἐσθῆτα καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τοῦτο ἑσκαπῆον. Plato verò in Theæte-to inter hominis nō ingenui nec liberaliter educati notas hanc quoq; ponit, quòd nesciat ἀναβάλλεσθαι ἐπὶ δέξια ἐλθεῖν. hoc est, *vestem dextrè decenièrque*
homi

hominum liberorum more componere. hic enim est sensus illorum verborum Platonis, ut pluribus aliàs Deo dante sumus demonstraturi.

ὥστε τὰ γυμνά αὐτὲ φαίνεσθαι.] Video doctos viros ita huc locum vertisse, quasi legeretur, ὥστε καὶ γυμνά τὰ αἰδοῖα αὐτὲ φαίνεσθαι. & profectò id videtur voluisse dicere Theophrastus: neque aliter accidere potest, si quis vel si qua adducta supra genu veste fideat. Sic apud comicum dicitur mulier ἀναβαλλομένη δεικνύειν τὸ φορμίσιον: hoc est, αἰδοῖον: in Concionantibus. Veruntamen cùm hanc lectionem habeant omnes codd. generalius accipiatur hic locus de aliis quoque corporis partibus. Ita enim est: præter caput & manus nulla alia pars est quam denudatam habere honestum sit. Quare etiam auctor libri Περὶ εὐχρημοσύνης siue is est Hippocrates siue alius hoc præceptum non prætermisit. Τηρεῖν δὲ χρὴ, inquit, ἐωντόν ὅτι μάλιστα, μὴ πολλὰ φαίνοντα τῶν τῆ σώματος μερῶν. Apud Hæbræos vox נִטְו, quæ nuditatem significat, interdum etiam partes eas corporis notat quæ neque ostendi neque nominari honestè possunt. An igitur & plebs Attica sic locuta? Nam hæc quidem lectio in qua omnes missi consentiunt, manifestò ἐβραΐζει.

Pag. 14. καὶ περαιῶν δέτι.] Signatum verbum περαιεῖν, è penu aliquid promere. Aristophanes Theimophoriazusis,

----ὡς ἡμῖν πρὸ τῆ

αὐταῖς ταμιεύεσθαι περαιέσαις λαβεῖν

ἄλφιτον ἔλαιον, οἶνον. est & apud Thucydidem in octaua περαιεῖν, pro ex horreo promere, siue *de-ripere horreo*, ut loquitur Horatius. Clemens Alex.

περκομίζην ἐκτὸς ταμείων. Malè autem vulgò scribitur
 περ αἶρων : quod manifestissimè declarant illa Dio-
 genis Laertij in Lacide, ἐπεὶ δὲ γάρ τι περ εἰλοῖ τὸ τα-
 μείον. Sæpe in hac voce peccatum offendes à libra-
 riis : sæpe ab interpretibus. Sic in Lyside Platonis,
 εἰς τραγάλους ἐκ τῶν φορμίσκων περ αἰρεῖσθαι, est, *promere & e-
 ducere*, non autem *seligere*: vt vertunt.

δφνῶς φαγεῖν.] Fortasse δφνὸς scribendum.

καὶ ζωρότερον πιεῖν.] Vertimus *meracius*, non tamen
 improbauerimus, si quis malit, *uberius*, aut *largius*.
 neque enim nos fugit quàm variæ fuerint vete-
 rum criticorum sententiæ super illo Homeri Ζωρό-
 τερον ὃ κέραιρε, vide grammaticos & Plutarchi Sym-
 posiaci. Aristotelem verò si sequimur auctorem in
 libro de poëtica, vertemus *avidius*. Sanè apud Græ-
 cos olim & meraca potio, & grandia pocula homi-
 nis parum politi notæ erant : Barbarorum enim id
 esse existimabant, non Græcorum: quod declarant
 antiqua prouerbia, ἐπισκυδίξην, & Θρηϊκίη ἄμυσις, a-
 pud Callimachum: apud Horatium, *Threicia amy-
 sis*. Sic & gulositatem vitium barbarorum appel-
 larunt, & prouerbio notarunt quod apud Seruium
 obseruauimus, Ἡ' πλησμονὴ τῶν βαρβάρων.

καὶ τ' ἀλέσας μετ' αὐτῆς.] Lego ἀλέσαι. vel desit ali-
 quid necesse est. ac fortasse ita legi debet: καὶ τ' ἀλέ-
 σας μετ' αὐτῆς, μετρέειν τοῖς ἐνδον παῶσι καὶ αὐτῷ, τὰ ἐπ.
 hoc est, & posteaquam cum ancilla sua moluit, cum aliis
 omnibus domesticis, cum sibi etiam ipsi victum metitur.
 Mera enim rusticitas est, patrem familias tanquam
 vnum è seruis è demenso viuere.

ταῖς ὑποζυγίοις ἐμβάλλειν τὸ χόρτον.] Hæc vera lectio:
 sic dixit: Plutarch. in Eumene, τοῖς ἵπποις χιλὸν ἐμ-
 βάλλειν.

βαλεῖν. Iuuenalis, *infundere iumentis ordea*. alij scri-
ptores, *χόρτον παραβάλλειν*.

ἐπακῆσαι αὐτὸς.] Scribendum ἐπακῆσαι. sic sem-
per Græci κόπῃεν ἢ δύραν & ὑπακῆεν iungunt, non
ἐπακῆεν Plautus in Trinummo *auscultare*, in Mostel-
laria *respondere*. Refero autem hoc quoq; ad αἰεῶν:
in eo enim rusticitas præcipua.

ἐῖθε φυλάσσει τὸ χῶ. Præclare ista homini rustico
conueniunt: nam vulgò rustici canes appellabant
custodes mutos, Columella libro septimo capite
xii. *Nunc ut exordio priore sum pollicitus, de mutis cu-
stodibus loquar: quanquam canis falso dicitur mutus cu-
stos*. Neque solum rustici eorum custodia uteban-
tur: sed & urbani homines: quos constet ad fores,
vel seruum ostiarium, vel canem cathenarium ha-
bere solitos, aut vtrumque. De Romanis pridem
notarunt docti viri: de Græcis verò non sinunt nos
dubitare infiniti auctorum loci. Eustathius Iliadis
libro χ. Εἰθε ὡς τὰς ἀνλείας δύρας τρεῖς ὑπὸ κυνῶν.
Aristophanes *Lysistrata*,

--- τρεῖς γε μέν τοι ἢ δύραν
Προαγορεύω μὴ βαδίζειν ἢ ἐμὴν.
Antipater poeta epigrammatarius.

Ἡ μὲν γὰρ τὸ χάραγμα φέρης φίλθ, ὅτε θυρωρὸς.
Εὐ ποσὶν, ὅτε κυνῶν ἐν πρὸς δύραις δέδε.]
Idem Antiphanes poeta alius eiusdem generis, ca-
nes vocat φρεροδόμους. Sed testium ἄλλοις, tanquam
δρῦθ. Plutarchus in libr. De curiositate, notat, ser-
uos ianitores successisse in locum ῥόπῃων sine mar-
tulorum quibus antiquiores utebantur.

λίαν μὲν λυπεῖν ἔη.] Scribe, λέγων λυπεῖν ἔη: vel
λίαν λέγων λυπεῖν ἔη. pro λέγων ἔη, λίαν λυ. Est au-

tem ambigua vox *λυπεῖς*, quæ & asperum num-
mum, utpote recens percussum, significare potest:
& veterem atque usu tritum, aut alias minùs pro-
batum: quale est quod vocatur à Iuuenale, *tenue ar-
gentum*, *venæque secunda*. Deinde lego, καὶ πρὸς ἕτερον
ἀμα ἀλλαπλεῖς. aut, αἰτὴν ἀλλαπλεῖς. Nemo autem
nescit quàm sit plerunque difficile rusticis homi-
nibus hac in parte satisfacere: qui quòd sint τὸ ἀρ-
γυρογνωμονικῆς imperiti, fraudem vndique suspe-
ctant, omnia tuta timentes. Ex hac re natum apud
Græcos prouerbum, de iis qui iudicio & pensicu-
latè singula examinant, ἐξετάξιν ἀργυρομοιδικῶς. ex-
tat apud Lucianum, & Maximum Tyrium.

καὶ ὁ ἀροτρον ἔχρησεν.] Scribendum est, ἔχρησεν
absque litera subscripta: non enim est ἐχρητίζω, sed
ἀχρεῖν: in quo grauitèr sunt lapsi interpretes, cùm
hîc, tum capite De impudentia, vbi vox χρεῖσαντας
cum subscripto vitiosè posita in fœdum errorem
eos impulit. Neque verò diuinare possum quid
iisdem in mentem fuerit, cùm δύλακον verterent
reticulam panis. Atqui ne tum quidem cùm δύλακον
ἐλφίτων dicunt Græci, id significare volunt: nedum
cùm δύλακον tantùm. vide ad caput De supersti-
tione.

Pa. 15. ταῦτα τὸ νυκτὸς καὶ ἀγρυπνίαν ἀναμνησκό-
μεθα.] Deesse aliquid, nemo tam cæcus quin vide-
re queat: lego ἀπαμεινῶν ταῦτα τ. ν. in quo sanè ma-
gna est rusticitas & diffidentia, quæ sæpe coniu-
cta videas.

πόσες ἦν αἱ διφθέραι.] Διφθέραι sunt non pelles sed
vestes è pellibus, hoc est, ghenones: sicut & pel-
les Latinis pro vestibus è pelle: vnde apud ru-
sticæ

sticæ scriptores inter familiæ vestes sunt pelles manicatæ, & passim. Pellibus autem Attici rustici, (imò vt arbitror omnes operæ viliores) vestiti esse solebant, vt notum est ex Aristophanis multis locis & eius Scholiaste: qui in Nebulas *διφθέραν* ait fuisse *ποιμνικὸν περὶ βόλαιον*, sicut Ouidius in Metamorphosi, *pastoritiā* pellem vocat. Theophylactus in epistolis, *ὁ δὲ τὴν διφθέραν ἀφείς καὶ τὴν δίκελαν πρὸς αὐτὸν χωρεῖ*. hinc dicti sunt in fabulis Græcorum *διφθερίαι*, vt præter Græcos auctor est Varro. & hic est quem *pastoralem habitum* vocat Liuius, Florus in eadem historia *pastorium*. Posterior ætas, vt comici Scholiastes annotat, *ισάλλω* appellabat: quæ est vox deprauata ab antiqua *ἰξάλη*, quæ etiam apud Hippocratem legitur, & propriè capræ pellem significat. nam *ἰξαί* olim pro *αἰξάι*, quod est impetuosè ferri, & salire. vnde *ἰξάλη* proprium eius animalis epithetum. Caprarum autem pellibus in hanc rem vsos veteres etiam Varro ait libro secundo extremo rei rusticæ. Simylus in Moreto. *cinctus villosa tergo capra*.

καὶ τὸ πείχῃ.] Cur rusticus de falsamentorum pretio potissimùm quærit? Quia falsamenta erant tenuiorum & rusticorum cibus. Testes infiniti: vel lege Lucianum De conscribenda historia. Ideo etiam de re vili & abiecta dicebant *πείχης ἀξιώτερον*, Vilius est falsamento. eo prouerbio vsus Aristophanes in Vespis.

καὶ εἰ σήμερον ὁ ἀγὼν νομηνίαν ἔγχε.] Sanè rusticissimè hoc quidem: saltem enim dicere debuerat iste, ἢ νομηνία ἔγχε τὸ ἀγῶνα: quo ferè modo loquitur homo & ipse ἀγροῦ πλέως Strepsiades apud

Aristophanem.

ἐγὼ δ' ὑπολαμβάνω

Οἷρων ἀγασσάν τ' σελήνην τὰς εἰκάδας.

Non multum abest ab hac rusticitate mulier illa comici Concionantibus, quæ sic loquitur:

Λέγουσι δ' ὅπως καὶ ἀπὸ τέτοις δράσμευ,

Εἴως ἔτι ἔστιν ἄστρα καὶ πᾶ ἔρανον. *Dicite nobis, inquit, quid facto sit opus, dum adhuc in cælo sunt stellæ. nam qui ita loquitur, nonne existimare is videtur nocturnum tantum esse in cælo astra, non autem interdiu, quia tum nulla cernantur: qua opinione ne ipsum quidem rus magis rusticum: etsi scio similia fuisse Epicuri & aliorum quorundam morosorum deliramenta. Romani quoque rustici soliti dicere, Cælum esse sine Luna, in eius syderis coitu, ut refert Plinius libro xiv. cap. xxi.*

καὶ εἰπεῖν ἄθυσ ὅτι βέλεῖ καταβάς ἀποκείραδι.

Traiectio notanda. rectum erat. καὶ εἰπεῖν ὅτι βέλεῖ ἄθυσ καταβάς, familiaris hæc figura loquendi Aristoteli & nostro huic auctori, ut infra quodam loco annotauimus. Intelligendum est autem rusticum ista dicere, qui habeat barbam & comam incultam atque horridam. Ferè enim fit ut rustici homines huic elegantiae alia negotia magis πρὸς τὰ ἀλφίτα facientia antevertant, & diu intonsi maneant. Quare Suidas rusticitatis notam facit, μέγαν τ' πώγωνα πέφειν, barbam promittere καταβάς autem vel εἰς ἄσυ, ut mox καταβαίνων εἰν ἄσυ. vel καταβάς ἀπὸ τ' ὀχέμασι τ' ἢ ὑποζυγίαι. non enim ferendi sunt, qui vertunt statim ac modo exierit.

ἐν βαλανείᾳ ἄσαι.] Seneca ad Lucillum epistola lvi. de balnei tumultu & clamoribus loquens,

Adiice

Adiice nunc Scordalum, & furem deprehensum, & eum cui vox sua in balneo placet. hoc est, τὸ ἐν βαλανείῳ αἰδύτα. Lege Artemidorum Ο'νειροκριτικῶν libro primo, capite LXXVIII. Similis rusticitas & ἀπειροκαλία eorum qui lauantes recitabant, quos notat Horatius libro primo Sermonum. Græci eos qui indecenter se gererent in balneis, Triballos vocabant, ab immani & inhumana gente Illyrica. Etymologici auctor, Τρίβαλλοι, οἱ ἐν τοῖς βαλανείοις ἀναγώγως διατριβόμενοι. alij paulò aliter apud Demosthenem & Isocratem interpretantur. vide Hesychium. καὶ εἰς τὰ ὑποδήματα ἢ ἥλκς ἐκρῆσαι.] Etiam hodie rustici nostrates clavis vel ferreis vel ligneis calceos suos suffigunt: quod Græci ἐκρῆειν ἥλκς εἰς τὰ ὑποδήματα dicunt, vel ἐγκόπειν: vnde iocus facetissimi poëtæ comici Machonis aut Diphili potius, apud Athenæum, in Chærephonem: quem cum non tæderet cœnæ gratia quanvis longum iter suscipere, monet eum poëta, non vt calceos clavis muniat, quod faciendum iis qui peregre cogitant, sed vt maxillas: urbanè iocans in eius ingluuiem & voracitatem. Sic ille,

Εἰς τὰς ἑαυτῶ Χαιρεφῶν σιαρόνας

Εἴ γκοπον ἥλκς, ἑκατέρω γε τέπαρας

Ἴνα μὴ παρασείων, καὶ μακρὰν ἐκάστοτε

Οἶδον βαδίζων, τὰς γνάθους διασρέφης.

Hinc dicti ἡλοκόποι, qui clavis calceamenta configebant, quæ clauata Romanis dicebantur, vt ait Festus. Glossarium vetus, *Clauarius* ἡλοκόπος. Nam etiā Romanis fuisse in vsu clauata satis constat: nemo enim nescit, caligas militares clavis fuisse suf-

fixas: ex quo & institutum est & appellatum clauarium; quod fuit donatium in clauos militarium caligarum. Pertinet ad hunc morem Plauti locus in Trinummo,

quid ego nunc agam?

Nisi uti sarcinam constringam, & clypeum ad dorsum accommodem.

Fulmentas iubeam suppingi soccis.

Fulmentæ sunt καλύματα: quod etiam solum Latinis dicitur. Glossarium κάσυμα, solum. Idem optimus auctor alibi, Solum caligarium, κάσυμα. Item, Suppacta, κεκασυμένα. & ita legendum etiam alio loco eiusdem libri, ubi Supalia est editum. nam suppingere est ἥλυσ ἐκρέειν in calceos, ut in superiore loco Plauti. Etsi enim ibi clauis non nominantur, manifestum tamen id est ex alio loco in Bacchidibus, ubi notat poeta luxum veterum diuitum, qui clauis argenteis vel aureis in hanc rem vsi. Planè enim errant eruditi viri qui locum illum emendandum censent. Sic Plautus,

Sed diuēsne est istic Theotimus? CH. etiam rogas?

Qui soccis habeat aurum suppactum solum.

Nam etsi magnum hoc, fidem tamen veri non egreditur. cui enim mirum hoc adeo videatur, qui meminerit eorum quæ de Antiochi exercitu narrant historici? qui quidem magna ex parte (verba sunt Valerij Maximi) aureos clauos crepidis subiectos habuit. Simile est quod de Agnone Teio Alexandri Magni purpurato Plutarchus narrat: qui aureis clauis suffigere crepidas solebat, ait Plinius libro xxxiii. capite i. Clemens Alexandrinus Pædagogi libro i. Αἰχρὰ τοῦ ἀληθοῦς τὰ σκεῦη

ἐκείνα, ἐφ' οἷς ἐστὶ τὰ χρυσὰ ἀναδέματα ἀλλὰ καὶ τοῦ πλὴν
 ἑλικοειδὸς τοῖς κατ' ὕμνασιν ἐγκατακρύειν ἀξίῃσι. Repe-
 rio & clavis æneis in hanc rem vfos veteres Ro-
 manos. Lucilius,

Fulmentis clavis æneis subducere.

Sic legendum censeo hunc Lucilij locum, qui a-
 pud Nonium corruptus extat. Legitur enim vulgò
subducere ineptè. cùm subducere planè sit ἐκκρύειν, vel
 ἐκκόπτειν. Extat apud eundem Nonium etiam alter
 Lucillij locus eòdem pertinens, *Sufficit huic dum*
fulmentis quattuor addit. versus est hexameter, sed
 corruptus. Lego autem,

Sufficit huic: clavis fulmentis quattuor addit.

hoc est, quatuor clavis fulmentis addit. Imperitus
 librarius ex *cl.* fecerat *d.* quod mendi genus sæpe
 occurrit. hæc prima mendi indoles. Sed redeamus
 ad Theophrastum, & doctas migremus Athenas.
 Non est enim prætermittendus nobis insignis lo-
 cus veteris scriptoris Teletis, vbi & moris huius &
 auctoris nostri mentio habetur. Refert Teles Me-
 troclis cuiusdam sermonem qui diceret Theophra-
 sti & Xenocratis hanc olim rationem fuisse, vt si
 quis ipsis operam nauare vellet, illi necessariò ha-
 bendi essent calcei: atque ij sine fulmentis, sine
 clavis: habendam etiam pretiosam ac delicatam
 vestem: pueros multos: domum amplam ad con-
 uiuia agitanda. Fuisse præterea dandam operam vt
 panis adesset non plebeius sed siligineus: opsonium
 non qualecunque: vinum dulce: vt denique quan-
 do conuiuia essent celebranda, lautè id fieret. His
 siquidem illos ingenui ac liberalis hominis vitam
 esse metitos. Teletis verba sunt, Παρὰ τούτοις ὅ ἐξ

ἀνάγκης ἔδει ὑποδύμα ἔχειν. καὶ τὸ ἀνάπυτον, ἥλως ἔκ-
 ἔχον. εἴτα χλαμίδα, παίδων ἀκολεθρία, οἰκίαν μερῶν εἰς
 τὸ σπύδιον· ὅπως ἄρτοι καθαροὶ, ὅσον μὴ τὸ τυχόν· οἶ-
 νον ἢ δυνὺ ὑποδοχὰς τὰς ὑποβαλλεσας (lego ὀπιβαλλέσας)
 ἵνα πολυτελῶς ἐλαθέει· ὃ παρ' αὐτοῖς ἢ τοιαύτη ἀνα-
 στροφὴ ἐκείνετο.

καὶ τ' αὐτῆς ὁδῷ παειών.] Rusticitas quæ hîc à
 Theophrasto notatur, in eo est, quòd malit iste,
 cùm casu, vel ex negotio ante Archiæ falsamenta-
 rij officinam transiret, falsamenta emere, ac secum
 auferre, quod parum erat honestum: quàm ali-
 quem postea famulum domo mittere, qui emat &
 afferat. Eadem mens illius fuisse videtur, qui pro-
 nuntiabat hæc apud Platonem comicum,

--- καὶ παειών ἄμα. Τίλτε ταείχες, ἐπειάμην τοῖς οἰκέταις. vbi etiam
 legi malim παειών ut hîc: quanquam ex Theo-
 phrastii verbis potest sine damno sententiæ abesse
 vox παειών: ac pene illam inducendam censuerim.
 Nam ita loqui solent scriptores Attici: τ' αὐτῆς
 ὁδῷ, inquam, non, παειών τ' αὐτῆς ὁδῷ. Aristophanes
 in Pace.

--- καὶ ἄμα τ' αὐτῆς ὁδῷ χαρινάδην πὶς βωσάτω.
 Nicostratus Pandroso,

Ἐπειτα τ' αὐτῆς ὁδῷ πρὸς Ἀερὸπλιν
 Ἐλθῆσα, πέμψαι γράματ' ἀπὸ τὸν νῦν, ἔφη,
 Κελεύει. Antiphon orator elegantissimus, κάλλιστον
 ἔδοκει τῷ Φιλόνεω τ' αὐτῆς ὁδῷ ἄμα μὲν περὶ πέμψαι τ' πα-
 τερα τ' ἐμὸν φίλον ὄντα ἐαυτῷ, ἄμα δ' εὐσάντα τὰ ἱερά ἐ-
 στασσαι ἐκείνον. Latini etiam brevius eadem dicunt
 pro τ' αὐτῆς ὁδῷ. Charisius. Veteres eadem soliti sunt di-
 cere, non addentes, νῦν, ut sit κατ' ἑλληνισμὸν: ut Plautus
 inquit,

inquit, *Eâdem bibes, eâdem tibi dedero suaviū.* sic apud Ciceronem & alios auctores sæpe. quare hunc locum sic potes vertere, & simul, *eadem sumere ab Archiasals.* Idem significat & vox *obiter* apud Latinos: & inde etiam illud Græcorum natum, ὁ δὲ πάλιν πρὸς τὸν.

κομίσασθαι παρ' Ἀρχίας τοῦ ταείχους.] Plutarchus, *ταυμάσαντες γάρ πινοντες εἰ δὲ ἀγορὰς αὐτὸς φέρει τάειχον.* Sic Diogenes Cynicus ut nouo discipulo tenerioris adhuc frontis verecundiam excuteret, gestare eum iubet saperdam per urbem. referunt Diogenes Laertius, Plutarchus, alij. Archias cuius hîc fit mentio, nobilis aliquis fuit Athenis ætate Theophrasti salsamentarius, quales fuere in eadem vrbe Chærephilus, Euthymus, Phidippus, aliique veterum poetarum comoediis nobilitati. Erant autem Athenis cetariorum officinæ, siue τὸ ταειχοπωλεῖον, procul à foro rerum reliquarum, ad portam urbis nescio quam: vbi & alia parui pretij nonnulla vænibant. Aristophanes Equitibus,

ἤλκοντο πώλεις, ἐτρεόν, ἢ ἐπὶ τῇ πύλαις;

Αλλ' εἰ πὶ τῇ πύλαισιν, εἰ τὸ τάειχον ὦνιον.

Scholiastes ὦνιον. ὦνον. ὅπερ τὸ ταειχοπωλεῖον, ἀντὶ τῆς ὁπῆς τὰ ὀτελῆ πωλεῖ. Reperitur etiam ita scriptus hîc locus: κομίσασθαι παρ' ἑβραχίονος τοῦ ταείχους. quæ lectio fortasse vera est: nam etiam sacculos atque alia id genus gestabant è brachiis pendentia. Nonius, *Bulga est folliculus omnis, quam & crumenam veteres appellarunt: & est sacculus ad brachium pendens.* Callimachus de quodam qui ampullam oleo plenam ad brachiū pendentem gestabat,

Καὶ ῥα παρὰ σκαυοῖο βραχίονθ' ἔμπλεον ὄλπιν. sic μή-
 τρας κρεμασμένας interpretamur in veteris poetæ ver-
 su. Animaduers. in Athenæum lib. iii. cap. xx.

Similiter crumenam è collo pendente[m] gere-
 bant. Plautus Truculento:

--- homo crumenam sibi de collo detrahit:

Minas viginti mihi dat: accipio libens.

& alibi tribus quatuorve locis. Inde est *decollare*,
 quod propriè de marsupio dicitur, quod collo ab-
 est & periit. inde sumitur pro οἰχεσθαι, vt cùm *spem*
decollare ait Varro.

Ad caput *φει ἀρεσκείας.*

H Δὲ ἀρεσκεία.] De hoc vitio (vitium enim est)
 diximus suprà capite De adulatione. Differt
 blanditia ab adulatione solo fine: nam hæc suum
 sibi commodum pro fine proponit: blanditia verò
 solùm τὸ ἡδυνῆν spectat, & vt placeat in congressi-
 bus & conuictu. Etsi autem parum honesta est
 blanditia hæc, (nullum enim vitium honestum)
 quia tamen sub virtutis specie solet id vitium late-
 re libenter faciunt adultores, quo nominis sibi
 conuenientis inuidiam fugiant, vt se blandos po-
 tiùs appellent. Athenæus libro sexto, Ταύτῃ δὲ τῷ,
 κολακείαν, τινὲς ἐκ τρεπόμενοι τῷ νομα, ἀρεσκείαν προσκα-
 λώμενοι, ὡς καὶ Ἀναξανδρείδης ἐν Σαμίᾳ, Τὸ γὰρ κολα-
 κῆν νυνὶ ἀρεσκῆν ὀνομαζέμεν. Neque omittendum quod
 Aristoteles in octauo Nicomacheorum scribit,
 ἀρέσκες vulgò appellari quos ipse φίλους πολιτι-
 κῶς solet nominare: eos nimirum qui benignè &
 comi-

comiter cum omnibus versantur, veram amicitiam cum nemine colunt. Non est autem vera illorum sententia qui τὴν ἀρέσκειαν qua de hîc, negant Latine dici blanditiam: sed numero multitudinis, blanditias. Q. Cicero De petitione consulatus: Sed opus est magnopere blanditia: qua etiam si vitiosa est: & turpis in cetera vita: tamen in petitione est necessaria: etenim cum deteriore aliquem assentando facit, improba est, cum amicio rem non tam vituperanda. M. Cicero De Rep. libro IIII. In ciue excelsa atque homine nobili, blanditiam, ostentationem, ambitionem, notam esse leuitatis. Idem ad Atticum libro XII. Vnum te putominus blandum esse quam me: & si uterque nostrum est aliquando aduersus aliquem, inter nos certe numquam sumus. Idem, eodem libro, Cum Roma essent, & te iam iamque visurum me putarem, quotidie tamen hora quibus expectabam, longa videbantur: scis me minime esse blandum: itaque minus aliquanto dico quam sentio. Nos Galli ἀρέσκον & blandum vocamus courtesan, hoc est, aulicum: qui minimo discrimine ab adulatori distinguitur. Veteres Latini ἀρέσκειαν non solum placentiam dixerunt: sed & placorem. Glossarium vetus, Ἀρέσκεια. hic Placor.

ἐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ.] Sic Plato, ἀνδρὶ γελτίζῃ. Terentius Adelphis,

quod te isti facilem & festinum putant.

Id non fit ex vera vita, neque adeo ex aequo & bono:

Sed ex assentando. D. Paulus in ea ad Romanos, ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλεονέκτει ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθόν.

Pag. 16. θαυμάσας ἰκανῶς.] Proprium blandorum atque adulatorum mirari alios: Cicero in Paradoxis, Loquitur ad voluntatem: quidquid denuntiatur sit fa-

fit, facit: assentatur, assidet, miratur. quanquam isto loco alij libri *munerat* habent pro *miratu*. Idem Cicero libro secundo De diuinatione. *Neque porro aut adulatus aut miratus sum fortunam alterius, ut me mea poeniteret.* Sic apud Horatium, aliósque τὸ *mirari* accipitur. Etiam apud Græcos τὸ θαυμάζειν, verbum est abiecti animi, & planè seruale, ut in Euripidis Medea,

Δέσποινα δ' ἔγωγε νῦν ἀντί σε θαυμάζομαι.

Diogenes Cynicus in epistola ad Dionysium Syracusanum, σκύττας ἔν δεισοὶ καὶ δεσπότῃς, ἔχ' ὅς σε θαυμάσει ἢ κολακῶσει. Isocrates solet iungere duo verba θαυμάζειν & δεραπώδειν. In huiusmodi locis significant hæc verba, non simplicem admirationem, sed aliquem effectum ex illo affectu manantem. nec multo aliter L. X. interpretes Leuitici capite XXI. ἔ ποιεῖτε τὸ ἀδίκον ἐν κείσει. ἔ λήψῃ πρὸς ὅσωπον πτωχὸν ἔδὲ μὴ θαυμάσις πρὸς ὅσωπον δυνάσῃς. & in Apocalypsi S. Ioannis, cap. XII. καὶ ἔθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ὁπίσω τῷ Κυρίῳ.

καὶ τῷ ξένῳ ὃ εἶπεν.] Lego, καὶ πρὸς τῷ ξένῳ ὃ εἶπεν. ut intelligamus tam honorificè loqui istum de peregrinis, quando ipsos alloquitur.

ἵνα κοινὸς ᾖ δόκη.] Hoc est, ut videatur utriusque partis beneuolus, non eius solùm unde dicit. Atqui hoc sine præuaricationis suspitione fieri non potest. Iudici istud potiùs conueniat, cuius officium est, ut præclarè summus ait vates,

Εἰς μέσον ἀμφοτέροισι δικάζειν, μή δ' ἐπ' ἀρῶγῃ.

φῆσαι σύκῃ ὁμοιότερα ἔῃ τῷ πατερί.] Animaduertenda est hoc loco singularis quædam βραχυλογία. Nam hoc dicere voluit, ὁμοιότερα ἔῃ τῷ πατερί, ἢ σύκῃ.

κον. σύκῃ.

κον σύκω. Ita enim parcemia efferri solita, quæ extat plena in veteris poetæ loco, qui est apud M. Tullium ad Atticum lib. i i i i. epistola vi i i.

Σύκω μὰ τὴν Δῆμητρα σύκον ἐδὲ ἐν
Οὐτὼ ὁμοιον γέροντα.
sed quia vulgò notissimum erat hoc prouerbum, neque poterat hîc quisquam aut hæcere aut errare fecit noster senex, in quo senilis garrulitatis nihil est, verborum compendium. Quid mirum? ita fuerat à præceptore optimo institutus: in cuius libris studiosus lector istiusmodi breuiloquentiam sæpe poterit obseruare: nos vnum aut alterum exemplum animi causâ proferemus: simul vt iuniorum diligentiam ad similes elegantias obseruandas excitemus. Ait Aristoteles De partibus lib. secundo, capite x i i i. βλεφαρίδας ὅ ἐπὶ τῷ βλεφάρων ἔχει, ὅσα τείχας ἔχει ὄρνιθες ὅ καὶ τῷ φολιδωτῶν ἐδὲν. voluit dicere, & scripsisset alius, ὄρνιθες ὅ ἐκ ἔχουσιν, ἐδὲ τῶν φολιδωτῶν ἐδὲν. Idem in libello De miraculis auditis, τὸ δ' ἐν τῇ Λιπάρᾳ ποτὲ καὶ ἐκλείπειο φησὶ Ξενοφάνης, ἔτη ἐκκαίδεκα. τῷ δ' ἐβδόμῳ ἐπανελθεῖν. dicendum erat, τῷ δ' ἐβδόμῳ καὶ δεκάτῳ. sic & alibi loquitur.

Pag. 17. καὶ τοῖς μὲν συμπαύζειν αὐτός.] Iuuenalis de falsis fictisque amicis loquens, istud non omisit, Nam idem planè sibi hæc volunt,

Sed tua nunc Mycale pariat licet, & pueros tres

In gremium patris fundat; simul ipse loquaci

Gaudebit nido: viridem thoraca iubebit

Afferri, minimasque nuces, assensumque rogatum

Ad mensam quouies parasitus venerit infans.

λέγων, αἰσχρὸς, πέλεις.] Existimant docti viri blan-

dum

dum hunc hominem cum infantibus istis balbu-
 rientem ea nominare, quæ erant fortè ante oculos
 posita: idque nos aliquàdo probauimus. Sed cum
 cogito dici hoc inter pocula, hoc est, in triclinio,
 qui non est locus securium, vtrium autem multò
 minùs, venio in eam sententiam, vt putem aliter
 hunc locum esse exponendum. Existimo igitur,
 ἀσπὸν & πέλεκυν hic esse, non id quod vulgò signi-
 fican: sed crepundia ex infantum istorum collis,
 vt fit, dependentia: quæ quòd essent ad similitu-
 dinem veri vtris & veræ securis efficta, ideo ita
 nominantur. Crepundia enim & παίγνια infan-
 tiũ, ad hanc etiã formã fieri solita, vel teste Plauto
 probare possumus: qui in Rudente inter alia cre-
 pundia quæ ad Palæstræ agnitionẽ commemoran-
 tur, etiam ensiculum & securiculam numerat. Non
 est autem dubium, ista crepundia quæ in fabulis
 adhiberi solent, ad agnitionem puerorum exposi-
 torum, fuisse infantum παίγνια, è collo, vt dixi,
 pendere solita. Quare etiam δέραια Græci signa
 ista vocant, vel δειδέραια, vt Aristoteles in Poëtica.
 Euripides in Ione δέραια χρυσώματα παιδὶ νεογόνῳ
 φέρειν. Dion Chysostomus καὶ πολλὰ διαδήματα, καὶ
 σκῆπτρα, καὶ τιάρας περὶ αὐτῶν ὡς καὶ τὰ δέ-
 ραια τοῖς ἐκτιθεμένοις παιδίοις, ἵνα μὴ ἀγνοῖται. Et ve-
 teres quoque grammatici crepundia explicant pue-
 rilia ornamenta. In Glossario verò sic, Crepundia
 γνωρίσματα, optimè. Alibi in eodem nunquam sa-
 tis laudato libro, ita scriptum est, Γνωρίσματα τὰ
 ἐπὶ τάφῳ, Crepundia Monumenta: perperam: debuit
 enim sic, Γνωρίσματα, Crepundia monumenta, γνωρί-
 ματα τὰ ἐπὶ τάφῳ, Monumenta, de quibus monimẽ-
 tis

tis multa dicemus, si Deus dabit aliquando. Græci
 puerorum expositorum crepundia γυνείσματα no-
 minant, ut Heliodorus auctor amœnissimus, & a-
 lij. Non parum hæc declarant pulcherrimum illum
 Ciceronis locum in Bruto, *Quoniam totum me non
 nudo aliquo aut crepundiis sed corpore omni videris vel-
 le cognoscere.* In fabulis agnitiones fere fieri videas
 vel per næuum, vel per crepundia: eò allusit Cice-
 ro. De hoc igitur loco sic sentio, sic cenfeo: sed non
 ita, ut qui aliter sentiat, nihil sensurus videatur:
 difficile enim est de eo quicquam affirmare quod
 per iocum & ludum dictum est: quorum multi-
 plex semper materia atque occasio. Quid si enim
 non ἀσκός legendum dicamus, sed ἀκκός; nam ita
 moris fuit puerulos compellare. Hesychius, Ἀκκός
 παράμωρος. λέγει ὅτι παῖδες, ὡς μωροῖς. quanquam
 ibi fortasse ἀκκὸς legendum. vide Græcos parœ-
 miographos. Hoc si cui probabitur, de altera voce
 erit cogitandum. Quid si verò non utrem, non se-
 curim ullam hîc intelligi dicamus: sed infantes
 potius ipsos ridiculi causa ita appellari? Nam qui
 erat cute ventréque valde distento, eum appellat
 ἀσκόν, quasi γαστρώνα & ventriosum dicas. sic apud
 Aristophanem quidam appellantur ἀμφορῆς νενασ-
 μένος. & apud eundem ἀσκός pro corpore ponitur,
 ut in illo, ἀσκὸν δέξην in Nebulis. & in oraculo
 quod Ægeo datum est, ἀσκήν τε πρὸς χοντα μὴ λύσαι πό-
 δα: nam per utris amicum siue pediculum, a-
 liud innuitur allegoricè. vide Scholiasten Euripi-
 dis ad Medeam. Sic & Anaxarchus θύλακον vo-
 cabat corpus suum, cùm dicebat nequissimo ty-
 ranno, ἀ quo cruciabatur, Πῶς τε Ἀναξάρχου θύ-
 λακον.

λεκον. lege Eustathium Ἰλιάδ. 4. Præterea prouer-
bium est apud Græcos de homine saturo, & qui
moris habet se cibo vinóque ingurgitate: est me-
rus αἰσκός, & merus δούλακθ. Alexis in Hesione de
Hercule ἀδδὴ φάγω loquens.

Ἡ ἴησε κύλικα καὶ λαβὼν ἐξῆς πυκνὰς
ἔλκει, κατὰ ντλει κατὰ τε τὴ παροιμίαν.

Αἰεὶ ποτ' ἔμειν αἰσκός, ἔν δ' δούλακθ.

Ἄνδρωπός ἐστι. Antiphanes vetus comicus,

Δι οἶνοφλυγίαν καὶ πάχθ τὸ σῶμα τθ.

Αἰσκὸν καλεῖσι πάντες οἱ ἐπιχῳεῖοι. Isocrates quo-

que, & ex eo Theophylactus in epistolis suis δούλα-

κὸν δερμάτινον, & αἰσκὸν πῆλινον hominem vocant. E-

picharmus poëta. philosophus. Αὐτὰ φύσις ἀνθρώ-

πων αἰσκοὶ πεφουσιμένοι. Propterea etiam solent Latini

scriptores corpus humanum *virum* & *follem* appel-

lare, vt Arnobus libro secundo: vel *folliculum*, vt

Lucilius apud Nonium; alij *corticem*. Varro. Sic in-

uitata anima corporum *corticem* facile relinquit. vel

sacculum, vt Sæcæ epistola LXXV III. Tale etiam

illud Plauti de muliere multibiba & merobiba,

Quasi tu lagenam dicas, ubi vinum solet Chium esse. si-

miliratione Varius quidam Antonij conuictor &

συμπότης, Cotylo est nominatus, vt est apud Plu-

tarchum in Antonio. & apud Tarentinos alius qui-

dam Cotyla parem ob causam dictus, vt ait Dio-

nysius Halicarnassens. Quare arbitror etiam hîc ita

posse hanc vocem accipi: nam & altera dictio αἰ-

σκός similiter explicari potest: vel quòd acuto ef-

fer capite, vt quos Græci φοξῆς vocant: vel quòd

argutulus & scitulus puer. Sic solebat Athenis vir

acris

acris ingenij & dicendi peritus, *κόπις* appellari, ut est apud Plutarchum in Phocione: & ita utitur illa voce Euripides Hecuba, & Lycophron sæpius appellabant & *ξίφος* eundem ut videtur: sicut de Cleodemo quodam refert Lucianus in Lapithis. Quid quod etiam turpiuscula & obscœna huius appellationis ratio esse potuit? Moris enim fuit olim, atque etiam nunc est, & nutricum & aliorum, ita cum id ætatis puerulis *ὑποκορίζεσθαι* ac iocari: unde illæ apud Græcos voces *ποσών*, *ποσωνεύς*, itemque *σμορολονεύς*. Quid autem videatur hac voce obscœniusculè significari posse, non dicam: sed tibi, lector, coniiciendum relinquam: qui mihi, spero, condonabis, quod longior fui isto loco. libuit enim, imo & licuit, credo, iocosum locum iocosè interpretari, & cum garriente garrire.

καὶ πλείους ἀκίς διὰ ἀποκείρανται. Quæ sequuntur ab hoc loco ad finem capitis prorsus alius generis sunt quam quæ hætenus præcessere: nam in iis omnibus elucescit inepta quædam virtutum imitatio, cum non minùs inepta opum ostentatione. Sunt enim ad quos ista pertinent, valde affines iis quos veteres Romani elegantes vocabant, nec probabant: & iis quos Græci *παρὰ μέλῳ λαμπρωτάς* & *μικροφιλοτίμοις* dixerunt, de quibus caput est infra perelegans: non ergo ad hoc caput quod de blanditia est, & hominibus blandis, commodè referri possunt. Quare existimo tam eius capitis quod est *πρὸ ἀρεσκείας* finem hodie desiderari, quàm sequentis initium cuius capitis hæc pars est: quam malè feriatu librarij præcedenti capiti agglutinavere, prorsusque humano capiti cervicem iunxerunt

equinam. Simili modo peccatum animaduertimus aliquando in Plutarchi Conuiuialiũ libro quarto: falso enim omnes interpretes sibi persuaferunt, desiderari in editis codicibus caput eius libri sextũ, cuius hoc extat lemma in fronte libri, *Τίς ὁ παρὰ Ἰουδαίοις θεός.* sed eo decepti sunt docti viri, quod duo capita, quintum & sextum, in vnum coaluisse non viderunt. Id autem ita esse, spero lectorem acutum, qui illa attentè legerit, mihi assensurum. Initium capitis sexti fuere illa verba haud dubiè. *Θαυμάσας δὲ τὸ ἐπὶ πάντων ῥηθὲν ὁ Σύμμαχος.* Similem etiam errorem admissum meminimus in orationibus Græcorum oratorum: de quo pluribus aliàs. Ita ergo hic quoque. Quòd si quis me roget qualem huius capitis *ἐπιγραφὴν* fuisse putem: respondebo, posse nos fortasse ex Aristotele *Περὶ βαναυσίας* vel *ἀπειροκαλίας* titulum facere. Conferat lector studiosus, quæ deinceps sequuntur, cum iis quæ *πρὸς βαναύσου* docet philosophus libro quarto Nicomacheorum. Atque hoc etsi rectum esse verũque penè pro comperto habeo: si quis tamen mordicus tueatur, posse ista quoque ad *ἀρεσκον* referri: age morem illi geramus: ac dicamus cadere ista in hominem blandum, non quā blandus est, sed quā *φιλότιμος*, & elegantiae studiosus: ferè autem conueniunt, & in vna sede morantur hæc duo: quare etiam Theophrastus illa coniunxit, & de vna, quod aiunt fidelia duos parietes dealbavit.

πρὸς τὰς τραπέζας.] Vbi versari solent ciues honestiores & ditiores. Vult enim iste censerì inter meliores. Aliis autem in locis vrbis aliorum morum homines reperiri solent. quod lepidissimis

versibus declarat Latinus comicus in *Curculione* ubi inter cæteros iste legitur.

In foro infimo boni homines atque dites ambulant.

οὐδ' ἂν ἔφηβοι γυμνάζωνται.] An ut se ipse exerceat cum illis, quod erat hominis elegantis & liberalis quam famam capiat iste? Potest quidem ita accipi: cæterum alius omnino est, isque recóditior huius loci sensus: ex veteri more eorum hominum qui Theophrasti ætate vixerunt, petendus. Sciendum igitur, moris fuisse Athenis, hominibus iis quos inanis gloriolæ γαργαλισμὸς titillaret, in illis locis ut plurimum versari ubi se adolescentes exercebant: quô nimirum possent ab illis conspici, atque hunc ipsi sui honoris fructum perciperent, dum in se iuniorum ora conuerterēt. Atque hoc nomine multi olim irrisi à veteribus poëtis comicis: in his Eupolis poëta: cui obiicit Aristophanes, quòd parta victoria palæstras obābularet, ut ab adolescentibus spectaretur ob recens partam victoriam insignis & λακτυλόδεικτον. Περὶ αὐτοῦ, ait Aristophanes τὰς παλαίστρας σεμνυρόμενον, καὶ τοῖς παισὶν ἑαυτὸν δῆλον ποιεῖν τῆς νίκης ἕνεκα. Quare idem Aristophanes in *Vespis* laudi sibi tribuit, quòd tale nihil unquam fecerit: se enim nunquam solitum παλαίστρας περικωμάζειν περὶ ἑαυτοῦ. Similiter etiam Aeschines Demosthenem facit σεμνυρόμενον ἐν τῇ τῶν μετράκων διατριβῇ. Profectò vel ex vno hoc loco de antiquitate huius scripti, & scriptoris ipsius licet existimare. Sic Plautus in *Curculione* inter alia celebria Romæ loca vnum nominat, in quo sole-
rent versari ostentatores meri.

τὸ δὲ θεάτρον καθῆσθαι ὅταν ἡ θεὰ πλεσιόντων ἤσθῃ.

τηγῶν.] Hoc quis neget esse hominis vehementer
ambitiosi? Non enim levis est honos , quo iste se
dignatur, assidere in theatro στρατηγοῖς , hoc est,
prætoribus vel exercituū ductoribus : quibus pro
summo beneficio Respublica solebat post exātla-
tos labores bellicos ius *περεδρίας* concedere. Id ius
erat eiusmodi, ut qui eo donati fuissent, possent in
senatu, concione, & theatro sedem capere quam-
cunque esset libitum , aliis etiam excitatis, si quis
prior occupasset. Aristophanes Equitibus de sui
temporis στρατηγῶν:

Νῦν δ' εἰ μὴ περεδρίαν φέρωσι, καὶ τὰ σιτία,

οὐ μαχεῖσθαι φασιν.

Scholias: Τιμῆς καὶ οὗτο τρόπος. ἐξ ἧς τοῖς τιμῆς
ταύτης τυχοῦσι καὶ ἐν βουλῇ τηρίῳ, καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ
ἐν θεάτρῳ, καὶ ἐν ἄλλῳ παντὶ συλλόγῳ τοὺς περιλαμβά-
νοντας οἱ τινες ἦσαν ἐξεγείραντας, αὐτοὺς εἰς τὸν ἐκείνων
τόπον καθίσαι. Verum age addamus de hoc iure
περεδρίας apud Athenienses quæ in veterum scri-
ptis observata sunt nobis. Fuisse ius hoc etiam hæ-
reditarium, & ferè ad maximum natu è liberis so-
litum transferri, non vno loco apud Plutarchum
notauimus , idque adeo verum est , ut interdum
quò possent defunctorum liberi eo uti , mortuis
peteretur & inpetraretur. quod in Demosthene
accidit , teste Plutarcho : apud quem etiam extat
hodièque psephisma Democharis ea fini scriptum.
Cæterum non solis στρατηγῶν sedes secreta ab aliis
in theatro fuit : sed & aliis ordinibus certæ sedes
assignatæ. Quare etiam βουλευτικὸν appellarūt, lo-
cum senatoribus dicatum : ἐφηβικὸν locum ἐφήβων.
Aristophanes Auibus,

κ' α' θ' ὅρα ἄνδρα τ' γυναικὸς ἐν βελαντικῷ.

Scholiasies : Εἰν βελαντικῷ ἔτθ πῶθ τ' θεάτρα δ' ἀνφ-
 μένθ τοῖς βελαντιαῖς. ὡς καὶ τοῖς ἐφηβοῖς, ἐφηβικός. Putem
 & equites equestria habuisse sicut & Romæ. Fuit
 præterea & iudicibus suus locus in theatro: quem
 locum πρῶτον ξύλον dixerunt. Pollux libro quar-
 to: Πρῶτον ξύλον, ἡ περὶ δέια, μάλιστα δικαστῶν. Iam cum
 etiam mulieribus liberum esset spectare Athenis,
 erant virorum & mulierum diuisæ sedes : idque
 lege etiam sancitum, cuius auctor Sphyromachus:
 quanquam alij Sphryromachi legem ad scorta
 scenam ingredi solita, referant : vt impudicæ seor-
 sim ab ingenuis & pudicis mulieribus spectarent.
 auctor idem Scholiasies Aristophanis in Concio-
 nantes. An verò & peregrinis erat certus locus in
 cauea assignatus? Videtur ita esse: nam de mulieri-
 bus certè peregrinis id Pollux tradit, & confirmat
 auctoritate Alexidis, qui in Γυναικοκρατία dramate
 dixerit, --- ἐν ταύθῃα λέει περὶ τ' Κερκίδα

Υ' μάς καθιζέσας θεωρεῖν ὡς ξένας.

Ex quibus verbis liquet mulieres ξένας sedisse
 ad Kercidem. Κερκὶς autem in theatro Attico fuit,
 nisi fallor, ille ipse locus qui alio nomine Ἡ παρ'
 αἰκίρε θεά dicebantur: de quo vide Hesychium.
 nam κερκὶς in historia plantarum, vel est αἰγύρεθ,
 vel alia populo simillima arbor. Quare errant, vt
 puto, qui κερκίδα putant esse, quod Latinis *cuneus*
theatri. qua in sententia est & Glossarij auctor: sed
 & ille sæpe fallitur, & qui eum ἀβασανίσως sequun-
 tur.

καὶ ἀγοράζον αὐτῷ μὲν μὴδέν.] Simiam facile a-
 gnoscas viri magnifici & μεγαλοπρεπῆς: quem ne-

gat Aristoteles in quarto Nicomacheorum esse
 εἰς ἑαυτὸν δαπανηρόν. Iam quod sequitur, ξένοις ὃ εἰς
 εὐζάντιον ἐπιστάματα, Aristoteles quoque ibidem
 τῷ μεγαλοπρεπεί tribuit: quem ait παρδάζειν πρὸ ξένων
 ὑποδοχὰς, καὶ ἀποδοχὰς, καὶ δωρεάς, καὶ ἀντιδωρεάς. quo
 loco ἀποδοχὰς accipere debes ea notione qua hīc
 ἐπιστάματα: hoc est, pro donis quæ ad amicos in
 alia vrbe degentes mittuntur, cuius rei multa in e-
 pistolis Symmachi & Synesij, aliorumque Græco-
 rum sunt exempla. Vlpianus apud Demosthenem,
 & ex eo Suidas, ἀποδοχὰς explicant δῶρα: melius
 Iosephus πομπὰς δωρεῶν. & ita etiam accipit auctor
 Maccabæorum libro primo capite secundo & alij.
 Sed & hīc quoque persuasum habeo, ἀποστάματα
 scribi debere, non ἐπιστάματα.

· Pag. 18. καὶ τίτυρον κτήσαδζ.] Pertinet hoc quo-
 que ad liberalitatis laudem. Nam, vt ait auctor
 libelli De virtutibus & vitiis, ὃ ἐλάττειται δρεπτικὸς
 τῷ ζῶνι, τῷ ἰδίῳ ἐχόντων τὶ, ἢ θαυμαστόν. Porro τίτυρον
 esse genus quoddam simiarum, ait Theocriti scho-
 liaſtes, habentium parvam caudam: imò, vt ego
 existimo, grandiusculam: nam Aristoteles in se-
 cundo Historiarum videtur in omnibus simiis
 caudæ aliquid agnoscere, ὅσον, inquit, σημείον χάειν:
 sed quod minimum est, id pro nullo censetur. Ita-
 que κερκόλιπας Græci, Latini *clumas* dixerunt, quòd
 essent sine cauda: & contrà, *cercopithecus*, quasi
 caudatas simias; quibus esset cauda proluxior, &
 μᾶλλον ἐπίσημον. τίτυρον tamen aliam à cercopi-
 theco putamus esse: quare non cercophithecum
 vertimus, sed satyrum: quas namque Plinius vo-
 cat Satyros in genere simiarum, & à natura nitif-
 sima

simia commendat, πτύροις vulgò non minùs quàm σατύροις videntur appellasse. De iis Solinus, *Sunt & quas vocant satyros, facie admodum grata, gesticulatis motibus inquieta.* quo ex loco apparet cur satyros potissimum ex omni simiarum genere isti homines alerent. Quemadmodum autem Satyri illi à quibus hæ simiæ sunt ita dictæ, vocantur iidem Tityri, vt præter alios annotat Ælianus Variarum libro quarto: ita & simias satyros, cum simiis tityris easdem esse statuimus. Non me fugiunt quæ sunt à viris doctis de voce πτύρ & annotata: verùm ea nihil ad hunc locum facere iudico: sicut neque illud hûc pertinet, quod scribit Hesychius, esse id auis cuiusdam nomen.

καὶ Σικελικὰς πεισεράς.] Solebant veteres Athenienses columbas Siculas domi alere. Athenæus libro nono de columbis loquens, Εἰν δὲ Ροδίῳ ἢ Ποπυζέσῃ, θηλυκῶς εἴρηκεν (Alexis poëta) καὶ ὅτι αἱ Σικελικαὶ διαφόροι εἰσι. Πεισεράς ἐνδον τρέφων τῇ Σικελικῶν τέτων πάνυ κομψάς.

καὶ δορκαδεῖς ἀσραγάλας.] In deliciis olim tali dorcadij fuerunt. Habent enim damæ & dorcades, vt cætera τῇ διχίλων ζώων, in posterioribus pedibus talos. Hos Callimachus alicubi ζορκὰς ἀσραγάλας vocauit. Eustathius in Ιλίδι †. Καὶ τὸ ἔτι παλαιόν, ἀσεΐζον ἔλεγον, καὶ τοῦ τοιούτου ἀσραγάλας ἀσειας ἢ ἀσειας. Καλλίμαχος οὖν ζορκὸς πρὸς λέγει δωρηθῆναι τινὲ πέντε νεοσμήκτας ἀσειας. Athenæus libro quinto de Antiocho Epiphane, vel veriùs Epimane, εἶδε τοῖς μὲν ἀσραγάλας δορκαδεῖους, τοῖς δὲ φοινικοβαλάνους, ἄλλοις δὲ χρυσίον. meminit & Lucianus alicubi. Fieri etiam solitos ex ebore talos, indicant Propertius

libro 11. & Martialis in Apophoretis, facit eorum mentionem & Iuuenalis satyra vndecima. Atque hi quidem tali à materia nomen inuenerunt: fuerunt verò & διασείσοι dicti tali quidam: non vt Lambinus alicubi vertit *sonori*, sed quasi dicas agitati & concussi: ex eo enim nomen habuerunt, quòd mota prius agitataque manu iacerentur in alucum lusorium: quod ad vitandam fraudem fieri solebat. Docet hoc Suidas, cuius hæc verba ad διασείσοις ἀσφαλῆες referri debere certum mihi. Εὐοίκασιν, inquit, ὀνομάσθαι οἱ διάσεισοι, παρὰ τὸ κινεῖσθαι καὶ διασεῖσθαι πρῶτον· εἴτα βάλλεσθαι· ἵνα ἀκακέργῃτοι μᾶλλον ὦσι. Romani fritillo utebantur ad hanc talorum agitationem. Iuuenalis ---- *paruoque eadem mouet arma fritillo*. Vetus interpres ibi: *Fritillus, pyxis cornea, qui φικὸς Græcè dicitur. Apud antiquos in cornu mittebant tesseras, mouentésque fundebant. aut fritillum, pyrgum dixit*. Vide veterem Horatij interpretem ad satyram septimi libri secundi: Seneca Apocolyntosi, *Qui concusso Magna parastis Lucra fritillo*. Mentionem διασείσων reperio apud Aeschinem in ea contra Timarchum, πρῶτον μὲν συνέτεινον τὰ σκαδᾶεα, καὶ διερρίπθουσι εἰς τὴν ὁδὸν, ἀσφαλῆους τέ τινας διασείσους καὶ φικὰς, καὶ κυβάτικὰ ἕτερα ὄργανα. Hunc Aeschinis locum ob oculos habebat Pollux, cùm hæc scriberet lib. decimo, Κυβάτῃ σκαδῇ ἄβαξ, ἀβάκιον, κόσκινον, κύβοι, διάσεισοι ἀσφαλῆοι, φικοί, κημοί. At docti viri eum locum Pollucis non rectè acceperunt. Erant & Siphinij ἀσφαλῆοι, tali viles & minimi pretij: sic dicti διὰ τὴν ὁδὸν, à Siphno insula, vt ait Strabo. his vulgus utebatur: homines diuites & elegantes dorcadiis.

καὶ Θουειακὰς τῷ στρογγύλων ληκύθους.] Similis affectus indicium est apud Iuvenalem, ---*cum rhinoceroie lauare*. De ampullis verò istis nihil legere memini. Thyrium Acarnaniæ oppidum fuit auctore Stephano : eius frequens apud Polybium mentio. In quibusdam libris legitur *Θηειακαὶ* : fortasse pro *Θουειακαὶ*. Sanè Theophrastus libro De lapidibus gypsum τὴν ἐν Θουείοις (quæ fuit olim Sybaris) commendat : ac fieri potest ut etiam argilla ibi reperiretur, ex qua opera figlina facta in pretio haberentur. fuit & aliud *Θούειον* in Bœotia à Syria-
ca voce *Thor* sic nominatum, ut auctor est Plutarchus in Sylla. Cæterùm proprium hoc ampullæ istæ cum quibusdam aliis videntur habuisse, ut forma essent rotunda: ideo enim ait τῷ στρογγύλων. Nam vulgo ampullæ, non rotundæ penitus erant : sed pressula rotunditate, & forma lenticulari, ut ex Apuleij Floridis discimus. Constat autem ampullas & guttos ex varia materia fieri solitos. Martialis guttum corneum epigrammate quodam commemorat. & Horatius cum ait, ---*cornu ipse bilibri*

Caulibus instillat. Plinius phaginorum meminit & gutti lignei mentio est in vita M. Curij Dentati, apud eum scriptorem veterem, cuius extat De viris illustribus liber. Fiebant & è corio: nam ampullarum σκυπίνων, id est scortearum, meminere Hippocrates, Plautus, Festus, alij. Has Græci ὀλπας propriè vocabant. Scholiastes Theocriti, idyllio secundo, Ὀλπη κρείως ἢ δερματίνη λήκυθος, δι' ἧς ἐστὶν ὀπθήσασθαι τὸ ἔλαιον. De his coriaceis ampullis intelligendum quod ait Plutarchus in Sylla: Athenienses obsessos ὑποδήματα & ληκύθους ἐρθεῖς

comedisse. Plerique æreis utebantur & quidem Corinthiacis, ut notat idem scholiastes. Sed & argenteas ἀγκύθας diviores habuerunt. Theocritus,

---ἀργυρέας ἐξ ὀλπίδος ὕγρον ἄλκιφας

Λαζόμυραι. Frequentissimo verò ut opinor in usu erant lechyti operis figlini: ut Campani gutti apud Horatium: & Samij quorum multi meminerunt. Nam ferè Samia vasa testacea erant: etsi scio fuisse apud Semios etiam ligneorum vasorum nobiles artifices, vel teste Cicerone, epistola quadam ad Q. fratrem.

καὶ βακτηρίας.] Mirificè hæc conueniunt ei quem hîc describit Theophrastus: ei inquam, qui omnibus in rebus κομψέει, & eximium quid supra vulgus habere vult videri: cuiusmodi hominum observauimus morem illis temporibus fuisse ut baculum gererent. Demosthenes aduersus Pantænetum: Νικόβελθ' ὁ ἐπίρθονός ἐστι, καὶ ταχέως βαδίζει, καὶ μέγα φθέγγει, καὶ βακτηρίαν φορεῖ. tria notat summus orator, quæ vulgò inuidiam conflare solerent: citatum ingressum, vocem altam, baculi gestationem. sic in oratione καὶ Στεφάνου ψαδου. etsi ibi postrema nota omissa est. Εἰ γὰρ ὁ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ μὲν ὀψέως τῇ φύσει, καὶ τῷ ταχέως, βαδίζειν, καὶ λαλεῖν μέγα, οὐ τῶν ὀτυχῶς πεφυκότων ἐμαυτὸν κείνω· ἐφ' οἷς γὰρ εἶδεν ὠφελόμενος λυπῶ τινὰς, ἐλαττον ἔχω πολλαχῶς. Deprecatur inuidiam qui illa loquitur, & de genio suo atque ingenio conqueritur: ita enim se natum factumque esse, ut fastus & superbiæ notas cùm in vultu habeat impressas: tum etiam in incessu & sermone. Antiphani in Antæo inter hominis venusti notas ponitur, πολέδιον ἀπαλόν,

ἀπαλῶν, ὁ ῥυθμὸς βακτηεία. Magis verò adhuc hominis vanitatem arguit, quod adiicit Theophrastus, ἐκ Λακεδαιμόνων: nam baculis Laconicis, itémque calceis indidem aduectis, ferè utebantur Athenis homines id genus. Aristophanes Concionantibus,

Λακωνικάς γ' ἔχετε καὶ βακτηείας.

Idem poeta, in Auibus,

Ε' λακωνομάνην πάντες ἄνθρωποι τότε,

Ε' κόμων, ἐπώνων, ἐρρύπων ἐσωκράτου,

Σκυτάλι' ἐφόρου.

vel coniunctim σκυταλιεφόρου, vt citant veteres Grammatici. Σκυτάλη, & σκύταλον siue σκυτάλιον, istiusmodi baculi dicebantur: & de iis interpretandus hic locus Theophrasti libro quarto Historiæ plantatum capite quinto: Ε'ν ἑτέροις ᾗ τόποις ἐστὶν ἀκανθα λακὴ τεύχεα, ἐξ ἧς καὶ σκυτάλια καὶ βακτηείας ποιεῖσι. Vbi & errat Gaza, qui σκυτάλια *lineas* interpretatur: & summus Scaliger non satis mentem auctoris videtur assecutus. Erant autem baculi Lacedæmoniorum admodum graues, vt annotat Scholiastes Aristophanis: de iis legendus Plutarchus in Nicia; meminuit & in Lycurgo. Quod addit Theophrastus, vocem σκολιῶν, indicat alios rectos fuisse, alios obliquos: id enim est σκολίον: vel incuruos, hoc est, καμπύλας. Id ita est: Recta βακτηεία utebantur primores populi & iudices; incurua, rustici. Auctor Etymologici magni: βακτηεία ὡς ἐκάλουν ὀρθῶς ἐχρῶντο ᾗ αὐτῇ οἱ ἐν. πειρίᾳ, καὶ οἱ δικάζοντες. τῇ δὲ καμπύλῃ, οἱ ἀγροικοί. Quare etiam pastorale pedum Græcis ἀπλῶς dicitur interdum καμπύλη. Recti baculi etiam Persici videntur fuisse
appel

appellati: nam Græci grammatici Περσικὴν βακτηρίαν, interpretantur ὀρθλὴν. Incurui autem lituis Romanorum non erant valde absimiles: itaque lituum Græci magistri καμπύλῳ βακτηρίαν interpretantur: & Cicero incuruum & leuiter à summo inflexum bacillum nominat. At iudicum Atheniensium βακτηρία peculiarem & operosiore formam habuit: quam non vno loco descriptam habes apud commentatores Aristophanis, & alios veteres grammaticos. Rusticorum verò baculi vulgo in Italia è virga sanguinea. Plinius libr. xxiiii. de eo frutice loquens, *Serpentes & homines fruticem refugiunt: baculòque rustici ob id ex eo gerunt.* Sed hæc hæctenus: nam de baculis, & eorum forma, multiplicique apud veteres vsu plurima quæ obseruauimus ad lucem multorum scriptorum veterum, alibi εἰάν ὁ θεὸς ἐθέλῃ commodiùs proferemus.

αὐλίδιον παλαστεικὸν κόνιν ἔχον.] Periphrasis est κομισθεῖς. De conisterio autem & puluere siue puluisculo palæstrico, res nota: non enim quiuis puluis ad palæstram, neque ad ceroma aut haphen aptus erat. Ideo refert Athenæus in duodecimῃ, Alexandrum in expeditione Indica, multa iumenta habuisse inter impedimenta, puluere palæstrico onusta. Verùm de hoc puluere & varia eius vtilitate præter Plinium, lege apud Lucianum, Περὶ γυμνασίων. Plutarchus de primo frigido, breuiter, ψύχῃ inquit, τὰ τῶν ἀθλητῶν ἢ κόνις σώματα, καὶ κατασβέννυσσι τοῦ ἰδρώτας.

αὐλαίαν ἔχουσα.] Græci ζῶντὰ αὐλαῖα appellant. talia illa apud Virgilium,

Purpurea intexii tollunt aulaa Britanni.

καὶ τὸ τοῦ ἰων χρεῖν ἀεὶ τοῖς φ.] Ita restitui-
mus hunc locum, ex interdicto Vnde vi. nam vox χρεῖν,
quæ ab eruditis hominibus nullo suo merito mi-
sella solum vertere coacta fuerat, afferenda omni-
no nobis ex antiquis editionibus fuit. Enimvero
qui illam omittunt miserè totam sententiam labe-
factant ac destruunt : quam nos haud dubiè ex-
pressam tibi lector exhibemus. An ignorat quis-
quā solitos olim diuites suas domos poëtis, atque
aliis ad recitationes & ἐπιδείξεις commodare ? hoc
igitur est χρεῖν. sic apud Iuvenalem,

---- at si dulcedine fama

Succensus recites, Maculonus commodat ades.

Tacitus in dialogo de oratoribus, de recitationib⁹
poëtarum loquens, *ut sint qui dignentur audire, &
ne id quidem gratis : nam & domum mutuatur, & au-
ditorium exstruit, & subsellia conducit, & libellos di-
spergit.* Plinius epistolarum libro viii. *Domum
suam recitantibus præbet.* Mox etiam legibus, ἐπὶ
τῷ τῶν θεωμένων. intelligit autem fortunatum ali-
quem è spectatoribus, cuius esse locum illum in
quo fit ἡ ἐπίδειξις, fingit apud veritatis ignarum
verus possessor. Cui bono? dicet aliquis : ac me-
mini quærere id à me virum doctum. Duplicem
possum afferre causam huius facti. Altera ἀρέσκει
imò κόλακι pulchrè conuenit. Intelligendum est
enim ita hos sermones de aliquo ut diximus diuite
& beato viro haberi, ut ipse eos possit exaudire:
eum autem ostentatorem aliquem merum esse, &
gloriosum, cuius ingenio iste se accōmodat, eique
supparasitatur: qualis describitur à facetissimo poë-
tarum Artotrogus initio Militis. Altera ratio est,
quæ

quæ homini λιμοδοξοῦντι , qui laudis siti miserè cruciatur, prorsus quadrat. Est enim insolēs quoddam ostentationis genus, quæ sua sint manifestissimè, ea dicere, aliùs esse. éstque à summo philosopho hæc ἀλαζονείας species in Nicomacheis haut prætermissa. Ait ille , indecenter ironia vti, & τὰ λίαν φανερά sibi derogare, ineptæ & putidæ cuiusdam esse ostentationis. Nam , inquit , καὶ ἡ ὑπερβολὴ, καὶ ἡ λίαν ἑλλειψις ἀλαζονικόν. qua sententia nihil verius, nihil certius. Clarum huius rei documentum in multis : qui eximiã quandam præ cæteris pietatis famam aucupantes , pauperes humilésque simulant : cùm interea , si velo reducto propius eos intuearis , pleni sint immanis cuiusdā ambitionis & φιλαυτίας. hoc tantùm à cæteris ambitiosis differentes, quòd ambitionem non recta sed peruersa, vt Seneca ait , via sequuntur. Atque hæc planè est illa vernilitas & figura, qua ait idem secundo de beneficiis , quosdam reiicere quæ magis ad se volunt attrahere. Quintilianus libro xi. cap. i. *Apertè gloriari nescio an sit magis tolerabile, vel ipsa vity huius simplicitate, quam illa iactatione peruersa, si abundans opibus pauperem se neget , nobilis obscurum, & potens infirmum, aut si disertus imperitum planè & infantem vocet.* Παλαίστραν certum est de loco hic esse accipiendum, vt, *Pars in gramineis exercet membra palæstris.* Est autem commune poëtis , philosophis, sophistis, hoplomachis , harmonicis , atque aliis item, vt τὸ μελετᾶν , sic etiam τὸ ἐπιδείκνυσθαι. habent enim quique eorum suas ἐπιδείξεις & exercitationes : quod notum est ex Græcis scriptoribus Οἱ πλομάχοι sunt, qui sub campi doctore veris armis

armis certare discunt, aut ipsi qui docent: puto enim vtrunque hac voce significari. vide Platonem in Lachete. At vulgò iuventus non veris armis se exercebat: sed rudibus, aut pilis præpilatis, quæ dicuntur Græcis ἐσφαιρωμένα ἀκόντια. Xenophon libro secundo Ἀναβάσεως, de Phalino quodam ita scribens, περιεποιεῖτο ἐπισήμων ἢ τῶν περὶ τὰς τάξεις καὶ ὁπλομαχίαν, videtur innuere hoplomachos ea ætate fuisse appellatos, etiam eos qui tactici Græcis propriè dicuntur. vide Vegetium.

Ad caput περὶ ἀπονοίας.

Pag. 19.

H Δὲ ἀπόνοια ἔστιν ὑπομονὴ ἀγαθῶν ἔργων καὶ λόγων.] Definitio ista ἀπονοίας parum plena est: nam cum discrimen latum sit inter ἀναιχωντίαν, de qua infrâ est integrum caput, & ἀπόνοιαν, nihil video in hac definitione, quod non conueniat etiam τῇ ἀναιχωντίᾳ. quid enim pudor aliud est quàm vitiôsæ naturæ retinaculum, & vt aurigatum verbo utar, sufflumen? Erit igitur pudor, οὐχ ὑπομονὴ ἀγαθῶν ἔργων καὶ λόγων; impudentia verò, ὑπομονὴ eorundē. Fortasse pro ὑπομονῇ scribendum ὑπερβολή, vt vir doctus coniiciebat, cuius nomen ignoro; vt dicatur ἀπόνοια esse vltima linea siue factorum, siue dictorum turpium. aliter tamen quantum est librorum veterum. Est autem ἀπόνοια vt rem paulò pluribus explicem, & quod ille ait ἀμαθέστερόν πως καὶ σαφέστερον. est inquam ἀπόνοια, prauus quidā animi habitus, quo

quo qui præditus est, omnis ab eo famæ pudor abest: omnique honestatis ac bonæ existimationis cura penitus deposita ad quoduis facinus ac dedecus suscipiendum pronus est, propensúsque. Proprium hoc homini ἀπονενοημένος est primum ut nō huic aut illi vitio sit deditus, sed omnibus: deinde ut non instinctu tantum naturæ improbè aut nequiter agat: sed quia turpitudine ipsa delectatur, & vitia sua, malaque, quod malorum ultimum est, amat. Quod enim ait Seneca quarto De beneficiis, *neminem adeò à naturali lege descivisse, & hominem exuisse, ut animi causa malus sit*: dictum hoc, inquam, in homine ἀπονενοημένος claudere videtur: nam hic, etiam gratis malus est. Ideo dicebat auctor orationum contra Aristogitonē, ἀπό νοιαν esse morbum immedicabilem. Notum quid sit ἀπό νοια in re militari. Propriè sic vocatur non desperatio, sed is animi habitus qui ex desperatione induitur. Quamobrem inter ἀπό γνώσιν, & ἀπό νοιαν discrimē statuit Dio Chrysostomus non vno loco orationū suarum. inde est hoc vitiorum extremum appellatum: vel dicta est ἀπό νοια. quia penitus τὸ νοῦ ἐξέπρεσε, ut placet quibusdā è veteribus. Ὑπομονή, quod loco generis positum est in Theophrasti descriptione, non est genus, sed ἰδίον τι τῶν ἀπονενοημένων. semper enim ἀπό νοιαν comitatur audacia: ideo auctores τόλμαν & ἀπό νοιαν solent coniūgere. ut apud Plutarchum in Agesilao, & in Catone Uticēsi, Iosephum libro 11. contra Appionem, & in edicto Iuliani, quo Athanasium Alexandria pellit. & apud Demosthenem in ea πρὸς Μακάρετατον, τολμηρὸς καὶ ἀπονενοημένος. In Actis synodi Ephesinæ extat, epistola,

stola, cuius initium est, Οὐδ' ἐν ἀπονοίας πλημμελή-
 μασι χαλεπώτερον αὐτῇ γὰρ ἐπὶ πάντα, ἐς τῶν ἀτόπων
 ἡγεμών. Sed non est prætermittendus locus insignis
 eius auctoris, qui orationes contra Aristogitonem
 (quæ falsò, ut alibi disputamus, inter Demosthe-
 nicas circumferuntur) scripsit, ubi graphicè ad-
 modum quid ἀπόνοια sit, & quis homo ἀπονενο-
 μημένος, orator describit. Sic ille, οὐχ ὁράτε ὅτι τὴ φύ-
 σεω αὐτῆς, καὶ τὴ πολιτείας, οὐ λογισμὸς, οὐδ' αἰδώς οὐ-
 δεμία, ἀλλ' ἀπόνοια ἡγέϊται, μᾶλλον δ' ὅλον ἐστὶν ἀπόνοια,
 ἢ τοῦτε πολιτεία. ἢ μέγιστον μὲν ἐστὶν αὐτῷ τῷ ἔχοντι κα-
 κὸν, δεινὸν δὲ καὶ χαλεπὸν πάσι, τῇ πόλει δ' οὐδ' ἀνεκτόν.
 ὃ γὰρ ἀπονενομημένος ἅπας, αὐτὸν μὲν περθεῖται, καὶ τὴν ἐκ
 λογισμοῦ σωτηρίαν. ἐκ δὲ τῆ παραδόξου καὶ τῆ παραλό-
 γου, εἰάν ἄρα σωθῇ, σώζεται. Apud comicos præclara
 extant hominū huiusmodi, hoc est singulari qua-
 dam improbitate & audacia præditorum, qui pa-
 trimoniis suis naufragi, ut rem facere possint, per
 fas nefasque audacter ruunt, exempla. Talis apud
 Aristophanem in Nebulis Strepriades, in Equiti-
 bus fartor ille impurus Agoracritus: tales etiam in
 Plauti & Terentij comædiis lenones omnes. Por-
 rò ἀπόνοια Latinis est *audacia*, vel *audacia perditā*,
 ut illo Satyrici, poetæ,

Ingenium velox, audacia perditā, sermo Promptus.
 Budæus *vecordiam* Latinè dici posse putabat: mihi
 olim visa ea vox Græcæ vim non satis explere.
 Nam ἀνοια omnis, *vecordia* est: quippe homo ἀνους
 caret corde, id est sapientia: unde sunt *excors* & *va-*
cors. at ἀπόνοια, aliud longè est. neque profectò si-
 cut dixit Cicero in Pisonem, ὁ *vacors* ἐστὶ *amens*: ita
 dixeris Græcè satis propriè, ὃ ἀπονενομημένος ἢ ἀνόητος.

Quoniã tamẽ apud optimos scriptores de insigni improbitate hæc vox vsurpatur, esto ἀπόνοια, si lubet, *vacordia*: homo ἀπονενοημένῳ, *vacors*: quẽ quidẽ desperatẽ malum possis Latinẽ dicere. Ciceroni est homo perditus, vel perditus & profligatus: aut etiam desperatus: vt cùm *desperatorum hominum flagitiosos greges* dixit in Catilina: & alibi sæpe. Nam etsi propriẽ vox *desperatus* aliud sonat, tamen de eodem vsurpatur. T. Liuius in vigesima tertia historia hæc verba posuit: *improbis homo; sed non ad extremum perditus*. Græce dixeris: πονηρὸς μὲν, & μὲν τοι ἀπονενοημένῳ.

Οἱ ὁμόσαι τάχῃ.] Rectissimæ prima nota hominis perditæ profligatiquẽ hæc ponitur: hic siquidem è numero eorum est, qui, vt dixit olim Pacuuius, iusiurandum aliud nihil esse censent quàm mantile, quo noxæ quotidianæ extergeantur. Talis apud Græcum comicum Strepsiades, quem ita alloquitur suus creditor in Nebulis,

Δα. καὶ ταῦτ' ἐθελήσεις ἀπομόσαι μοι τὰς θεάς,

Ἴν' ἂν κελεύσω σε Στρ. τὰς ποίικας θεάς;

Δα. Τὸν Δία, τὸν Ἑρμῆα, τὸν Ποσειδῶ. Στρ. Νὴ Δία

καὶ περσκαταδείλω γ' ὥστ' ὁμόσαι τριώβολον.

Talis apud Latinum comicum Ballio.

Ca. Iurastin' te illam nulli venditurum nisi mihi?

Ba. Fateor. Ca. nempe conceptis verbis. Ba. etiam consultis quoque.

Ca. Periurasti sceleste. Ba. at argentum intra condidi.

Athenis qui faciliẽ iusiurandũ suscipiebant, *Ardeii* vulgò à loco vbi iurare moris erat, appellabantur.

Hesych. Τοὺς ῥαδίως ἐπὶ τοὺς ὅρκους ἰόντας, Ἀρδήτιες ἐκάλουν,

ἰκάλουω. τόσθ' ὃ λῶ φει' τὸν Ἰλίσσον. ἐγγὺς τῷ Παναθη-
ναϊκοῦ σταδίου, ἐν ᾧ τοὺς ὀρκοὺς ἐποισῶτο.

τῷ ἤθει ἀγοραῖθ' τις.] Criticorum sanctio postu-
lat vt scribamus ἀγοραίθ' τις. Ammonius, Ἀγο-
ραιθ' εἰάν περ παροξυτόνως, σημαίνει τὸν πονηρὸν, τὸν ἐν
ἀγορᾷ τετραμμένον· εἰάν ὃ περ φεισπαμένθ', σημαίνει τὸν
ἐν ἀγορᾷ τιμώμενον. rectè: est enim ἀγοραῖθ' cogno-
men Iouis, Mercurij, Mineruæ & Dianæ, qui in
foro colebantur. Rectè etiam notat Suidas ἀγο-
ραιον dici diem quo lites disceptantur. ita omnino
scribendum in Actis, cap. xix. ἀγοραῖοι ἀγόνται, non
ἀγοραῖοι. & subaudiendum ἡμέραι. Glossarium ve-
tus, *Cum res agitur, ὅτε ἡ ἀγοραίθ' ἐστίν.* Nam vt
prolatæ res dicuntur quando iustitium est, sic *agi res*,
quando, vt loquitur Demosthenes, αἱ δίκαι εἰσὶ. Pli-
nius Secundus in Epistolis, *Eia tu cum proxime res*
agentur, quoquo modo ad iudicandum veni. hinc apud
Suetonium *rerum actus*, pro diebus iuridicis. Stra-
bo libro xiii. de Romanis loquens, ἑτέρων, inquit,
τρόπον διέταξαν τὰς διοικήσεις, ἐν αἷς τὰς ἀγοραῖοις ποι-
σῶται καὶ τὰς δικαιοδοσίας. hoc est, vbi conuentus
agunt & ius reddunt. Sed vt ad Theophrastum te-
deamus, homo ἀγοραίθ' est qui dies totos forum
conterit: quémque oratores & comici appellant
ἀγορᾶς περίτριμμα: Latini veteres *hominē ordinariū*,
teste Festo: vel *subrostranum*, vt in octauo epistola-
rum ad familiares: vel *subbasilicanum*, vt in Ca-
ptiueis,

Quorum odos subbasilicanos omnes abigit in forum.
Glossarij auctor paullo aliter: *Basiliciarius*, Μαλανδς
ἀγοραίθ'. Notū est in Basilicis iudicia Romæ præ-
sertim centumuiralia celebrata fuisse. Idem auctor

alibi, *Tabellio* ἀγόραις, νομικός. Alio autem loco *lixa* vertit ἀγόραις. ne id quidem absurdum est enim is qui quæstus causa castra sequitur. tot enim modis vox ἀγορὰ accipitur.

καὶ ἀνασευρμένῳ.] Non rectè docti viri qui sic vertunt, *Vestibus impudenter subductis*. Nam aliud est ἀνασευομένῳ, aliud ἀνατυράμενῳ; de qua voce dicemus infra. At homo ἀνασευρμένῳ, is est, qui αἰσυρῆς etiam dicebatur, teste Hesychio. extat ea vox apud Polibium libro quarto; & in extremo fragmento libri xvi. τυχὼν ὃ διὰ ταῦτα μεγάλης ἀποδοχῆς καὶ περιουσίας ἐν τοῖς ἐξῆς χρόνοις, μὲν ταῦτα περβαίνουσας τῆς ἡλικίας ὀλοχερῶς εἰς ἀσέλγειαν ἐξώκειλε καὶ βίον αἰσυρῆ. Idē significat apud M. Tullium, vox, *spurcius*: qua notione accipi vox *spurcities* debet illo Lucretij loco libri quinti,

Quidve superbia, spurcities, petulantia, quantas

Efficiant clades? quid luxus desidiesq. Vide Noniū.

ὀρχεῖσθαι νήφων τὸν κόρδακα.] Quantum sit ponderis in voce νήφων, licet intelligere ex eo quod Demosthenes in secunda Olynthiaca pro argumento vitæ penitus dissolutæ sociorum Philippi, ait, eos ubi largiùs poti fuerint, solitos cordacem saltare. Multo enim turpius si quis siccus cordacē saltare, quàm si ebrius. Est autem cordax lasciviæ & comice saltationis: genus: ideo ait ἐν κωμικῷ χορῷ. Aristophanes verò in *Nebulis* gloriatur in suis comædiis huic saltationi nullum esse locum. Puto autem ad restim solitum cordacem saltari: nam Aristophanes pro κορδακίζειν dixit κόρδακα ἐλκύνειν. Iulianus & alij ἐλκύνειν κόρδακα.

καὶ περσῶπιον ἔχων ἐν κωμικῷ χορῷ.] Falsi suspectam

etiam hanc lectionem habeo: puto enim deesse negationem, & ita legendum, *πρὸς τὸ πρῶτον ἐκ ἔχων ἐν κ.* magis enim hoc modo perditissimi nebulonis describitur ingenium: nam etsi omnino turpe est scenicum histrionem agere; tamen qui personatus in scenam prodit, quodammodo sub persona lateret, & pudori suo non nihil consulit: non item qui sine persona. quare etiam Demosthenes in oratione de eumentita legatione, Cerybionem quendam *κατὰ-ρατον* appellat, ὅς, inquit, ἐν τῇ πομπῇ αὐτῷ τῷ πρῶτῳ κωμῶν. Apud Romanos, histriones si minùs placerent, cogeantur in scena ponere personam. vide Festum in Personata fabula. Porro interpretes ita hunc locum verterant, quasi legeretur *ἐχὼν*. contra omnium codd. auctoritatem. Ita nos de hoc loco censemus: si cui negationem inferi non placeat, fruatur ille opinione sua: ego causam non video cur à priori sententia mea discedam.

καὶ ἐν θάυμασι ἢ τῶν χαλκῶς ἐκλέγην.] Inter ludicrarum artium artifices, & voluptatum ministros, quibus vsi olim veteres, fuere qui à Græcis dicti sunt *θαυματοποιοὶ*, à Latinis *præstigiatores*: quos Athenæus inter *Διονύσου τεχνίτας* recenset lib. duodecimo. Fuerunt autem variæ & planè mirificæ istorum artes, quibus imperitorum feriebantur oculi, omnia quorum causas non nouere, mirantium. Eius generis fuerunt mimi, ἀρχιμιμοί, cybistæ, petauristæ, petaminarij, funambuli, neurospastæ, itē ψηφολόγοι siue ψηφοπαῖκ, & machinatores, de quib. Heromechanicis in egregio libro Περὶ θαυματοποιικῆς; & nos multa dicemus σὺν θεῷ aliquādo, quæ sunt nobis cū cura obseruata & annotata.

Qui igitur has artes exercerent, Græci eos *θαυματοποιοὺς* vocabant, artémque eorum *θαυματοποιίαν*, & spectacula huiusmodi præstigiarum atque offu-
 ciarum *θαύματα*. Errant enim & qui *θεάματα* legi
 hîc non *θαύματα* volunt: & qui aliter hanc vocem
 interpretantur. Hesychius *θαύματα*, *ἃ οἱ θαυματο-
 ποιοὶ ἐπιδείκνυν*. sic apud Dionem Chrysostomum,
πολλῶν ὃ θαυματοποιῶν θαύματα ἐπιδεικνύων: & a-
 pud Platonem cùm in septimo De Republica, tum
 in secundo De legibus, *θαύματα ἐπιδεικνύει*. deni-
 que sic semper accipienda illa verba ἐν *θαύμασι*. in
 quibus passim errare interpretes etiam doctissi-
 mos observauimus, vt apud Athenæum non vno
 loco, neque aliter accipiendus locus Aristotelis li-
 bro secundo, De generatione animalium, vbi τὰ
αὐτόματα τῶν θαυμάτων, commemorat: quæ αὐτόματα
θαύματα alio loco appellat: intelligit autem peg-
 mata quædam per se surgentia, vel simulacra sua-
 pre sponte mobilia, quæ à neurospastis colligendæ
 pecuniæ gratia circumferebantur. Quod ait Theo-
 phrastus *χαλκῆς ἐκλέγειν*, pertinet ad mercedem
 quam præstigiatores isti à spectatoribus pro luca-
 re exigebant: eam mercedem Græci, vt puto, *θαύ-
 μακτρον*, nuncupabant. est enim à *θαυμάζω*: eadem
 analogia quâ *διδάκτρον* *ministerium* à *διδάσκω*, *μήνυτρον*
indicium siue indicinæ præmium à *μηνύω*, & pro eo-
 dem *ἄρετρον* ab *ἀείσκω* apud Vlpianum. Sophron
 apud Etymologici Magni auctorem φέρε τὸ *θαύμα-
 κτρον*, ἢ *ἀπιδυσίωμα*. Hinc dicti sunt vulgò cùm hi
 tum alij agyræ, qui similibus artibus stipem in cir-
 culis corrogabant *χαλκολόγοι*, Latine *aruscatores*: pa-
 ri in vtrâq; lingua ratione: nam vt *χαλκοῖ* Græcis
 nomi

nominantur quiuis parui pretij nummi: sic Latinis *era*. Martialis,

Et centum aureolos sic velut era rogat.

& Hieronymus illa duo λεπτά viduæ mulierculæ, cuius fit in Euangelio mentio, *era* interpretatur. Reperio & *ascultores* fuisse dictos. Glossarium vetus: χαλκολόγος. *nummularius*, *ascultor*: & alibi, *Ascultor*, χαλκολόγος. inde verbum *asculor* pro eo quod Theophrastus τὸ χαλκὸς ἐκλέγειν dixit. Glossarium, χαλκολογῶ, *asculor*. Apuleius, τὸ χαλκὸς, *stipes areas* vocat in octauo Metamorphoseon: alibi, *exiguam stipem*. Ouidius 1. De Ponto, *stipis era*. & rectè in Glossario, κέρμα, *es*. nam quid sit κέρμα Græcis notum est. Maximus Tyrius, δύο ὀβολός. Hanc illi stipem à spectatoribus exigebant, postquam se quisque sessum receperat, ordines sedentium obambulantes. Ideo ait Theophrastus κατ' ἑκάστον παριών: quæ verba malè accepta sunt ab interpretibus. Lucianus in Asino, ἐπεὶ δ' αὖν ὃ κατακόψαν ἑταῶς ἑαυτὸς, ἐκ τῶν περὶ τῶν θεατῶν συναλέγον ὀβολὸς καὶ δραχμάς. prorsus istis declarantur superiora Theophrasti. Idem Lucianus verbo ἐκλέγειν vtitur alibi, vt Theophrastus hîc, χαλκὸν ὀβολὸν παρὰ τῶν καταπλεόντων ἑκάστον ἐκλέγων. Hodie præstigiatorum istiusmodi artifices solent ad fores aliquem collocare, cui necesse habet vnusquisque prius quàm spectatum admittatur, in antecessum aliquid pro lucare porrigere.

καὶ μάχεσθαι τοῖς τὸ σύμβολον φέρουσιν.] Thessetam intelligit, quam aliquis acceperat à præstigiatoribus, ea lege, vt qui hoc symbolum, quod arrabonis vim habebat, referret, gratis spectaret. De symbolis & contractibus per symbola, quam Aristoteles κοινωνίαν

νίαν ἀπὸ συμβόλων vocat, dicemus vti spero aliàs. Lege si lubet quæ postea scripsimus Animaduersionibus in Athenæum libro III. cap. xxxi.

καὶ περὶ κα θεωρεῖν ἀξιῶσι.] In multis optimæ notæ codicibus vox ἀξιῶσι non extat: quare ita possumus vertere, *Ac si quis tesseram afferat, duris eum sermonibus accipiet, ipse gratis spectans.* Fortasse ita auctor scripserat. καὶ μα. τοῖς τὸ σύμ. φέρει καὶ περὶ κα θεωρεῖν ἀξιῶσιν αὐτὸς περὶ κα θεωρῶν, καὶ ἔπο περὶ κα αὐτὸς θεωρεῖν. De istiusmodi librariorum peccatis sepe questi sumus.

δεινὸς ὃ πανδοχεῖσσι.] Olim apud Græcos, sicut etiam hodie, vt audio, in quibusdam Italiæ locis, non multò erat honestior locus πανδοχεῖον siue taberna meritoria, quàm οἶκημα, hoc est, lenonis aut meretricis domus: & apud Hebræos eadem vox *Zonah* & meretricem significat & *cauponam*. nec multo aliter apud Latinos, qui τὸ πανδοχεῖον *stabulum*, & τὸ πανδοχεῖον *stabularium* dixerunt: meretricem autem *prostibulum*. Eo factum, vt viri quibus honestas curæ, æque in cauponis ædibus conspici erubescerent, ac in lenonis: quod vel ex iis paret, quæ de Stratonico citharædo refert Ælianus Variarum libro xiiii. capite xiiii. Sed & Isocrates, ἐν κατηλείῳ ait, φαγεῖν ἢ πίνειν, εἰς εἰς εἰς ἂν οἰκέτης ἐπεικὴς ἐτόλμηση. vide Athenæum libro xiiii. hunc ipsum Isocratis locum proferentem. Sed quàm parum intersit, lenocinium inter & cauponam, declarat optimè ius Rom. Nam ex Impp. constitutionibus domina cauponæ quæ viliùs à marito solita haberi, soluitur lege Iulia, de adulteris.

καὶ πορνοβοσκῆσαι.] In edicto prætoris de iis qui notantur infamia, numeratur inter primos qui le-

noci

nocinium fecerit. Vide & titulum Codicis, De spectaculis scenicis & lenonibus.

Pag. 20. τελωνῆσαι. Quanta flagrarint olim apud Græcos & Iudæos inuidia vectigalium & tributorum conductores, nemo nescit. Ex omnibus Græcis videntur Oropij huic quæstui maximè fuisse dediti : extat enim de iis veteris poëtæ Xenonis e-logium huiusmodi.

Πάντες τελῶναι, πάντες εἰσὶν ἄρπαγες,

Κακὸν τέλῳ χροῖτο τοῖς Ὠρωπίοις.

Apud Romanos etsi portitorium & coactorum magna semper vilitas, vt alibi : Publicanis tamen inter honestos suus erat locus. quippe equites fuere splendidissimi. ideo toties & tam effusè publicanorum ordinem laudat M. Tullius. Quare τελώνιον vertimus *portitorem* non *publicanum*, vsum veterum auctorum secuti. Glossarium, *portitor*, τελώνης. *Portitorium* τελωνεῖον. & sanè τελώνης propriè est qui *vectigaliarius*, & *telonarius*. in Cod. Theodosiano. Papi-nianus lege xvii. Dig. Ad municipalem. scribit *minus exigendi tributi inter sordida munera non haberi; & ideo decurionibus quoque mandari.*

ἀλλὰ κηρύττειν.] Iuuenalis satira septima:

---nec fœdum alijs, nec turpe putarent

Præcones fieri. & satira tertia lenonum,

præconum, & gladiatorum pueri eodem iure censentur. Verumtamen Horatius præconum ordinem & coactorum tuetur alibi propter patrem. Multa Cicero de præconibus in ea pro Quintio.

μαγειρεῖν, κυβέειν.] M. Tullius, Officiorum libro primo sub finem, *Minimèque artes hæ proban-dæ, quæ ministra sunt voluptatum, ceterarii, lanii, coqui,*

fartores, piscatores, ut ait Terentius: adde his si placet unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium. Eleganter Cicero tanquam εἰς μίαν, quod aiunt. μύκονον congeffit plerasque omnes artes quæ à Romanis improbabantur. par eorundem Athenis vilitas, ut testantur scriptores Attici. *Cetarii sunt ταειχοπωλαι*, vilissimum hominum genus Athenis: ut & *salsamenta* apud eos seruorum & pauperum cibus fuit, quod suprà diximus. Inde apud Lucianum, *ταειχοπωλεῖν ὑπὸ ἀπορίας, ἢ τὰ γράμματα διδάσκειν*. Manauit ab istis prouerbum de homine obscuro & terræ filio: dicebant eum patre esse ortum qui cubito mungeretur: quod erat salsamentariorum proprium, ut ad Strabonem pluribus exposuimus. de *coquis*, & testatur Theophrastus hîc, & habes de iis fusè apud Athenæum. *Fartores* sunt ἀλλαντοπωλαι infimæ fortis homines: vide Equites Aristophanis. *Piscatores* quo loco ab iisdem haberentur, declarat vetus prouerbum, quod in Hesychij Glosfis reperimus: *Δουῶαι μὲν εἰς ἐπακτρεῶν, λαβεῖν ἢ μή*. sumptum est ex aliquo comico. monebat viros auctor adagionis, ut vxores ex ordine piscatorum ne caperent: etsi filias ut piscatoribus nuptum demus, propter difficultates conditionum reperiendarum, concedit. *ἐπακτρεῖς* sunt *piscatores*. Piscatoribus adiaci debent aucupes & pomarij,

Atque omnis Tusci turba impia vici:

ait Horatius, Satira tertia libri 11.

De *unguentariis* & *saltatoribus*, res notissima Athenis olim lege Solonis cautum fuit, ne quis ciuis Atticus myrepicam faceret. auctor Athenæus libro. x111. ut minùs mirum sit quod Seneca refert, fuisse

fuisse aliquando vnguentarios Lacedæmone pul-
fos. Postremò adiicit Cicero, *ludum talarium*, sicut
& Theophrastus τὸ κυβδέειν. vide super istis titulum
Codicis De aleatoribus & alearum vsu.

ἢ μητέρα μὴ τρέφειν.] Lege Solonis notabantur
infamia qui parentes non alebant, aut tectum ad
habitationem non præbebant: vt vel ex Æschine
contra Timarchum constat. Non temere autem
matrem potius dixit Theophrastus quàm patrem:
latius enim patuit exhibendæ matris necessitas,
quàm patris, quando & vulgò quæsitis mater ne-
cessariò fuit alenda: in patre non idem observa-
tum: vide Plutarchum & Laërtium in Solone.

ἀπαγωγῆς κλοπῆς.] Arcessi, inquit, solet furti: ad-
de, & aliorum criminum. sic apud comicum Ago-
racritus, perfectissimum ἀπονοίας exemplum, id
sibi nomen ait inditum, ex eo quòd perpetuò ali-
cuius criminis reus in iudicio volutaretur. Nota-
bis κυειολογίαν in voce ἀπάγωγῆς: nam ἀπαγωγὴ in fo-
ro Atheniensi propriè dicebatur de furto, sicut ἐν-
δειξις de aliis criminibus: auctor Vlpianus in De-
mosthenem Πρὸς Λεωτίνω. quamquam alij veteres
quibus potius assentior, ἐνδειξιν & ἀπαγωγὴν ita di-
stinguunt, vt illa sit absentis delatio: hæc præsentis
in ius abductio: quando aliquis manifesti criminis
conuictus, in carcerem & ad vndecimuiros rapie-
batur.

τὸ δεσμοπῆειον πλείω χρόνον οἰκεῖν ἢ ἢ αὐτῆς οἰκίαν.
Dictum venustatis Atticæ: sic apud Ciceronem,
habitare in carcere. & in Bruto, *habitare in Rostris.* Di-
narchus, Καὶ ὅ θανάτου ἀξία πολλὰ ἕτερα διαπέπρακται,
καὶ ἐν τῷ δεσμοπῆειῳ πλείω χρόνον ἢ ἔξω διατέτειφε. lo-
quitur

quitur de Aristogitone:quem propterea auctor earum orationum contra illum, quæ Demostheni vulgò tribuuntur, τεταειχάμενον in carcere appellat, & alteri opponit recens carcerem ingresso, & ut ipse loquitur, νεαλεῖ καὶ περσφάτῳ. Demosthenes in ea contra Timocratem Androtioni obiicit, quòd pater eius πολλάς πενταετηεῖδας ἐν τῷ δεσμοτῆείῳ διέτριψε. Appio Claudio apud Liuium obiicitur pro magno crimine, quòd carcerem appellasset *domicilium plebis Romae*. Plautus in Pseudolo: *Nisi carcerem aliquando effregeritis, vestram domum*. Postremò ipsum etiam hominem improbum *carcerem* vocarunt. Lucillius, ---- *carcer vix carere dignus.*

καὶ τὸτο δ' ἂν εἴη δόξειε] Lego, καὶ ἔτθ δ' ἂν.

τὸ δεῖσθαι μένων τοῦ ὄχλου] Hoc est, eorum qui cœtus & concursus faciunt: quod capital fuit Athenis. vide infra ad caput περὶ λογοποιίας.

μεγάλη τῇ φωνῇ.] Alta voce loqui suprà signum erat rusticitatis: alibi, superbi & elati animi: sed addit hic Theophrastus, καὶ παρερρώγεια. quæ vocis appellatio, vel ex eo manauit, quòd multi nimia vocis intentione ramices fregerunt: vel declaratur ea dictione vastus oris hiatus: sicut Aristoteli in secundo Historiarum, & tertio De partibus, oracum, leonum, ac reliquorum κερχαρόδοντων dicuntur esse ἀνερρώγιστα. Aristophanes in Equitibus Cleonem vocat κερχαρόδοντα, & mox ei vocem tribuit χαράδρας, propter asperitatem & inæqualitatem. Vide scholiasten: & ita etiam vocem παρερρώγειαν hîc interpretari licet: vel est translatio à sensu tactus ad sensum auditus: nam quæ sunt absissa & abrupta, eadem aspera sunt. Apud Ciceronem

ronem inter vocis differentias sunt, fractū & scissum. fere autem *fracta vox* apud Latinos auctores dicitur de voce effœminata, aut eius.

liquido qui plasmate guttur Mobile colluerit.
Græci *σαθραν* ut videtur & *παρερρηκῆσαν* scissam vocē nomināt. Sed de omnib⁹ vocis differentiis acutè ut omnia sūmus philosoph⁹ in libello *Περὶ ἀκουσῶν*.

Pag. 21. *ἢ ὅταν ἢ πανήγυρις.*] Proprium hoc, ut initio diximus, homini ἀπονενοημένῳ: qui assiduis conuitiis ita depudere didicit, ut lætetur etiam infamia. Habuit hoc quoque impurus ille sæpe iam à nobis commemoratus Aristogiton: quē quidem ait orator ea fuisse oris duritie, ut quæ alij taciti & in tenebris admitterent, quibus tale quid humanitus vsuueniret, ea ipse tantum nō appensis sibi tinninabulis patraret: quod est dicere palam & in omnium oculis. Sic ille, Καὶ ἂ τῶν ἄλλων τῶν ἡτυχηκότων ἕκαστος ἀφ' ὀφητὶ ποιῇ, ταῦθ' ἔτι μνηστοῦ κώπωνας ἐξαφάρμυξ διαπράττεται.

τὰς δ' ἐξόμνυα.] Lego, καὶ τὰς μὲν ἐξόμνυα. ἔχων ἔχινον.] Vasculum fuit in quo asseruabantur litium instrumenta, quæ in libris Græcorum Iurisconsultorum ἀσφαλίσματα vocantur. Erat autem echinus, vel testaceus, vel æneus, teste in *Vespas Aristophanis scholiaste*.

ὄρμαθον βιβλίων.] Aristoteles apud Dionysium Halic. δεσμὰς δικανικῶν βιβλίων. Iuuenalis de causidicis in forum venientibus:

--- *ἔτι magno comites in fasce libeilos.* Propriè ὄρμαθος est sarta siue restis è cæpis aut similibus rebus contexta.

καὶ τὸ δραχμῆς.] Planè istud hominis est, non homi

hominis. Nam cum in genere fœnerari idem sit quod hominem occidere, ut Cato senior aiebat : & παρὰ φύσιν ἐργάζεσθαι, ut Aristoteli placeret : ac proinde fœneratotes furibus peiores ciues à veteribus Romanis fuerint existimati, ut probat idem Cato: quid obsecro te, existimandum est de eo, qui fœnus id exerceat quòd hic commemoratur? Neque tamen putemus fingi hæc à Theophrasto : dixit enim ipse initio, ex iis quæ vulgo fierent, & in usu apud homines essent, esse hoc à se scriptum conflatum. Imprimis animaduertenda est istorum techna, qui ut fœnus hoc horrendum minore cum inuidia possint exercere, non solent grandem pecuniæ summam simul eidem credere, neque in multos dies. Hi sunt quos Græci ἡμεροδανεισταὶ & τοκογλύφοις dixerunt, Latini *toculliones*: qua voce utitur M. Tullius ad Atticum. Cum autem obolus sit sexta drachmæ pars, faciliè cuius æstimare, quale sit hoc fœnerandi genus, quando drachma obolum semis quotidie parit. Fuit sanè maxima Athenis fœnerandi licentia. etsi enim vsitatus in ea ciuitate vsuræ modus erat, ut pro mina quot mensibus drachma penderetur: quæ est centesima Romanorum vsura : tamen & binas centesimas & ternas, ac quaternas solitas exigere nō est dubium. quippe cum istiusmodi hominum improbitas, non solum non coërceretur ullis legibus: sed etiam approbaretur veteri Solonis lege hac, Τὸ ἀργέειον σταίσιμον εἶναι, ἐφ' ὅσον αὖν βούληται ὁ δανείζων. hoc est *Ius esto fœneratori pecuniā suā quantacunque vsura volet collocare.* Sic enim Lysias hanc legem exponit. Τὸ σταίσιμον inquit, τὸ λό ἐστιν, ὃ βέλτιστε, & ζυγὴ ἰσάναι, ἀλλὰ τὸ

ἀπὸ τὸν πρῶτον ὅσον ἂν βέλῃται. Apud Paulum Iuriconsultum libro IV. Responsum, Lucius Titius ita cauet : συνεθέμην χορηγῆσαί σοι τόκον ἐκάστης μηνὸς ἑκάστη μὲν ὀβολοῖς τέσσαρας.

τρία ἡμιωβόλια.] Antiquum est Græcorum loquendi genus, τρία ἡμιωβόλια, pro, obolus semis, vel sesqui obolus. Pollux, φίλον δὲ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τὸ ἐν ἡμισυ τάλαντον τρία ἡμιτάλαντα λέγειν. Ita sæpissimè cuiusvis aut mensuræ aut ponderis numeros antiqui scriptores, præsertim Attici, efferunt. sic apud Hippocratē legas τρία ἡμίχρα, τρία ἡμιώεια, τρία πεμπτῆμόρια & τέσσαρα πεμπτῆμόρια : apud Platonē τρία ἡμιμναῖα, sexto Legum : apud Xenophontem τρία ἡμίδραχμα : apud Theophrastum in secundo Historiarum τρία ἡμιπόδια : Apud Athenæum libro quarto τρία ἡμιμέδιμνα : & in Dioscoridis aliorumque medicorum libris sæpe. Sic Latini interdum : Martialis,

Et thuris piperisque tres selibrae.

quod & nos in vernaculo nostro idiomate retinemus. Attici verò quàm delectarentur hoc loquendi genere, declarat Theophrastus, qui in libro Περὶ ὀσμῶν, δύο ἡμίεκτα dicere maluit, quàm ἐκτέα. Impp. in Cod. Theod. sex semisiliquæ quàm tres siliquæ. Augustus in testamento ex parte dimidia & sextante, quàm ex besse. Hinc illa sunt nomina composita, τετημιχοῖνιξ apud eundem Theophrastum : & πενδημιχοῖνιξ. item apud Xenophontem τετημιπόδιον. sic etiam apud grammaticos dictus πενθημιμετρὴς versus, qui duos pedes & partem à reliquo carmine quasi scissam & separatā habet. Caue verò confundas loquēdi hoc genus cum alio simili quidē, sed

sed significatione longè diuerso: Τρίτον ἡμιώβολιον enim quando dicunt Græci, non iam obolum semis sed *duos obolos semis* volunt intelligi. Sic dixit Herodotus ἑλκων σάθμον ἑξάδομον ἡμιτάλαντον, pro eo quod est, *pendens sex talenta cum dimidio*. sic apud Dinarchū τρίτον ἡμιδραχμον, pro *duabus sedrachmis semis*. vide Pollucem. Hoc quoque imitati sunt Latini veteres. *Fuit enim veteris consuetudinis*, ait Varro, *ut retrò æra dicentur, ita ut semis tertius, semis quartus pronuntiarent*. Inde est *sestertius nummus*, & *sestertius pes*, pro duobus assibus semis. & duobus pedibus semis. & apud Plinium libro xvii. capite xi. *quinus semipes* ex Græcis scriptoribus, quod ipsi dixerant πέμπτον ἡμιώβολιον. hoc est, *quatuor pedes cum dimidio*. Adi Priscianum, & Volusium Marianum, qui hoc posterius loquendi genus diligenter explicauerunt. Nos autem ideo hîc notauimus, ut ne similitudo duarum locutionum cuiquâ imponeret. quo in errore doctissimos etiam viros versari videmus. Testis sit Demosthenes: in cuius orationibus quoties extat altera harū φράσεων, toties peccat eruditissimus Vuolsius. Nam quod in ea pro Androtione scribitur, ὃς ἀποδράς ὧχετο, ἔχων πέντε ἡμιτάλαντα, *duo talenta semis* significat: non quatuor cum dimidio, ut putauit interpres. sic debet hic etiam locus ex oratione ὑπὲρ Φορμίων ex-poni, ἐκ ἀποδίδωσι πέντε ἡμιτάλαντων καὶ ἑξακοσίων δραχμῶν. item iste ex ea πρὸς Νικόστρατον, sub initiū, ἀπεγραψάμενος ἀν πένθ' ἡμιμναίων ἀξία ἀνδράποδα. Postremò in oratione contra Theocrinē quæ ἐν δειξίς inscribitur, non aliter illa exponi debuêre, ἐδόθη τρία ἡμιμναία τοῦτω τῷ ἀδωροδοκῆτι. Tot locis

apud

apud summum oratorem, extat loquendi hoc genus: in quibus omnibus lapsus est vir doctus quum nō observasset quid inter τρία ἡμιτάλαντα, & τρίτον ἡμιτάλαντον interesset. Enimvero doctissimo viro facile ignosco, qui

ἄλλοις ἐν ἐσθλοῖς τὸν δ' ἀπαθείται ψῶγον:

varus verò sciolus ille Græculus qui Vuolsium in errorem induxit. Ita enim annotatum reperies ad superiorem locū ex Androtiana, τὸ δ' πένθ' ἡμιτάλαντα, ἀντὶ τῶ πέντε παρὰ ἡμιτάλαντον ὡς εἶ) τέτταρα καὶ ἡμισυ. καὶ τῷτο σωίσαται ἐκ τῶ σταθμοῦ παρὰ Ἡρόδοτῳ. Hæc ille: quæ omnia falsa esse & inepta ex superioribus liquet: quibuslibet adiicere velut ἐκ θεωουσίας, vt omnis omnino scrupulus eximatur locum Aristotelis insignem. Sic philosophus nono Historiarum. βλέπεται δ' σμικρὰ χοῶ, ἢ τρία ἡμίχοα. τὰ δ' εὐθηνούντα δύο χοῶς, ἢ πένθ' ἡμίχοα. τρεῖς δ' χοῶς, ὀλίγα. Eximunt, inquit, ex uno apum alveari choem unum, aut unum cum dimidio. vel bene vt agatur, chaos binos, aut binos cum dimidio: rarò ternos chaos. Eat nūc iste opicus, & dicat πένθ' ἡμίχοα esse τέτταρα καὶ ἡμισυ. Absit verò à nobis, vt hæc & alia huius farinae, qualia nonnulla in illis scholiis observavimus, Vlpiano tribuamus.

τῆς ἡμέρας πρᾶτ' ἔσθ.] Atticum est, ἀντὶ τοῦ εἰς πρᾶτ' ἔσθ. non aliter ferè Demosthenes cæterique scriptores de meliore nota non ergo sunt audiendi qui εἰς πρᾶτ' ἔσθ iubent rescribi. Veteres & Græci & Latini sæpè eleganter simplicibus verbis pro compositis vtuntur: sic ergο πρᾶσσω aliàs pro ἐκ-πρᾶσσω, exigo: pro συμπρᾶσσω. Pindarus Nemeonicis,

Πράσσει γὰρ ἔργῳ μὲν δένει. βελῶσι δὲ φεῖν.
hoc est, συμπράσσει, συνεργεῖ. Notabis pactiōnem de
usura in singulos dies: cuius extat etiam in Epidi-
co Plauti exemplum.

*Id adeo argentum ab danista apud Thebas sumsit fœ-
more:*

In dies minasque argenti singulas, nummis.

Qui hanc usuram exercebant, Græci eos ἡμεροδρα-
νισταὶς vocabant, ut Laërtius in Menippo. Res ho-
die tocullionibus præsertim Iudæis nō incognita.

καὶ τοὺς τόκοις ἀπὸ τῶ ἐμπολήματ' εἰς τὴν ἡμέραν ἐκ-
λέγειν.] Iam venimus ad locum longè elegantissi-
mum, & ex iis vnum qui vetustatem libelli huius
arguunt: cuius veram interpretationem prioribus
interpretibus ne per somnium quidem in mētem
venisse affirmare ausim: est enim & obscurior pro-
pter ignorationem priscorum morum: & non nihil
etiam corruptus: sed de re primū: de verbis
mox viderimus. Sciendum igitur, morem olim
fuisse Athenis hominum viliū atque abiectorum,
quī in foro res venales habebant, ut quas pecunias
ex venditione mercium suarum colligerent, eas in
os & buccam conderent: maximè, credo, cū
esset turba emturientium: tum enim, ne tempus
sibi aperienda claudendāque crumena periret, ut
quidque accipiebant numorum, id statim in os
coniiciebant. Sic erat istis os suum instar crumenæ
quā collo appensam istiusmodi homines apud
Romanos gerere solitos fuisse, suprà ex Plauto
annotabamus. Propterea scribit Artemidorus, in
re somniorū maxillas indicare horrea: τὰς σιαγόνας
inquit, πρὸς ἀποθήκας ληπτέον. Hoc est quod Theo-
phrastus

phrastus vocat, εἰς γνάθον ἐκλέγειν, in maxillam colligere. nam ἐκλέγειν pro συλλέγειν positum, ut etiam paullo antè. Græci comici ἐσκάπτειν εἰς τὴν γνάθον eodem sensu dicunt. Alexis in Lebece describens venditorẽ ficorũ, hominem imprudentissimum.

Εἶθ' ὁ μὲν ἔδωκεν ὡς τοιαῦτ' ὠνούμενος,

Τιμὴν δ' ἐγκάψας τὸ κέρμ' εἰς τὴν γνάθον,

Ερίνε' ἀπέδοτο, σῦκα πολεῖν ὀμνύων.

Sic apud Aristophanem, quẽ iure veteres cretici τῶν Ἀττικῶν ἔθων διδάσκαλον appellarunt, Philocleό ait, cùm tradita tam sibi quàm Lysistrato communis drachma fuisset (iudicibus enim binis drachma merces dabatur) conuenissetque inter ipsos ut illam Lysistratus permutaret, & eius dimidium, hoc est, tres obolos, ipsi daret: ait inquam, se à sodali miserè deceptum fuisse: qui monetæ loco squamas mugilis piscis in manum sibi tradiderit: quas ipse imprudens tanquam probam monetam is os subito immiserit. Verba poëtæ sunt.

---- δραχμὴν μετ' ἐμοῦ λαβὼν,

Ε'λθὼν, διεκερματίζειτ' ἐν τοῖς ἰχθύσι.

Κ' ἀπείλ' ἐπέθηκε τρεῖς λοπίδας μοι κερέων.

Κ' αἰὼν ἐνέκαψ', ὀβόλους γὰρ ὀόμην λαβεῖν.

Scholiasies, πολλοῖς γάρ ἐστιν ἔθθ ἐν τῷ σώματι φυλάττειν τὸ ἀργύριον. Multis, inquit, moris est, ut pecunias in ore custodiant. Idem poëta in Æolosicone, ὅτ' λοιπὸν μόνον ἔτι ἐν τῇ γνάθῳ γένηται μοι. & in Anagyro, ἐν τῷ σώματι τριημιωβολιον ἔχων. In libro veteri de miraculis Vdalrici Augustæ Vindelicorum quondam episcopi, ita scribitur. Clericus quidam mitus effectus cum à propinquis suis ad sepulchrum sanctum deductus fuisset, emissis de ore suo duobus dena-

riis super sepulcrum, loquelam quam amiserat, recepit. Hodie mulieres moris eiusce vestigium retinent: multæ enim consueverunt, maximè αἱ κομμώτριαι, siue ornatrices, in ore aciculas habere: nam inde facilius ad vsum promittuntur quàm ex aciario, siue βελονοθήκη, aut è puluillis iis quos ad custodiendas aciculas solent sibi fabricari. Atqui hanc commoditatem magno sæpe constare, exempla tristissima illas debuerant docere. Quid quòd etiam nummi in os recepti, nedum aciculæ, periculum aliquando veteribus crearunt? Nam apud Aristophanem in Auibus Euelpis quidam est, qui dum more Atheniensium miluum veris indicem prouolutus ad terram salutare parat, obolum quem forte in ore habebat, imprudens nec sine summo periculo deglutit.

---ἐγὼ γοῦν, αἶτ,

Εκυλινδ' ἐμὴν, ἱκτινον ἰδὼν· κ' αἶθ' ὑπτιθεὶς ὦν ἀναχασκων

Ὀβολὸν κατεβρόχθισα.

Ex his luce clarior mens auctoris hoc loco: superest vt de Nendo quod hæc sententia continet, videamus. Non enim τόκους rectè legitur: vt ex illis verbis ἀπὸ τῆς ἐμπολήματ' , quiuis intelligat: sed vel ὀβολὸς legendum, vel χαλκὸς dicerem, vel κέρματα, nisi longius ab edita lectione abesset. vel igitur δβολὸς scribendum, vt in superiore Alexidis loco: vel χαλκοῦς, vt in hoc Aristophanis Cōcionātibus.

---πῶλ' ὃν δ' ἔστρις

Μεγίστ' ἀπ' ἡρὰ τὴν γνάθον χαλκὸν ἔχων.

Scimus Græcum esse ἐκλεγεῖν τόκους, vt in 11. Stomat.

mat. Clementis τόκας ἐκλέγειν ἐπὶ χρήμασι, sed hoc nihil ad istum locum. Fuit cū hoc referrem ad σπερμολόγας, vilissimum hominum genus Athenis. Sic enim vocabant Athenienses abiectissimos quosdam homines, imò hominum mendicabula, qui forum & Digma oberrantes, si quid è mercium oneribus, vt fit, excideret, id legebant, & vitam hoc quæstu sustentabant. Auctor Eustathius. Sed superiore interpretatione nihil verius, ne ea quidem quæ apud Sagram.

Pag. 22. ἐργώδεις ὅ ἐσσι.] Hoc est, δυσχερεῖς καὶ φορτικοί. Malo sic quàm vt quidam, *His semper est quod agant.*

καὶ φθεγγόμοι μεγάλη τῇ φωνῇ.] Ecce iterum eandem notam de qua diximus paullo antè. apparet, Theophrastum teneras aureis habuisse, & clamoribus importunis valde solitum offendi. Auctor Rhetoricorum ad Herennium in descriptione hominis impudentis hoc non neglexit, *Tum verò, inquit, iste cœpit clamare voce ista, quæ faciliè cuius rubores excire posset.* Sed de hoc vitio plura Clemens Alex. Pædagog. lib. ii. cap. vii. Quintilianus libr. v. i. cap. v. & alicubi Iustinus Martyr.

Ad caput πει λιλιάς.

HΔὲ λιλιά ἐστὶν ἂν δόξειεν ἀκρασία τῷ λόγῳ.] De hac dictum nobis ad caput πει ἀδολεχίας. In Platonis Ὁροις ita definitur, Λιλιά, ἀκρασία λόγου ἀλογῶ. Hominem λάλον, Latini veteres, *linguacem, lingulacem*, & *locutuleium* dixerunt. vocarunt & lin-

γνωστῇ, ut Hieronymus sæpe. sic apud Græcos
 γλωσσώδης ἄνθρωπος, & πρὸς γλωσσόν, ut cui sit lingua
 prominens. Usus est Clemens elegantissima ea vo-
 ce, quæ ei respondet quod Francoceltæ dicimus,
avoir la langue longue. Ποτὶ δὲ λαλιά in malam partem
 non semper accipitur, sed interdum pro familiari
 colloquio inter amicos, aut alios. Quare etiam λα-
 λιάς præcepta prodita sunt à veteribus dicendi ma-
 gistris. Menander rhetor, Τὸ δὲ λαλιάς εἶδος χρησιμώ-
 ταιόν ἐστιν ἀνδρεί σοφιστῇ· καὶ εἴκει δὺο εἶδεσι τὴ ρητορικῆς ὑ-
 ποπίπτειν, τῷ τε συμβουλευτικῷ καὶ τῷ ἐπιδελκτικῷ πλη-
 ροὶ γὰρ ἑκατέρω τὴν χρείαν: plura ibi lege. Extat & Ari-
 stidis oratio λαλιά inscripta.

ὅτι ἐδὲν λέγεις.) Hoc solebant de iis usurpare qui
 falsa aut quæ nihil ad rem essent, loquerentur. Ari-
 stophanes Vespis παῦε παῦ, ἐδὲν λέγεις. & alibi sæpe,
 & in Platone passim. Alio sensu apud comicum
 positum observauimus παροιμιακῶς illud ἐδὲν λέγεις,
 non de verbis sed de re inutili: sicut hodie nos quo-
 que loquimur de re quam improbamus. Ait autem
 Theophrastus ἀνδρῶν, τίεν, ut indicet, locutuleios i-
 stos, non posse quamvis exigui temporis loquendi
 moram ferre. Ad hos pertinet non ad ἀδολέχους lo-
 cus Ciceronis primo Officiorum. *Nec verò tanquam
 in possessionem suam venerit, excludat alios: sed cum reli-
 quis in rebus, tum in sermone communi vicissitudine v-
 tendum putet.* Similia B. Basilius in epistola quadam
 ad Gregorium.

καὶ ἂν ἀκέρη ἀντὶς μαθήσει.) Tale illud ferè Aristopha-
 nis in Auibus,

-- ἐμὲ τῶτό γ' ἐρώτα.

Pag. 13. ὑποβάλλει, εἰπας σὺ, μὴ ἐπὶ λάθῃ.) Praua
 distin

distinctio haecenus veram huius loci sententiam infuscauit. Nam distinguendum est, ὑποβάλλει, εἶπας, Σὺ μὲν ἐπιδάθῃς. Et εἶπας scribendum non εἶπας. Est enim non verbum, sed participium, quo sæpe utitur Aristoteles. Prorsus id est quod vulgo excusationis gratia dicere solemus, quando verba facientem interloquimur, *Sans interrompre vostre propos*: vel, *De vostre propos vous souviene*. Sic mox, ὅτε δὲ οἷον μὲν ὑπέμνησας, illud est quod dici solet, *A propos de cela*. eadem ratio illorum, καὶ ὁ παρέλιπον. nam qui illa verba loco suo mutant, & locum illum transpositione opus habere arbitrantur, næ illi toto, quod aiunt, cœlo errant. Elegantissimè sanè Theophrastus omnes loquendi anas recenset, quas homines loquaces captare solent, ut cum aliquo saltem prætextu loquentem possint interpellare, & ut veteres loquebantur, obacerare. In Sapientiæ libro cum alia præclarè, tum hoc iunioribus nunquam obliuiscendum, πρὶν ἢ ἀκῆσαι μὴ ἀποκρίναι, καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ παρέμβαινε ῥῆμα. *Ne respondeas priusquam audieris, & in alterius sermonem verbum nullum interice.*

καὶ εἰς τὰ διδασκαλεῖα.) Ne hoc quidem temerè ponit auctor: nam quod putet aliquis, fuisse leue intrare in ludum literarium, id verò Atheris crimen capitale fuit. Lege enim Solonis pœna capitis fuit constituta, si qui ludum literarium aut palestra, dum ibi erant discipuli, ingrederetur. quod cur à castissimo viro fuerit ita constitutum, non est difficile diuinare. Hanc igitur in legem committit iste, & dum garrere cupit, fraudem capitalem admittit. Adi Æschinem contra Timarchum. Sed

videtur ei legi postea derogatum, vel contraria lege, vel usu ipso & contraria consuetudine: quod ex multis dialogorum Platonis locis licet intelligere. Vel Lysidem vide.

περὶ μανθάνειν τοσαῦτα.] Scribendum περὶ μανθάνειν Attica consuetudine, pro simplici μανθάνειν. Sic apud Aristophanem Vespis.

τοῖς παιδοτείβαις καὶ διδασκάλοις.] Chiasmus est: nam παιδοτεῖναι ad παλαίστρας refertur: διδάσκαλος ad διδασκαλεία. Aeschines in Timarchum, καὶ τὸς διδασκάλους τὰ διδασκαλεία, καὶ τὸς παιδοτεῖναι τὰς παλαίστρας ἀνοίγειν. Porro παιδοτεῖναι vertimus *corporum exercitator*, cum Latinis scriptoribus: nam qui *lani-ssus* vertunt (in his est vir eruditissimus Demosthenis & Aeschinis interpres) ij neque Græcam neque Latinam vocem intellexerunt. Possis & *gymnasiarchum* dicere, qua voce usus & Cicero: *γυμνασιάρχης* autem & παιδοτεῖναι sæpe pro eodem ponuntur. vide Aeschinem. Item *γυμναστὴς* & *σωμασκητὴς*. Itaque Pythagoras quidam Laertio *σωμασκητὴς* dicitur, Plinio *exercitator* ἀπλῶς.

Pag. 24. καὶ τὸς ἀπιέναι φάσκοντας.) Hoc etiam ἀδολέχεια conuenit: Horatius,

*Nil respondebam, miserè cupis, inquit, abire,
Iam dudum video; sed nil agis: usque tenebo,
Persequar.*

τὴν ἐπ' Α' εἰσοφῶντες ποτὲ ἡγομένῳ τὸ ῥήτορες μάχῳ.] Notabis verborum traiectionem quæ ambiguitatem parit: nam & cum μάχῳ verba illa ῥήτορες iungi possunt: & cum Α' εἰσοφῶντες: quod malo; & ita accipio τὸ ῥήτορες ἡγομένῳ ποτὲ μάχῳ. Traiectionis est ut diximus. quod χῆμα mirum quàm
fit fre

sit frequens cū apud alios veteres Atticos, tum
 imprimis apud Aristotelem, ex quo pauca animi
 causa libet hīc annotare. Historiarum libro tertio,
 de aorta vena loquens, *ἡ δὲ ρώδιος*, inquit, *ἐστὶ φλέψ. τὰ*
μεν τελευταῖα καὶ παντελῶς αὐτῆς. hoc est, *τὰ μεν τε-*
λευταῖα αὐτῆς, καὶ παντελῶς. In quinto, de genere ma-
 lacostracorum loquens, *ὀχέυεται ὃ ἀρχομένε πρὸς*
τῇ γῇ ἕαρθ. pro *ὀχέυεται πρὸς τῇ γῇ ἀρχομένε ἕαρθ.*
 Eodem, γίνονται ὃ χάδονες ἐκ ἐν τῷ ἕαρι τέτων, ἀλλ'
 ἐν τῷ μετοπώρῳ. In tertio, De partibus, *τὰ μεν ἄνω*
καὶ κάτω, ἐν τοῖς μᾶλλον ἐσιν ἄνω. eleganter: sed ob-
 scuriusculè pro *ἐν τοῖς ἄνω μᾶλλον ἐσιν.* Item illud in
 eodem. *τὸτο δὲ μᾶλλον ἐσιν ἀξιόπιστον ἀκῆσαι λεγόντων,*
ἢ τὸ πρὸς τὴν κεφαλὴν ὡς ἀποκοπεῖσα φθέγγεται τῶν ἀν-
θρώπων. & alibi locis sexcentis: sed & apud Cicc-
 ronem quoque similes traiectiones locis non pau-
 cis obseruare lector diligens poterit: quas videas
 sæpe doctos viros suis *παρα διορθώσειςιν* immutare.
 Verūm ad rem. Εἴπ' Αἰσοφῶντθ non est, tempore
 Aristophontis, vt putarunt interpretes: sed id quod
 expressimus. Fuisse autem archonta Aristophon-
 tem anno tertio olympiadis centesimæ duodeci-
 mæ, certum ex Bibliotheca Diodori. Intelligit in-
 clytam illam pugnam ad Arbela pugnata: quam
 etsi constat priore anno contigisse prætore non A-
 ristophonte, sed Aristophane: nihilominus tamen
 vulgus Atheniensium anno illi, qui Aristophon-
 tem prætorem habuit, illam ascripsit: vel quia re-
 uera cædes Darij, in quo erat victoriæ summa, in
 annum illum incidit: sicut Arrianus ait: vel quia,
 vt disertè notat Diodorus, cū eius victoriæ fama
 in Græciam peruenit, iam archō erat Aristophon:

quod etiam Dionysius Halicarnasseus in epistola ad Ammæum docet. Aristophon verò iste qui fuerit, & cur oratorem illum appellet, vel mediocriter in historia Græca versati scire debent, vixit enim Athenis æqualis Demostheni: ac pene in dicendi facultate par, si quidem ipsius Demosthenis testimonio stare volumus. Meminere locis pene infinitis & Demosthenes & Aeschines: itémque Plutarchus, Athenæus, alij, quorum testimonia nihil attinet huc congerere. Hæc vera est, ut quidem censeo, istius loci interpretatio. Potest tamen etiam sine traiectione accipi: ut nimirum intelligatur nobilis illa controuersia quæ fuit inter summos oratores, Demosthenem & Aeschinem: quod iudicium constat fuisse factum cum esset prætor Aristophon: quamuis multo antè fuisset postulatum: nam decem ipsis annis prius hanc multam Aeschine: à Ctesiphonte petierat Charonda magistratu. auctor Plutarchus. Hanc interpretationem si veram putarem, dicerem τῶν ῥητόρων rescribi debere: nunc in priore lectione & interpretatione acquiesco.

ἢ ὥς ποτε λόγους αὐτὸς εἶπεν, ὁ δοκιμήσας ἐν τῷ δήμῳ.] Sensum expressit, qui diligenter cogitanti videbatur esse commodissimus. Sunt qui aliter longè accipiant; & αὐτὸς ad Lylandrum referant: ὁ δοκιμήσας autem, vertant *re bene gesta*: ut dicam libere quod sentio, errant.

ἢ μεταξὺ καταλυπόντας.] Μεταξὺ positum pro μεταξὺ λόγων, vel λέγοντα: aut etiam λεγόμενων, ut in Luciani Philopseude. μεταξὺ λεγόμενων ἀπειῶν, ὃ χρόνῳ.

Pag. 25. καὶ ὥς ἐν ὑγρῷ ἔστιν ἡ γλῶττα.] A. Gellius de lin

de linguosis istis, libro primo, *Quorum lingua*, ait, *tam prodiga infrenisque sit*, ut *fluat semper aestuetque colluvione verborum teterrima*: quod genus homines à *Græcis significantissimo vocabulo* *λάλῃς* appellatos. Ibi-
dem ait, importunos istos locutores *verbis humidis & lapsantibus diffluere*. quæ vim verborum Theo-
phraſti aptiſſimè exprimunt. Perſius paullo aliter
cùm ait,

---*summa delumbe salina*

Hoc natat in labris: & in vdo est Mænas & Aetia.

Bellè olim comicus qui dixit,

τοῖς ὃ λάλοισιν ἐξ ἄκρης

ἢ γλῶττα πασὶν ἐστὶ τετραυπημένη.

Porrò quod lingua dicatur in humido esse, faceta quædam videtur esse ratio, cur ex ea sermones semper manent: nam semina in loco humido posita, non possunt non germinare. Legimus in hieroglyphicis Aegyptiorum, hydriam illis aliquando linguam denotasse: causſam ita explicat Orus: *ὅτι διὰ παντὸς ἐν ὑγρῷ ὑπάρχειται ταύτῃ καὶ γινέταισαν ἢ καλῇσι.*

ἢ χελιδόνων δόξεν ἂν ἔῃ λαλίσερ.] Prouerbiū est, *χελιδόν & λαλίσερ*. Est enim hirundo garrularum & *κοιλῶν* auicularum: imò verò *λάλ & μάλλον ἢ ἄλλη ὄρνις*, inquit Arrianus, libro primo. Alij tamen aliter prouerbiū efferunt: ut *τέπιζος λαλίσερ*: sicut apud Anacreontem. vel *πρυζόν & λαλίσερ*, ut notat Eustathius. vel etiam, *αἰνδόν & λαλίσερ*: quò allusit Plautus Bacchidibus, initio. Alexis in Thrasone,

---σὺ δ' ἐγὼ λαλίσέρην

Οὐ πώποτ' εἶδον, ἔτε κερκώπῳ γυνάμ,

Οὐ κίπῳ, ἔκ ἀηδὸν, ἔ τρυζόν, ἔ τέτλιγα.

extat hic locus apud Athenæum, libr. quarto, sed mutilus. ita autem legendum ut scripsimus, ex membranis & veteribus grammaticis.

ὅταν αὐτὸν ἴδῃ καθάδδην.] Deprauatum hunc locum ita (sed non nisi arbitrario iure) constituimus, ὅταν αὐτὸν ἴδῃ καθάδδην βελόμυα κελύφ, λέγοντα ἅττα λαλεῖν τι ἡμῖν. Est hoc garrulitatis cuiusdam summæ indicium, si paterfamilias ferat æquo animo rogari se à suis pueris, (siue de liberis accipias, siue de vernulis) ut sibi somnum captantibus assideat, & fabellas narret: quo nimirum possit ipsis audientibus somnus obrepere. Enimvero vix dupondia nutrix alumni sui paullo adultioris tales delicias ferat. Atqui proprium hoc tamen illarum est munus: idque cùm faciunt βαυκαλίζην, vel βαυκαλᾶν Græcis dicuntur. Hesychius, βαυκαλᾶν, κατακοιμίζην, τιθηνεῖν, παιδία μετ' ὧδῆς κοιμίζην, dixerunt & βαυβᾶν pro eodem, ut & Eustathius & Hesychius docent. cùm tamen apud Latinos aliud longè sit *baubari*, quod canibus propriè tribuitur. Hinc dictæ καταβαυκαλίσεις cantilenæ nutricum, quibus cantandis somnum pueris conciliant: apud Athenæum libro xiiii. item νυώνιον pro eodem. vide Hesychium. *Nænia* Latinè possis dicere: veteres enim grammatici ad illud Horatij,

Dicetur merito mox quoque nænia,

nænia interpretantur carmen soporiferum & somnolentum. Arnobius libro vii. *somno occupari ut possint, leres audiendæ sunt næniæ.* Apud Persium & ex Persio Hieronymum, *lallare pueri dicunt*

ri dicuntur quos nutrix καταβαυκαλᾷ. Sic aq̃ud Græcos quoq; λάλειν fuit παιδικὸν ἐπίφθεγμα, vt apud Lucianum in Philopseude Exemplum nēniæ istiusmodi habetur hoc in Theocriti Heraclisco, quod propter suauitatem ipsius non parcam ascribere. Ibi igitur mater cunas mouens ita gemellos suos καταβαυκαλᾷ.

Εὐδετ' ἐμὰ βρέφεια γλυκερὸν καὶ ἐγέρσιμον ὕπνον,

Εὐδετ' ἐμὰ ψυχὰς, δὲ ἀδελφεὼν, εὖ σοα τέκνα,

Ὅλβιοι εὐνάζοιθε, καὶ ὀλβιοι ἄω ἴκοιθε,

Meminere amplius harum cantilenarum, quibus vsæ olim nutrices, Quintilianus lib. 1. cap. x. Ælianus in historia Animalium, Tertullianus & Nonnus 111. Dionysiacorum. Vt redeā ad verba Theophrasti, vulgata lectio καθεύδειν ἐκλόμνον, de ipso garrulo esset intelligenda, qui volens ire cubitum, occasionem garriendi somno anteponat, sed qui hanc scripturam tuentur, non animaduertunt sequentia verba, ὅτι ἂν ἡμᾶς ὕπνῳ λάβῃ, quæ nostræ correctioni meliùs cōueniunt.

λαλεῖν τι ἡμῖν.) Debuerat dicere αὐτοῖς; ita enim postulabant præcedentia: sed mutauit rationē orationis sicut sæpe fit ab optimis scriptoribus. & est breuis quasi προσωποποιίας, vel μιμήσεως species Scholiastes Pindari, μετὰ σασιν τῷ λόγῳ solet appellare: Longinus, λόγῳ μετὰ σασιν. eum vide.

Ad caput περὶ λόγοποιίας.

H Δὲ λογοποιίας) Vide ad caput περὶ ἀδολεσχίας, Nos famigationem Latinè dicimus: & hominem, λογοποιὸν, famigatorem, vt in Trinummo Plau

Plautus. Is planè est quem vulgò appellamus *for-
geur de nouvelles*. hoc est, nouorum rumorum, quos
Demosthenes λόγους ματαίους vocat, fictores, siue,
vt cum Plauto dicam, *geruli figulos*. Sanè Impp. in
extremo Codice *gerulum nuntiorum* appellant, qui
nouum aliquid nuntiat: isti autem non nuntiant tan-
tùm, sed etiam fingunt: quare si placet *gerulifigu-
li* dicantur. Ammianus Marcellinus *rumigerulos*
nuncupat. Seneca *sermone* gestare dixit pro λογο-
ποιεῖν, epistola cxxiii. *Pessimum*, ait, *genus homi-
num videbatur qui verba gestarent. Sunt quidam qui vi-
tia gestant*. Demosthenes λόγοις πλάττειν in Philip-
picis. Οἱ ἤ inquit, λόγοις πλάττοντες ἕκαστος ὁ δειρ-
χόμεθα. Hoc porrò genus hominum multum fuisse
olim Athenis, certissimum est: eius enim rei te-
stem habemus omni exceptione maiorem D. Lu-
cam in Actis. cui concinit, vt mox indicabi-
mus, multis locis Demosthenes, testis & i-
pse locupletissimus. Notum est quod scribit
Cesar de veteribus Gallis super hoc nouorum ru-
morum aucupio. sed & Romanis vitium idem
scriptores ipsorum obiiciunt: quorum princeps
Iuuenalis, satyra vi. de nobilibus mulieribus lo-
quens:

*Instantem, ait, regi Armenio, Parthoque come-
ten.*

*Prima videt famam, rumorèsq; illa recentes
Exeipit ad portas: quosdam facit isse Niphaten
In populos, magnòque illic cuncta arua teneri
Diluvio, nutare vrbes, subsidere terras,
Quocunque in trivio, cuicumque est obuia, nar-
rat:*

Pag. 25. καταβαλὼν τὸ ἦθΘ.] Accipe hic τὸ ἦθΘ
 ut sæpe apud Græcos, maximè apud Aristotelem,
 pro eo quod Latinis est *os* vel *vultus* : quam vo-
 cem censuit M. Tullius Græcè dici non posse. Illi
 sanè pro eo dicunt sæpe ἦθΘ, aut τὸ ἐπὶ προσώπου
 ἦθΘ, vel τὸ ἐπιφανόμενον ἦθΘ. Inde illa apud Ari-
 stotelem in Physiognomonicis, καὶ τὰ ἦθη φυσιογνω-
 μονεῖν, & ἐκ τῶν ἐπιφανομένων ἦθῶν. Plutarchus in A-
 lexandro magis propriè τὰ δεῖ τὴν ὄψιν εἶδῃ, οἷς
 ἐμφαίνεται τὸ ἦθΘ. Suspicor autem μελαβαλὼν legē-
 dum, non καταβαλὼν. Sic dixit Aristoteles in eodē
 eleganti libello, τὸ ἦθΘ τὸ ἐπὶ τῷ προσώπῳ μελαβα-
 λῆν. quod paullò antè dixerat, καὶ χρόνους τινὰς τὰ
 ἦθη οὐ τὰ αὐτὰ ἀλλ' ἑτερέων ἔχειν. Contrariū est apud
 Plutarchum in Agide, καθιστάναι τὸ πρόσωπον; & in
 eiusdem Demetrio συνεστῶτι προσώπῳ προσίεναι. Si
 cui magis arrideat vulgata lectio, καβαλὼν, aut
 minima mutatione καβάλλων τὸ ἦθΘ, erit, *mores*
suos & ingenium exprimens. id enim interdum est
 καβάλλειν, proferre in medium & prodere. Inde
 λόγον καταβάλλειν apud Plutarchum in Fabio. Da-
 rius in epistola ad Heraclitum, Καταβέβλησαι λόγον
 γραπτὸν δεῖ φύσεως. Scholiastes Pindari, πολλὰ δεῖ
 τῷ Κινύρου καβαβέβλωται ἱστορίαι. Sic apud Aristote-
 lem, πολλοὶ καταβέβλωται λόγοι. Quid si tamen κα-
 βαλὼν τὸ ἦθΘ exponamus, *demisso vultu* : hoc est ad
 severitatem de industria composito. quod qui fa-
 ciunt, oculos deiciunt ; atque id propriè est κα-
 βάλλειν.

καὶ ἐπιβαλὼν ἐρωτᾶν] Variè exponi potest hic
 iocus : estque similis illi Lucæ in actis de Pe-
 tro. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε. De quo lege Theophyla-
 ctum.

μη λέγεται τι καινότορον. Diuus Lucas, Actuum capite xvi. Αἱ Ἀθηναῖοι δὲ πάντες, καὶ οἱ ἐπιδημοῦν-
τες ξένοι εἰς ἑδὲν ἕτερον εὐκαίρου ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν
καινότερον. Hanc leuitatem suis ciuibus sæpe expro-
brat Demosthenes. In ea oratione qua responderet
epistolæ Philippi, Ἡμεῖς δὲ, inquit, εἰρήσεται γὰρ τ' ἀ-
ληθεῖς, ἑδὲν ποιοῦντες ἐνθάδε καθήμεθα, μέλλοντες αἰεὶ, καὶ
ἡφιστόμενοι, καὶ πωυθάνομενοι κατὰ τὴν ἀγορὰν, εἴ τι λέγε-
ται νεώτερον. Similis querela in secūda Olynthiaca:
item in tertia. Plutarchus Περὶ πολυπραγμοσύνης, Οἱ
δὲ πολυπράγμονες φεύγοντες τὴν ἀγροικίαν, εἰς τὸ ἔθνος
καὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τοὺς λιμένας ὠθοῦνται, μή τι και-
νόν, &c.

εὐωχήσειν καινῶν λόγων.) Visitatus, καινοῖς λόγοις, ut
apud Athenæum in sexto, & Maximum Tyrium,
atque alios: verum ita magis Atticum. Plato De
republica, libro primo, Εὐωχοῦ τὸ λόγόν, ἔφη, θάρρῶν.
sic ἐστὶν καινῶν λόγων καὶ σκέψεων, initio noni eius-
dem operis. & cum tertio casu similiter, αἰμορφύρ-
τοις ἐσιώμεν & μάχαις, apud Lycophronem de Mar-
te. Affinis locutio cui respōdet φαγεῖν ῥήματα apud
Aristophanem in Gerytade, ut in Aulularia Plauti
comedere sermonem. & τὰ λεγόμενα καταπίνει, quod
vulgo solitum dici ait Chrysippus apud Galenum
libro tertio De dogmate Hippo. & Plat. & alia id
genus multa.

καὶ ἔστιν αὐτῷ ἢ στρατιώτης.] Hic est mos mentien-
tium, ut falsiloquiis suis, vel iureiurando fidem ad-
struant, vel testium quos nemo requirit, laudatio-
ne, vel circumstantiarum adiectione. Quintilianus
declamatione xvi. Necesse est contentiosius lo-
quaris quod probare non possis: & affirmationem sumit

ex homine, quicquid non habet ex veritate. Eleganter Æschines de Demosthene loquens, Περὶ παραπρεσβείας. Ἡ γέϊται δὲ, inquit, ὅταν τὶ ψεύδῃται, τῶν λόγων, ὅρκῳ καὶ τῶν ἀναιχύντων ὀφθαλμῶν· καὶ τὰ μὲν γεγεννημένα οὐ μόνον ὥς εἰ λέγει· ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέραν ἐν ἣ φησι γενέσθαι. καὶ προσέειπεν τινὸς ὄνομα πλασάμεν· ὅς ἔτυχε παρὼν, μιμούμεν· τοὺς τ' ἀληθεῖς λέγοντας. Sic scribendus est locus hic Æschinis elegantissimus: quo cū esse nihil queat apertius, miror, interpretem doctissimam infelicitè hic esse versatum. Tale illud etiam capite ultimo, καὶ προσείπεις πιθανὰ ἐκαστοῖς τέτων ὀνόματα.

Δύκων δ' ἐργολάβῳ.] Puto ea ætate notum magis quàm nobilem Athenis fuisse Lyconem istum: qui vel manceps erat & redemptor certarum rerum publico præstandarum vel simpliciter artifex operas locare solitus nam interdum ἐργολάβῳ est relatum τῷ ἐργοδότης. & significat idem ac χειροτέχνης. Artemidorus libro primo αἰδρὶ χειροτέχνῃ ἀλὰ θύν πολλῶν γ' ἀκούσεται ἐργοδοτῶν.

αἱ μὲν οὖν ἀναφοραὶ τῶν λόγων τοιαῦται εἰσι) Λόγων ἀνάφορα est auctoris laudatio; à quo te audiuisse dicas: id enim est ἀναφέρειν. Plato in Apologia, εἰς ἀξιόχρεων τὸν λέγοντα ἀνοίσω. Alio sensu utitur hac voce idem Theophrastus, in libello. De odoribus, cū ait, ἐν ἀμφοῖν ὃ δῆλον ὡς αἰεὶ πρὸς τὸ βέλτιον καὶ τέλειον ἢ ἡμῖν ἢ ἀναφορὰ· πᾶσα γ' τέχνη σοχάζεται τούτων. Sic emendamus hūc locū in vulgatis codicib⁹ deprauatum, neque à magno Turnebo restitutum. Quis nescit vel tātillum in philosophia Aristotelis & Theophrasti versatus, bonis artibus finem duplicem esse propositum? ut vel emendent nature

peccata, vel inchoatam illam & imperfectam adiuuent, atque perficiant?

Pag. 27. ὧν οὐδεὶς ἂν ἔχοι ἐπιλαβέσθαι.) hoc est, quorum nomina nemini possint excidisse, vel, esse incognita. Hæc sententia ferri potest: mihi tamen magis probabatur ἐπιλαβέσθαι: quod significat coarguere & reprehendere. Herodotus libro II. ἐπιλαμβάνετο ἢ μήτηρ τῆ παιδός. Francoceltæ, *se prendre à quelcun*. Igitur mēs erit, solere τὸν λογοποιὸν: eiusmodi auctores eorū quæ dicat laudare, quibuscum agere nemo possit, qui velit ipsos mendacij convincere quomodo autem? quia vel fingit penitus suos auctores, vel ad quosdam refert ita ignobiles & paucis notos, ut etsi nomen scias, tamen ἔργον sit eos reperire. Sanè nihil æquè reformidant famigeratores isti, quàm ne vsque ab stirpe exquiratur auctoritas, unde quicque auditum dicant. quare hoc ne fieri possit, cauere diligenter solēt. Aeschines: Οἱ ἀλαζόνες ὅταν τί ψευδῶνται, ἀόριστα καὶ ἀσαφῆ πειρῶνται λέγειν, φοβούμενοι τὸν ἑλεγχον. appellat orator ἀλαζόνας, homines mendaces & vanos: sic enim Athenienses eam vocem vsurpabant, ut notat scholiastes Aristophanis: & ἀναζονεύειν eisdem est *mentiri*.

ὡς Πολυπέρχων καὶ ὁ βασιλεύς.] Etiam hic meminisse lectorem velim eius quod alibi diximus: quæcunque hoc libro continentur, ea non ficta esse ab auctore exempla: sed è vita quotidiana desumpta: & ex iis quæ verè facta dictane essent, hūc librum esse concinnatum. Hoc posito iam pene annum illum inuenimus quo liber iste à Theophrasto est scriptus. Non enim dubitare debemus exempla illa fal

la falſorum rumorum, quæ hoc capite habentur, illis temporibus eſſe accommodata, quibus hæc ſcribebantur. Quare ſtatueamus audacter, non longè ab Olympiade decimaquinta hæc ſcripta fuiſſe quādo necelle omnino eſt vt falſus hic rumor, qui iſtis verbis cōtinetur, ſub finem eius Olympiadis fictus, & per Athenas ſparſus ac diſſeminatus fuerit. Referendum enim iſtud eſt ad breue illud tēpus quo Polyſperchon regnum Macedoniae, tanquam tutor regiaē ſobolis, adminiſtrauit. Functus eſt eo munere primus poſt obitum Alexandri Perdiccas: deinde Pirho & Arridæus. cū in Aegypto Perdiccas periſſet: poſtea ad Antipatrum ea cura eſt delata, coactis Pichone & Arridæo ſeſe adminiſtratione omni abdicare. Tandem poſt Antipatri obitum, & cura illa ſiue tutela, & totius regni Macedonici ſumma ad Polyſperchontem ex ordinatione Antipatri morientis peruenit: non ſine magna Caſandri, qui fuit Antipatri filius, indignatione. vnde illæ tantæ inter ipſum & Polyſperchontem inimicitia: nec inimicitia ſolū, ſed bella etiam ſæuiſſima: de quibus habes apud Iuſtinum, Oroſium, imprimis verò Diodorum, libro duodevigefimo.

καὶ ὁ βασιλεύς.] Arridæus, Alexandri magni frater homo εὐδης, nec minus tutoris quàm liberi Alexandri indigēs. Regnavit in Macedonia annos ſex & menſes aliquot, eſtque de patris nomine, Philippus appellatus. De eodem accipienda, quæ Plutarchus narrat in Phocione extremo.

καὶ πάντα συμφωνεῖν.] Scribendum, πάντας συμφωνεῖν.

καὶ πολλὰ τὸν ζῶμὸν γεγονέναι.] Hæc est lectio quæ in veteribus membranis reperitur, vt docti homines testantur: at in recētoribus libris est φόνον pro ζῶμὸν. Valeat verò hīc vetus dictum. *Quod antiquius, id melius.* Vera enim lectio & germana est ζῶμὸν non φόνον. Est autem translatio, è triuio quidem, imò è culina petita: sed quæ illi non malè conueniat, cuius hic sustinet auctor personam: addo etiam quæ sordida sit potius quàm inepta: rem enim ipsam aptè sic satis exprimit. Sic dixit Latinus comicus, *furtum facere ex hostibus*: translatione è culina itidem petita. vnde & μαγειρεύειν manauit, quo veteres vsi pro occidere, teste B. Hieronymo Affine est apud Euripidem in Rhese, πέλανθ' αἱματηρὸς, *libum*, vel *placenta sanguinolenta*, de strage magna hostium: & apud Aristophanem φείκομα ποιεῖν ἐκ τινός. Amat Theophrastus, sicut & comici, eorum quos loquentes introducit, ineptias & inelegantes elegantias retinere. Profectò nisi ego vehementissimè fallor, vox ζῶμὸς, non est imperiti librarij partus, sed ingenuus αὐτὰ τὰ ποιητὰ. Idem sentio de voce κλάδ' & capite περὶ μικροφιλοτιμίας. τῶν ἐν τοῖς πρ.] Demosthenes etiam τοὺς ἐπὶ τοῖς πρᾶγμασι pro magistratibus interdum dicit: vel ἐν τοῖς π. nam vtrunque vsurpat.

Pag. 28. καὶ πάντα διεξιὼν.] Malim καὶ ταῦτα δ. emendauimus autem quæ sequuntur: & illud πῶς οἶεθε, interrogatiuè, διὰ μέσου legimus, vt passim apud Atticos. cui simile est πῶς δοκεῖς, quod & ipsum solet venustè interiici. Exempla passim obuia: vt mirum sit offendisse in tam plana via, & tam clara luce, doctos homines. Est tamen vbi ali-

ter

ter hæc verba collocentur. Themistius oratione nona, δι' αἰχμῶν περὶ πολλὰς τ' βίον πῶς οἷς θνητοῖς τ' ἀβελίαν, πῶς οἷς σένοις τ' ῥητέαν; atque hoc minus est vsitatum.

πιδανῶς χελιάζῃ.] Scitum est enim illud Demosthenis apud Plutarchum. Μέγα πρὸς τῶν δὲ τόν τε καὶ ἡ ὑπόκειται τ' λεγόντων. Plurimum ad fidem momenti habet vocis tenor, & ipsa dicentis actio, neque hoc prætermittunt dicendi magistri. Persius,

Plorabit qui me volet incurvasse querela.

Ἄδυμῃ τὸ τ' τύχης.] Interpretes videntur ἐνδυμῇ legisse: sed si ἐνθυμῇ interrogatiue legas, nihil erit cur hæc lectio mutetur. Plautinus Hegio Capteiuéis.

Sed viden? Fortuna humana fingit, artemque ut lubet. Notum est illud Sophoclis, Τύχη γὰρ ὁρδοῖ, καὶ τύχη καταρρέπει. & Terentij, O fortuna, ut nunquam perpetuò es bona!

ἀλλ' οὐκ ἰχυρὸς γρόμῳ.] Lego, ἰχυρὸς γὰρ γρόμῳ. Est simile illi apud Sophoclem, Οἷας λατρείας, αὐθ' ὅσῃ ζήλῃ πέφῃ. & Nasonis,

Cernite sim qualis, qui modò talis eram.

Valet hic locus ad excitandam misericordiam mirum quantum: nihil enim est tam miserabile quàm ex beato miser. Marcus Tullius De inuentione primo, Primus locus est misericordiae, per quem, quibus in bonis fuerit, & nunc quibus in malis sit, ostenditur. Græci magistri ἐκ τ' ἐναντίων αὐξήσιν vocant. & ἐφεμέως τὸ πῶς αὐξήσεως docent. Tale illud in Menachmis,

Heu hercle morbum acrem ac durum! dii vestram fidem,

Vel hîc qui insanit, quàm valuit paullo prius!
 Citero exul Attico, *Possùm obliuisci qui fuerim, non sentire qui sim?* Græci hoc solent dicere, ἐξ οἶων εἰς οἶα, quod alibi monebamus. Basilii magnus loquens de inuidia: καὶ διδυμοῦ τι μὲν ἔστω φραίνε, ὁδυρομένῳ δὲ σωδασκρῦει, καὶ τὴ μεταβολῇ τοῦ εἶναι ἐξ οἶα εἰς οἶα μεταπέπτωκε κατοικτίζε. & sic alibi vir ille sanctissimus non semel. Apud Aristotelem tamen in Rhetoricis Iphicrates dicens ἐξ οἶων εἰς οἶα contrarium potius significabat: non enim misericordiam iis verbis captabat: sed laudes suas amplificabat, ut idem philosophus alio loco eiusdem operis declarat. quod hîc obiter dixisse liceat.

πὶ ποτε βέλον] λογοποιοῦντες.] Cum omnia nostra dicta, factaque ad certum aliquem finem referri debeant, miror, inquit Theophrastus, quid sit illud quò tendant οἱ λογοποιοῦντες. est autem nullus, honestus quidem, finis ipsis propositus: ideo Demosthenes, ἀνοητότατοι inquit οἱ λογοποιοῦντες. verissimè & prudentissimè. Tales enim sunt omnino illi λογοποιοὶ de quibus loquitur hîc Theophrastus, & qui propriè sic dicuntur. Nam quibus λογοποιία teli instar est ad aliquid efficiendum: ij iam λογοποιοὶ propriè dici non possunt, neque fine carere. Summos duces hoc in fragmento sæpe vîs legimus, ut diditò aliquo rumore falso, & à se confictò, victoriam de hostibus reportarent. Utuntur aliquando & mercatores simili fraude. Quare ait Lyfias fieri solitum sæpius Athenis, ut sitonæ, quò impunitiùs annonam flagellarent, falsa quædam cominiscerentur, & in vulgus spargerent. ἔγω δὲ ἀσμενοί, ait, τὰς συμφορὰς τὰς ὑμετέρας ὁρῶσιν, ὥς τε τὰς μὲν πρῶτοι τῶν

ἄλλων πυνθανόν], τὰς δ' ἔτοι λογοποιῶσιν· ἢ τὰς ναῦς ἐφθάσαι τὰς ἐκ τῷ Πόντῳ, ἢ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκπλέσας σωειλῆσαι, ἢ τὰ ἐμπύρεια κεκλείδῃ, ἢ τὰς ἀπονδὰς μέλλειν ἀπορρήθῃσθαι. De istis, & his similibus non sentit Theophrastus.

ἀλυσιτελῶς ἀπαλλάττεσι. Non solum ἀλυσιτελῶς, sed etiam, ut arbitror, κινδυνωδῶς. Existimo enim fuisse nonnunquam Athenis in homines λογοποιῶς publicè animaduersum. Indicant non obscurè Plutarchi illa in extremo Nicia de eo qui primus per urbem diffudit cladis Siculae nunciū. ὥς ὁ, inquit, ἐρωτώμενος παρ' ἐπύθοιτο, σαφὲς ἔδεν εἶχε φράζειν, ὁξας λογοποιῶς εἶναι, καὶ ταραττεῖν τὴν πόλιν, εἰς τὴν τρυχὸν καταδεθεῖς, ἐσβεβλήτο πολὺν χρόνον.

θεῖσαι ποικίλοι.] Sic suprā, θεῖσαι παρ' ὄχλους, in Περὶ ἀπονοίας. Inde dicuntur θεῖσαι, qui corona hominum cinguntur, ut apud Isocratem διαμαρτυροῦναι θεῖσαι. Etymologici auctor, Περὶ-σαι, θεῖσαι. ἐφ' οἷς ἂν τις εἰς βελόμην θεῖσαι. Ceterum observa mihi isto loco stultiam huius hominis temeritatem: qui ut vitio naturæ suæ obsequatur, cœtum & concursum facere non veretur. Atqui constat, legem Athenis fuisse quæ poenam capitis in eos statuebat, qui hominum turbam ad se cōuocassent. Auctor Seneca pater, quem vide libro i i i. Controuersiarum, v i i i. Hanc etiam puto causam esse, cur & hîc & in simili loco, capite θεῖαι ἀπονοίας, tam citò dissipetur qui conuenerat globus hominum.

τὰ ἱμάτια ἀποβέβληκασι. Furto nimirum subrepta, à furibus balneariis: à quibus olim ne tum quidem rectè caueri poterat, cum maximè cauebatur:

tam multi erant, tam improbi. Propterea coacti veteres seruos habere qui vestes in balneis seruant : Græci ἱματιοφύλακας vocant, Latini *capsarios*, vt apud Paulum Iuriconsultum. Morte plectebantur apud Athenienses fures balnearij, si rei furtivæ æstimatio erat ὑπὲρ δέκα δραχμαῖς, ait Demosthenes contra Timocratem. vide Aristotelis Problemata, & Iuriconsultos.

Πεζομαχία καὶ ναυμαχία νικῶντες.] Hoc est, νίκας λέγοντες καὶ διηγέμενοι. sicut apud Aristotelem multis locis, οἱ γυμνῶντες τὸ ἔρανον, pro eo quod est οἱ λέγοντες τὸν ἔρανον εἶναι γυμνήϊον. Poëtis hæc figura dicendi admodum familiaris. vt cūm dicitur Lycophroni Capaneus Thebarum muros σερρῶς δικάλῃ βασκαφῆσαι, *valido ligone subruisse*, hoc est, prorupuisse ad subruendum. nam ille quidem nihil quicquam effecit. Simili elegantia dixit Liuius libro xlii v. *In omnibus circulis, atque etiam, si diis placet, in conuiuiis sunt, qui exercitus in Macedoniam ducant.* Ita etiam dicuntur historici eos occidere quorum cædem narrant: quale illud est elegatissimè dictum à Plutarcho de Ctesia, qui Cyri interitum longa verborum ambage narrauerat, & quasi fabulam in varios actus distraxerat. Τοιοῦτος μὲν, inquit, ὁ Κτησίε λόγος, ὃ καθάπερ ἀμβλεῖ ξιφιδίῳ, μᾶλιν ἀναιρῶν τὸ ἀνθρώπου ἀνήρηκε. Planè miror lapsos hîc esse doctos homines tam fœdè. nam quis adeo in litteris hospes & peregrinus, cui non sint hoc loquendi genere tritæ aures?

Pag. 20. ἐρήμης δίκας ὠφλήκασιν.] Hoc ipsum notat Horatius in descriptione garruli,

casu tunc respondere vadito
Debebat, quod ni fecisset, perdere litem.

nam ille mauult perdere litem quàm Horatium relinquare. Fuit autem eremodicij pœna apud Athenienses grauissima. Nam si reus qui iudicio non stiterat, absentiam suam excusare non posset, neque ad purgandam moram diem aduersario diceret (quod ἀντιλαχέιο vel ἀντιγράφειν τὴν μὴ ἔχει, vocabatur, & intra decem dies erat præstandum) mille drachmæ aduersario soluendæ erant. quod si idem frustrari pergeret, locus erat τῇ ἐξέλης δίκη, vel potius γραφή, & multa publico pendenda.

εἰσὶ δ' οἱ καὶ πλείστοι λόγῳ καὶ κράτῳ αἰροῦντες, παρεδοιπνήθη.] Quid αἰροῦντες? dicat aliquis intelligi extrinsecus χρεῖα vel πόλεις. Logi: & quidem Siculi, non Attici. Locus transpositione literarum corruptus: atque id iam olim: nam Palatinorum codicum lectio nihil edita melior est. Scribendum aio, εἰσὶ δ' οἱ καὶ πόλεις λόγῳ καὶ κράτῳ αἰροῦντες. Sic Plautus Milite,

Postea cum magnifico milite, urbes verbis qui inermis capit,

Confluxi.

Falluntur qui aliter futuram orationem Græcam putant. Hoc primum. iam illud καὶ κράτῳ αἰρεῖν πόλιν, est propriè quod ait Salustius, vi pugnandòque capere. nos Francoceltæ, d'assant. Apud Plutarchum in Catone Uticensi, πόλις ἔκαστα κράς ἀλώσιμος, urbs quæ munitior est, quàm vt capi inuasionem murgum possit. Hesychius, κατάκρας εἰλεῖν, τὸ ἐξ ἐφόδου, καὶ τὸ αἰφνίδιον. Deinde παρεδοιπνήθηναι non est, vt vulgo putant, domi cœnare: quod Martialis dixit eleganter, affici domicœnio: non: sed cœnam perdere. Verbum est elegans & comicum: quod de eo dici-

tur quo absente, vel præsente quidem, sed in gar-
riendo occupato, cœna comesta est, & funus factum
prandio, ut cum Peniculo Plautino, qui hanc cala-
mitatem passus erat, loquar. Amphis vetus comi-
cus vsus hoc vocabulo, ut notatum olim à doctis-
simo Athenæo libro decimo: sic ille, Παραδεδειπνη-
μένῳ ὃ εἶρηκεν Ἀμφίς ἐν Πλάνῳ ἔπος, Παραδεδειπνη-
μένῳ, πάλαι, πάλαι. Hodie in editis Athenæi codi-
cibus nullum ferè eius observationis apparet ve-
stigium. nos hunc quoque locum cum aliis infini-
tis ex veteribus membranis emendauimus. Næ ille
auctor eruditissimus multum aliquando nobis de-
biturus est, si dederit Deus, ut quæ in illum moli-
mur, & pridem orsi sumus, perficere & detexere
queamus. Affine est apud eundem Athenæum πα-
ροψωνεῖν.

ὅτι καὶ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅπου λέγεται, ὅτι ὁ ἀναιχωντία ἐστὶν ἡ ἀναιχωντία.

Ad caput τοῦ ἀναιχωντίας.

Η Δὲ ἀναιχωντία ἐστὶ καταφρόνησις δόξης αἰσχρῆ ἐνε-
κα κέρδους.] Aristoteles in Nicomacheis, pu-
dorem definiri ait, φόβον τινὰ ἀδοξίας: & ἀναιχωντίαν
esse τὸ μὴ αἰδέσθαι τὰ αἰσχρὰ πράττειν, nec multò se-
cus in secundo Rhetoricorum. Theophrastus adii-
cit hoc amplius, αἰσχρῆ ἐνεκα κέρδους: non quò non
sint aliæ occasiones cur impudens sit aliquis, sed
quia hæc maximè vulgaris & quàm plurimis con-
munis. Vulgus enim hominum rumorem parui
faciunt, dum sit rumen qui impleant. verissimèque
summus vates Pindarus, αἰδώς, ait, ὑπόκρυφα κέρδει
κλέπεται. Plato in O'γῳ, ita: Ἀναιχωντία, ἕξις ψυ-

χῆς ὑπομονῆς καὶ ἀδοξίας, ἐνεκα κέρδους· vide eiusdem Hipparchum.

ὃν ἀποσερεῖ.] Cuius propterea conspectum, si micam pudoris haberet, quàm longissimè fugere debuit. Scitè & huic loco convenientissimè Eustathius ad Iliadis ραφ. γ. ἀναδείας εἰς χαρακτήρ, τῷ τλῦσαι τὸ ἀδίκητον ἀντιβλέψαι ἀσκαρδαμύκτως τὸ ἀδικηθέντα. Propterea illo loco de Agamemnone ait Achilles,

Τετλῶν κενός τ' ἐὼν εἰς ὧπα ἰδέσθαι.

Προσεκαλεσάμεν· τὸν ἀκόλαστον δεῖναι δὲ τὸ πρῶτον ζῆς.] Mortis fuit veteribus cūm ad conuiuium irent, seruum aliquem secum adducere, qui hero prandenti pone astaret, vel ad pedes, eique præsto esset, si quid ille imperare veller. Latini hos seruos vocant, à pedibus, vel ad pedes. Solebant autem illis apophoretæ à dominis tradi. Athenæus initio quartii, Καὶ ἐκαστος λαβὼν αὐτῷ πίνεσθαι τοῖς κατόπιν διεδίδεσθαι. mendosè enim ibi hodie πάντες legunt, & interpretantur. sic ibidem μοχ, ἐπεδῶκα μὲν καὶ ταῦτα τοῖς δέλοις. Lucianus Περὶ ἀφροδισίων, de philosopho qui è conuiuiο domum redierat, ἀεὶ δὲ πρῶτον πρὸς τὰ κρέα ὅσα τῷ παιδὶ κατόπιν ἔσονται παραδεδώκεν. Aliàs autem volente & auctore domino conuiuij hæc auferebantur: vt in Cleopatrarum conuiuiο, quod Plutarchus & Athenæus describunt: & in eo Carani apud Athenæum quarti initio: & omnino in omnibus splendorib. epulis. aliàs non tam vidente eo aut volente, quàm vel conuiuente, vel infcio: quod rectè hic Theophrastus inter hominis impudentis notas numerat. Lucilius libro secundo epi

do epigrammatum Græcorum, titulo In gluttones,

Καὶ τρώγεις ὅσα πέντε λύκοι Γάμε, καὶ τὰ φείσασα
Οὐ τὰ σὰ, τῷ δὲ φείξ, πάντα δίδως ὁπίσω.

Martialis,

Omnia cū retro pueris obsonia tradas,

Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

Lucianus quoq; in Lapithis, siue morosophorum conuiuio, Ὅρας ὅσα τῷ παιδὶ κατόπιν ἐστὶν ὀρέγεται, λαβ.

Δάνειν οἰόμεθα πρὸς ἄλλους, καὶ μεμνημένον τῷ μὲν αὐτόν. lo-

quitur de guloso quodam qui delibans ex iis quæ mensæ erant apposita, gratissima quæque, clam aliis, ut sibi quidem videbatur, puero stanti à tergo omnia porrigebat. At is quem Theophrastus hîc describit, cautior est atque ingeniosior: palàm enim puero suo tradit quæ vult auferri, simulans se non ea fini dare, ut domum ad se ille ferat, sed ut iis ipse vescatur: in quo minor erat inuidia. Ideo etiam πῆμιον eum appellat: quasi scilicet, non puerum suum & famulum alloqueretur: sed honestum aliquem virum, quem pro iure amicitiae secum adduxisset: nam id quoque fieri solebat, atque hi sunt quos *umbras* vulgò vocarunt, & ex Plutarcho, Athenæo, & Latinis scriptoribus notum est. Horatius,

---locus est vel pluribus umbris.

Εὐωχῆ τίμιε. Τίμιε, hoc est. Domine: nam ut olim apud Romanos superiores dignitate ab inferioribus domini in congressionibus salutabantur: sic apud veteres Atticos τίμιον: declarat manifestò Theophrasti hic locus: sed & Euripides quoque Supplicibus,

---πρός τε γὰρ τῶν δυσυχῶν

ὅς ἐν τῷ χήσει Τίμιον γεραίρεται.

& in Hecuba ait idem ποῖτα, plerisque homines insolescere: alium propter opes; alium ἐν πολίταις Τίμιον κεκλημένον. hoc est, quod dominus vulgò salu-
tetur. Postea Romanos imitati sunt Græci, & sese inuicem salutarunt δεσπότας καὶ κυρίους: quæ vox deinde in κύριον degenerauit. nam ita citimæ ætatis scriptores. Porro τίμιον est vir honestus, quæ vox apud Latinos sæpe non ad mores refertur, sed ad dignationem & auctoritatem. Cicero ad Tiro-
nem: *Nauigabis cum honesto aliquo homine, cuius au-
thoritate nauicularius moneatur.*

εἰ τι χρήσιμον αὐτῷ γέγονε.] Locus leuiter corru-
ptus: scribendum enim χρησίμῳ: quomodo & le-
gitur in quibusdam codicibus: & ratio omnino po-
stulat, imò flagitat, χρησίμῳ εἰ τιτινί, est bene de ali-
quo mereri. Aristoteles in septimo Eudemiorum
Διὸ καὶ οἱ ἐκείνους οἰόμενοι, ἐγκαλεῖσιν, εἰ μὴ ὁμοίως εἰσὶ
χρήσιμοι καὶ εὖ ποιοῦσι. Qui amicitiam, inquit, utilitate
metiuntur, de amicis conqueri solent, si minus be-
neficiorum ab iis acceperunt, quàm ipsi in eos con-
tulerint. Alciphron in epistolis, καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐν
οἷς αὐτῇ χρησίμη γέγονα, ἐκ ὀνειδίζω. Inde χρηστότης ha-
bitus ille dicitur, per quem propensi sumus ad be-
ne omnibus faciendum. Andronicus definit ita,
χρηστότης. ἔξις ἐκουσίως εὖ ποιητική.

μαλιστα μὲν κρέας, εἰ ἢ μὴ, ὅσους εἰς τὸν ζυγὸν ἐμβα-
λεῖν.] Vt hoc sit auctarium quoddam, vel supra-
pondium. Latini veteres *mantisam* vocabant.
Lucillius,

---mantisam obsonia vincit.

Græci

Græci ἐπίδοσιν, ut Polybius apud Athenæum lib. VIII. initio.

καὶ ξένοις ὃ αὐτὰ κρέα ἀγοράσας. Semper iudicauimus vocem κρέα esse corruptam: ac cum θεῶν ex coniectura emēdassemus, postea animaduertimus hanc etiam antiquorum manuscriptorum lectionem. Quare nihil certius quàm ita esse legendum. Quid esset aq̄d Athenienses θεῶν ἀγοράζειν. (Plutarchus pro eo dixit θεωρητήρια ἐκμισθοῦ in Gracchis) quid itē θεῶν καταλαμβάνειν, neminē puto esse qui ignoret: vide infra ad caput περὶ βδελυρίας. Iam verò nemini dubium est, quin ex vicinis populis magna frequentia Athenas vētitaret ad ludos spectādos: quæ turba omnis ferè ex veteri more apud amicos quibuscum ius hospitij esset, diuertebat: ideo ait, τοῖς ξένοις αὐτὰ.

Pag. 31. ἀγειν ὃ καὶ τοὺς εἰς τὴν ὑπερ.) Lego, ἀΐειν ὃ καὶ τοὺς ὑπὲρ εἰς τὴν ὑπεράϊαν. Librarij vocū affinium τοὺς & ὑπὲρ alteram omiserunt. Sensus est, Solitum impudentem istum quando cum redemptoribus theatri paciscitur de loco ad spectandum pro suis hospitibus, etiam sibi & suis domesticis consulere. Quomodo autem? de alieno nempe largiendo, fraudēque iis faciendo pro quibus apud theatropolas intercedit. sic fit, ut cum aliis omnibus pretio emta sit sedes in theatro, ipse gratis spectet: nec ipse tantum; sed & liberi eius; & qui eos sequitur pædagogus. similes sordes infra in descriptione τῆς βδελυροῦ. Erāt autem pleraque festa (quo tēpore maximè spectacula exhiberi solita) plurium dierum: ut mirari nemo debeat, quod ait εἰς τὴν ὑπεράϊαν, quod & ipsum plenum est venustatis Atticæ: est

ticæ: est enim pro τῇ ὑσεραίᾳ. Omnino constanter affirmamus hanc esse elegantissimi istius loci sententiam: prorsusque desiderari vocem ἡούς, quod vel sequens mentio pædagogi euincit. nam adolescentes suis pædagogis comitati in theatrū veniebant. Suetonium lege in Augusto, capite XLIV.

καὶ ταῦτα χρήσαντας.] Ita est legendum: χρήσαντας inquam, non χρήσαντας, quasi esset ἀχρήζειν. Etiamne hæc minuta viros doctos fefellisse?

δεινὸς δὲ καὶ πρὸς τὰ χαλκεῖα τὰ ἐν τῷ βαλαν.] Pollux χαλκεῖα recenset inter instrumenta balnei. Sunt autem χαλκεῖα siue æna, vasa magna & oris vasti, in quibus aqua balneorū calefiebat: sicuti in fundi instrumento Paulus Iurisconsultus æna numerat, in quibus aqua ad potandum calefit. Sed in ænīs balneorum puto etiam oleum fuisse calefactū, & ita hīc accipiendum videtur. Elegans est apud Stobæum veteris scriptoris Teletis locus, vbi horum χαλκείων est mentio: quem ego, etsi deprauatus est, adscribam. Loquitur ibi de homine Cynicæ sectæ Εἰ ἀλείψασαι χρεῖαν ἔχοι, εἰσελθὼν εἰς τὸ βαλανεῖον, τῷ γλοιῷ ἠλείφατο. καὶ βαδίσας ἐνίστε πρὸς τὴν κἀμινον ἔτὰ χαλκεῖα, τῶν μὲν εἰδὼν * ἀποπυρρῶ ποιήσας, πριχέας ἀνελάδιον, καθίσας ἠρίστησε. Si foret, inquit, ungi opus, balneum ingressus, strigmentis olei corpus ungebatur. nonnunquam etiam ad fornacem illam accedebat ubi sunt æna, & cū se oleo pauxillo perfudisset, sedens prandeat. Vitruuius in balnearum fabrica tria æna super hypocaustum vult componi, vnum caldarium, alterum tepidarium, tertium frigidarium. *Æna* appellat ille, non τὰ χαλκεῖα tantum: sed etiam quas Plinius iunior in ea epistola, qua

qua Tusculanum suum descripsit, *cellas* nuncupat, & tres pariter commemorat, frigidariam, mediam caldariam. Lucianus item in elegantissima balnei descriptione, has cellas οἴκοις vocat siue *æcos*, nam ea voce sæpe Plinius & Vitruuius vsi. Curtius *adē* ita vsurpat pro *æco* siue cella aut cubiculo, Grecizans, non insolens. Aristides rhetor pro eodē ponit in hac re, οἶκον & δεξαμενίω. tres autem *æcos* etiam Lucianus commemorat. τὸν μέσον οἶκον ἔχοντα τρεῖς κολυμβήθρας: hæc est cella frigidaria: τὸν ἡρέμα χλιαινόμενον οἶκον: hæc tepidaria cella: τὸν ἐνδον ἰστέϊς πρὶεχόμενον θερμὰς πυνέλοις: hæc cella caldaria est. Fuit verò etiam quarta cella in quibusdā balneis, quam *assam* Cicero in epistola ad Q. Fratrem nominat. Et in dialogo Adriani imperatoris cum Epicteto quatuor disertè nominantur: prima, tepidaria vntuaria: secunda, sudatoria: tertia, assa: quarta, frigidaria. Aliter actor Glossarij, *Assa cella*, ἀφιδρωτήριον. vult esse cellam sudatoriam. Porro χαλκεία illa quorum vsus ad calefaciendum aquam, Latini non aëna tantum aut miliaria vocarunt: sed etiam scutra. Glossarium, *Scutra*, χαλκίον. alibi. *Scutra* λέβης. extat ea vox in Plauti Persa. Seruius: *vulgo vasa ubi calida solet fieri, scutra appellantur.* dixerunt Latini & *cucumat*, Græci κουκούμιον. Arrianus in Epicteto libro iii. δεῖ αὐτὸν κουκούμιον ἔχειν ὅπου τὸ θερμὸν ποιήσει. Fictiles fuisse cucumas scimus ex Marcellino Empirico. Remāsit ea vox in vsu in vernacula Gallorum lingua, vt alię infinite. Ad hæc vasa respiciebat philosophus, cū scriberet in libello. De spiritu, τὰς φλέβας ἔχειν πόρας ἐν αἷς τὸ θερμὸν ὄν, ὥς περ ἐν χαλκείοις θερμαίνει τὸ αἷμα. Fallitur enim doctus ille vir, qui

qui obscurissimum eum libellum interpretans, χαλκεία hæc de ærariis officinis accepit : Similis error eorum qui superiorem Teletis locum sunt interpretati: nam etsi verū est, in officinis χαλκείων calfaciendi se causa solitos pauperes conuenire, vel testibus Homero & Herodoto : nemo tamen non videat, qui locum attentius considerarit, de balneorum ænīs ibi agi: vt taceam, quod auctoris verba & loquendi ratio illorum interpretationem ferre non possunt. Illum verò Aristotelis locum non parum illustrabunt quæ scribit Seneca Naturalium libro III. ca. XXIII. de aqua per fistulas calefieri solita in draconibus & miliaris.

καὶ βέλτερος ἀρύτταναν.] Etiam ἀρύτταναν Iulius Pol-
lux in supellectile balnearia refert: demiratus sum
interpretes *guttur* vertisse. sed ne alij quidem de
hac voce (qua & Latini vsi sunt, teste Festo & ve-
teri Glossario & Iurisconsultis,) satis luculēter. Sic
autem habe. Αρύτταναν dicitur Græcis omne instru-
mentum cuius est vel in balneis, vel in culina, vel
in mensa vsus ad hauriēdum aliquid ex aliquo va-
se: est enim ἀπὸ τῆς ἀρύειν : vnde etiam ἀρυτήρ & ἀρυ-
σιχίς & ἀρύσιχον, tā significatione quàm origine
cognatæ voces. Verū quia multiplex est instru-
menti huius vsus, Græci (vt est admirabilis in ea
lingua verborum copia) diuersas quasi species eius
diuersis nominibus insigniuerunt. Nā illud, exem-
pli causa, quo puls hauriebatur, ἐτνήρυστις propriè
vocatum : quo iusculum, ζωμήρυστις : quo vinum è
cratere, οἰνήρυστις. Erant autem & ἐτνήρυστις, & ζωμή-
ρυστις, & οἰνήρυστις, excauata instrumenta cum manu-
brio. Sic Græci. Latini verò trullæ appellatione

omnia hæc, ut opinio nostra est, sunt complexi Glossarium, *Ζωμάριον*, *Trulla*, appellat, *ζωμάριον* quam veteres Græci *ζωμήριον*. Idem alibi, *Trulla lignea*, *ζωμήριον*. *Trullaria*, *ζωμάριον*. ubi suspecta vox *trullaria*. Esse verò trullam etiam vas vinarium simile bacrioni (de quo Festus) constat. Horatius,

--- *Festis potare diebus*

Campana solitus trulla. & Cicero in Verrem. Non defunt quibus placeat hoc solum aut propriè trullam significare: nos putamus arytænam omnem, generali significatione trullam fuisse appellatam: etsi non negamus, sæpius tribui illi à scriptoribus τὸ οἰνήμερον significationem. Quod igitur in Amphitruone Plauti ait ille,

Lances detergam omneis, omneisque trullas hauriam, sic interpretamur, ut trullas omneis accipiamus ἀντὶ τῆς πάσης ἀρύταιναν, siue trullarū omne genus: neque ad οἰνήριον tantum referimus, sed etiam ad reliquas trullas: puta, ἐτνήριον, ζωμήριον, & alias, si quæ erant aliæ. Notabis βάλαντα ἀρύταιναν, pro βάλλας ἀρύειν immersa arytæna haurire. Lycophron Alexandra de expeditione Tyrreni in Italia: Εἰς Πελαγὸς εἶδε Ρωδάκου πόλιν Κρωσσοῖσιν ὀθνεῖοισι βάλαντας γάνθη id est, *Postquā vidit Menelaū aquarum Rhyndaci laticem situlis peregrinis haurientem.* neque enim βάλαντα tingere ibi significat, ut vir doctiss. vertit, sed id quod diximus.

Οὐδ' ἐμὶα σοι χάρις.] Hæc est merces quam iste impudens balneatori pendit discedens. More Romano quadrantem illi debuit: nam quadrante pauperiores lauabant. Horatius:

--- dum

dum tu quadrante lauatum Rex ibis,
Iuuenalis,

Cedero Sylvano porcum quadrante lauari.

Et Seneca epistola LXXXVII. balneum vocat *rem quadrantariam*. At pueri balneaticum non dabant, ait Probus in illud Iuuenalis.

Nec pueri credunt, nisi qui nondum are lauantur.

Ad caput *περὶ μικρολογίας.*

HΔὲ μικρολογία ἐστὶ φειδωλία τῷ διαφόρου ὑπὲρ τὸν καιρόν.] Virtuti illi quæ ἐλελθερία siue ἐλεθερίτης Græcè dicitur, & circa opes versatur, ac rectum honestumque illarum usum docet, opponitur ἡ ἀνελελθερία, siue ἀνελεθερίτης: vitium multiplex & in varias species diffusum, sicut docet Aristoteles cum alibi tum I I I I. Nicomacheorum maximè. Theophrastus tamen usum loquendi secutus nonnihil à præceptore discedit: non enim facit ἀνελελθερίαν genus μικρολογίας, ut Aristoteles sed eam vocem angustius accipit pro tenacitatis quadam specie de qua habetur infra caput vnum. At qui describuntur hîc à Theophrasto, ij maximè sunt quos philosophus ἀνελεθέροις τῇ δόσει ἐλλείποντας nominat. Sunt autem huiusmodi homines ita comparati, ut ab alieno quidem manus abstineant, & proinde longè sūt meliores iis qui ἀνελεύθεροι, τῇ λήψει ὑπερβάλλοντες, Aristoteli appellantur (qualis erat ὁ ἀναίχιωτος, & multò magis ὁ ἀπονεννημένος, quos suprâ descripsit auctor) ægerrimè verò laturos sint quicquam omnino sui ad alios peruenire: ne-

que erga alios tantum, sed etiam erga seipsum ita sunt parci & restricti, metu videlicet minuē darū opum. Horum hominum sordes Græci plurimis nominibus, sicut innuit Aristoteles, notarunt: longè enim latèque superant Græci hac in re Latinos qui vix habent proprium nomen quo istud vitium appellent. Seneca De beneficiis libro 11. *Parsimonia*, inquit, est scientia vitanda sumptus superuacuos: aut ars re familiari moderatè utendè utendi: parcissimū tamē hominem vocamus pusilli animi & contracti: cū infinium intersit inter modum & angustias. Hæc alia sunt naturæ: sed effecit inopia sermonis, ut & hunc & illum parcum vocemus. Voluit Seneca Græcam vocem μικρολόγος & exprimere, cū dixit hominem pusilli animi & contracti. eleganter: sed tamen ita possum etiam eum appellare, qui μικροπρεπής illis dicitur. At homo parcus apud Græcos præsertim comicos non μικρολόγος & solum dicitur, sed etiam γλίχρος, κίμβρις κυμινοκίμβρις, κυμινοπρίτης, siue δὲ αἶλα καὶ κύμινον: item καρδαμοῦλύθος, κραδοφάγος, θρίψ, θρίψ, τάγχιος, ἰξός, κυκλογάλλος, γλοιός, θυμβροπίδειπνος, σκιφός & κύπτος, τρυγόβιος, τρυσίβιος, ῥυποκαύδαλος, vel ut alibi legitur, ῥυποκόνδυλος: nec non λιμός, λιμοκίμβρις, σύκοτραγίδης, σύκοπρίτης, μυκόνιος, & μυτάλμης: sunt & aliæ apud veteres grammaticos eorundem hominum appellationes, quæ mihi nunc in mentem non veniunt. Cæterum vocem μικρολογία Aristoteles ad disputationes philosophorum aliquando transfert, & pro ἀκειβολογία, vel λεπτολογία minutiloquium possis vertere ex Tertulliano) usurpat: ut in pulcherrimo loco qui sub finem primi Metaphysicorum habetur. Iuuenalis

μικρολογίαν dixit *minimas sordes* satyra xiiii.

Sunt quaedam viciorum elementa; his protinus illos

Imbuit, & cogit minimas ediscere sordes.

Apuleius *sordem infimam* pro eodem. Cicero τὸ μικρολόγον *parcum & restrictum* solet appellare: sicut & apud quosdam Græcos σφιγρία hac notione positum inuenias: Suetonius in Nerone, *sordidum & deparcum*: Plautus in Persa, *triparcum*: in Aulularia, *parcè parcum*: quo loco extat elegantissimus amœnissimûsque & γραφικώτατος character hominis tenacis & μικρολόγος.

τὸ διαφόρε. Significat τὸ διάφορον sumtum & impensam: atque adeo pecuniam: sic apud Aristotelem, non solum in definitione κερβείας: sed etiam alibi sæpe. estque istud vocabulum hoc sensu Polybio, Dionysio, Halicarnasseo & aliis quibusdam familiare. Sic accipiendum illud Ecclesiastici capite viii. commate xx. Μὴ ἀλλάξης φίλον διαφόρε καὶ μηδὲ ἐν. μηδὲ ἀδελφὸν γνήσιον ἐν χρυσίῳ ὀφείρ. hoc est, *Ne commutes amicum vlla re siue pecunia. O' vrs: Caue quicquam tanti æstimes, vt id amici iactura velis redimere.* Ita exponendum esse hunc locum clarum est: & euincit altera pars istius commatis: quæ eodem cum præcedenti pertinet: quod ferè perpetuum est, in hoc & Solomonis prouerbiorum libro. Quare errant grauitè, qui aliter aut interpretantur aut legunt. Legunt enim doctissimi viri ἀδιαφόρε: quos etiam vetus interpres refellit. In eodem scriptore sic legitur capite xxvi i. χάειν ἀδιαφύρε πολλοὶ ἡμάρτον καὶ ὁ ζητῶν πληθύνει ἀποστρέψας ὁφθαλμὸν αὐτῶν. Nos hîc quoque eandem vocem censemus restituendam: & legimus, χάειν διαφόρε

πολλοὶ ἡμαρτον perspicuo & optimo sensu : & confirmat hanc nostram emendationem posterior pars commatis. ut ne dicam veteres sic legisse : qui tamen *inopiam* minùs rectè verterunt. at in omnib. quas vidi editionibus est ἀδιαφύρξ. In libris Macca- bæorum extat locis aliquam multis vox διαφορά numero multitudinis , prorsus pro χρήματα : quod interpretes cùm non observassent , mirè se torse- runt, & locos censuerunt emendandos, qui optimè habebant. Exemplum vnum aut alterum profere- mus, libro secundo, capite primo, καὶ οἷς ἐχαείζετο ὁ βασιλεὺς, πολλὰ διαφορά ἐλάμβανε καὶ μετεδίδκε. hoc est, πολλὰ χρήματα. capite tertio, ὥς τὸ πλῆθος τῶν δια- φόρων ἀναείθμηλον ἔειπεν. τῶν διαφ. dixit, pro τῶν χρημάτων. neque rectè hæc mutant quidam, magni meo iudi- cio viri : hoc vno minores, quòd se maximos cre- dunt, & omnia sibi φιλοκηννοτάτοις ἔσθιν licere in lite- ris volunt.

Οἷον ἐν τῷ μὲν ἡμιωβόλιον ἀπαιτεῖν μὲν τὴν οἰκίαν.] Fortasse ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ. Est autem horum verborum, quæ esse integra præstare nolim, obscurus, & in ab- dito latens sensus. An igitur ita exponendum? So- let cùm locatæ à se domus pensionem, (ἐνοίκιον Græci vocant) ab inquilino exigit, ita rigidus esse & acerbus exactor, ut si de integra summa absit vel semiobolus, condonare id nolit, aut in proxi- mum mensem differre eius solutionem. An refe- rendum potius ad conuiuia veterum? Solebant illi collatis symbolis, coire apud aliquem amicorum, & in eius ædibus conuiuium agitare. Videtur ergo fordidus iste petere, ut aliquid sibi pro ædibus quas amicis commodat, solvatur. Sed cur dissimulem parum

parum mihi de isto loco liquere? quem quidem, quoties lego, toties ad incitas redactum me sentio. Doctiores hoc vulnus sanent: ego herbam lubens meritò dabo. In membranis quæ seruantur in Palatina Bibliotheca, illustrissimi principis, scriptum est, ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν. optimè iudicio meo. Nam vox ἐλθὼν totius sententiæ, nisi fallor, cardo est. Vult enim hominis μικρολόγου notam esse, quòd de menstrua pensione residuum obolum qui sibi debeat, tanti faciat, vt eius exigendi gratia ad debitoris sui domum ipse veniat. Possumus de vsura hoc interpretari quæ ex debita sorte proficiscatur. Nam certum est, fœnus menstruum pendi solitum. Sed non ipsi creditores exigebant: verùm seruos flagitatores mittebant, quos propterea μισθαῖες ἀπατηλὰς vocat B. Basilus. quidam Græciæ populus hos vocauit olim ἐμποροδονήτας. nam Hesychius ita scribit, ἐμποροδονήτας, ἐνοικίᾳ πρακτέας. Possumus & de mercede conductæ domus accipere: nam & hoc certum, τὰ ἐνοικία menstrua die pendi solita: cuius rei testes sunt, vt alios taceam, epigrammatarij poëtæ Græcorum. Memini tamen legere in Græcorum commentariis, solitos Athenienses τὰς μισθὰς καὶ τὰ ἐνοικία καὶ πρυτανείας & καὶ μισθὰ τελεῖν.

ἀειθμεῖν πόσας κύλικας ἕκαστος πέπωκε.] Martialis lib. ix. in Charidemum.

Et numeras nostros adstricta fronte trientes,

Tanquam de cella sit cadus iste tua.

Fuit olim apud Athenienses in epulis publicis ei rei quidam præfectus, vt quoties quisque, & quomodo biberet, obseruaret: eumque magistratum

οἰνόπῳ vocabant, vel ὀφθαλμὸν. Athenæus libro decimo.

καὶ ἀπ' ἀρχαῶν ἐλάχισον τῇ Ἀρτ.] Mos antiquissimus, deos placare primitiis victus. Varro Manio, *Quocirca oportet bonum ciuem legibus parere, & deos colere, in patellam dare μικρὸν κρόας*. Nota res erudiris.

ὅσα τις μικρὰ πειράμεν & λογίζεσθαι. Λογίζεσθαι, non est hic putare: sed imputare alicui, & expensum ferre. Loquitur enim Theophrastus de mandatario, vel negotiorum gestore, qui amici vel mandatoris nomine aliquid emerit. ita denique accipiendum, ut cum ait Aristoteles in secundo Oeconomicorum, de Cleomene Alexandrino loquens, ἀποσείλας δέ τινα ἐπὶ ἀγροασμῶν; αἰδομένον, ὅτι δ' ὄνων τετύχηκε, αὐτῷ δ' μέλλει ἐκ τελεμημένα λογίζεσθαι. Diuus Paulus etiam ἐλλογεῖν hoc sensu solet vsurpare. Appianus καταλογίζεν.

καὶ οἰκέτες χύτρην ἢ λοπάδα κατὰξαντες.] Bellè hæc conueniunt Atheniensibus: quos in rebus ita minutis & parui pretij mirè fuisse attentos & sollicitos nequid sibi seruorum fraude periret, Aristophanis fabulæ testantur. Nam in Ranis ait poëta, plerosque Atheniensium, statim ubi domum fuerint ingressi, nihil antiquius habere, quàm ut seruos suos magno cum clamore appellent, & ab ipsis sciscitentur, quid olla factum esset, quid capite menadis, quæ forrè fuerat è mensa sublata: quid paroside anno superiore emptæ: quid pridiano allio; quis denique de oleis degustarit. Verba poëtæ,

--- νῦν γούν Α' θη-

ναίων ἀπ' αὐτῆς τις εἰσιών

κέκραγε πρὸς τοὺς οἰκέτας,

ζητῇ τε, τῷ ἐστὶν ἡ χύτρα;

τίς τ' κεφαλῇ ἀπεδήδοκε

τ' μαινίδος; τὸ τρυβλίον

τὸ φρύσινον τέθνηκέ μοι.

πῶς τὸ σκόροδον τὸ χθρυσινόν;

τίς τ' ἐλάας παρέτραγε;

Scholiasies & Suidas aiunt esse hæc μικροπρεπείας δείγματα, indicia angusti animi. μικροπρέπεια accipiunt ἀντὶ μικρολογίας. Sic & alij scriptores. Hierocles, φιδῶ χρημάτων ἀκριβοῦς εἰς μικροπρέπειαν διαβάλλει. ex quarto Nicomacheorum discas quid sit μικροπρέπεια.

ἀποβαλῆσης τείχαλκον.] Vide Iulium Pollucem.

Pag. 33. καὶ τὰς κιβωτὰς.] Capsæ erant ad condendas vestes. Clemens Alexandrinus Pædag. lib. 111. πῶς δ' αὖ τ' ἐδήτων τὰς κιβωτὰς; erant autem κιβωτοὶ lignæ, κίσαι ἐ vimine. Ab illis arcis dictus vicus Athenarum, vicus κιβωτοποιῶν, cuius meminit Plutarchus.

καὶ ἐκ αὐτῶν ἐάσαι.] Contrarium est quod de viro magno Pericle testantur historiæ: Eum quippe legimus, ut populum sibi conciliaret, suorum agrorum macerias sustulisse: quò possent omnes quibuscunque esset libitum, fructus ex arboribus decerpere. quod & alios factitasse, qui liberales & esse & haberi volebant, eadem historia testis. vide Plutarchum in Pericle & Cimone.

καὶ τὰς ὄρεας ὅς ἐπισκοπεῖσθαι.] Olim soliti veteres, seruos sibi parare, & in villis habere, quorum munus erat custodia finium. De Græcis constat vel ex idyllio Theocriti, quo Augiæ κληρὸς describitur. Latini hos seruos saltuarios appellabant. Glossa-

rium vetus, *Saltarius* ὀρεοφύλαξ, in mendo & Græca vox & Latina cubat: lege, *Saluarius*, ὀροφύλαξ, *Vlpianus* lege xi i. Dig. De instructo vel instrumento legato. *Saluarium* autem *Labeo* quidem putat eum de-
num contineri, qui fructuum seruandorum gratia para-
us sit: eum non, qui finium custodiendorum causa. *Sal-*
uariorum, ut vides, duo genera: alij fines custodie-
bant: de quibus sensit *Glossarij* auctor superiore
loco. alij, fructus. de his accipio quod in altero
Glossario scribitur κτηματοφύλαξ, *Saltarius*. Porro
termini moti, siue, ut erat in lege *Pompilij*, exarati
(quod Græcis est, τὰ ὀρθέσια ὀρογλυφεῖν) quàm graue
crimen fuerit, & diuina testantur iura & humana:
quàm frequens, vel hic locus sit iudicio.

ὁ ὀρθήμερος τὸ ἀξίαι.] *Oratores* Græci hoc solent
dicere ὁ ὀρθήμερος εἰς τὸ ἀξίαι. & erat Athenis grauif-
sima eorum pœna qui iudicatum non soluissent:
scholiastes *Aristophanis* in *Nebulas* ait, in quadru-
plum solitos condemnari: aut si non haberent in
ære, luisset in corpore, & à creditoribus suis in ner-
uo & compedibus habitos. Hos Græci ἐγκαλοσκε-
λεῖς, Latini nexos vocabant.

καὶ τόκον τόκῃ.] Satius erat hanc notam referre
inter ὀππορίας notas: grauius enim istud, quàm ut
μικρολόγῳ censeretur qui id faciat. *Impp. Dio-*
cletianus & *Maximianus* lege xx. Cod. Ex quibus
causis infamia irrogatur: *Improbum fœnus exercenti-*
bz & *usuras usurarum* illicitè exigentibus infamiae ma-
cula irroganda est. *Lucullus*, ut refert *Plutarchus*, in-
ter alias leges quibus improbitatem fœneratorum
per *Asiam* grassantium coercuit, hanc quoque tu-
lit, ut qui usuras cum sorte coniunxisset, & sorte

& vñ

& vsuras amitteret. Fere tamen hoc iure veteres vsos legimus, vt vsura quæ exacto anno non solueretur, sorti accederet, & deinceps fcenus pareret. anatocisimum Græci Latinique nuncupant.

μικρὰ τὰ κρέα κόψας παραθεῖναι.] Plinius Epistolarum libro secundo, de sordido conuiuatore loquens, *Vilia*, inquit, & *minuta* ponebat conuiuiis.

ὁψωνῶν, μηδὲν πειράμην εἰσελθεῖν.] Censen' de alio Theophrastum loqui, quàm de Euclione Plauti? quem locum vt hîc non ascribam, nihil suaue meritum est.

Venio, ait ille, *ad macellum*: *rogito pisces*. *inducant*

Caros: *agninam caram*, *caram bubulam*,

Vitulinam, *cetum*, *porcinam*, *cara omnia*:

Aique eò fuerunt cariora, *as non erat*:

Ab eo illinc iratus, *quoniam nihil est quî emam*:

Deinde egomet mecum cogitare inter vias

Occupi; *festo die si quid prodegeris*,

Pro festo egere liceat, *nisi peperceris*.

μήτε ἄλᾱς χρωννύειν.] Nimirum aceto: *Sal & ace-*

tum olim, pauperiorum cibus, vt norunt iam & lippi & tonsores. Alexis χροματίζειν sic accepit.

Τὸ θρύμμα ἐπὶ πολλῆς ὀρύθμῳ διαμένον

ὅξος σιραίῳ χρωμαλίσας.

Latini, *intingere*. Cato, *Brassicam crudam si edas*, in a-

cetum *intingito*. Persius, *Tingit olus*: & passim Corne-

lius Celsus. Rectè igitur χρωννύειν conuenit, si ad

ἄλᾱς tantùm referas: si ad ea quæ sequuntur, non

item. Nam quis tam amens, qui ellychnium sal-

tem intingi & madefieri nolit? cymino quoque aut

origano parum conuenire videtur, quorum vsus

est in condimentis, vt docet Athenæus: nec multo

melius

melius sequentibus vocibus, ἑλὰς, σέμματα & θυλήματα. Quare puto subesse hīc mendam, desiderarique verba aliquot. Lego, μήτε ἄλας χρωννύειν, μήτε ἐλλύχνιον. in lacuna desideratur tale quid, μήτε χράν τινι, vel χορηγῆν. fortasse tamen nihil deest: sed illud χρωννύειν, ex depravatione veræ lectionis est natum. Ita igitur legi potest, μήτε ἄλας χράν τινι, μήτε ἐλλύχν. Hoc posterius, ut probabilius, sumus amplexi.

μήτε ἐλλύχνον.] Etiam ellychnia ad curam hominum μικρολόγων pertinebant. Itaque in Nebulis Aristophanis lamentatur auarus ille Strepsiades, & puerum tantum non verberat, quod ellychnia lucernæ adhibuisset crassa nimis. Alius in Vespis filium obiurgat, quod stuppas non acu vel festuca, sed digito produxisset: καὶ ταῦτα, inquit, τ' λαίεσσανίζοντο. Iuuenalis, cuius dispenso & tempero filium.

Pag. 34. μήτε θυλήματα.] Scribendum θυλήματα. Sunt quæ alio nomine φαισά dicuntur, hoc est, fruges ἐφαισμέναι, siue fractæ saxo, vel molitæ. Latinis mola, vel liba. vide Grammaticos. His solis antiquissimi homines deos sibi conciliabant, ut ait Ovidius in Fastis, quare cū posterior ætas alia sumtuosiora sacrificia usurpare cœpisset, is honos antiquitati habitus, ut non solum adolendas victimarum partes farre conspergerent, (de quo ritu poëtæ interpretes, Ovidius xv. Metamorph. & Dionysius Halycar. libro vii. aliique) sed etiam post omnia, extremo loco tandem θυλήματα tanquam offermentum Deo gratissimum offerrent. Notat hunc ritum Porphyrius, Περὶ ὑποχῆς ἐμψύχων, libro secundo, τ' δ' ἀληθεσμένε βίε παρὰ τὸ πρῶτον μακαριώδη

ριθύντο· ἀπὴρξάντο τῆς ψαυθείσης προφῆς πρῶτον εἰς
 πῦρ τοῖς θεοῖς. ὅθεν ἔτι καὶ νῦν πρὸς τῷ τέλει τῶν θυη-
 λῶν, τοῖς ψαυθεῖσι θυλήμασι χρῶμεθα. Atq; hoc pro-
 priè ἐπιθύειν posterior ætas dixit, vt docet idē au-
 cto, quia post alia sacrificia fiebat. Sed & θυλεῖσθαι
 verbum est, quod significat θυλήματα offerre. Por-
 phyrus eodem libro de pauperis Docimi oblatio-
 ne loquens, ἐκ τῆς περικειμένης πῆρας τῶν ἀλφίτων ὀλί-
 γας δράκας ἐθυλήσατο. Constat autem ex historia,
 pauperiorum sacrificia nō alia ferè quàm ista fuis-
 se. Theophrastus apud Stobæum, Τὸν ὃ μὴ οἰκοῦτα ἐν
 ἄσει, θύειν τὸν ὄρκον ἐπὶ τῷ Διὶ τοῦ ἀγοραίου. τὴν ὃ θυ-
 σίαν τῶν ἐλαττόνων ἔθ) θυλήμασι. Diuites verò cum
 alia sacrificabant, τῷ etiam loco θυλημάτων thura,
 & alia id genus libamina in bustum aræ iaciebant.
 in quo illud legimus obseruatū, vt summis digitis
 vel thura, vel fruges offerrent. Porphyrius, ἔφησεν,
 ἡ Πυθία τὸν Ἑρμιονέα κέχαρῆσθαι, θύσαντα τῶν ψαυσῶν
 ἐκ τῷ πηιδίου τοῖς τρισὶ δακτύλοις. Hieronymus, epi-
 stola prima, *Non est tantum in eo seruitus, si quis duobus*
digitulis thura in bustum aræ iaciat, aut haustum pate-
ra poculo fundat merum. propterea dicebat Lactan-
 tius de religione paganorum, *nihil in ea se videre*
alud quàm ritum ad solos digitos pertinentem. & Se-
 neca pater negat, eum cui præcisæ sint manus, pos-
 se adorare: non solūm ritum hunc respiciens, sed
 alios qui fuere à veteribus in re diuina facienda
 obseruati: de quibus fortasse aliàs. Atque hæc quia
 non ita vulgò nota videbantur, placuit paullo fu-
 sius exponere.

ὅτι τὰ μικρὰ ταῦτα, πολλά ἐστι τῷ ἐνιαυτῷ.] Præclarè
 philosophus in quinto De republica, si quis saluā
 velit

velit Rempublicam, monet cauendum, ne quicquam omnino contra leges fiat: & addit, summa in primis cautione opus esse, in eo quod paruum videtur: nam id ni fiat, paulatim & latenter irreperere rerum omnium deprauationem: ut necesse sit illam funditus tandem perire rempublicam. Sic pessundari domos locupletes paruis, sed frequentibus sumptibus. hoc enim decipi plerorumque mentem, dum sibi persuadent, nihil aut perpessillum eos sumptus esse nocituros, quorum sit unusquisque paruius: contrarium tamen euenire: minutas enim istas impensas magnum damnum tandem afferre, imò labem ac perniciem totius rei familiaris. παραλογίζεται ὅ, inquit Aristoteles, ἡ διάνοια ὑπὸ αὐτῶν, ὥσπερ δ' σοφιστικὸς λόγος, Εἰ ἕκαστον μικρὸν, καὶ πάντα τὰ τοῦτο δ' ἐστὶ μικρὸν ὥς οὗ. τὸ γὰρ ὅλον, καὶ τὰ πάντα, οὐ μικρὸν, σύγκειται δ' ἐκ μικρῶν. Par prudentia magni viri Demosthenis, cuius hæc ex quarta Philippica, pulcherrimè superiori Aristotelis loco concinunt. Ἡ καθ' ἡμέραν ῥασώνη καὶ ῥαθυμία, ὥσπερ τοῖς ἰδίοις βίοις, οὕτω καὶ ταῖς πόλεσιν, ἐκ ἀφ' ἑκάστου τῶν ἀμελουμένων ποιεῖ τὴν αἰδοῦσιν εὐθέως, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κεφαλαίῳ τῶν πραγμάτων ἀπαντᾷ. Quemadmodum, inquit, in privata vita, sic etiam in Republica, desidia & socordia quotidiana, non in singulis statim, ut quidque est neglectum, animadvertitur, sed in summa rerum tandem apparet. Sed & grauissimus auctor Plutarchus in vita Cæsaris monet, nullum ullius rei initium esse parum existimandum, quod magnum statim sit redditura assiduitas, licentiam & impunitatem ex sui contetu nacta. Græcè melius, ὥς ἐδειμίαν ἀρχὴν πρᾶγμα ὅ ἡ γητέον μικρὰν, ὡς ταχὺ ποιεῖ μεγάλῳ τὸ ἐνδε

ἐνδελεχὲς, ἐκ τῆς διαφορηθῆναι τὸ μὴ κωλυθῆναι λαβῆναι.
Sic ille locus Plutarchi legi & exponi debet. Hoc
est quod Aristoteles tot locis appellat, τὸ παρὰ μι-
κρὸν. Vide si lubet quæ scripsimus ad illa Satirici,
verba è satira quinta: *Cras hoc fiet, idem cras fiet.*

ἐλάττω τῶν μικρῶν τὰ ἱμάτια φορεῖν.] Fortasse, τῶν
μικρῶν. breuiores quàm ut femora penitus tegant. Sed
& μικρῶν ferri potest. Sic dixit Sappho, ἀνδρὸς μα-
γάλου πολὺ μείζων. Sic Synesius, τῶν ὀλίγων ἐλάττωτες.
Sic Pausanias, ἀνδρὸς ἢ μείζων μεγάλου. Sic Appianus,
οἱ τὰ μέγιστα μείζους τῶν μερίστων ὑπάρχοντες. Potest &
μετρίων legi. Sic dixit Herodotus libro II. ἀνδρες
μικρὸν μετρίων ἐλάσσονες ἀνδρῶν. Quemadmodum
autē vestis breuitas est sordium argumentum, sic
vestis ad talos demissa, vitæ delicatæ & dissolutæ,
ut apud Platonem in Alcibiade priorē ἐλξίς ἱματίω
indiciū ἀβρότητος. inde illa Plutarchi in Alci-
biade, ὑβρίσματα τε καὶ δηλότητας ἐδήτων ἀλουρῶν.
ἐλκομένων δὲ ἀγορᾶς. Horatius, *Cū bis ter vlnarum toga*
Apud Dionem Calenus obiicit Ciceroni, quod
μέχρι σφυρῶν πλὴν ἐθῆτα σύρει. & Cicero ipse de Op-
pianico, *Facite, inquit, ut non solum mores eius, sed arro-*
gantiam, sed etiam vultum atque amictum, atque illam
vsque ad talos demissam purpuram recordemini. Seneca
pater libro II. *Omnia à te vitia: quod unguento coma*
madet, tuum est: quod laxior vsque in pedes tunica de-
mittitur, tuum est. Propterea breues vestes homines
graues & δρασνέιοι gestabant. Horatius,

Exiguaq; toga simulet resquore Catonem.

& de Hercule ait Theocritus:

Εἵματα δ' ἐκ ἀσκητὰ μέσας ὑφ' ἑννυτο κνήμας.

καὶ ἐν χρω̃ κειρομένους.] Aristophanes Nebulis,

---ὧν ὑπὸ τῆς φειδωλίας

ἀπεκείρατ' ἑδεῖς πάποτε.

Ait poëta, homines tenaces præ sordibus nunquam caput totondisse. Videntur esse contraria, strictim ad cutem vsque tonderi, & nunquam tóderi: sunt tamen eiusdem hominis, & vt loquitur Aristoteles, τῷ αὐτῷ ἥθει. Nam qui ad viuum tóderi vult, id spectat, vt rarò tonsoris opera indigeat. vitat, inquam, sumptus, non minùs quàm ille alter. Ex his intelligi potest, quæ ratio sit cur apud Aristophanem philosophi modò tāquam κομῶντες irideantur: modò vt ἐν χρόνῳ κεκαρμυνοί: vtrumque enim extremæ parsimonix est, à quibus sordibus vt se ostenderent esse alienos, homines venusti & elegantes, solebant, quod Theophrastus capite quinto dicebat, πλεῖσταί κ' ἀποκείρατ'.

τὸ μέσον τῆς ἡμέρας ὑπολσιμένοις.] Non semper veteres Græci calceati erant, vt hodie nos sumus: multus enim fuit τῆς ἀνυποδησίας vsus. Spartanos quidem etiam lex Lycurgi coëgit esse discalceatos vt refert Xenophon in eorum politia. Athenienses quoque paulo qui essent in ratione vitæ astrictiores aut seueriores, non nisi necessario tempore, ad vitandum scilicet frigus, aut itinerum asperitates, calceis utebantur; vide Plutarchum in Phocione: & ait idem auctor in vita Lycurgi oratoris, eum ταῖς ἀναγκαίαις tantùm ἡμέραις calceos induisse. Oppianus etiam in venatoris institutione, iubet eum nudis pedibus ad venationem ire:

---γυμνοῖσι ἢ ποσσὶν ὀδεύειν

Κείνοις τοῖσιν ἔχνη μέλεται δυσλερκέα θηρῶν.

Clemens Alexandrinus Pædagog. i i i. libro i i.

ἀνδρὶ

ἀνδρὶ δ' εὖ μάλα ἀρμόδιον, ἀνυποδησία· πλὴν εἰ μὴ στρα-
 τεύοι τὸ καὶ γὰρ πῶς ἐστὶν τὸ ὑποδέσθαι τῷ δεδέσθαι. id est,
Sine calceis esse, viro admodum conuenit qui quidem non
militauerit. parum enim à vinclo differi cui pedes in cal-
ceis vincti. Nota est & Romani Catonis ἀνυποδησία.
 item Neronis : vide Suetonium capite quinquage-
 simo primo. Martialis verò libro xii. Cottam
 quendam ridet quod excalceatus iret ad cœnam.
 Seneca quoque epistola lxxxviii. erubuisse
 se ait mulionem suum excalceatum non propter
 æstatem. Quod ait τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, Atticum est,
 vt admonent veteres magistri, pro, καὶ ἀπὸ μεσημε-
 ρίαν, vel, vt loquitur Diogenes Cynicus, ὑπὸ μέσῳ
 ἡμέραν. errant enim qui aliter accipiūt. Theocritus
 dicere solet τὸ μεσαμέριον, vel τὸ μεσαμβεινόν : & Lu-
 cianus De gymnasiis.

τὸ ἱμάτιον αὐτοῖς ἔξει πολλὴ γῆν.] Nempe κονίαν;
 vel potius κίμωλίαν. Hoc Liuius dixit, cretam, siue
 album, in vestimentum addere : Theophrastus in
 libro De lapidibus, γῆν ἐμπάττειν εἰς τὰ ἱμάτια. Erat
 olim duplex cretæ vsus in officina fullonum : alia
 sordes eluebantur : alia candorem nitorémque
 vesti parabant. Plinius, libro xxxv. cap. decimo-
 septimo.

Ad caput περὶ βδελυρίας.

Ὁ χαλεπὸν δ' ἐστὶ πλὴν βδελυρίαν διορίσαθαι.] Ne-
 gat Theophrastus difficile esse definire πλὴν
 βδελυρίαν ; nec sanè multum difficile est, quid ille
 velit intelligere. Illud, puto, difficilior sit, vocem

Latinam reperire quæ Græcæ respondeat. Non enim satis mihi facit vox *obscœnitas*: quoniam animaduertimus, iocos ludôisque qui hic recensentur, non omnes esse obscœnos, neque ea turpitudine infectos, quæ castas pudicâsque aures solet offendere: ut erant illa quæ in Feicenninis versibus & Atellanis solebant vsurpari. Multa inquam hic continentur, inhonesta illa quidem, sed sine obscœnitate & αἰχρολογία, turpia tamen nihilominus & μύστοις ἄξια, quod propriè sonat vox βδελυρός. Ac notat scholiastes Aristophanis βδελυροὺς Athenis fuisse vocitatos homines infames, ut sunt lenones & id genus: itémque τοὺς ἀνελευθέρους, hoc est, eos qui præ avaritia turpissimis sordibus delectarentur: quod pulchrè facit ad multa quæ hic commemorantur. Nos duabus dictionibus vocem βδελυρία expresseramus, *obscœnitas* & *impuritas*: sed visa est postmodum vox impuritas vel sola non malè auctoris mentem exprimere: ut quidem apud comicos frequenter solet vsurpari.

ἀνασυράμενος.] Componens videlicet se, vel simulans se componere ad κοιμισίαν, vel ad medum: nam is olim χέζητιώντων (honos sit auribus & micturientium mos & gestus. Dionysius Halicarnasseus, de Philonide Tarentino loquens, ἀνασυράμενος τὴν ἀναβολὴν, καὶ χηματίχας ἑαυτὸν ὡς αἰχισον ὀφθῆναι, τὴν δὲ λέξιν πρέπουσαν ἀκαθαρσίαν κτ' αὐτὸν ἱερὰς ἐδῆτ' ἡ τῆς πρεσβυτεῖας κατεσκέδασε. & in eadem historia alij. Galen⁹ in exhortatione ad artes, οἱ ἀπὸ τῶν κρυμνῶν ὑδράοιμοι πρόθεν, ἐπειδὴν μηκέτ' ἔχουσιν ὑδωρ, ἀνασυράμενοι περσοῦροι. & est in viris τὸ ἀνασυράμενος, q̃ in sequiore sexu varicitus stare, apud Apuleium.

leium. At οἱ χέζητιῶντες incoxare se etiam dicuntur: unde est κοῖμιν χέζειν, quasi coxim. Vide Nonium.

συείπειν ἔς ἡδέως θεωρεῖσιν οἱ λοιποί.] Exemplo sit Theophrastus quidam in Aristophanis Vespis:

Οἱ δ' ἀνεκρότησαν, πλῦγε Θεφράσου μόνε

Οὐτὸ δ' διεμύλλαινε, ὥς δ' ἡ δεξιός.

nam διαμύλλαινεin à rictu oris facta vox, idem est ac συρίττειν: quod significat sibilo siue pastoritia fistula, ut loquitur Cicero, aliquem prosequi: dicitur & κλώζειν, pro eodem, ut in ea contra Midiam. vide Hesychium, Harpocrationem, & Eustathium in Ὀδυσσ. δ. Inde est, κλωσμοσυρίττειν. vox elegantissima apud Philonem.

ἀνακύψας ἐρυγεῖν.] Simile est quod notat Cicero in Antonio: *Cui ructare turpe esset, is veniens, frustis esculentis, vinum redolentibus, gremium suum, & totum tribunal implevit.*

Pag. 36. καὶ καλέσαι.] Plautus Menæchmis,

Certò hæc mulier aut insana est, aut ebria Messenio,

Hominem quæ ignotum compellet me tam familiariter.

σπεύδοντα δέ που.] Malim ποῖ.

καὶ ὁψωνεῖν ἑαυτὸν.] Scribe ἑαυτῷ. Vide suprà.

καὶ παρακαλεῖν ἐπὶ ταῦτα.] Ridiculi causa, non seriò. Atqui hoc insulsè rudere est, non falsè ridendi occasionem præbere.

καὶ διηγείσθαι περὶ τὰς πρὸς κουρεῖον. In constrictinis iam olim malè feriatarum hominum conciliabula celebrari solita. unde est κουρεακὴ λαλιὰ dictum παροιμιακῶς à Polybio in tertia historia. Lyfias in ea contra Pancleonem, ἦλθον ἐπὶ τὸ κουρεῖον τὸ παρὰ τὴν Ἑρμῆα, ἵνα οἱ Δεκελεῖς περσφοιτῶσι. Idem alibi, ἕκαστος

ὑμῶν εἶθις αἰ πορσοποιτᾶν, ὃ μὲν πρὸς μυροπόλιον· οἱ δ' ἔτι
 πρὸς κουρεῖον. Damnat hunc morem sanctissimus
 vir Clemens Alexandrinus, 111. libro Pædago.
 Μὴ τοίνυν αἰτ, μὲν δὲ αἱ ἄνδρες ἐπὶ τᾶν κουρεῖων καὶ καπη
 λείων διατρίβοντες ἀδολεχούντων σωμυλδομοιοι. Theo-
 phrastus verò noster, vt erat ingenio perturbano,
 tonstrinas appellitabat abstemia conuiuia, siue
 αἶονα συμπόσια, διὰ τὴν λαλίαν τῶν πορσκαθιζόντων.
 testis Plutarchus. Adiicit auctoρ ἡ μυροπόλιον, quia
 vt tonstrinæ, ita & myropolia otiosis hominibus
 referta solebant esse. Sic Demosthenes in Aristo-
 gitonē οὐδὲ πορσοποιτᾶ πρὸς τι τῶν ἐν τῇ πόλει κουρεῖον
 ἢ μοροπωλίων, & passim.

καὶ οἶνοπωλῶν, κεκραμένον τὸν οἶνον.] Fraus pridem
Miscere aquas vino : apud Tertullianum ex pro-
 pheta Isaia. Hoc nomine malè audiebant Athenæ.
 Alexis comicus in Asoto, facetè qui id facerēt ex-
 excusat: negans sui compendij illos habere ratio-
 nem: sed sanitatis eumentium, vt ne possint mero
 potato morbi causam contrahere. Locus suauissi-
 mus est, quem ideo placuit apponere,

A. Κομψόν γε τῷτ' ἐστὶν παρ' ἡμῖν ὃ Σόλων

Εἴν ταῖς Αθήναις, δεξιῶς θ' εὐρημένον.

Σ. Τὸ ποῖον; A. ἐν τοῖς συμποσίοισιν ἔπινετε

Ἀκρατον, ἔτι ῥαδίων· πωλᾶσι γ'

Εἴν ταῖς ἀμάξαις εὐθέως κεκραμένον.

Οὐχ ἵνα τὶ κερδαίνωσι τῶν δ' ὠνεμένων

Προνοέμενοι, τῷ τὰς κεφαλὰς ὑγιεῖν ἔχειν.

Sed in venditione vini triplicem fere fraudē cau-
 ponum notant veteres : quòd illud diluant, man-
 gonizent, & falsa mensura vendant. Lucianus, οἱ
 φιλόσοφοι ἀποδίδονται τὰ μαθήματα ὥσπερ οἱ κἀπηλοι

ρασάμυοί γε οἱ πολλοί, καὶ δολώσαντες ἢ κακομετρῶντες.
 A consueta fraude aquam vino miscentium, mana-
 uit, vox ὕδαρής, pro parum sincero, & fraudulento.
 ut in Aeschyli Agamemnone, ὕδαρὲι σαίνειν φιλό-
 τητι.

καὶ ἐπὶ θεῶν λώϊκ.] Corruptissimum locum mini-
 ma mutatione, sic emendandum censemus: καὶ ἐπὶ
 θεῶν ἡνίκα ἂν δέη, πορδ' ἐῶς, ἐκ ἐῶν τοῦ ἡεῖς ἡνίκα ὃ
 πορδ' ἐῶς ἀφιάσιν οἱ δ. Imperiti homines cum non pos-
 sent legere illa ἐκ ἐῶν, pepererunt nobis istud ἀπιῶν,
 quod huc nulla ratione quadrare potest. Iam supra
 diximus lucar Athenis pendi solitum ab iis quis
 locum in theatro habere vellent. cuius moris au-
 ctorem grammatici faciunt Periclem, quem aiunt
 primum fecisse τοῦ τόπου ὠνητές. Propterea viritim
 accipiebant de ærario certam pecuniam, ut habe-
 rent etiam pauperes unde possent sumptum illum
 facere, & locum sibi ad spectandum emere, quod
 θεῶν ἀγοράζον vocabant. Inde tam multa apud ora-
 tores Atticos, Demosthenem maximè, de pecunia
 theatro destinata. Hanc mercedem ei dabant qui
 hîc vocatur θεατρῶνης, apud Aristophanem θεατρο-
 πώλης: non sunt enim, ut prima fronte possint vide-
 ri, hæ duæ voces inter se relatæ, sed de eodem, etsi
 diuersa ratione, dicuntur. Θεατρῶναι sunt, redem-
 tores theatrorum, qui facienda & extruenda subita
 theatra conducebant: constat enim veteres Athe-
 nenses spectasse ἀπο τῶν ἰκείων. Iidem mox in ex-
 tructo theatro sedes siue foros spectaturientibus
 vendeabant, unde dicti θεατροπῶλαι, οἱ θεῶν ἀπομι-
 δῶντες, inquit Pollux. Demosthenes, cum à quo
 sedes erat emenda, architectum appellat, in ea pro

Corona, & eius interpretes verus persæpe, propter eam quam exposuimus rationem. Duobus autem obolis spectabant Athenienses. Demosthenes pro Corona, ἀλλ' ἐν τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἐδεώρου αὖν: vbi mirè turbat Græcus interpretes, non rarò nimis quàm impeditus dicam, an imperitus? Aristopha. Vespis,

Εὐὼ ἢ τεδεώρηκα πῶποτ' ἔδαμ',

Πεῖν ἐς Πάρον καὶ ταῦτα δ' ὀβολῶ φέρων.

Scholiasies: *Ἰκεῖοις δεωροῦντες. τὰ δ' ὀβολὸς παρῆχον.*

Reperio tamen vnam aliquando drachinam dari solitam. Hefychius *Δραχμὴ χαλωσῶσα ἐπὶ Διοφάντε τὸ δεωρητικὸν ἐγένετο δραχμή.* Vide primam Olynthiacam, & ibi Vlpianum. Porro videntur hi theatrorum redemptores sub finem spectaculorum facile quemuis vel gratis soliti esse admittere: id enim Theophrastus isto loco manifestò innuit.

τὸ μὲν ἐκ τῆ πόλεως ἐφόδιον.] Qui publicè legati aliquò proficiscebantur, accipiebant ex ærario legatium. Marcellinus in Hermogenem, *Νόμος δ' πρεσβυτικῶν λαβόντα παρὰ τῆς ταμίας τὰ ἐφόδια ἄχει τῆς τετακοντα ἡμερῶν ἐξελθεῖν ἐπὶ τῆς πρεσβείας.* Legatiui modus fuit, binæ in singulos legationis dies drachmæ: quod etsi paruum videatur ad nostra tempora si referas: illis tamen temporibus magnum fuit. Indicio est Aristophanis iste locus Acharnensibus,

Εὔμεν' ἦμας ὡς βασιλέα τῆς μέλαν,

Μιθὼν φέροντας δ' ὀβολὸν δραχμὰς τῆς ἡμέρας

Εὐ' Εὐθυμένοισι ἄρχοντι. *Δι, οἵμοι τῆς δραχμῶν.*

Romanorum veterum non diuersa fuit frugalitas, qui Tiberio Graccho rem agenti publicam extra urbem, sumptum diurnum assignarunt nouem obolorum: auctor Plutarchus. Hanc autem pecuniam,

niam, non tantum ἐφόδιον, ut hîc & apud Demosthenem, sed etiam πορεῖον vocabant. Auctor Etymologici, Πορεῖον, τὸ διδόνον τοῖς πρεσβυτάις πρὶν πορεύεσθαι εἰς πρεσβείαν ὡς περ ἐφόδιον. Porro exemplum similis βδελυείας in Pisone exagitat M. Tullius.

τῷ ἀκολέθῳ ἐπιθεῖναι μ πορεῖον.] Intelligit stragulam vestem, & alia instrumenta viæ, quæ olim moris fuit iter facientibus secum deferre. cuius rei passim exempla sunt in veterum monumentis. Has sarcinas quæ σρωματοδέσμα Græcis vocantur, Sæcæ, sagma, vnus aliquis validus seruus ἀναφόρος sine ærumnulis religatas gerebat: vnus, inquam: plurimum enim opera in eam rem vti mollis & delicatî nimis habebatur. quare Æschines Demostheni vitio vertit, quòd eum legatum sequerentur duo serui cum duabus sarcinis: σωηκολέθου ὃ, inquit, αὐτῷ ἄνθρωποι δύο σρωματοδέσμα φέροντες. videbatur enim hominis esse nimis mollis & effœminati, tot rebus ad corporis cultum pertinentibus seruos onerare. Atque hoc ipsum in Romanis notat Seneca primo Naturalium quæstionum. Adeo, ait, omnia indiscreta sunt peruersissimis artibus, ut quicquid mundus muliebris vocabatur, sarcinæ viriles sint: minus dico; etiam militares. & Suetonius aliquot locis. Hunc seruum vocat Theophrastus ἀκόλεθον, & ita Xenophon in tertio Commentariorum extremo: & alij. & sanè ἀκόλεθός erat, quia onustus herum suum sequebatur. Sciendum tamen, propriè ἀκολέθους dici pueros, qui viros nobiles & honoratos, honoris causa sequebantur. Hesychius ἀκόλεθός, ὁ νεώτερός τῶν πρὸς, δευράπων ὃ, ὁ πρὶν τὸ σῶμα. Atque hu-

iussimodi elegantes pueros plures habere. Athenis inuidiosum fuit: ac ne legibus quidem permissum, ut testatur Vlpianus in eam Demosthenis contra Midiam. Melius hoc sanè & castius Athenienses quàm Romani: quorum nota est licentia effrenata, in alendis ornandisque pædagogis: de quibus non repeto quæ sunt à doctis hominibus obseruata. Eapropter scribit Tatianus, Romanos solere παιδων ἀγέλας, ἅσπερ ἵππων φορβάδας συναγείρειν. Similis querela Clementis de sui temporis hominibus, οἰνοχόων τε ὁμιλῶν ἀσκήσας παρ' αὐτοῖς, καὶ μεिरακίων ὠραίων ἀγέλαι, καθάπερ θρεμμάτων, παρ' ὧν ἀμελῶν τὸ καλῶν.

μᾶλλον φορτίον ἢ δυνάμιν φέρειν.] Quoniam plures seruos secum ducere ad sarcinas portandas, & magni sumptus res erat, & præterea inuidiæ obnoxia, ut modò dicebamus; propterea sæpe eueniebat ut vnus ille qui duceretur, pondere iniquo oneraretur, quod genus iniquitatis, ita frequenter vsurpabatur ab Atheniensibus, ætate Aristophanis, ut comici eorum temporum, non aliud argumentum sæpius in suis fabulis tractarint. In omnibus enim illorum comædiis erat semper misellus aliquis seruus, qui onere pressus clamaret Θλίβομαι, vel Πιέζομαι. Eam ob causam Aristophanes æquales suos comicos tanquam insubidos, ineptos, & eadem semper chorda oberrantes castigat, cum in Ranis, tum in parabasi illa elegantissima, quæ est in Pace: & tamen idem ipse poëta Pasiam similiter querentem inducit in Ranis. vide initium eius fabulæ.

ἐλάχισα ἐπιτήδεα τῶν ἐκαστῶν.] Notabis ἐλάχισα pro

pro ἐλάττω. Aristoteles tertio Topico. μάλιστα γὰρ τὸ
 σερειδὸν ὑπὸ τῶν αἰσθησιν πίπτει τῷ ὀππένει. τὸ δὲ ἐπίπεδον
 μᾶλλον ἢ γραμμῆς· γραμμὴ δὲ σημεῖον μᾶλλον. & hīc μάλι-
 στα pro μᾶλλον. Idem, libro De sensu & sensili, χεῖρῶν
 ἔχοντες τὰ ἄλλων ζώων τῶν αἰσθησιν ταύτῃ. χεῖρῶν dixit
 pro χείρῳ. Quare nihil opus emendatione, quod
 quibusdam videbatur.

σαπρὸν γὰρ τὸ ἔλαιον ἐπεῖω.] Σαπρὸν oleum est, τὸ
 πεπρωμένον, vetustate corruptum, ac rancidum,
 & cuius odorem nequeas perferre, ut ait Horatius.
 Græcis σαπρὸν propriè. Putre oleum dicere nolui-
 mus: qui præsertim didicissemus ab Aristotele τὰ
 λιπαρὰ magnam partem esse αἰσθητὰ. Atticis autem
 σαπρὸν & νέον, siue νεαλὲς sæpe opponuntur: ubi ine-
 ptissimè σαπρὸν putre reddideris, ut est à veteribus
 Græcis grammaticis observatum. Sic σαπρὸν οἶνον
 interpretantur grammaticὶ veteres, τὸ πρὸς τῷ τέλει
 ὑλώδη. & σαπρὸν λύχνον vocabant lucernam quæ
 non luceret. B. Chrysostomus homilia iv. in epi-
 stolam ad Timotheum, διὰ τὸ καὶ σαπρὸν λύχνον ἐ-
 ποίησας, πρὸς τῶν ἐγκεχλεισμένων θειοπαϊνίδα ἀεὶ λέγο-
 μεν. deniq; ut ibidem observatur, σαπρὸν appellant:
 Græci quicquid eum præstare vsum non potest, ad
 quem est comparatum. Verba Chrysostomi sunt
 πάντες οὐ μὴ τῶν ἰδίαν χρεῖαν πληροῖ, σαπρὸν λέγομεν.

καὶ τὰ δεισκομένων. χαλκῶν.] χαλκὸς accipe pro
 quibusvis parvi pretij nummulis: quales Athenis
 fuere & χαλκοῖ, quos *araios obolos*, Plautus dixit: &
 κόλλυβοι, & σίλαι, & κρατάταλλοι, quorum omnium
 mentio in comædiis. Tales apud Romanos lupini,
 & plumbei illi nummi, de quibus apud Plautum
 & Martialem. Rarò autem Athenienses æreos num.

mos cuderunt : vide Aristophanem Concionantibus , & eius scholia : necnon Athenæum libro xv. vbi de Dionysio, cui cognomen χαλκῆς.

ἄπαιτῆσαι τὸ μέγθ.] Απαιτεῖν. positum & hîc , & paullo antè pro μεταπειν : id enim propriè μεταπειν est. Aristophanes , Αἴτ' ἂν εἴσω τις φέρῃ τέτων μεταπειν τὸ μέγθ , sic apud Demosthenem. Vel ἀπαιτεῖν accipe pro vehementius petere , & quasi flagitare: ab inuito denique per vim quodammodo extorquere tanquam debitum. Αἰτεῖν est poscere quod gratiæ apponatur acceptum. ἀπαιτεῖν , repetere quod sibi debeatur. Andocides orator , ταῦτα ὑμᾶς, εἰ μὲν βέλεσθε, αἰτῶ εἰ ὅ μὴ βέλεσθε, ἀπαιτῶ.

κοινὸν εἶ) φήσας τ' Εἰρμῶ.] Olim apud Græcos cùm duobus simul ambulantes alter in via aliquid inuenerat , statim alter , Κοινὸς Εἰρμῆς αἰεbat: partem rei inuentæ his verbis sibi vindicans. Hesychius , Κοινὸς Εἰρμῆς παροιμία ἐπὶ τ' κοινῇ τ' ἀεισκόντων. Romani non multo aliter. Seneca epistola centesima & vigesima. *Quoties aliquid inueni, non expecto donec dicas , In commune : ipse mihi dico.* Lucianus in votis utriusque formulæ meminit : Κοινὸς Εἰρμῆς φασί· καὶ , Εἰς μέσον κατατίθεις φέρων τ' πλεονον. Notat hunc morem Leo Imperator , Constitut. lxx. Συνοδὶ τ' πολλὰ κίς ἀρήματι πειλοχόντες, εἰ καὶ καὶ ἴσον ἔβαλον ἐπὶ αὐτὸ τὰς τ' ὁμμάτων βολὰς, ὁμῶς διὰ τὴν ἐκ τ' ὁδοιπορίας κοινωνίαν, κοινῶς τὴν τ' ἀρήματ' κτήσιν πεποιμένω. Affinis huic alia parœmia Græcorum, Σῦκον ἐφ' Εἰρμῆς, de qua Hesychius , & Eustathius in Odyssæā. Notum est quid sit Εἰρμαον. Plato Charmide, Εἰρμαον, ἔφη, ὃ Σώκρατες, γεροντὶς ἂν εἴη ἢ τ' κεφαλῆς αἰσθέντα τῷ νεανίσκῳ , εἰ ἀναγκασθήσεται , &c. In lucto, inquit,

inquit, *ponere debet puer hic capitis morbum, si futurum est, ut per occasionem sanandi capitis, etiam mens sanetur.* Interpres nouus etiam hîc clara luce cæcutiit. Sic etiam dicunt ἄρρημα ποιεῖσθαι τι.

τὰ ὃ δὴ τοιαῦτα φησὶ.] Lego, πρὸς ὃ δὴ τὰ τοιαῦτα, φησὶ. vel τὰ τε δὴ τοιαῦτα καὶ φησὶ. hoc est: Eiusmodi homini, cūm hæc conueniunt quæ diximus, tum illa quæ sequuntur. sic infrà, capite τοῦ θυχερείας.

φθδώνια μέτρῳ τὸ πωδάκα ἐκκεκρυμένῳ μετρεῖν.] Mirificam lectionem. An verò quisquam ita parum iudicio valet, ut putet moribus eius qui hîc describitur, hoc est, sordidissimi hominis & auaritia perditī, conuenire, ut suis famulis diaria metiatur mensurâ, non dicam quæ pertusa sit, & perpluat: sed quæ fundo omnino careat? id enim ista lectio egregia præ se fert. Cur nō eadem opera credat aliquis aquam se cribro haurire posse, aut Danaïdum τίθω continere? Sed res ipsa loquitur, nihil inquinatius ista lectione, nihil infrunitius esse posse. quod non esse ab interpretibus animaduersum, rem tam absurdam, tam ineptam, mirarer si quisquam esset qui non miraretur. Emendatio verò in promptu. Lege ἐγκεκρυμένα, vel εἰσγκεκρυμένα, aut εἰσγκεκρυμένα. nihil enim refert. Sensus ex versione apparet: nītitur hæc emendatio nostra, certissimis & καμπτεικωτάταις rationibus. Est autem defcæda quæ istis verbis notatur auaritia. Non desunt hodiēque qui simili artificio vtantur, dum vel oleum vel vinum, vel alia vendunt, quæ mensura aut stannea aut ferrea mensurari solent. Id genus mensurarum videtur Theophrastus φθδώνια μέτρα nuncupare: cūm enim ex varia materia confici mensuræ soleant,

non

non omnis profectò huius fraudis est capax: sed illa demùm quæ malleo tractari, flecti, subigiq; potis est. Talem igitur mensuram intelligit hoc loco Theophrastus, & Phidoniam appellat, cum vulgò Atheniensium, sine dubio. quamquam eius appellationis hodie rationem explicare non possumus, Nam etsi & Strabo noster & veteres grammatici Φειδωνίων μέτρων mentionem faciunt: nihil tamen extare memini, quod hunc mihi locum satis explaret: nisi quis putet φειδώνιον μέτρον hîc dici mensuram illam, siue ἑλαιηρὸν ἄγγειον quod Athenis vocabatur φείδων, auctore Polluce. mihi quidem id non placet. Hoc igitur mittamus: illud teneamus, sic esse vt emendaui, legendum. Pherocrates Λήροις, λαβῆσαι μὲν τὸ χοίνικον τὸ πωδῆκα εἰσέκρυσεν. Non dubium ad eandem fraudem pertinere hunc Pherocratis locum. Iuuenalis,

Servorum ventres modio castigat iniquo.

Similis Saluiani querela libro tertio. *Servis, inquit, etiam si stipendia usitata præstentur, consuetudini hæc magis quàm sufficientiæ satisfaciunt: & ita implent canonem, quòd non explent satietatem.* Εἰς κεκρυμένα ἄγγεῖα, aut ἐγκεκρυμένα, Ciceroni dicuntur *vasa collisa*. fit enim collisione ἢ εἰσκρυσις. sic vocat Hippocrates ἐσπεφλασμένον & ἐμπεφλασμένον ὄσέον, quod sit incussum, & ex collisione intro cesserit. Aliud est ἀποκρῆσθαι: quod de vasis dicitur per collisionem fractis, aut quibus vel labrum vel ansa vel emblemata fuerit excussum. Aristophanes Acharnensibus,

--- ἀλλὰ μοι δὲς ἐν μόνον

Κοιλίσκιον, τὸ χεῖλ & ἀποκεκρυσμένον.

Scholias exponit, ἀποκεκλασμένον. Legimus in hoc

hoc versu comici κοτυλίσκιον, nō vt vulgo, κυλίσκιον
secuti auctoritatem Athenēi & Eustathij. In Athe-
nēi codicibus ἀποκεκομμένον malè legitur hodie ex
glossa, pro ἀποκεκρεσμένον. Locus est libro vnde-
cimo.

σφόδρα ἀποψῶν.] Oppidò quàm bellè conueniunt
hæc superioribus. Est enim σφόδρα ἀποψῶν, hosto-
rio cumulum diruere, & demere studiosè, quod
mensuræ superest. Sic accipit Hesychius in ἀπο-
μάκτρας. & apud Pollucem libro quarto τὰ ἐκατε-
ψημένα μέτρα, quibus non est dirutus radio cumu-
lus, In vetere Glossario sic scriptum extat, ψηκτὸς
μόδιος, Rasmus. Lego ψηκτὸς: est enim ἀψάω. Dicitur
& ἀπομάψειν: vnde apud Lucianum in Πλοίῳ chœ-
nix ἀπομαψμένη: & apud Syracusanum poëtam,

Οὐκ ἀλέγω μή μοι κενεὰν ἀπομάξης

quem locū ne pluribus nunc exponā, non solūm
librorū, sed & otij inopia facit. raptim enim ista, &
in itinere scribebamus Inde ἀπόμακτρα, siue ἀπόμακ-
τρον, radius. quod & ἀποψήσον, & ῥόχανον dixerūt. Re-
perio & ἀποψήκτιον in veteri Glossario inter inter-
pretationes vocis *replus*, siue *replus*. de quo aliàs.
Cōtrariū τῷ ἀποψῶν est κορύσσειν. Glossariū, κορυττός
μόδιος *cumtilatus*. doctè sanè. Hesych. Κορυττόν, ἐπίμε-
σον. minùs rectè ibi vulgò, κορυτόν. Idē grāmaticus
κορύσσειν paullò antè exponit αὐξεῖν, *amplificare*, *cu-
mulare*. quæ interpretatio conuenit huic loco Pin-
dari in Pythionicis. βίον κορυσσέμεν ὁρῶντες ἅλοισι μηχαν-
αῖς. Opponitur etiam τῷ σφόδρα ἀποψῶν verbum
σαλεύειν, quod grato debitori quadrat, qui nō eadē
tantūm, sed cumulatiore etiam mensura quod ac-
cepit vult reddere, D. Lucas capite sexto, μέτρον κα-

λόν, πρ

λόν, πεπεσμένον, καὶ σεσαλαγμένον, καὶ ὑπερεκχυρόμενον,
 δώσκον εἰς τὸ κόλπον ὑμῶν. cuius loci singularis mihi
 semper & admirabilis visa est elegantia. Obserua-
 uimus etiam apud poëtas affinem huic vocem, σα-
 λάειν, pro implere aliquid largiter: propriè tamen
 est mouere, concutere, idem quod σαλᾶειν. Leoni-
 das poëta epigrammaticus in Anacreontem,

Πρέσβω Ἀνακρείοντα χύδαν σεσαλαγμένον οἴνω Θάεο.
En, inquit, Anacreontem vino ita obrutum atque imple-
um, ut etiam redundet & diffuset. Hesychius, Σαλά-
 ξαι, κατακλύσαι, κινῆσαι, perperam enim in vulgatis
 codicibus, κατακλῆσαι. Macedonius libro sexto
 Græcorum epigrammatum,

Κισσοκόμα Βρομίῳ σάτυρον σεσαλαγμένον οἴνω

Ἀμπελοερχὸς ἀνὴρ ἀνθετο Λιναζόρας.

ὑποπείσας φίλῃ ἐπλαβὼν ἀποδόσας.] Videntur hîc
 voculæ quædam deesse, quas sine libris supplere
 non erat opis nostræ: ac ne officij quidem fortasse
 erat: diuinationis enim res est, non eruditionis, aut
 ingenij. Capiat igitur, qui volet, per me quidem
 coronam, & incipiat hic ariolari: nos Oedipi non
 sumus. Fuit cùm legebamur ὑπέγγυόν τε παρὰ φίλῃ
 τὶ λαβὼν, ἀποδόσας. vt hic notetur duplex εὐδελυεία i-
 stius. Altera, quòd mutuò dans aliquid amico suo,
 pignus ab eo accipit: altera, quòd in ipsum pi-
 gnus mox vendit, sicut facere solent difficiles &
 inhumani creditores, si debitum sua die non fuerit
 solutum. Næ qui hunc locum primi deprauarunt,
 digni fuerunt, quibus pro hac noxia multæ præ-
 gnates infligerentur plagæ cum hoc superdicto,
 Μὴ κακέρχῃ τὰ τὸ Μισῶν.

ἔλαπτον τέτρασι δραχμαῖς ἀποδιδόναι.] Apud Lati-
 num

num comicum Dordalus leno in Persa sexaginta minas soluturus, duos nummos retinet: ut ille quidem ait, pro crumena: re autem vera, ea causa erat quam hîc Theophrastus notat. Propterea ait Toxilus,

Sine quæso quando leno'st, nihil mirum facit.

καὶ φράτορας ἐσιῶν.] Quemadmodum apud Romanos fuere dies curiæ, ut Cicero vocat, hoc est, curialium cōiūvia: ita etiã apud Athenienses: fuitque hoc, χορηγίας vnum genus, è quamplurimis quæ in ea Republicæ fuerunt. Vide Harpocracionem in voce Εἰσιῶτωρ, & Demosthenis orationem contra Midiam, & eius interpretes multis locis. Moris etiam fuit ut septimã decimãve die postquam aliquis infans erat natus, celebrarentur eius nomina- lia, & conuiuium exciperentur curiales: quò putet fortasse aliquis hæc pertinere, propter verba sequentia: verumtamen possit & ad priorem morem commodè referri.

ἡμίση τῶν ρανίδων ἀπογράφεις.] Iam protulimus ex Aristophanis Ranis, Τίς τὴν κεφαλὴν ἀπεδήδονε τῆς ρανίδου, item, τοῦ τὸ σκόροdon τὸ χθεσινόν, τίς τῆς ἐλάας παρέτρεχε, vide ad superius cap. Plautus Persa,

Nam id demum lepidum est, triparcos homines vetulos, auidos, aridos

Bene admordere, qui salinum seruo obsignant cū sale. Iuuenalis verò elegantissimè de sordido homine loquens, satira decima quarta.

Ipsè quoque esuriens, neque enim omnia sustinet unquam

Mucida cerulei panis consumere frusta:

Hester

*Hesternum solitus medio servare minutal
 Septembris: nec differre in tempora cœnæ
 Alterius conchem, æstivi cum parte lacerti
 Signatam, vel dimidio putrique siluro,
 Filæque sectivi numerata includere porri.*

Lucianus de quodam è cœna domum reuerso,
 αἰεθμῶ παραλαβὼν τὰ κρέα, ὅποσα τῷ παιδί καλῶσιν
 ἔσῳτι πρὸς δειλῶκει, καὶ ἐπισημηνάμενος ἐπιμελῶς, τὸ
 αἶψ' ἐκείνῃ καθεύδει.

Ad caput φει' ἀκουργίας.

HΜὲν οὐκ ἀκουργία. Appellat Theophrastus ἀκουργίαν, vitium ei virtuti oppositū, quæ εὐκουργία, vocatur, & ita à Platone definitur. Εὐκουργία χρόνῳ ἐπίταξις, ἐν ᾧ χρὴ παθεῖν ἢ ποιῆσαι. cui definitioni simillima est ἡ τῷ καιροῦ apud eundem. καιρὸς est, inquit, ἐν ᾧ ἕκαστον ἐπιτήδειον παθεῖν ἢ ποιῆσαι. Stoici nō εὐκουργίαν, sed εὐταξίαν, vt auctor est in Officiorum libri M. Tullius, hanc virtutem appellabant: ipse Tullius, ordinem rerum, & temporum opportunitatem; vel vno nomine modestiam. modestiæ enim nomine complectitur ille tam μετριότητα, quàm εὐταξίαν. duplicé namque facit modestiam: alteram, in qua modus spectatur: ea est μετριότης: alteram, in qua ordinis conseruatio: ea est, vt diximus, Stoicorum εὐταξία. neque dubium est, Ciceroné duabus dictionibus fuisse vsurum, si potuisset, hoc est, si tulisset Latini sermonis paupertas. Modestiam hanc siue εὐταξίαν definiri ait ille à Stoicis, vt sit, scientia earum rerum quæ aguntur aut dicuntur suo loco collocanda

candarum. rectè sanè & eleganter. Andronicus noster, sic: Εὐταξία, ἐμπειρία καὶ ἀχαρισμὸς πράξεως. ἢ, ἔχουσα τὰς κατὰ χρονομίαν πράξεις. Non potuit rotundius vis Græcorum verborum exprimi, quàm ut fecit Cicero. Adiiicit Andronicus & aliam definitionem, ἢ οὕτως τὰς πράξεις ἔχουσα τὸ βέλαιον. alludit horum Tullius, *Talis est igitur (ait) ordo actionum adhibendus, ut quemadmodum in oratione constanti, sic in vita omnia sint apta inter se & convenientia.* Τὴν ἀκαρίαν idem auctor inscientiam temporum elegantissimè vertit. *Importun tatem verò caue dixeris.* In schida manu exarata reperi hanc ἀκαρίας definitionem: Ακαρία ἐστὶ λείψις καιροῦ καὶ ἐπιτεχίαν προθυμίου τοῦ ζητουμένου.

ἐστὶν ἐπίταξις.) Nihil mutandum. Attici ἐπίλυγχανειν pro ἐντυλχάνειν vsurpant. ut Plato sexto Legum. ergo etiam ἐπίταξις. pro ἐντάξις.

καὶ δὲ ἐν τῷ ὁφληκότε ἐγλύης.] Hoc veteres Latini dixissent, *Eum qui sponsionem exactus fuerit.* Plautus, *Quas sponsiones pronuper tu exactus es.* Cicero: qui quod pro alio spondidisset, coactus fuerit dependere. At κελεύειν αὐτὸν ἀναδέχεσθαι est *sponsum vocare.* Horatius:

Hic sponsum vocat, hic auditum scripta.

Notum quid sit ἀναδέχεσθαι. inde, ἀνάδοχος. Glossarium, *Præ, ἐγγυ, ἀνάδοχος.* alibi, *Vades, ἐγγυοι, ἀνάδοχοι.*

δεινὸς ὃ καὶ προσάγειν ὠνητῶ] Mos fuit Athenis, ut qui vellent aliquid vendere, certorum hominum opera vterentur ad reperiendum emptorem. Eos homines Dinarchus & Isæus, ait Pollux, πρὸς πράτορας vocarunt: Aristophanes περὶ πώλας: Plato

πωλωμάτων. Hodie quoque multum illis mercato-
 res utuntur: vocanturque vulgo Italico, ut opinor, vel
 Hispanico nomine *cursiatores*. De iis accipiendus est
 iste locus: itemque hic Platonis in duodecimo De le-
 gibus, ubi de fideiussoribus disputans, Εγγυητής μὲν
 δὲ, inquit, καὶ ὁ πωλῶν δὲ, τιῶν τε μὴ ἐν δίκῃ πω-
 λῶντος, ἢ καὶ μηδ' αὖτως ἀξιοχρεῶ. ὑπόδικος δ' ἔστω, καὶ
 ὁ πωλῶν, καθάπερ ὁ ἀποδόμυκος. Fideiussor esto qui
 rem alienam vendit, eius qui non iure vendat, aut qui
 non sit futurus auctor idoneus. Tenetor ergo euictionem
 prestare, tam is qui rem alienam vendit, quam is cuius
 res est. Statuit philosophus, ut ὁ πωπράτωρ qui ali-
 quid emendi cuiuspiam auctor fuerit, habeatur pro
 fideiussore: adeo ut si res empti, fuerit ab empto-
 re euicta, (utpote quod venditor parum bona fide
 eam possideret) liceat emptori cum proxeneta &
 parario in iudicio experiri, non secus ac cum eo
 cuius res esse tum dicebatur cum vāniret. Hæc
 mens Platonis. Romæ quoque, ut Ulpianus docet,
 venditores aliquando fideiussorem interponebāt.
 quem, ait ille, vulgò auctorem secundum voca-
 bant. Glossarium, *Secundus auctor*, βεβαιωτής. Sic
 etiam per intercessorem æs alienum faciebant, ut
 indicat Seneca epistola cxx. & libro ii. De benefi-
 ciis. meminit & libro iii. vide epistolā Alciphro-
 nis: quæ incipit Μέγα ὦ, &c. & apud I C. de proxe-
 neticis libro i. Pandectarum.

ἀνίστασθαι ἐξ ἀρχῆς διδάσκων.] Sic capite sequenti,
 οἱ ἐπαγγέλλεσθαι ἀναστᾶς. sumptū à more qui in con-
 cione & curia seruabatur: nam qui verba facturi
 erant, surgebant.

καὶ θύοντας καὶ ἀναλίσκοντας ἦκων.] Lege ὡς θυόντας.
 hoc.

hoc est, πρὸς θύ. iam ἀναλίσκειν, non est simpliciter sumptus facere, vt putarunt interpretes: sed comedere atque epulari. Sic enim accipit illam vocē, vel ex vno Athenæo notius esse potest, quàm vt moneri quisquam debeat. Sic & δαπανᾶν vsurpant Xiphilinus de Vitellio, τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ἐδαπανᾶ. & δαπάνη pro cibo, recētoribus Græcis: Mauricius lib. xi. φέρει δίψης καὶ δαπάνης ἐνδειαν. idem in verbo *consumere* est apud Latinos.

τόμον ἀπαιτήσκειν.] Ne hīc quidē τὸ ἀπαιτεῖν vsitatam significationem retinet, quæ est, reposcere rem suam: sed ἄλλοι ita accipi debet, vt in ἀπελπίζειν apud Euangelistam, vtque in ἀπεδίειν, & aliis accipi debere fusè docet Athenæus. Notum est autem conuiuia rem sacram solita olim comitari: aut si conuiuium celebrare nollent, è victima partes ad amicos mittebant. Theocritus Bucoliastis,

--- καὶ τὸ ὃ δύσας

Ταῖς Νύμφαις, Μόρσωνι καλὸν κρέας αὐτίκα πέμψον.
Plautus Milite,

Sacrificant: dant inde partem maiorem mihi quàm sibi.

καὶ παρὼν διαίτη συγκρίειν.] Intempestiuā commemoratione iustorum alterius partis: quorum commemorandorum non id est tempus, sed id potius, quādo apud iudicem res agitur. Ibi enim stricto iuri, hic æquitati locus est. Peccatur igitur ab isto inscitia temporis. Hoc moneo, quia poterant hæc videri ad θεωρησίαν, de qua capite sequenti, referenda.

καὶ ὀρχησάμεθα, αἶψ.] Omnino ὀρχησόμεθα legendum. Vt ait Cicero, saltatio, comes erat extre-

ma conuiuij tempestiui : cū enim erant benè saturi, ac benè poti, tum ad saltandum animum appellebant. Suprà nota erat ἀπονοίας, siccum, necdum vino plenum saltare. Dion Chrysostomus in oratione ad Alexandrinos : Τὰς μὲν ἄλλοις ἀνθρώποις ἡ μέθη πρὸς ὧδιν τρέπει καὶ ὀρχησιν· παρ' ἡμῶν δὲ τοῦ ἀντίον ἐστίν. ἡ γὰρ ὧδὴ μέθην ἐμποιεῖ καὶ ὀρχησιν. De saltandi studio antiquorum, Athenæus, Lucianus, Macrobius, alij.

Ad caput περὶ φριεργίας.

Aπέλει φριεργία δόξειν αὐτῷ.] Parum videtur vitium istud à blanditia, de qua dictū suprà, differre: differt tamen. Blando enim homini, ut eum nobis definiit Theophrastus, scopus est propositus delectare omnes, nemini molestus esse, in sermonibus quotidianis omnium offensionem vitare. Hoc si assequitur homo blandus, habet ille tota quod mente petebat, estque eius voto abundè satisfactum. At is quem φρίεργον Theophrastus hic vocat, magis ad naturam adulatori accedit: habet sanè hoc cū illo commune, quòd cū officiosus admodum videri cupiat, ineptam tamen eius rationem init. sine etiam ac scopo parum sepe distant: uterque enim alius gratiam cupit, non virtutis amore, sed quia sic suis rationibus conducere existimat. Omnino paruo intervallo separantur hæc tria, adulatio, blanditia, & φριεργία. quæ est officium ab eo profectum in quo non est affectio sed affectatio, ut cū Tertulliano dicam. Hanc possis

possis cum Cicerone, *fielium officium*, & *simulatam* vel *ineptam sedulitatem* dicere: Horatio simpliciter sedulitas, in illo:

Sedulitas autem, stultè quem diligit, urget.
 possis & *ambitionem*, Latinissimè. *Officium superuacuum* dicere cum interpretibus non placuit. nam τὸ οὐκ ἐν hac voce non tam quod superuacaneum est & non necessarium, notat, quàm id quod abundans est nimis & affluens & exsuperans. sicut in alia voce rectè explicat A. Gellius. *Curiosum officium* potius dixerim: ut loquitur Tertullianus etsi in alia re.

ἐπαγγέλλεσθαι ἀνασῶς, ἀ μὴ σωθήσεσθαι.] Accidere multis solet ut rogati aliquid, cui præstando pares se non esse probè sciant, nihilominus tamen id in se recipiant, & operam suam prolixè polliceantur. sic miseri in laqueos ipsi se induunt, unde mox extricare se saluo pudore cùm cupiant, nequeant. Eius rei duplex causa esse solet: vel quòd pudet multos imbecillitatem virium suarum, & pauperiem suam denudare: vel quòd ita nati sunt, ut denegare quicquam rogati non sustineant, impediènte illos pudore quodam subrustico, & planè inepto, quem δυσωπία vocant Græci: de quo legat decori & honesti studiosa inueniens pulcherrimum Plutarchi commentarium: reperiet multa quæ ad περιεργον hunc pertineant. Hi sunt de quibus Seneca, *Multos, inquit, liberales facit fontis imbecillitas*. Neque aliena hinc illa Charini apud Terentium querela:

--- id genus est, ait, hominum pessimum

In denegando modo queis pudor est paululum:

Post ubi iam tempus est promissa perfici,

Tum coacti necessario se aperiunt, & timent,

Et tamen res cogit eos denegare.

ἐν τινι σὰς ἐλεγχθῆναι.] Sensum, puto, expressimus: verba autem valde sunt deprauata. Arbitror autem locum esse mutilum: ideoque non ἐξ ἀφαιρέσεως, sed πρὸς ἀνατροπὴν potius curandum. Ita igitur expleo, ἐν τινι σὰς, δεικνύειν ὡς ἔχ' οἶόν τε ἐλεγχθῆναι. Si quis malit referre ad eum cui nulla probatio satisfacit, neque acquiescit iis quæ omnes esse vera farentur, ita erit legendum, ἐν τινι σὰς, δεικνύειν ὡς οἶόν τε ἐλεγχθῆναι. Molesti autem esse solent qui in re clara hærent: & à Latinis nodum in scirpo quære re dicuntur. Lucilius.

Nodum in scirpo insanè facere vulgus. Terentius.

At mihi unus scrupulus etiam restat, qui me malè habet. P. dignus es.

Cum tua religione odium: nodum in scirpo quaris.

-Cicer. *Æbutium* cui personam hominis πειρίγῃ imponit, appellat *cognitorem viduarum*, *defensorem nimium litigiosum*, *concitum ad rixas*.

καὶ διεγείρει τὰς μαχομένας.] Non damno hanc lectionem optimè enim conuenit homini ineptè officioso. Tales autem multi passim reperiuntur, qui contendentes amicos rixantésque, suis acclamationibus Ἰὴ, ἰὴ παιῶν, accendant potius quàm vt eos diremptum eāt: quod erat veri amici officium.

Sed nec πειρίγῃ, quod aliquando in mentem mihi venerat, penitus damno: vt nimirum intelligamus, ineptum istum hominem, cùm aliquos videt inter se certantes, siue id verbis fiat, siue armis (vtroque enim modo verbum μάχεσθαι accipi potest) temerè se in eorum contentiones immiscere: quasi pacifi-

caturus

caturus illos sit : cui tamen præstando auctor non sit futurus idoneus. Διέρχοντο ergo erit certantes inter se dirimere : quomodo accepit Plato in nono De legibus.

μη δυνάμεθ' ἀρεῖν ἔ πορδ' εἰδον.] Scribe οἱ, vel ἡ. passim ita peccatur. Cùm ait Theophrastus μη δυνάμεθ' ἀρεῖν, scitè & venustè exprimit ἀγωνίαν æstúmque hominis in biuío hærentis. Oppianus poëta doctissimus Ἀλιευτικῶν libro tertio:

--εἴκελ' ἄνδρ' εἰ

κείνω ὅς ἐν τειρόδοισι πολυλείηοισι κυρήτας
ἔσῃ ἐφορμαίνων· κραδίη δέ οἱ ἄλλοτε λαίλυν,
ἄλλοτε δεξιτερὴν ἐπὶ βάλλει] εἰς ὁδὸν ἐλθεῖν.
Παππιδῆς δ' ἐκάτερθε νοθ' δέ οἱ ἦν τε κύμα
Εἰλεῖ], μάλα δ' ὀφ' ἐμῆς ὠρέξατο βελῆς.
τότε μέλ' παρὰ τ.] Non tulit rex Anrigonus πειρ-
γίαν istiusmodi, ne in filio quidem : à quo cùm esset
aliquando interrogatus: *Quando sumus castra motu-
ri?* respondens ille, *Quid, inquit, veteris ne tubæ sonum
vnus omnium non audias?* Cæterùm videntur duces
Atheniensium scripto soliti significare, quid opus
facto, suis centurionibus & tribunis. Vide Suidam
in πινάκιον.

τῷ πατρί εἰπείν.] Non quò matrem deferre aut
accusare apud patrem velit : sed vt patrem admo-
neat tempus esse vt cubitum eat, ne sit matri iam
cubanti imò iam dormire incipienti, longior ex-
spectatio molesta. Δωμάτιον est κοιτῶν, thalamus si-
ue cubiculum, vbi erant lecti cubiculares diuersi à
tricliniaribus. Plato 111. De republica, de Ioue lo-
quens, libidine inflammato καὶ ἔπος ἐκπλαγύτα
ιδόντα τὴν Ἥραν, ὥς ἐμῆς εἰς τὸ δωμάτιον ἐθέλ' ἐλ-

ἔειν, ἀλλ' αὐτὲ βελόμην χαμαὶ συγγίνεω. Ex isto loco Platonis apparet quare dicatur vxor maritum exspectare ἐν τῷ δωματίῳ: & quanta sit filij *δειεργία* ista curare, & matri suæ penè dixerim lenocinari. Cæterum vocem *δωμάτιον* id significare quod diximus, cum sit indubitati iuris: (Hesychius disertè alicubi explicat *κοιτῶν*) obseruauimus tamen, doctissimos viros sæpe hac illius notione non obseruata, grauiter peccare. vertè enim passim *domus*, aut nescio quid aliud, contra auctoris sui mentem. Exempla reperies in Plutarchi Catone, in eiusdem Cimone, item Alexandro, Cæsare, Catone Uticensi, Demetrio, Antonio, & aliis locis apud eundem magnum scriptorem: vbi ferè semper offendunt interpretes: quod in rudiorum inuenum gratiam, non in doctorum hominum contumeliam dictum sit.

ὅπως μὴ δώσῃ οἶνον τῷ καλωπιζομένῳ.] Placet quod docti viri excogitarunt, *καλωπιζομένῳ*. videamus tamen num minore mutatione in integrum vulgata lectio queat restitui. Quid enim si ita scribamus? ὅπως μὴ τῷ δώσῃ οἶνον, καλωπιζόμενῳ, καὶ φήσας βέλ. Τῷ est, *alicui*, nempe ægroto: quem planius illa mox designant, τὸ κακῶς ἔχοντα. at καλωπιζόμενῳ est, *ineptè se illi venditans*. nam quia solus ex omnibus domesticis & amicis ægroti voluntati morem gerit, hoc iste suum in illum studium ostendat & ventitat: homo præposterus, qui id sibi gratiæ apponi velit quod iusta reprehensione dignum sit. Ita posse accipi verbum *καλωπιζεῖν*, docti non negabunt. sic apud Plutarchum in Antonio, ἐγκλωπιζεῖν τοῖς ἀρχροῖς. *ostentare tanquam pulchra, quæ sint*

sint turpia. Omnino istam vocem mordicus retinendam censeo: vel propter effatum Coi senis, qui in lib, Περὶ ἰητρῶν, verè & eleganter, ζητεῖν ὁ νοσέων, inquit, καὶ καλωπισμὸν, ἀλλὰ τὸ συμφέρον. Verùm de hoc loco Theophrasti ampliùs cogitemus. Fortasse verum est quod in margine vnius è Palatinis codicibus erat adnotatum καυματιζομένῳ. id erit, *febri ardente laboranti.* tunc enim maximè æger vino abstinere sinitur, quando ipsum febris illud genus habet, quod καῦμα vel καῦσον medici appellant. At illud ἁπλῶς ἀπρεπίται quod statim sequitur non est *hortari* aut *inducere*, vt docti homines putant: sed quod Hippocrates μετερείζειν dicere solet, hoc est ægrotum in lecto iacentem attollere, & ita componere, vt possit commodè bibere.

καὶ γυναικὸς τελευτήσας.] an τῇ ἰδίᾳ? an τῇ πλησίον καὶ φίλῃ? vtroque enim modo possis accipere. Quanta fuerit veterum περὶ ἐργία & ambitio in titulis cipporum, res ipsa indicat. Plato verò vt huic ambitioni stultæ, vt vocat Tertullianus; humanæ, vt Plinius; obuiam iret, legem hanc inter cæteras ferebat, Ne cui liceret tumulo cuiusquam longiorum quatuor versibus heroicis titulum inscribere. libro xii. De legibus.

ὅτι καὶ πρῶτον πολλάκις ὁμώμοκε.] O hominem non solum περὶ ἐργον, sed planè vacui capitis, & vt ait Pindarus, λαλῶν φρενῶν! Vult hîc iuriurando, quod adigitur fidem astruere, & ait sæpius iurasse se: non poterat meliùs probare quanto haberet neglectui iurisiurandi religionē: quæ quidem in non iurando, aut quàm rarissimè iurando maximè sita est. vix est enim, vt qui sæpe iuret, nō interdum pe-

ieret. Quare optimo sanè consilio Theophrastus
suprà inter hominis perditì profligatìque notas
hanc cum primis numerabat, quòd facile & leues
ob causas iuraret. Scitè & eleganter Hierocles, Σέ-
ξ, inquit, τὸ ὄρκον, τῷ μὴ περὶ χεῖρας αὐτῷ καταχρῆσθαι, ἢ
ἐθιῶν δ' ὀρκεῖν ἐκ τῷ μὴ ἐθιῶν αὐτῷ ἱμνῶναι. Est enim ve-
rissimum quod Philo Iudæus ait. De decem præce-
ptis Legis, φύεται ἐκ πολυορκίας. ἡ δ' ὀρκία, καὶ ἀσέβεια,
& alibi idem, ὅτι πίστεως ἢ πολυορκία τεκμήριον, ἀλλ' ἀ-
πιστίας ἐστὶ παρὰ τοῖς δ' φρονῶσιν. Exemplum huius
stultitiæ in his versibus lepidissimi Menandri,

Γλυκέρα τί κλαίεις; ὀμνύω σοι τὴ Δία

Καὶ τὴν Ἀθηνᾶν φιλότατη, ὁμωμοκῶς

Καὶ πρῶτον ἦδη πολλάκις.

Ad caput περὶ ἀναισθησίας.

Εστὶ τὸ περὶ τὴν ἀναισθησίαν. Est hoc vitium τὴ διανοίας,
neque ad mores propriè refertur: opponitur e-
nim ei virtuti διανοητικῇ, quam Græci ἀγχινοίαν, La-
tini, puto, *solemniam* appellabāt. quemadmodū autem
stupiditatem definit Theophrastus *tarditatē mentis*,
siue *animi*: sic Platoni in Charmide definitur ἀγχι-
νοία ὅξυτης τις τὴ ψυχῆς: de eadem habes apud Aristo-
telē, & in vi. Nicomacheor. & in priore Posterio-
rum, & alibi: sed nolo prætermittere eiusdem defi-
nitionem, quæ est in libello Andronici, Ἀγχινοία,
inquit, ἐστὶν ἐξὺς ἐξ ὑπολόγου τὸ καθῆκον δεικνῆσαι, καὶ καλὰ
σοχαζομένη τὴ δέοντ'. quæ prorsus huic loco est ac-
comodata. Suet. in Claudio, stuporē de quo noster,
μελεωρίαν καὶ ἀβλεψίαν elegantissimè vocavit. Vulgò
qui

qui essent eiusmodi audiebant ἀσπαραγχοί. Galenus libro 111. De dogmate Hippocratis & Platonis, εἰς εἰς ἀναιδήσιαν πάντεσσι σκώψαι βεληθῶσιν, ἀσπαραγχοὺς ὀνομάζουσιν. Idem scribit & alibi. In sacris litteris & libris patrum ἀσπαραγχοῦ idem est atq; ἐλεήμων. Est verò singulare ἀναιδήσιος exemplum in eo qui asino vehens, cum plureis duceret, vnum sibi furto periisse feriò querebatur, illum nempe cui infidebat. Est in ore vulgi fabula: Sed vt rem gestam narrat Galenus in libris De usu partium.

καὶ πάντως εἰσιέναι μέλων.] Dicitur εἰσιέναι τὴν δίκην, is qui admittitur ad causam apud iudicem dicendam, sine coniciendam, vt veteres loquebantur. Dicunt autem vtroque modo: & ὁ φάγων, siue δὲ δίκων μέλλει εἰσιέναι τὴν δίκην ἢ γραφῶν: & ἡ δίκη μέλλει εἰσιέναι: sic enim orator cum in ea κατὰ Μειδίε: tum in πρὸς Φορμίωνα.

καὶ ἐπὶ δάκναι ἀνιστάναι &c.] Legebam olim ἀπὸ δάκναι: & ad huius loci illustrationem ita differebam. Si nihil aut deest, aut corruptum hic est, sensus erit huiusmodi. Solet iste stupidus ac stolidus, cum nocte tota se cibis supra modum onerauerit, posteaquam in theatrum venit, vino somnòque sepultus iacere: vix vt tandem euigilet, vt ferò domum suam reuenire instituat, quo quidem in itinere sæpe accidat: vt aberrans à foribus suis, & incautiùs ad vicini aedes accedens, à mutis custodibus qui ad vestibulum excubias agunt, mordeatur. Optimè autem concinnit hoc ei quod modò dicebat, solitum ἢ ἀναιδήτων, in theatro dormientem solum relinqui. Θέατρον est theatrum, aut alius locus in quo federi vulgò ad spectadū solet: δάκνοι enim sūt sedes & sub

& subsellia theatrorum. Latini, ut notat Liuius, *foros* appellabant. itémque *spectacula*, cum ipse Liuius tum alij: meliòs Græci θεωρεῖα: vide Hesychium in ἰκεῖον. Atticum autem est, locum ubi multæ sessiones & θάκοι sint, appellare θάκον. Scholiastes Aristophanis in *Nebulas*, Θάκοι καλεῖται ὁ τόπος Ἀπικῶς, ἐνθα πολλοὶ συνέρχονται σκεψόμενοι. Sic alia loca vocabant Athenienses ab iis rebus quæ ibi multæ erant aut multum. Sic exempli causa ἐλαιον vocabant ubi venale prostabat oleum. Menander, ἀναρμύωντες πρὸς τὸ ἐλαιον. μύρον myrropolium. ut in Aristophanis *Equitibus*, τὰ μέρηκια, τὰ ἐν τῷ μύρῳ καθήμενα. πρὸς σὲς, τὸ κυβεῖον, ubi calculis vel talis ludi solet: qui locus Ciceroni *ludus talaris*; Augusto apud Suetonium, *forum aleatorium* dicitur. Euripides *Medea*,

Ἦκασα τε λέγοντες ἔδοκῶν κλύειν

Πρὸς σὲς πρὸς ἐλθὼν ἄνδρα δὴ παλαιότατοι,

Θάτσουσι.

Scholiastes. Ἀπὸ τῶ ἐν τοῖς πόποις ἀνόμαζον τοὺς τόπους. πρὸς σὲς γὰρ νῦν καλεῖται τὰς τόπους τῶν κυβέτων, ὡς ὄφον καὶ μύρα ἐνθα ταῦτα συνήθως εἰσίν. Pollux quoque notat dixisse poetas comicos εἰς τὸ οἶκον, εἰς τὸ ὄφον, εἰς τὸ ἐλαιον, εἰς τὰς χύτρας, εἰς τὰ σκύροδα. & id genus alia. Ita debes accipere in hoc Alexidis loco apud Athenæum,

Τοῖς ἰχθυοπώλαις εἰς ἰνέφησι μένον

Ὡς φᾶσι, χαλμῶν Καλλιμέδοντος εἰκόνα

Στῆσαι Παναθηναίοισιν ἐν τοῖς ἰχθύσι.

falluntur enim ibi interpretes, dum non animaduvertunt dictum esse ἐν τοῖς ἰχθύσι pro in foro piscatorio, qui locus Plutarcho in *Hyperide*, ἰχθυόπωλαι

ἀγοραὶ

ἀγορὰ nominatur: sicut eidem in Timoleonte ἀγορὰ
 ὀψώλις dicitur quæ Atticè ὄψον. Sic etiam acci-
 piendum apud Aristotelem, in nono de historia
 animalium, capite xliii. vbi teredinem ait esse
 λίχρον ζῶον, & solitam aduolare πρὸς τὰ μαγειρεῖα καὶ
 τοὺς ἰχθύας. hoc est, τὰ ἰχθυοπωλεῖα: sicut dixit Theo-
 phrastus capite vi. ἐφοδεύειν τὰ μαγειρεῖα, καὶ τὰ ἰχθυο-
 πωλεῖα. Hæc igitur nos olim: cetera opinor, rectè,
 nec mutamus: at, de loci huius interpretatione, ali-
 ter nūc sētimus. Nā pro ἐπὶ θάκου ἀνίστασθαι, quod
 nihil significat, scribendum est ἐπὶ θάκον, vel ἐπὶ θά-
 κους, inducta copula καὶ antè ἐπὶ, quæ sensum planè
 corrumpit: de eo namque loquitur Theophrastus,
 qui postquam diu multumque est helluatus, cogi-
 tur è lecto noctu surgere ad aluum, honos sit au-
 ribus, exonerandā: quod concisa & honesta locu-
 tione dixit auctor ἀνίστασθαι ἐπὶ θάκους, *surgere ad sel-
 las*: id est, surgere è lecto ut eat ad sellas. Certum
 est, veteres priuatarum latrinarum vsum hodie-
 rum ignorasse. Qui paullo erant in re lautione, la-
 anis & seruorum λασανοφόρων opera in eā rem ute-
 bantur, sicut poëtæ Græci & Latini passim osten-
 dunt. plebs vilis è cubiculo & domo tota, ut pluri-
 mum egrediebatur, & vel proxima quæque loca
 inhonesta petebat, vel sellas publicas, in vsum ex-
 strui solitas, & aquis ferè imponi. hæc loca Græcis
 appellantur θάκος vel θάκοι, propter eandem causā
 fam, quam antea exposuimus. quare etiā καθέδρας
 pro eodem vsurparunt. Epiphanius libro ii. de
 morte impij Arii: κατὰ τὰς νύκτας εἰσελθὼν ὁ Ἀρειὸς
 εἰς θάκον πρὸς τὰς αὐτῶν χρεῖας παρασκάδα δύναι ἐλάκνι-
 σε. ante Epiph. B. Athanasius, in epistola ad Serapio-
 nem:

nē: εἰσῆλθεν εἰς θάκους, ὡς διὰ χρεῖαν τῆς γαστροῦ. Theodoritus libro primo de re eadem : εἰσῆλθεν εἰς καθέδρας ὡς διὰ χρεῖαν τῆς γαστροῦ. pro eo quod idē libro IV. de hæresibus : εἰς τὰ δημόσια εἰσελήλυθε λάσανα. inde θακεύειν pro ἀφοδεύειν, *ire ad sellas, vel adsellare, aut adsellari*, ut sæpe apud Vegetium, in libris de re veterinaria. Iosephus Ἀλώσεως libro II. de Essenis: βόθρον ὀρύξαντες θακεύουσιν εἰς αὐτὸν. Hesych. explicat, θακεύουσι, κάθηνται εἰς τὰς χρεῖας. nā χρεῖαι hic, quod eruditissimi viri non obseruarant, sunt alui necessitates, ut in superioribus locis aliquoties vidimus. Artemidorus libro primo, cap. II. inter hominis actiones ponit τὸ καθίζειν εἰς χρεῖας & θακεύειν quæ duo idem significant. & fortasse alterum è glossmate irrepsit, quin ipsas quoque sellas appellarunt χρεῖας. Glossæ veteres: χρεῖαι ἐν αἷς ὑποπατέρι, *laurina*. Hebræi, כסא נ"ב οἶκον καθέδρας. Latini *sellas* dicunt, vnde *sella familiae*, vel *familiarica*, apud Catonem & Varronem in villæ descriptione. quidam historici inferioris ætatis, *sedem naturæ*. Græci verò eadem loca dixerunt etiam τὰ ἀβάτα. Epiphanius aduersus Ariomanitas, τὰ Ἀρείου περιβλεῖν καὶ τὰς νύκτας ἐπειχθέντος ἐπὶ τὸ παρασκαδαθῆναι, διέρχεται μέχρι τῶ ἀφροδῶνος, καὶ ἐνδον ἐν τοῖς ἀβάτοις καθεζόμενοι, εὐρέθη λακήσας. propriè ἀβάτα sunt loca inaccessa, vel propter foeditatem, ut hic: vel propter maiestatem, ut in libro De nominibus diuinis, qui Dionysij Areopagitæ esse dicitur, capite ultimo. ibi de natura Dei auctor disserēs, ἐδὲ ὄνομα, inquit, αὐτῆς ἐστίν, ἐδὲ λόγος· ἀλλ' ἐν ἀβάτοις ἐξηρηται καὶ μὴ δυνάσθαι εὐρεῖν.] Notanda ista verba: quibus indicat se de eo intelligere qui non solū quæ-

rat quod sit à se reconditum & certo loco positum sed qui omnino nequeat reperire. quod sanè stuporis alicuius esse indicium fatendum est. Nam alioquin scimus hoc multis vsuuenire, interdum etiam iis qui sint ἔτε φυνῆς ἐπιδόξεις ἔτε νόοιο, ut quod alicubi collocarint, statim inuenire non possint, Quamquam quid hoc mirum, si etiam liberorum, aut amicorum aut seruorum nostrorum nomina, quando vocare illos volumus, in mētem nobis nō veniunt, sed in primoribus labris hærent? Imò austin dicere vix quenquam esse cui non aliquando vsuuenierit quod ille apud Plautum ait:

Istud, inquit, fieri solet,

Quod in manu teneas atque oculo videas, id desideres,
Et sanè aliud est ἀγνοία, aliud ἀπερσεζία. Interdum, inquit Seneca, *scimus aliquid, sed non attendimus.* Idem, epistola LXXII. *Quibusdam euenit, ut quædam scire se nesciant, quemadmodum quærimus sæpe eos quibuscum stamus.* Propterea dicebat Cyrus apud Xenophontem, καλὸν ἔστι ἐν οἰκίᾳ ἐπιτήδεαμα εὐθημοσύνη. Nō dissimile est illud de quo quærit in Problematis Alexander, διὰ τί εἰς τόπον τινὰ ἀπιόντες ἀναγκάως, καὶ λαβόντες αὐτὸν διαβαίνομεν. Vide locū.

ἵνα παραγένηται.] Nempe ut funeri operam det, sicut mos erat olim venire ad amicorū defunctorum πρόθεσιν. vnde est apud Isocratem, παρασενέδω ἐπὶ τὸ κῆδ' ὅ: apud Demosthenem, παρέῖναι τῇ προθέσει τῷ τετελεσμένῳ. Ea πρόθεσις trium fere dierum erat: etsi lege Solonis vnus illi dies tantū prefinitus. postea sequebatur ἐκφορά: efferebantur autem mortui ante solis ortum. Verūm de his aliàs fortasse pluribus.

δακρύσας, εἰπεῖν, Ἀγαθὴ τύχη.] Contrariū oportuit, *Nollem factum*, aut, *Molestē fero*. Ineptè igitur iste formulam vsurpat, cuius vsus in re læta potius, vt cū ducenda vxor, aut aliud quid suscipitur. Nam tum solebant dicere Ἀγαθὴ, τύχη, hoc est *Quod bene vertat*, vel, *Quod sit felix & faustum*, aut *Felix hoc*, vel denique, *Bonum factum*. & apud Ciceronem ad Atticum libro vii. *Bene eueniat*, planè est Ἀγαθὴ τύχη, & quod dicit Persius, *hoc bene sit* non Ἔσαι μὲν εὖ, quòd affert Bosius ex Aristotelis testamento: id enim aliam vim habet. Dicebant etiam εὖ πάθωμεν, cū aliquid facere instituebant, vt apud Lucianum, qui è portu solnūt. Moris etiā fuit veteribus, quicquid aggredierentur, Dei nomen inuocare, & veluti bonæ scæuæ gratia dicere inter initia, θεὸς θεῶ. Annotant Hesychius & Eustathius ex veteribus criticis ad *Ιλιάδ. ῥαψ. 6*. Porro stuporis non dissimilis exempla habes in Suetonij Claudio capite xxxix.

μάρτυρας παραλαβεῖν.] Tanquam videlicet flagitatum debitas pecunias iret: solebant enim illi testes secum adducere, vt si debitores inficias irent, aut caluerent, vt est in xii. præsto esset quē possent antestari, & qui eum vnde petebatur, vocaret in ius, quod κλητεύειν dicebant Athenienses. vide Nebulas Aristophanis. Vel imitatur stultè eorum morem qui debitas pecunias soluunt: nam illi solebant ambitiosè multos bonæ suæ fidei testes adducere. Demosthenes eleganter in ea cōtra Phormionem, ἴσε δὴ πού, inquit, πάντες, ὅτι δανείζονται μὲν μετ' ὀλίγων μαρτύρων· ὅταν δ' ἀποδιδόασι, πολλὰς παρίστανται μάρτυρας, ἵνα ἐπεικέῃς δοκῶσιν εἶ) πρὶν γὰρ συμβόλαια

καὶ προχάζειν.] Veteres & se & liberos suos cursu studiosè excercebant: vocabant autem *πρόχον*, tam genus hoc exercitationis (cuius varias species habes apud Platonem De legibus lib. v i i i) quàm locum ipsum. Aristophanes,

βαδίζει μοι τὸ μειράκιον ἀπὸ πρόχων. Euripides Medea

Ἀλλ' οἶδε παῖδες ἐκ πύχων πεπαυμένοι

Στείχουσι.

Vocabant & *δρόμον*: qua de voce plura alio loco ad lucem auctorum, faciente Deo.

καὶ εἰς κόποις ἐμβάλλειν.] Delendum censeo τὸ καὶ ante εὖς κ. Intelligendum est excedere istum in hac parte, neque modum seruare. Est enim legitimus modus & omnis exercitationis finis, lassitudo: inquit Seneca, epistola l x x x i i i i. Clemens Alexandrinus, ὥς πόνους σιτίων ἡγεῖσθαι αἰετον, ἅτῳ τὸ ὑπὲρ τὸ μέτρον πονεῖν, καὶ κάκιστον, καὶ κοπῶδες, καὶ νοσοποῖον. Κόπον accipe, non lassitudinem, sed fatigationem, & incommoda quæ nimiam lassitudinem consequi solent, quæ à medicis explicantur. Hæc notare volui: nam alioquin laude dignum potius quàm reprehensione istius istud studium. Seneca De diuina prouidentia, *Non vides quanto aliter patres, aliter matres indulgeant? Illi exercitari iubent liberos ad studia obeunda maturè: feriatis quoque diebus non patiuntur esse otiosos: & sudorem illis, & interdum lacrymas excutiunt.* Cauenda sanè in educandis pueris lassitudo corporis: quæ, vt ait idem alibi, consumit quicquid in nobis est mite placidumque, & acria concitat. quin eadem iuuenes reddit segniores: quam ob causam ait Varro, illos qui catulos educant, non pati eos defatigari.

καὶ ἐν ἀγρῷ.] Cur ista adiiciuntur? An legendum ἐν ὑγρῷ. Nam, quemadmodum ait Xenophon, τὰ ἐφθὰ πάντα μεθ' ὕδατος τῷ πλείστου ἐσκεύασαι. Nihil pronuntio.

αὐτοῖς φακλῷ ἔφω.] Lego αὐτός. Nam etiam in hoc est stultitiæ argumentum, quod ipse ollam curat. Sic refert Plutarchus subfannatum fuisse Antagoram poëtam à rege Antigono, quum rex illum vidisset γόγλρον ἔφοντα, καὶ αὐτὸν τινὲς λοπάδα σείοντα.

ἡδύγε τῶν ἄσρων νομίζει.] Conclamatus locus, nisi meliores libri proferantur. nam quæ ab interpretibus afferuntur ad curationem huius desperantis ulceris, planè sunt omnia, quod ille ait, *gerre germanæ, atque ad pol lire lire.*

καὶ τὰς ἱερὰς πύλας.] Appellat ἱερὰς πύλας portā Sacram Athenarum, cuius meminit Plutarchus in Syllia, ubi ἱερὰν πύλιν vocat. sed vsitatum est Græcis qui purius locuti sunt, ut portarum nomina numero multitudinis efferant, ut πύλαι Μεληρίδες eiusdem urbis, & aliæ sexcentis locis apud veteres scriptores: idque Homérico ζήλω & imitatione, si veterum criticorum stamus sententia. Eustathius: Πληθυστικῶς τὰς πύλας, καὶ ἔχὶ ἐκάστω ἐνικῶς πολλοὶ γράφουσιν τῶν παλαιῶν, παρεσημείβοντες ὡς ἔδέποτε πύλιν λέγει ὁ ποιητής, ἀλλὰ πύλας. Latini aliter ut notum est: quare non rectè *Sacras portas*, vulgò hic vertunt. An autem certa aliqua fuit porta Athenis, per quam efferrentur mortui? Olim enim mortuos in plerisque ciuitatibus sepelire in vrbe fas non fuit. Romæ quidem deserte legibus XII. vetitum quod ex Solonis axibus puto translatura Fuit etiam Athenis in nomophylaico ianua una quam

quam χαρώνειον θύραν vocabant, qua educebantur ad supplicium, qui capitis essent condemnati: vnde Pollucem, & Græcos paroemiographos. Testatur etiam Plutarchus, in aliis vrbibus Græciæ, portam quandam sceleratam fuisse, qua fontes, (nam extra pomœna, in reos animaduertere moris erat) πλὴν ἐπὶ θανάτῳ ducerentur: ipse πύλας ἀποφράδας vocat. Hinc est apud Plautum prouerbium, *Extra portam ire*, in Milite. Seneca pater, *Controuersiarum* libro primo, *Dicendum est in puellam vehementer, non sordidè nec obscœnè. Sordidè Basilus qui dixit: Extra portam istam virginem.* Respondet illis Græcorum, ἐς Μακαρίαν, & ἐς κόρακας. & ei quod est apud Tertullianum, *Matum feras.*

πρὸς τὸν εἰπεῖν, Ὅ σοι ἐμοὶ καὶ γένοιτο.] Non est is horum verborum sensus quem putant interpretes: Non enim optat efferri è suis familiaribus, aut eius quem alloquitur, mortuos: quod non esset stuporis nota, sed nescio cuius immanitatis. Enimvero peccatum idem hic, quod suprà in Ἀΐαθῇ τύχη. Lingua enim tardam hominis mentem præcurrit. Cùm igitur prouerbialis esset locutio de iis quorum copiam magnam indicare volebant, Tot esse quot sint in orco mortui: stupidus iste postquã audiit magnum esse mortuorum numerum, optat tantam sibi copiam, non mortuorum quidem, non sed aliûs cuiusvis rei bonæ, puta, nummorum, vel modiorum tritici, aut nescio cuius: imò ipse quoque, qui est eius stupor, quid dicat aut optet, non satis scit. Apud Plautum in Pænulo Agorastocles adolescens, insanorum more loqui incipiēs, simile quid ait, *Non hercle, inquit, meream quantum Ache-*

*runte est mortuorum, neque quantum aquæ est in mari,
neque nubes omnes quantum sunt.*

Ad caput τοῦ ἀνθαδείας.

H Δὲ ἀνθαδεία,] Pertinet hoc quoque vitium ad
τὰς ὁμιλίας, vt capite secundo annotauimus.
Sunt enim quidam ita odiosè sibi placentes, tan-
túmque sibi tribuentes, & (quod fere cōiunctum
est) ita alios præ se despicientes, vt difficile sit ad-
modum cum iis versari: fere enim omnibus con-
tradicare solent, & suam mordicus in omni re sen-
tentiam tueri. Grauitatis scilicet nescio cuius o-
pinionē & famam aucupantur: neque sciunt gra-
uitatem morum eam demum probandam, quæ co-
mitate & hilaritate frontis iuncta, condita & tem-
perata fuerit. Hoc genus homines philosophus in
Nicomacheis δυσκόλοις & δυσείδαις semper vocat
vbi elegantissimè incudi eos comparat, quæ cede-
re nescia malleū semper repercutit. Ait enim istos
πρὸς πάντα ἀντιτιπτοῦν, τὰ λυπεῖν οὐδ' ὁ, τιοῦν φροντί-
ζοντας. Virtutem autem huic vitio oppositam in
Nicomacheis quidem φιλίαν semper vocat: nouo
quodam modo φιλίαν vsurpans, vt ipse explicat:
intelligi autem voluit eo vocabulo, morū facili-
tatem, & grauitatem decenti conditam lenitate,
quam iccirco φιλίαν, siue amicitiam appellat, quia
sit optimum contractatum per virtutem amicitia-
rum coagulum. At in Magnis & Eudemiis σεμνότη-
τα virtutē illam nuncupabat: sicut etiam facit De-
mosthenes in Erotico, vbi ait multos ὅτι σεμνότης

αὐτὰ

αὐθάδης fuisse habitos. Paulo aliter Plutarchus, qui Dionem ait Dionysio minori fuisse inuisum propter σεμνότητα, quam tyranni adulatores ὑποφίαν vocabant: & παρρησίαν, quam isti αὐθάδειαν nūcupabant. Aristoteli verò id verbi videtur postea displicuisse: non enim de nihilo est, quod in accuratissimo opere mutauit, & φιλίαν dixit, voce præfertim ambigua, vt iam est ostensum. Sic etiam in iisdem libris maluit δυσκόλως & δυσέειδως dicere quàm αὐθάδης, vt in Magnis & Eudemiis. in Magnis verò etiam notationē nominis adiecerat: το ὕνομα, inquit, ἔοικεν ἀπὸ τῆς πρόσε κείνης. ὁ γὰρ αὐθάδης, αὐτοάδης τίς ἐστίν, ἀπὸ τῆς αὐτὸς αὐτῷ ἀρεσκῆς. Latini hoc vitium, modò *superbiam*, modò *arrogantiam*, modò *proteruitatem*, modò *peruicaciam*, siue *pertinaciam*, sæpe *ferocitatem*, interdum *contumaciam* aut *truculentiam* nominant: Hominibus autem αὐθάδεσιν opponuntur homines *benigni* & *mansueti*, quos auctor ad Herennium *commodos* & *sui cognoscentes* vocat: quod planè contrarium est τῇ αὐθαδεΐᾳ, cui Plato tribuit τὸ ἀγχιον καὶ ἀπλῶδες (inde est ἀπλῶδες in descriptione Theophrastea) in xiiii. De legibus in ix. autem De republica, τὸ ὀφειδὲς & τὸ λεοντῶδες: vbi αὐθάδειαν etiam δαυκολίαν vocat, sicut de Aristotele antè annotauimus. quàm ob causam non defuere qui αὐθάδειαν vertendo, *morositatem* dicerent. Idem Plato in Politico pulchrè τὴν αὐθάδειαν describit, ἀμαθῆ appellans, & qui nihil probet nisi quod sibi fuerit visum: quique nunquam quenquam in consilium aut aduocet, aut admittat. Ac videtur Terentius eum locum Platonis in animo habuisse, cùm faceret illa Mitionem dicere:

Homine imperito nunquam quicquam iniustius:

Qui, nisi quod ipse facit, nihil rectum putat.

Euripides quoque Medea similiter,

Οὐδ' αἰδὼν, αἰτ. ἦνεστ' ὅς τις αὐτὰδης γεγώς,

Πικρὸς πολίταις ἐστὶν ἀμαθίας ὑπο.

Non multum diuersa est natura illius quem Græci ἰδιογνώμονα, vel αὐτογνώμονα dicunt. Cicero in Verrem, *sui iuris & sententia*. Pro ἀπηνεία diximus: *duritas*; quomodo illam vocem Cicero alicubi vsurpat. & Græcis quoque ἀπηνής exponitur σκληρὸς, *durus, intractabilis*. Glossæ. ἀπηνής, *immanis, immitis, durus ἀπηνέστατος, durissimus*.

τοιοῦτός ἐστιν, οἷον ἐρωτηθεὶς. *Superbum est*, ait Cicero, *non respondere, si habeas quod liqueat*. Proprium sanè est hominibus grauitatis opinionem ineptè affectantibus, ut sint ἀπερσήμεροι. De his Iuuenalis,

Rarus sermo illis, & magna libido tacendi.

Πράγματα μή μοι πάρεχε.] Hoc passim in ore hominibus superbis & reliquos fastidientibus. Plautus Truculento,

Quid hîc vos agitis? PH. Ne me appella.

ST. *Nimium sauis. PH. Sic sine.*

Potin' es ut molesta ne fies?

In Mostellaria Phaniscus de insolentia conseruorum conquerens, ubi, ait, *aduorsum ut eant, vocantur hero, Non eo, Molestus ne sis*. & iterum scena sequenti, & alibi. Quid quòd in Casina formulam hanc ipsam Græculorum arrogantium vsurpauit poëta ingeniosissimus? Ibi Stalino herus & Olympio seruus qui dominum suum nequissimè δρῶντο ludos faceret, ita loquuntur.

O C. *Ab odio es. ST. Manè verò quanquam fastidis.*

C. .1

C. .1 .1

C. .1 .1

C. .1 .1

C. .1

C. .1

dis. O L. Hei hei foetet

Tuus mihi sermo. s. t. quæ res? Etiámne astas? OI.

Enimvero.

Πράγματα μοι παρέχεις.

ἀλλ' ἐρωτᾷν, τί δείσκει;] Non potuit suas merces magis laudare. Sic Parmeno apud Terentium,

---quid tu ais Gnatho?

Nunquid habes quod contemnas? quid tu autem

Tyrasotacent: satis laudant.

ubi τὸ habes, est, δείσκεις, ut etiam Donatus explicat. quid si ita accipias, interrogat, quid inueniat? hoc est, iubet illum dicere, an quantum ipse pretium mercis suæ inueniat. Planè ita hodie; que pensez vous que i'en trouue.

καὶ τοῖς τιμῶσι καὶ πέρμπεσιν εἰς τὰς ἐορὰς τὰς.] Apparet subesse vlcus. Interpretes verò quos quidem vidi, parum dignè hinc se expediunt. Scilicet τιμᾶν, stipem colligere est. φῶ τι ἀνόητος! sed ad rem. Notat auctor in homine ἀνθάδῃ contemptum diuini numinis, & religionis omnis: Ita enim ferè comparatum videas ut qui erga homines superbi sint, etiam erga Deum insolescant, eúmque colere parum curret: ὁ δ' inquit B. Chrysostomus, καὶ ἀνθρώπων ἐπαίρουσιν, ἀκόλως καὶ καὶ θεῶν. vide sodes homiliam septimam, in posterioré ad Timotheum. quod etiam Theophrastus in extremo capite alia nota indicat. Fuit autem olim diuini cultus pars, deorũ festis solennib. interesse, & ea cõcelebrare. Quare, qui religiosiores erant, ij non festa tãtũm vrbis in qua habitabant, religiosè obseruabant: sed ad alia quoque aliarum vrbiũ festa solénia cum munerib. accurrebant, ut etiam Platonis leges docent. Atq; hoc, etsi

sine magnis sumptibus fieri non poterat, non tamen ea res illos deterrebat: sed cum Plautino Pleu-
sida sibi persuadebant, *Quod in diuinis rebus sumas, sapienti lucro est.* Contra verò iste factum eorum ridet: & quòd illi propterea boni aliquid à diis sperent, id quoque sceleratus sceleratè ridet, & negat esse tanti: *Magno, inquit, vobis id bonum, si modo ullum unquam futurum est, constabit.* Sic autem lego, καὶ τοῖς τὸ θεῖον τιμῶσι, καὶ π. Aut me omnia fallunt, aut rem acu tetigimus; &, quod Græci aiunt αὐτὸν κέκρικα τὴ βατῆρα τὴ δύρα. Pietatis apud Græcos præcipua censebantur argumenta, si sacra patria diligenter colerent, & dona ad aliarum vr-
bium deos mitterent. Vide Isocratem in Areopa-
gitica: vbi verbum πέμπειν sic accipi debet, vt hoc loco.

ἐκ αὐτῶν λόγων διδόμενα. Sententia quam ex his ver-
bis elicimus, par & similis est illi, quam hostis hu-
mani generis pronuntiat Iobi capite primo, com-
mate ix. hoc tantùm interest, quòd hîc diuini nu-
minis in homines religiosos benignitas extenua-
tur; ibi sancti viri Iobi pietas in Deum. argumen-
tum quidem geminum planè est.

καὶ ἐκ ἔχων συγγνώμην.] Seneca De beneficiis,
libro vi. *Quid est iniquius homine, qui eum odit, à quo
in turba calcatus, aut respersus, aut quò nollet impul-
sus est?*

φίλω ἢ ἔρανον κελύσαντι εἰσενεγκεῖν.] Adeón' inter-
pretes alias res egisse cùm hunc pulcherrimum li-
bellum verterent, vt vocem ἔρανον semper de sym-
bolis conuiuiarum acciperent? Atqui, contra quàm
illi putant, nusquam ita Theophrastum hac voce
in hoc

in hoc ἀποσπασματίῳ esse vsū affirmamus. vbi quoties dictio ἔραν & occurrit, semper referri debet ad pulcherrimum & verè pium Græcorum morem pauperes amicos subleuandi. Fuit enim apud illos moribus receptum, vt cū aduersam fortunam passus esset aliquis, amicorum atque sodalium facultatibus subleuaretur: accipiebat enim ab iis pecuniæ alienam summam, ea lege vt si Deus aliquando meliora daret, quantum illi erogatum esset, tantundem ipse restitueret. Hanc illi stipem collatitiam vocabant ἔρανον, & factum ipsum ἐρανίζειν, respectu vt plurimū accipientis, vel ἔρανον συλλέγειν: dantis verò, ἔρανον εἰσφέρειν. Atque hoc fuit veluti medium quoddam genus inter id quod δάνησιμα creditūque propriè dicitur, & stipem illam quotidianam, quæ mendicis hominibus & æruscatoribus sine vlla recuperandi spe erogabatur. Εὐλεμόσυλῳ Græci illam stipem, non ἔρανον vocarunt: etsi me non latet, abusivè eos interdum vocabulum ἔραν & ita vsurpare. Huius moris apud Græcos scriptores passim fit mentio: apud Antiphontem gloriatur quidam se pecuniis suis non nisi honestè vti: λαμπρῶς, inquit, χορηγουῦτα, πολλὰς δὲ ἐρανίζοντα. μεγάλας δὲ ὑπὲρ πολλῶν ἐργίας ἀποτίνοντα: & paullo antè ostendit idem conferri solitum eranum si quis sententia iudicis, omnibus bonis suis fuisset euolutus: φειγνόμενός δὲ, ait, καὶ ληφθεὶς, καὶ ἔρανον παρὰ τῶ φίλων συλλέξας, ἐκ αὐτοῦ εἰς τὰ ἔχματα κακὰ ἦλθον. eundem morem tangit & Demosthenes in Midiana, & ex eiusdem oratione in Nicostratum constat pro captivis amicis solitum dari amicis ἔρανον, vt esset vnde se redimerent. Extant etiam pul-

cherrimi Philemonis antiqui poetæ versiculi, ubi posteaquam varios casus recensuit quibus homines ad paupertatem redigi solent, subiicit:

Ἀλλ' ἑταῖροι καὶ φίλοι σοὶ, καὶ σωήθεις νῆ Δία,

Ἔρανον οἴσῃσιν. Ἄγε μὴ λαβεῖν πείραν φίλων.

Εἰ δ' μὴ, γνώσῃ σεαυτὸν fortasse melius,

αὐτὸς (ἄλλο μηδὲν, πλὴν σκιάν.

Pertinet ad hunc morem locus Aristotelis Physicæ acroaseos libr. 11. capite v. ubi hoc ponit exemplum eorum quæ καὶ τύχῃ accidunt, οἷον, ἕνεκα τὸ ἀπολαβεῖν τὸ ἀργύριον ἦλθεν ἂν κομιζομένῃ τὸ ἔρανον, εἰ ἦδει. Torquent verba philosophi interpretes Latini, nec certam interpretationem, ac ne lectionem quidem veram vident: quam ex Philopono protulimus: illa verba, ἦλθεν ἂν κομιζομένῃ τὸ ἔρανον, significant, venisset creditor ad debitorem suum; cum ille ab amicis eranum, hoc est, pecuniam erani nomine collectam, auferret. Eodem cenfeo referendum & Plauti locum in Curcullione, ubi ait leno in magno fuisse se periculo ne argentum amitteret quod sibi argentarius debebat; eum enim inibi fuisse, ut cessione bonorum creditoribus suis satisfaceret: verum postea amicos iuuisse ipsum, & dedisse unde solueret. Sic ille,

Postquam nihil fit, clamore hominem posco: ille in ius me vocat:

Pessimè metui ne mihi hodie apud prætorem solueret:

Verum amici contulerunt: soluit argentum domo.

Sic enim lego, non compulerunt: Porro autem videntur ea fini, & apud Athenienses & in aliis Græcorum ciuitatibus institutæ sodalitates, quæ communem arcam haberent, in quam quot mensibus

certum

certum quid à singulis penderetur, ut esset unde iuuari possent qui ex illa sodalitate fortunam aduersam aliquo modo essent experti. Harpocraton, Ἐρανιστὴς μὲντοι κρείως ἐστὶν ὁ τῶν ἐράνων μετέχων, καὶ πλὴν φορὰν ἢ ἐκάστῃ μίλῳδς ἔδει καταβάλλειν, εἰσφέρων. Hos Ἐρανιστὰς orator ἐράνων πληρωτὰς vocat. nisi malis referre ad δημοσίους ἐράνας: nam & in Rempublicam collatæ pecuniæ genus quoddam est ἔραν. cuius sæpe oratores meminere. Quenadmodum autem pensio ἐράνας fuit menstrua, ita & singulis mensibus lites disceptabantur, si quæ forte inter sodales propter ἐράνας discordiæ essent obortæ. Harpocraton, ἐμμιῶσι, inquit, appellantur δίκη αἰτεῖ δὲ πεικῶν, καὶ αἱ ἐρωνικαί. meminit & Pollux. Neque dubium sicut erant δίκη ἐρωνικαί Athenis, ita & ἐρωνικὰς fuisse νόμους. Quare etiam apud Platonem in ix. De legibus de istiusmodi eranis accipienda lex hæc est, non, ut vulgò faciunt, de conuiuarum collectis. Verba Platonis sunt, Ἐράνων ἡ πᾶσι, τὸ βελόρυον ἐρυνίζειν, φίλον παρὰ φίλοις. εἰ δέ τις διαφορά γίγνηται πρὸς τὴν ἐρανίστασιν, ἔτω πράττειν ὡς δικῶν μηδενὶ πρὸς τέτων μηδαμῶς ἐσομένων. Lex est perutilis: Statuit Plato, ut eranium ab amico exigere necessario tempore, in sua Republica ius sit & fas. quod ideo non prætermittendum in suis legibus putauit ille, quia non in omnibus ciuitatibus permixtæ sunt olim huiusmodi εταίρειαι. Apud Romanos quoque in amicorum aduersis conferri solitam pecuniam, non est dubium: velut ad reficiendam domum absumptam incendio. Martialis in Tongiliano:

Empia domus fuerat tibi, Tongiliane, ducertis:

Abstulit hanc nimium casus in urbe frequens,

Collatum

Collatum est decies.

estque huiusmodi collationum etiam alibi mentio. Sed ius eranorum, quale exposuimus, apud Romanos non obseruauimus. quin potius existimo vetitas istas sodalitates fuisse à Romanis in plerisque Græcorum ciuitatibus, postquam ad illos summa rerum peruenit. quare etiam Plinius Secundus epistola quadam Traianum consulit super libello ad eranos pertinente, sibi ab Amisenorum ciuitate oblato. Traianus verò respondens, Amisenis quidem permittit eranos habere: *eo facilius*, inquit, *si tali collatione non ad turbas & illicitos cœtus, sed ad sustinendam tenuiorum inopiam utuntur.* in cæteris verò ciuitatibus, quæ Romanorum iure essent obstrictæ, rem huiusmodi vult prohiberi. Addit Plato, Si qua ex ea collectione controuersia inter amicos oriatur, nullam datum iri in sua Republica actionem eo nomine. quod aliter Athenis vt dixi obseruabatur: erat enim ibi locus τῶν ἐρανεῶν δίκης. Sanè quin tenerentur qui huiusmodi collatione fuerant subleuati, reddere quod acceperant, reparatis opibus, non potest ambigi: id enim disertis verbis testatur Theophrastus capite Περὶ μεμψιμοιείας. & apud Lucianum Demosthenes ait, se multis amicis τὸν ἐράνεον συνδιαλύσας: hoc est, sodales multos pro sua virili parte iuuisse in reddendis pecuniis quas ab amicis acceperant. Ex his intelligi potest quid ἐράνον cùm hîc tum alibi Theophrastus vocet. Latini, vt diximus, rem ignorarunt: neque propriam vllam vocem habent huic rei: nec temere factum quòd & Plinius & Traianus vocem Græcam retinuerunt. *Collationem aut colle-*

Etam

Etiam vertere possis: etsi alio sensus Marcus Tullius hac dictione usus est. Plura de hac re ad Athenæum nobis observata.

ἥτις ἀπόλλυσι καὶ τοῦτο τὸ ἀργύριον.] Hæ sunt voces eorum qui beneficium dare nesciunt. quo alludēs ait Sapiēs auctor Ecclesiastici ca. xxix. Ἀπόλεσον ἀργύριον διὰ φίλον. Præclarè & ad hunc locū appositiſsimè Seneca De beneficiis libro vi. *Sæpe beneficium manet nec debetur, si secuta est dantem pœnitentia: si miserum se dixit, quòd dedisset: si cùm daret, suspiravit, vultum obduxit, perdere se credidit, non donare.* Hic est quem panem lapidosum Fabius Verrucosus appellabat. Quanto melius qui dixit,

Extra fortunam est quicquid donatur amicis.

δεινὸν καταράσασθαι.] Omnino δεινὸς scribendum, non δεινὸν.

ἐκ ἀν περιμεῖναι.] Meliùs περιμεῖναι. imò verò mutato accentu & ὑπομεῖναι & περιμεῖναι scribendum est.

καὶ ἔτε ἄσαι, ἔτε ῥῆσιν εἰπεῖν, ἔτε ὀρχήσασθαι ἀν ἐθέλησαι.] Scribendum hîc quoque mutato accentu ἐθέλησαι. est enim modus optandi, vt loquuntur γράμματικῶν παῖδες, non infinitivus. Hæc autem eò pertinent, quòd, sicut diximus, istiusmodi homines graues seuerique, non comes videri volunt: cùm re vera non grauitas ea sit, sed simulatio, factus ac typhus, & vt eleganter Hierocles vocat, νόσος μισολογίας. Notū autem, veteres Græcos solitos vsurpare in suis conuiuiis quæ hîc commemorantur. Cantabāt enim vel scolium aliquod, vel odam aliquam, siue μέλῳ, aut aliquem ex poëta quopiam locum. Sic etiam apud antiquissimos Romanos fuerunt

fuerunt carmina quædam in epulis à singulis con-
 uiuis cantitata de clarorum virorum laudibus, vt
 in Originibus scriptū reliquerat Cato. Saltatio se-
 quebatur comes extrema conuiuij mēsis remotis:
 non enim nisi bene poti, vt bis suprā dictum est,
 saltabāt. Interpretes, quid esset ῥῆσιν εἰπεῖν, affecuti
 non sunt: est autem, locum ex aliquo poëta reci-
 tare oblectationis gratia & διασωγῆς χάριν, Id ve-
 teres factitabant aliàs quidem assa voce, quod est
 ᾄδειν aliàs verò ad tibiam, vel aliud musicum or-
 ganum: quod ψάλλειν Græci dicunt. & cantabant
 interdum quidem omnes confertim: interdum
 verò singuli per vices: quod eleganter vocat Cle-
 mens ἐν μέρει διεκλιττεῖν τὰς περ πόσεις τῇ ᾠδῇ. Exem-
 pla proferre non magis necesse est, quàm meridie
 lucernam accendere. Tantum dicam peccari sæpe
 ab interpretibus in ista voce, vt cū apud Plato-
 nem in x. De republica, μακρὰν ῥῆσιν ἀπολείπειν ἐν τοῖς
 ὁδυσμοῖς, vertunt, *Contenta voce euulari.* perperam:
 Plato enim de iis poëtis loquitur, qui lamentatio-
 nes prælōgas & multorum versuum heroibus tri-
 buunt in suis poëmatis: qualis illa apud Sopho-
 clem verè μακρὰ ῥῆσις in Trachniis. quales item
 multæ in tragædiis, Euripidis præsertim, qui poëta
 reus iampridem hæret apud criticorum tribunal,
 διὰ τὸ μακρὰς ἐπάγειν ῥήσεις ἢ γοῶν διηγήσεις ταῖς συμ-
 φοραῖς. propterea etiā, vt videtur, τὰς τραγωδικὰς per
 ludibrium τεινωδὰς appellarunt. Malè etiam idem
 interpretes in septimo De legibus τινὰς ὅλας ῥήσεις,
 hoc est, *integros poëtarum locos transtulerunt, scita
 quædam dicta.*

δεινὸς ὃ καὶ τοῖς θεοῖς μὴ ἐπέυχεται.] Græci eiusmodi
 homi

homines proprio nomine ἀγρόπλοις dixerunt. Hefychius, ἀγρόπλοῖ, ὁ πανίως εὐχόμενος.

Ad caput περὶ δεισιδαιμονίας.

A Μέλει ἡ δεισιδαιμονία δόξειεν εἶναι δειλία πρὸς τὸ δαιμόνιον.] Alij sic definiunt, Δεισιδαιμονία ἐστὶ φόβος θεῶν καὶ δαιμόνων. Sed Theophrastus voce δαιμόνιον, & deos & dæmones complexus est, & quicquid diuinitatis esse particeps malè sana putauit antiquitas. Δειλίαν accipe metum alium ab eo qui pios decet. Scitè enim Varro apud Augustinū dicebat, *Deum à religioso vereri; à superstitioso timeri.* Seneca dilutius epistola XLVII. *Deo satis est quòd colitur, & amatur: Non potest amor cum timore misceri.* Meliùs idem alibi, *Religio deos colit: superstitio violat.* Latiùs veteres, vt annotant Grammatici, *motum* pro religione, vel superstitione vsurparunt. Vide Nonium. Maximus Tyrius sermone IIIII. pietatem à superstitione sic distinguit: εἰ δὲ ἐπι, καὶ ἀνθρώποις πρὸς θεὸς ἐπιμιξία, ὁ μὲν εὐσεβὴς φίλος θεῷ, ὁ δὲ δεισιδαίμων, κόλαξ.

ἀπονιψάμενος τὰς χεῖρας καὶ περιρράνόμενος ἀπὸ ἱεροῦ. Duplicem lauactionem siue purificationem tangit: altera ad manus pertinet, altera ad totum corpus. Illa propriè χέρνιψ, hæc περιρράνσις appellatur. fiebatque θαλλῷ, id est, ramo felicitis oliuæ, vt ait Virgilius. Vt rursusque frequens apud Græcos mentio. Aqua verò lustralis qua aspergebantur, sic fiebat. Erat ad fores templi aquiminale quoddam magnum, quales ferè tinctorum cortinæ, (labrū Asco-

nus

nus nominat) in quod mergebant titionem ardentem ab ara sumptum, quando victima adoletur eaque aqua omnes qui templum ingrediebantur, sese aspergebant ipsi, aut à sacrificulis aspergebantur. Euripides Hercule furente:

Μέλλων ὃ δαλὸν χειρὶ δεξιᾷ φέρειν

Εἰς χερνίβ ὡς βάψειεν Αλκίωνα γόνυ.

Athenæus quid sit, χερνίψ, (vel, ut ipse legi ait, χερνίχ, explicans, Εἴπω, inquit, ὕδωρ εἰς ὃ ἀπέβαπτον δαλὸν ἐκ τοῦ βωμοῦ λαμβάνοντες, ἐφ' οὗ τινὲς θυσίαν ἐπετέλουσαν. Nec solum in téplis erat ἀφιδαντήρια, sed etiá ad fori introitum, quorum sæpe meminere oratores Græci. Moris etiam fuit ut ad fores priuatarum ædium tantisper dum illæ funestæ essent, & dum fieret ἡ πρόθεσις eius qui obierat, vas magnum statueretur, aqua lustrali plenum, quæ esset è domo non funesta allata: qua aqua sese quisque exiens aspergeret; qui exequias vnerat: idque vas figlinum fuit, & ἀρδάνιον propriè nuncupabatur: auctor Pollux libro octauo. Aristophani dicitur ὄστρακον. Καὶ παράθου τοῦ ὄστρακον πρὸ τῆς θύρας. Hesychio γάστρα duobus locis. B. Chrysologonius homilia xii. ad Ephesios: ἰδοὺς Ἑλλήνας ἀπὸ νεκροῦ λαβόμενον. Non dissimilis ritus apud Romanos. Festus, *funus profecti redeuntes ignem supergrediebantur aqua aspersi. quod purgationis genus vocabant suffitionem.* Fuit & apud Iudæos similium lauationum & purificationum usus: quas auctor Ecclesiastici capite xxxiv. βαπτισμοὺς ἀπὸ νεκροῦ appellat.

δάφνης εἰς τὸ σῶμα λαβών.] Non levis error est interpretum, qui ἀπὸ ἱεροῦ δάφνης iunxerunt, & sacram laurum hic sunt commenti: quod profectò ferri non

non potest. Dictum autem δάφνης λάβων, ut ἀρτου φαγεῖν, & alia passim apud Atticos. Nos locum planius expressimus, & ita vertimus, quasi esset scriptum δάφνης πέταλα: eam enim vocem sup-
plendum esse censemus. Scimus namque veteres in purgationibus, lauri foliis uti solitos. Clemēs Alexandrinus in Protreptico, καταρσίων μεταλάμ-
βανε θεοπρεπῶν, οὐ δάφνης πετάλων, οὐ ταινιῶν τινῶν ἐ-
ρίω καὶ πορφύρα πεποικιλμένων. Sic & Romani, ut ait Festus, omnibus suffitionibus laurum adhibebant. Moris præterea fuit Græcis baculum laureum præ manibus habere, tanquam ἀλεξίκακον φάρμακον, ut ait Suidas, quod crederent lauro inesse vim quan-
dam malum auerruncandi. Inde natum prouer-
bium δαφνίνῳ φορῶ βακτηρίαν, cum quis negat se sibi ab alicuius insidiis metuere. Eodem etiā spe-
ctat quod observare aliquando meminimus, soli-
tos Græcos pro foribus laurum statuere. auctor Hesychius in voce Κόμυθα. Quod ait Theophra-
stus, laurum in os capi solitam à superstitiosis, ne-
scio an huic similis superstitio sit, quam apud Hie-
ronymum in Marcellæ viduæ epitaphio annotavi-
mus. Sic ille, *Nec mirum si in plateis & in foro rerum venalium fictus ariolus stultorum verberet nates, & ob-
torto fuste dentes mordentium quatiat.* Nam ariolo-
rum consuetudo fuit (colligi potest ex Seneca De vita beata) laurum gestare cum per urbem incède-
rent, quàm fustem videtur Hieronymus vocare; quia erat, credo, virga maiuscula è lauro. Hesychiῳ Ἰθωὶ ἥκειον, ὃ φέρουσιν οἱ μάντεις σκῆπτρον ὑπὸ δάφνης. Sa-
nè poëtæ dicuntur laurum mordere, Iuuenali, & Cassandra δαφνηφάγῃ à Lycophrone appellatur:

quod quomodo critici explicent, non est obscu-
rum, Apud Æschylum in Agamemnone habitus
vatis hic est, ut amictus veste vatum propria, quam
poeta appellat *χρησινείαν*, manu scipionem gestet, &
coronam collo appensam: nam ait Cassandra se ha-
bere *Καὶ σκῆπτρον καὶ μαντεῖα καὶ δέρον σέφη.*

καὶ τὴν ὁδὸν εἶναι πειδράμη γαλή.] Fortasse παρα-
δράμη. Ambigunt docti sitne γαλή mustela dome-
stica an felis. Vtrunque animal fuit olim inter ea
quæ occursu suo auspiciū facerent, quod Græci
vocabant *ἐνύδιον σύμβολον*. De mustella habes apud
Plautum in Stichō: de fele extat exemplum apud
Terentium. Apud Athenienses autem γαλῆς trans-
cursus dirimebat comitia, ut apparet ex Aristopha-
nis Concionantibus. Artemidorus verò libro ter-
tio, siue *Ενυδίων*, non parum differre docet, fueritne
γαλή visa accedens, an abiens: item agens aliquid
gratum an contra: necnon, ageretne an pateretur.
Et quòd γαλή malum augurium faceret, inter alias
hanc quoque causam affert, quia sit voci *δίκη ἰσό-
ψηφον*. quod ita est: nam si utriusque dictionis lit-
teras ad calculum voces, redibit par summa *XLII*.
id autem est quod Græci intelligunt, cū dicunt
duo vocabula, aut duos versus, esse *ἰσόψηφα*. Sed
quid vetat ipsius Artemidori verba ascribere? *Γαλή,*
inquit, *γνωστικὰ σημαίνει πανῆρρον καὶ κακότροπον, ἢ δί-
κην. ἔστι γὰρ ἰσόψηφον δίκη καὶ γαλή. ὑπὸ γὰρ τῶν*
σύνγεται γραμμάτων. καὶ θάνατον. ὃ, τι γὰρ ἂν λάβῃ τὸ
σημῆ. καὶ ἐργασίας καὶ εὐφελείας. καλεῖται γὰρ πρὸς τινῶν
κερδῶ, καὶ ἰλαρίαι. τὸ δὲ διαφιλῶν ἐξεστὶ λαμβάνειν τῶν.
ἀπὸ τῶν βλέπειν πρὸς τὴν ἢ ἀπὸ τῶν. πρὸς πικρὰν τι κῶδον,
ἢ ἀπὸ τῶν πᾶχουσάν τι ἢ δρῶν. Ex his apparet γαλῆς
conspe

conspicuum non malum semper portendisse, sed aliquando etiam lucrum, aliquando gaudium ac lætitiā. Quid quod etiam purgandi vim quandam in hoc animali inesse crediderunt Athenienses? qui propterea quando in concionem conueniebant, circumferri felem iubebant: eratque hoc purificationis & lustrationis certum genus. Aristophanes Concionantibus, Ο' ἀρισίαρχε, ἀριφάρειν χρεῖται γαλῶ. Erat & canis interuentus, siue potius transcursus (Plutarchus διεκδρομὴν vocat, Περὶ φιλαδελφίας) inauspicatus: vnde est apud Plautum, *canina scæna*.

ἕως διεξέλθῃ τίς.] Qui videlicet omen luat, & quod mali portendebat felis transcursus, id ipse subeat.

ἢ λίθοις πρὸς ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ διαλάβῃ.] Ridere licet veterum stultitiā. Putarūt illi cū aliquod triste signum apparuisse, posse id faciliē eludi, & quod ostendebatur periculū effugi, si vel verbis, vel aliquo facto indicaret se omen nō accipere, sed abominari. Verbis quidem, cū dicerent, Εἰς κεφαλὴν σοι. *In caput tuum*: omen nempe redeat. quæ abominandi formula frequens est apud vtriusque linguæ scriptores, vnius Senecæ verba ponā ex cōsolatione ad Martiam: *Quis non, si admoneatur ut de suis cogitet, tāquā dirum omen respuat, & in capita inimicorum aut ipsius intempestivi monitoris abire illa iubeat?* Re verò, aut facto aliquo detestabatur, id quod portendebat sinistrū aliquid, insectantes. Cū enim vel avis inebra, vel aliud infaustum animal occurrisset, periculo se defunctos putabāt, si id lapidibus perisissent & ferissent. August. lib. 11. De doctrina Chri-

stiana, Plerumque eam superstitiosi sunt quidam, ut
 etiam canem qui medius interuenerit, ferire audeant.
 Planissime verò Dio Chrysostomus, oratione
 xxxiv. Ἀνὴρ Φρύξ, inquit, ἐπὶ κλήους ἐβάδιζεν. ὥς δ'
 ἐθεάσατό τινα κορώνην, οἰωνισάμενος (οἱ γὰρ φρύγες τὰ
 τοιαῦτα δεινοὶ) λίθῳ βάλλοι καὶ πῶς τυγχάνει αὐτῆς.
 πάνυ οὖν ἥδην νομίσας εἰς ἐκείνην τετράφθαι τὸ χαλεπὸν
Homo Phryxæ iumento uehebatur: qui cornice aspecta,
ominis loco rem ducens, (nam Phryges talium obseruatio-
ne excellunt) lapide cornicem petit. accidit ut quam pete-
batur, feriret. ille gaudere supra modum: quòd crederet in
ipsam malum esse versum. Hinc mos ille veterum no-
 tatus Apuleio Milesia tertia. Quid? (ait) quòd istas
 nocturnas aues, cum penetrauerint larem quempiam, sol-
 licite prehenfas foribus videmus adfigi, ut quod infau-
 stis volatibus familia minantur exitium, luant cruciatu-
 bus. atque hoc scimus hodièque à quibusdam ob-
 seruati. Simili igitur ratione iste quoque còspecta
 fele, tres lapides in ipsam iacet: ut nimirum quod
 malum videbatur portendi, id in ipsius felis caput
 reiicere se hoc facto testaretur. Nā, ut Plinius ait,
 ostentorum vires in eorum erāt potestate quibus
 ostendebantur: ac prout quæque essent accepta, ita
 valere illa arbitrabantur. Sic etiam oracula & vati-
 cinationes eludi solitas legimus, cum apud alios
 historicos vtriusque linguæ persæpe, tum apud
 Suetonium in Iulio, capite lxx. & Dionysium
 Halicarnasæum non vno loco. Sic & visorum no-
 cturnorum, quæ mali aliquid portendebant, effica-
 ciam impediabant respuendo & procul à se amo-
 liendo: cuius rei exemplum est apud Tacitum pri-
 mo Annalium in istis de Cæcina: *ducem terruit dira*
quies

quies. nam *Quintilius Varus* sanguine oblitum & paludibus emersum, cernere & audire visus est velut vocantem; non tamen obsecutus & manum intendentis repulisse. neque enim otiosa sunt postrema verba: Sed illis Tacitus causam reddit, cur hoc rerum exitu caruerit. Ex his, & vera lectio istius loci intelligitur: (legendum enim *διαβάλλει*, non *διαλέγει*;) & verus etiam sensus perspicitur: à quo quantum docti viri deerrarint: nolo dicere: æquus lector facile æstima- bit & iudicabit. Ait autem *τρεῖς*, quia, ut ex *Plinio*, *Festo*, aliisque notum, numerus impar Deo gra- tior. quare etiam in illis *ἐπωδαῖς*, *ἀντιόμοις*, & amu- letis, quibus suos libros *Marcellus* & *Alexander Trallianus*, ipsæque adeo *Plinius* referferunt, fre- quens is numerus. Porro videntur Græci ad hanc similemve aliam trium lapidum superstitionem allusisse illo proverbio, *ἡ τρεῖς λίθοι σίνοντι τὸ κακόν* *τρεῖς εἰσὶν ἱκανοὶ πρὸς τὸν ἐκμάχαιον*. quibus qua adagione usus *Aristophanes*: nec me fugit quomodo exponatur à veteribus: verum ego arbi- tror olim fuisse aliter conceptum proverbium: po- stea verò quæ sita, ut sit, occasione ioci, ita cœpisse efferri ab hominibus urbanis. *Ἐκμάχαιον* verbum es- se huic rei accommodatissimum infra docemus. Notauimus & aliam in tribus lapidib. supersticio- nem veterum non minùs ridendam. *Columella* li- bro De arboribus, capite *xxiii*. *Mala Punica ne rumpantur in arbore, remedio sunt lapides tres, si cum se- res arborē, ad radicē ipsam collocaueris*. Simile est quod de scilla idem auctor adiicit. *Palladius* lib. 4. titulo x. *Qui in scrobe deponit, si tres lapillos in ipsa radice con- stituat, providebit ne poma findantur*. Ne illud quidem

prætermittam τὸ φιλομαθῶν χάειν. Olim si duos fratres simul ambulantes lapis saxumve in via forte iacens diuisisset, ita ut medius inter fratres lapis reperiretur, ominosum id & infaustum habebatur. Refert Plutarchus Περὶ φιλαδελφίας.

ἢ ἐὰν ἴδῃ σφῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἱερὸν ἐν ταῦτα ἰδρυσάσθαι.]

Mendosam perspicuè lectionem docti viri sanant, ὅφιν *visum* aut *spectrum* legentes, non σφῶν: & afferunt appositè sanè locum Platonis è decimo De legib. Mihi tamen placebat ὅφιν pro σφῶν restitui: cuius coniecturæ nondū me pœnitet: atq; adeo haud aliter à Theophrasto scriptum puto: qui cū paulo post ἐνυπνίων meminerit, vix est ut hīc ὁφθαλμοῦ mentionem fecerit. Non quò fugiat me ὅφιν & ἐνυπνίων subtiliter à veteribus criticis distingui: sed illam distinctionem nemo sanus hīc recipiet. Constat verò ex Ciceronis libris De diuinatione & multis aliis auctoribus, serpentem vidisse in ædibus aut itinere, triste auspiciū fuisse. Solebant autem loca in quibus monstra fuerant visa, religiosa fieri: ut in eo loco qui fulmine tactus esset, obseruabant: quem locum Romani, ut notum est, bidental, quòd bidentibus ibi fieret, appellabant. notus est super hoc Artemidori locus: sed & Plutarchus in Pyrrho ait τὰ κατὰ βελόμυρα τοῖς κεραινοῖς ἀνέμβατα μένδην χάειν. Idem puto fuisse obseruatum in aliis locis ubi portenta visa fuissent. Hinc illa Platonis querela de superstitiosis hominibus, mulieribus præsertim, quas ait leuissimas ob causas, & pauciores inanes, impelli solitas, ut aras & sacella diis statuerent: *οὐρανὸν*, inquit Plato, *nullus locus v's vacet, non domus nulla, nō vicus.* Porro serpētes fere per impluviū è te-

Etis descendebant in ædes, & ibi soliti conspici. Plautus Amphitruone, *Deuolant angues iubata deorsum in impluuium duo*. Terentius Phormione, *Anguis per impluuium decidit de tegulis*. Vide Alexandrinum Clementem, Theodoretum in Θεραπειᾷ. & Dionem. Eo igitur loco (non autem ubi videntur insomnia) ait auctor, facella à sui temporis superstitiosis hominibus solita excitari. Iure Romano id non erat licitum: Fuit enim lex vetus tribunitia, quæ vetaret iniussu plebis ædeis, terram, aram consecrare. Auctor Cicero Pro domo sua ad Pontifices.

τῶν λιταρῶν λίθων τὴν ἐν τῇ τοιότητι.] Legimus, τειρόδοις, vel παρόδοις: vt de iis lapidibus intelligamus qui in viis à viatoribus coli solebant: de iis Sibylla, *Κἄν παρόδοισι λίθων συγχώματα ταύτα σέβεδε*. sed præstat legere τειρόδοις: Nam aliud sunt ἔρμακες, de quibus Sibylla sine dubio intelligit, ab vinctis lapidibus, qui in prouerbium abierunt. Dicebant enim de homine superstitioso *πάντα λίθον λιταρὸν προσκυνεῖ*. Clemens Alexandrinus libro 7. Stromatum, οἱ αὐτοὶ δ' ἔτοι πᾶν ξύλον καὶ πάντα λίθον, τὸ δὴ λεγόμενον, λιταρὸν προσκυνοῦντες. Meminit & Apuleius initio Floridorum, cuius locum apponam, quia insignis est: multa enim similis superstitionis exempla velut vno fasce complectitur. Neque enim iustius religiosam moram viatori obiecerit, aut ara floribus redimita, aut spelunca frondibus inumbrata, aut quercus cornibus onerata, aut fagus pellibus coronata, vel etiam colliculus sepimine consecratus, vel truncus dolamine effigiatus, vel cespes libamine humigatus, vel lapis vngvine delibutus. Sed & alij multi vinctorum

lapidum meminere, quod pridem Turnebus in Aduersariis obseruauit. Quid quòd etiam in sacra historia simile quid obseruauimus nos? Vide Geneseos cap. vigesimum octauum, commate xvi i i. & caput xxxv. comm. xiiii.

καὶ ἐὰν μὲς θύλακον ἀλφίσων διαφάγη.] Etiam mures olim auspiciū faciebant. Ausonius;

Quadrupes oscinibus quis iungitur auspiciis? mus.
Inprimis autem triste putabant, si quid mures arrosissent. Vide Cicronem De diuinatione libro secundo. Plinius quoque libro octauo, capite lvii. idem annotat: addens, eos cū candidi prouenire, lætum facere ostentum. Idem in soricibus obseruabatur: quorum occentu dirimi auspicia ibidem ait Plinius. Eleganter verò Augustinus. De doctrina Christiano, libro ii. de superstitiosis loquens: *Hinc sunt ait, illa: cū vestis à soricibus roditur, plus timere suspicionem futuri mali, quàm praesens damnum dolere. Vnde illud eleganter dictum est Catonis, qui cū esset consultus à quodam qui sibi à soricibus erosas caligas diceret: respondit, non esse illud monstrum, sed verè monstrum habendum fuisse, si sorices à caligis roderentur.* Græci auctores simillimum Bionis (nec scio an ita legendum sit etiam apud Augustinum) dictum referunt. Clemens. Τὸ καὶ θαυμαστὸν εἰ ὁ μὲς, φησὶν ὁ Βίων, τὸ θύλακον διέτρωγναι, οὐχ ἄρων, ὅ, τι φάσιν; τὸ γὰρ ὡς θαυμαστὸν εἶ, ὡς περ Ἀρκοσίλακος παίζων ἐνεχείρει, τὸ μὲν ὁ θύλαξ κατέφαγεν. Vide etiam Theodoretum. Θύλακος saccus est scorreus, vbi erat farina vel panis: nam etiam ἀρτοθήκη, hoc est, panarium, explicat Aristophanis scholiastes. Eiusmodi saccum secum ferebant quando ibant

τὰ ἀλφίτα emptum : hoc est, farinam quæ in foro
vænibatur, quod ἀλφιδάπωλις ἀγορὰ appellabatur. Ari-
stophanes Concionantibus,

Κ' ἄπειτ' ἐχώρεν εἰς ἀγορὰν ἐπ' ἀλφίτα.

Ε' πάλιν ὑπέχοντο ἄρτι μὲν τὸ δούλακον.

Interpretes qui δούλακον ἀλφιδάπων reticulum panis ver-
tunt, incogitantia magnæ se obligarunt & νωχε-
ρίας. Reticulum enim panis apud Horatium & Iu-
venalem est quod γύργαθον Græci vocant. Hesy-
chius, Γύργαθον, σκᾶθον πλεκτὸν, ἐν ᾧ βάλλουσιν τὸ ἄρτον οἱ
ἀρτοκόποι Glossarium, Reticulum, γύργαθον. Sed &
ad alia his reticulis utebantur: unde est γύργαθον
ψηφισμάτων apud Athenæum libro primo ex Ari-
stophane: quem locum nimis ineptè docti viri ha-
ctenus sunt interpretati. Aristophanes verò in Ve-
spis Persarum braccas & anaxyridas δουλᾶκας dixit.
Adeo autem familiare est muribus δουλᾶκας rodere,
ut propterea δουλακοτρῶγες à poëtis appellentur.
Hesychius, δουλακοτρῶξ, μῦς, οἱ δ' ἀκρίαι.

[περὶ τὸ ἐξηγητικόν.] Hoc est, ad portentorum inter-
pretem, & diuinum: qualis olim Athenis Lampon
ὁ μαντις, qui κατ' ἐξοχὴν dictus est ὁ ἐξηγητής. Multa
de hoc apud comicum, & in historiis.

[ἐκδέναι τῷ σκυτοδέφῃ ἀπογράφαι.] Lege fideiuben-
te me ἀπογράφαι: quod convenientissimum ver-
bum est cerdoni, & veteramentariorum futuri:
quem σκυτοδέφῃς minùs propriè vocat ἀντὶ τῷ σκυ-
τοτόμον, vel πίτυγον. sic enim Athenis nominaban-
tur. Iam antè diximus, saccum de quo agitur, fuisse
ex aluta aut corio: qualis erat, follis aut pasceolus
apud Romanos. Scholiastes Aristophanis vocem
σάκταν, vel, ut alij legebant, σάκκον, interpretatur ἐκ

δέρματ' ὁ σακκίον, ὃ ὡς θύλακον λέγεται. Hesychius, θυλάκια, ἄσκοι δερμάτινοι. Græci peram cynicorum solent ita vocare, ut Maximus Tyrius sermone xxxvii. ea pera fuit coriacea, quod certum est. Ideo Tatianus ait, loquens de cynicis, λέγοντες καὶ δεῖν μὴ δένειν, καὶ τὸ πρῶτον σκυτοδέψα καὶ χρηρίζοντες διὰ τὴν περαν ὑφάντα ὃ διὰ τὸ ἱμάτιον. Sanè vulgata lectio inepta est, neque huius fieri debet.

ἀλλ' ἀποτραπείς ἐκδύσαδ'.] Hoc verbum & exuendi, & excutiendi procul à se significationem habet nec sunt audiendi qui rescribunt ἐκλύσαδ'.

καὶ πυκνὰ ὃ τὴν οἰκίαν καθαρίζειν.] Harum purgationum auctor & inuentor apud Græcos Epimenides. Laërtius in vita: λέγει ὃ καὶ πρῶτον οἰκίας καὶ ἀγρὸς καθαίρειν meminit Dioscorides, & alij.

καὶ ὅτε ἐπιβῶαι μνήματι.] Hesiodus.

Μήτ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν (ὃ ὡς ἀμεινον)

Παῖδα δ' ὡς δεκάτατον, ὃ τὸ ἀνερ' ἀνλώορα ποιεῖν.

Nota sunt bustorum formidamina, & monumentorum terriculamenta. Hoc Romani maximè in Diali flamine obseruabant: nam ille locum in qui bustum esset, nunquam ingrediebatur A. Gellius lib. x. cap. xv.

ὅτ' ἐπὶ νεκρὸν ἐλθεῖν.] B. Chrysostomus homilia

xi. in epistolam ad Ephesios: Græci, inquit, δεδού-

κασι τὰ ἐκ ὄντα ἀμαρτήματα οἷς ῥύπον σώματ' ὃ, κηδοί,

λέχ' ὃ, καὶ ἡμερῶν παρατηρήσεις καὶ ὅσα τοιαῦτα. Pre-

cipuè autem hæc obseruatio in sacrorum mini-

stris locum videtur habuisse. Sanè apud Mo-

sem hac lege summus sacerdos alligatur. Ne ad

cadavera venito: ne pro patre quidem suo aut matre se

pollutio. At apud Romanos Dialis flamen, cui tam

multæ

multæ fuerant ceremoniæ impositæ, etsi mortuum attingere non poterat, funus tamen exsequi non erat illi religio. vide A. Gellium. Lycurgi lege, ut Plutarchus ait, omnis huiusmodi circa mortuos superstitio fuit Lacedæmone sublata. Cæterum propter hanc causam, institutum olim fuit, ut indicia apponerentur forib. domus funestæ: ne videlicet, inscius aliquis ingrederetur, & se imprudens pollueret. De vase aquæ lustralis iam diximus: eodem spectabant capilli de ipsius defuncti capite secti, qui foribus appendi soliti. Euripides Alcestide,

Πυλῶν πάροιθεν δ' ἔχ' ὄρα

πηγαῖον ὡς νομίζεται

γε χερσὶν ἐπὶ φθιτῶν πύλαις,

χαίτα τ' ἔτις ἐπὶ πρὸ θυρᾶ ποικί-

θ' αἰ δὴ νεκρῶν πένθεσι πικρῇ.

Apud Romanos cypressus domus funestæ faciebat indicium: quod ex Plinio & Servio pridem doctis viris notum, notatumque. notat autem Servius idem, ab Atheniensibus tractum morem: nam apud Atticos, inquit, funesta domus cypressi fronde velantur.

ἔτ' ἐπὶ λέχη.] Scribendum λέχη, ut modò ἐπὶ νεκρόν. Hesychius, λέχη, ἐφ' οἷς τοὺς νεκροὺς κοσμεῖσιν. Etiam Latini lectos vocant, in quibus mortui collocabantur & efferebantur. Erit autem figura ἐν δὲ δυοῖν. ἔτ' ἐπὶ νεκρόν ἐλθεῖν, ἔτ' ἐπὶ λέχη, pro ἐπὶ τὰ τ' νεκρῶν λέχη. & referendum ad πρὸς θάνατον solemnia. Sed est & alia lectio ἐπὶ λεχώ. quam potius retineo. Euripides Iphigenia in Tauris,

Τὰ τ' θεῶν ἢ μέμφομαι σοφίσματα

ἢ τις βροτῶν μὲν ἢ τις ἀφ' ἧς φόνος;

ἢ καὶ λοχείας, ἢ νεκρῶν δίγῃ χεροῖν,

Βωμῶν

Βαμιῶν ἀπεργάζετο μύσας ὡς ἡγουμένη. *vide Porphyrium libr. 11. περὶ ἀποχῆς.* Sic λέχῳ interpretor in superiore loco Iohannis Chryso-
 stomi, de cubili puerperæ, sic in homilia 111. ad Ti-
 tum, ἢ ἀπὸ λέχου est puerpera, vobque recens è puer-
 perio surrexit. nam interpretes malè aliter acci-
 piunt. In Nouella Leonis appellatur γυνὴ ἐπίλσχῳ;
 ubi eorum error corrigitur; qui mulierem non-
 dum sacro lauacro lotam, post partum de vita pe-
 riclitantem, volebant baptizare ante diem xl. tan-
 quam pollutam, & sacramento indignam: quæ e-
 rat crudelissima sententia.

καὶ ὅταν ἐνύπνιον ἴδῃ.] Notum est, veteres cum tri-
 ste aliquod insomnium viderant, ἀποτροπιασμὸν χά-
 εις sacra quædam facitasse. Aristophanes Ranis,

Ἀλλά μοι ἀμφίπολοι λύχνον ἔφατε,

Καλῶσι τὸ ἐκ ποταμῶν δεύσαν ἄρατε,
 Θέρμετε δὲ καὶ ἡμᾶς.

Ὡς αὖν ἰδεὶν ὄνφρον ἀποκινῶν.

Martialis libro xi.

Amphora nunc petitur nigri cariosa Falerni,

Expiet ut somnos garrula sagittas.

Sed in re non obscura non abutatur, neque meo ne-
 que lectoris otio. Exemplum passim apud tragicos.

τῷ τινὶ θεῷ, ἢ τινὶ θεῷ.] Græci vocant δαίμονας ἀποτρο-
 πᾶς: apud Romanos Ioui prodigiali fiebant sacra.

Plautus Amphitricione,

Sed mulier postquam experrecta es, prodigiali Ioui

Aut mola salsa hodie, aut iure comprecatam oportet.

Creditum etiam est à veteribus expiari somnia, si
 illa Soli narrassent. Euripides,

Ἄλκων δ' ἤκει κ' ἔφευσα φάσματα,
 Δέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' εἰς ἄκ' ἔσται.
 Sophocles Electra,

Τοιαῦτά του παρόντες, ὡς ἔχ' ἡλίω
 Δείκνυσιν τ' οὐρανὸν ἔξκηκ' ἔμεινεν.

πρὸς τοὺς Ὀρφεοτελεσὰς κατὰ μῶνα πορεύεσθαι.] Orpheus in Græciani initiorum genus quoddam, vel teste Demosthene, iniecit, quod Ὀρφικὰς τελετὰς vocabant, & qui illa docerent Orphicotelestas. Ait autē κτ' αὖ μῶνα, quia sub exitum cuiusque mensis videntur soliti initiari Athenienses. Habeo eius rei auctorem scholiasten Aristophanis, qui testatur circa finem singulorum mensium fieri solitas τὰς μουσικὰς δαπάνας. Proclus in Hesiodi commentariis auctor est, veteres operam simulatricibus dedisse die mensis xix. Persuasum autem erat Atheniensibus, eos qui mysteriis istis & Eleusiniis essent initiati, diuinis in Orco fruituros honoribus. Laërtius in Antisthene, & alij.

καὶ ἐπὶ ταῖς τριόδοις ἀπελθόν.] Imò ἐπὶ τὰς τριόδοις ut postulat Hellenismi ratio: verum arbitror maius vulnus subesse, & desiderari aliquod vocabulum, aut etiam fortasse plura. Notum autem, in triuiis & compitis sacra Hecataë olim fieri solita: eodem etiam moris fuit τὰ καθάρματα, & purgamenta urbium proiicere. Eustathius, φασὶν ὅτι διὸν ἐκάλουν κώδιον ἱερεῖς τεθέντες. Διὸ μάλιστα ἐν ταῖς καθαρμοῖς φθίνοντες μαιμακλήωντες μῶνδες, ὅτε ἦσαν τοτὰ πονεῖα καὶ κτ' αὖ μῶν ἐκβολαὶ εἰς τὰς τριόδους ἐρίνοντο. ea purgamenta etiὰ ὀξυθύμια appellata sunt: qua de voce & ritu hoc toto consule Harpocrationē. Atque hæc sacra cum peregissent, nō antè domum rediebant

bant quàm & vestem & corpus aqua vel fluuiiali, vel fontana purificassent. Porphyrius, Πάντες ἐν ταύτῃ ὁμολόγησαν οἱ θεολόγοι, ὡς οὔτε ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ἀποστολαῖς δυσίασι τῶν θυομένων, καθαρσίοις τε χρῆσθον· μὴ γὰρ ἴοι τις εἰς ἄστυ, μέδ' εἰς οἶκον ἴδιον μὴ πρότερον ἐδῆται καὶ σῶμα ποταμοῖς ἢ πηλῇ ἀποκαθήρας.

κτ' ἀ κεφαλῆς λίσσας.] Colligi hinc posse videtur in triuiis fuisse ὀριρραντήρια. potest tamē etiam aliter accipi. Ritum lauandi capitis in purificationibus exprimit Persius,

---Tiberino in gurgite mergis
Manè caput bis tēque. & Iuuenalis,
Ter matutino Tiberi mergetur, & ipsis
Vorticibus timidum caput abluet.

σκίλλη ἢ σκύλακι κελεῦσαι αὐτὸν ὀρικαθᾶραι.] Tangit duplicem veterum consuetudinem expiandi lustrandique se. altera erat, circumacta circa corpus scilla: altera catulo similiter circa corpus ducto. Hoc enim significat ὀρικαθᾶραι. De scilla, quod expiandi vim crederetur habere, notum vel ex Plinio & medicorū libris. Artemidorus Εὐνοδίῳ, Ἡ σκίλλα καθάρσιος ἐστὶν νερόμισαι. Lucianus Ἐπισκοπῶντες ἐκάθηρε τέ με, καὶ ἀπέμαξε, καὶ φεικνίζε δαδὶ καὶ σκίλλῃ καὶ ἄλλοις πλείοσι Dio Chrysostom. oratione XLVIIII. ἀλλὰ μοι δοκεῖ ὀρικαθᾶραντας τὴν πόλιν μὴ σκίλλῃ μὴ δὲ ὕδατι, ἀλλὰ πολὺ καθαρώτερον χρήματι λόγῳ κοινῇ πράττειν. Plura Clemēs Alexand. septimo Stromat. & Theocriti scholiastes in Thalyssiis. De catulo, res minùs vulgò, ut videtur, nota: quare etiam eius ritus ignoratione interpretes miris modis hunc locum deprauarunt: in quo nihil erat prorsus mutandum. Nam verum est quod diximus

veteres catulo solitos lustrare se, eum circumferētes circa corpus : eamque lustrationem vocabant περικυλακισμόν. Plutarchus in Κεφαλαίοις Romanorum institutorum: Τῷ ἧ κυκλὶ πάντες, ὡς ἔπειθ' εἰπεῖν, ἑλλάνες ἐχρῶντο καὶ χρῶνται γε μέχρι νῦν ἔνιοι σφαγίῳ πρὸς τοὺς καθαρμούς. καὶ περιμάπτει τοὺς ἀγιασμὸν δεομένους, περικυλακισμόν τὸ τοιοῦτον γένετ' τῷ καθαρμῷ καλοῦντες. Idem repetit in Romulo. Fuerunt & alij tum scillæ, tum catulorum in februationibus usus quos prudēs omitto. Tirones moneo pertinere ad hūc ritum verba legis III. §. 3. D. Ad legem Corneliam de sicariis: quæ tamen aliò referūt viri docti. εὐτὸν περικαθαῖραι.] Significat hoc verbum applicare aliquid corpori, expiandi causa, idque in orbem ducere: quod & περιμάξαι dicitur: Latinis circumferre.

Virgilius,

Item ter socios pura circumtulit vnda.

Seruius,

Circuntulit, purgavit. Antiquum verbum est.

Plautus, Pro laruat o te circumferam: id est, purgabo.

Nam lustratio à circumlacione dicta est vel tædæ vel sulphuris.

Iuuenalis,

Si qua darentur Sulphuræ cum tædis.

Rectè exprimit Seruius circumlacionem illā quæ in lustrationibus fieri solebat. sed eius ritus graphica extat descriptio apud Claudianum in Panegyric o Honorij, sexto eius consulatu; quem locum iuvat ascribere.

Lustralem sic triste facem cui lumen odorum

Sulfure cæruleo, nigròque bitumine fumat,

Circum membra rotat doctus purganda sacerdos,

Rore pio spargens, & dira furantibus herbis

Numina terrificùmque Iovem, Triuiàmque precatus.

Trans

*Trans caput auersus, manibus iaculatur in austrum,
Secum rapturas cantata piacula tædas.*

Similiter & vrbes & agri lustrabantur, hostiis in orbem circumlatis. Polybius libro quarto de Mātinensibus: καὶ καθαρινόν ἐποιήσαντο, καὶ σφάγια πρὶν ἐγχαῖν τῆς τε πόλεως κύκλῳ, καὶ τῆς χώρας πάσης. ideo Latinis ea sacra *ambargualia* dicta. Atque hinc est, quòd τὸ θεῖν ferè in vocibus eò pertinentibus reperitur: vt in θειμάτλειος, θειδύεσθαι, θειαγνίζειν, θειδειοῦν & θειδείωσις, et si Homerus διαθειοῦν dixit. Sic & θειβάλλεσθαι κάρφῳ apud Aristotelem in sexto Historiarum, de lustratione gallinarum quæ θεικαρφοισμός Plutarcho nuncupatur. Sed & ἀπομάττειν eo sensu vsurparunt, Demosthenes Pro corona, καθαίρων τοὺς τελουμένους, καὶ ἀπὸ μάτλων τῷ πηλῷ καὶ τοῖς πιτύροις. Sic accipendum & in illo Callimachi, vt puto. versiculo, initio Athenæi:

Τρεῖς δ' ἀπομαζαμένοι σὶ θεοὶ διδόασιν ἄμεινον.
quem locum non rectè Erasmus, & alij, aliorum conati sunt trahere, cùm ex hoc ritū sit explicandus. Hinc dictæ sunt mulierculæ illæ, quarum hîc Theophrastus meminit, ἀπομάκτριοι, vt est apud Pollucem, vel θειμάτριοι, vt vocat eas Plutarchus, De superstitione. Latinis *piatrices*, & *simulatrices*, vel potius *simpulatrices*, vide Festum. Talem fuisse ait Demosthenes Glaucothecam siue Empusam Aeschinis matrem.

μαινόμενον τε ἰδὼν ἢ ἐπίλητον.
Plautus Captiueis.

Hegio, hic homo rabiosus est in Alide.

Ne in quod istic fabuletur, aures immittas tuas.

Nam

*Nam istic hastis infectatus est domi matrē & patrem,
Et illic isii qui sputatur morbus interdum venit.*

Proin tu ab istoc procul recedas.

Suspicio etiam ob similem superstitionē factum, ut Akis rex Davidem insaniam simulantem procul à domo sua arceret : id enim videntur vltima verba eius capitis suadere. Locus est primo Samue-
lis, c. xxi. Similis sententia in Eumenidibus Varro-
nis, *Apage in die rectum à domo nostra isiā insanitatē.*

Ad caput *ᾠδῆς μεμψιμορσίας.*

E'ΣΤΙ ὅ ἡ μεμψιμορσία.] Iniustitiæ species quæ-
dam est & illiberalitatis hoc vitium : quod fe-
re in calamitosis pauperibusque, vel paupertatem
simulantibus, & senibus reperitur. Nā ut felicitas
superba, ita querula calamitas est, eorum maximè
qui è magnis aut mediocribus opibus ad inopiam
sunt redacti : rectèque ille apud Terentium,

*Omnes quibus res sunt minùs secunda, magis sunt ne-
scio quomodo*

Suspectiosi : ad contumeliam omnia accipiunt magis :

Propter suam impotentiam se semper credunt negligi.
& alibi apud eundem poëtam querulus quidam
senex, *Me credo*, ait, *huic esse natum rei, ferundis mi-
seriis :* Nihil autem interest facultatibus sit pauper
aliquis, an animo, quæ sola demum paupertas ve-
rè misera est. Multa Seneca de hoc vitio variis lo-
cis : sed vnū notare sufficiet. Sic ille De tranquill-
tate vitæ libro. i. de amicorū delectu loquēs. *Præ-
cipuè tamen vitentur tristes : & omnia deplorantes, qui-*

bus nulla non causa in querelas placet. Constat illi licet fides & benevolentia, tranquillitati tamen inimicus est, comes perturbatus & omnia gemens. Μεμψιμοιρίαν autem, querulam non querimoniam vertimus. nam etsi nō fugeret nos, bonos auctores promiscuè his vocibus uti, movit tamen veterum grammaticorum auctoritas. Cornelius Fronto literator, Querimonia certa rei est: Querela superuacua est. Itaque prior gravitatis est, posterior lenitatis. Glossarij auctor. Querela, μέμψις ματαία. Querimonia, μέμψις. Vox δεδομένη suspecta est, & sine damno sententiæ potest abesse. Habes apud Clementem Alex. Pædag. libr. III. & μέμψεως & μεμψιμοιρίας definitiones, quas prætermitto.

ἀποσείλαν] & τὰ φίλα μερίδα.] Conuiuæ olim è cōuiuio apophoreta referebant: de quo more suprâ diximus: absentibus verò μερίδες mittebantur. Plutarchus in Agesilao, ἔθυσεν εὐαγγέλια, καὶ διέπεμπε μερίδας τοῖς φίλοις ὑπὸ τῶν τεθυμένων. Idem auctor in Arati vita scribit, Antigonom regem, cū Corinthi sacra faceret, Arato Sicyonem misisse μερίδας. Aristophanes Acharnensibus,

Εἴ πεμψέ τις σοι νυμφίον ταυτὶ κρέα

Εἴ κ' τῶν γάμων.

Etiam Romanis mos fuit de mensa aliquid mittere amicis, imò verò etiam ludæis aliisque gentibus Orientis eundem morem in usu fuisse testatur literæ sacræ priore Samuelis capite primo, Nehemiæ capite VII. & alibi.

ὅτι οὕτως.] Quod vulgò fieri solet. Theognis,

ὅδ' ἔδ' ὁ Ζεὺς

ὅθ' ὕων πάντας ἀνδάνει, ἔτ' ἀνέχων.

At hic iniquior etiam erga Iouem: quippe cui cum sit opportuna pluuia, nihilominus tamen de Ioue queritur, quod paullo serius quam libitum ipsi fuisset, pluat.

καὶ πριάμεν Θ' ἀνδράποδον ἄξιον] Querela vsitata herorum, quod nimio seruos emerint: quos propterea apud Plautum & Terentium *malè conciliatos* vocant, hoc est, magno emptos. At istum miserum vilitas ipsa offendit. in quem iure illud vsurpaueris, ὅταν τὸ ὄλωρ τ' φάρυγλα πνίγει (τί δεῖ ἐτι πίνειν, καὶ πολλὰ δ.] Scrib. ἄτε πολλὰ δ.

γενθεῖς τὰ πωλεντ] Potest legi & λεηθέντ Θ. Et sane maius fuerit argumentum rei vili pretio emptæ si emptor à venditore rogatus est vt eam emeret.

καὶ πρὸς τὸν εὐαγγελίζομενον.) Ait, εὐαγγελίζομενον, respiciens cupiditatem qua flagrare solent patres filios habendi potius quam filias. Tale illud εὐαγγέλιον apud Aristophanem Thesmophoriazusis, Λέων λέων (οὐ γέγονεν αὐτ' εἶγμα σόν.

τῆς οὐσίας τὸ ἥμισυ ἄπεισι.) Terentius Heautontimor.

СН. scio quid feceris:

Sustulisti, puellam scilicet.) Sy. Si sic factum est domina, ergo heri' damno auctus est:

ἀληθῆ ἔρεῖς.) q. d. quem tu beatum prædicas, verius miserum dixeris, sic querulus ille Horatianus Vulteius Menas,

--- pol me miserum patrone vocares,

Si velles, inquit, verum mihi dicere nomen,

καὶ νίκῳ νικήσας] Errant interpretes in huius loci interpretatione: malè enim referunt alio quàm ad victoriã eius qui causam obtinuit, & superior è iu.

indicio discessit. quare etiam *δίκη νικήσας* scribendū non *νίκη*. familiare est Atticis ita loqui *δίκη νικᾶν*, vel *ἡττάσθαι δίκη*. Nam *νίκη* & *ἡτταν* non esse solum *πολέμου* sed cuiuscūq; *ἀγωνίας* vel vnicus in Lachete Platonis locus poterat docere. Malè etiā iidem interpretes orationē, cuius fit hic mentio, ad *ἐπιταφίους λόγους*, aut nescio quas viuētium laudationes referūt. quæ planè sūt ægrorum hominū somnia. Quis nescit, veteres Atheniensium oratores solitos orationes reis suam opem implorantibus scribere, quibus orationibus ipsi rei vivebantur in iudiciis? Tales sunt omnes fermè Isocratis, Lysię & Demosthenis, quæ ad causas priuatorum pertinent: quod nec Cicero prætermittit, & testatur Quintilianus non semel. Eundem morem fuisse Romæ vel cognomen indicio sit, Lucio Aelio ex ea re partum. dictus est enim *STILO*, quòd orationes nobilissimo cuique scribere solebat, inquit Suetonius. Postremò *δίκαια* non sunt, laudes meritò dicenda: sed continentia causarum & defensionis firmamenta. Terentius & Cicero *iusta* vocant.

ἐγκαλεῖν τῷ γρ.] Quid censes facturum fuisse, si litem perdidisset? Atqui etiam damnato reo, oratori constat eloquentiæ officium, si omni arte usus est.

ἱλαρός ἐσι.] Lego *ἱλαρὸς ἔσω*. vt apud Terentium, *Hodie hilaram fac te.* & , *Omitte nunc tristitiam tuam.* Spectatur autem in vultu hilaritas, & opponitur propriè τῇ *συνθροπότητι*. Mox lege, *ὅτε δεῖ*, non *ὅτι*. Sic in illo Theocriti,

χαίρω πῶς ὅτε τ' ἄνδρας ὁρῶ τὰς μήποτ' ὀπωπα.

Atque hoc tam pusillum mendum à doctissimo

Fur

Furlano quum non esset animaduersum ; vt nihil hîc videret, effecit.

Ad caput *οὐκ ἀπιστίας*

E^{στιν ἀμέλῃ ἀπιστία}] Huic contrarium virium est, quam Græci *δῆτταν* vocant , Latini credulitatem , quæ sæpe in fatuitatem vertit. In medio autem horum extremorum , virtus est quædam *ἀνώνυμος*, prudentiæ velut *ἀπορρώξ* , per quam & fidem iis habemus qui merentur : & eorum contra fidem suspectam habemus , qui erga alios reperti sunt infideles. Semper enim, infixum in animo nostro esse debet *Ἐπιχαρμειον* illud, *γνώδι πῶς ἄλλω κῆ- χρῆ*. itémque illud eiusdem poëtæ Ciceroni familiare. *Νᾶφε, καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν. ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν*. hoc est, interprete Q. Cicerone. *Nervi atque artus sunt sapientiæ, NON TEMERE CREDERE*. Extat in hanc sententiam præclara oratio Dionis Chrysostomi, quam velim legat iuuentus. Spectat eodem epistola *xxi*. Plinij , libro *vi*. lectu & ipsa dignissima: nec minùs elegans senis Ascræi effatum,

Καὶ τίς τις δ' ἄρ' ὁμῶς καὶ ἀπιστία ὤλεθ' ἀνδρας.

καὶ κτ' ἑτάδου ἀειθμεῖν.] Habes amplum in hunc locum commentarium Plauti Aululariam: vbi mirificissimè miserum senicem Euclionem illa auricula inquietat. Itaque ait Staphyla eum decies die vno extrudere omnes ædibus : vt nimirum solus thesaurum effodiat & nummos numeret: sed ipsum poëtam vide: est enim ingeniosissimus in illius in-

felicis ἀπισία describenda. Similia reperias apud Lucianum in Alcyone.

εἰ σεσήμασθαι τὸ κοιλέχιον.] Non damno hanc sectionem : etsi alibi hæc vox, quod meminerim, haud mihi lecta. Fortasse tamen κυνέχιον scripserat auctor. Est autem κυνέχιον vas quoddam instar magni marsupij, seruandis vestibus, & aliis id genus rebus: sic dictum à pelle canina, ex qua vel confici vel integri solebat, ut riscus Latinorum. Meminere κυνέχης Xenophon & Pollux non vno loco, itemque Eustathius, in Ὀδυσσ. ε. Quid si etiam κυλικέχιον scribamus? quam vocem pro κυλικέιον legere alibi memini. Sed fortasse verius est, nihil esse mutandum. nam sic appellat, quas Iulius Pollux κοιλάς. In eodem auctore κυμινοδόχιον legas pro panario vel ἐδεσματοθήκη.

καὶ εἰ δ' μοχλός] Euclio Plautinus.

...occlude sis. Fores ambobus pessulis.

εἰς τὴν θύραν τὴν αὐλαίαν.] Puerilis sed frequens error, pro αὐλείαν. Apud veteres θύρα αὐλεία, siue αὐλειῶ, perpetuò est idem cum πρώτῃ θύρα.

καὶ μαρτύρων ἀπατεῖν.] Suprà ad caput De stupiditate.

καὶ τὸ ἱμάτιον ὃ ἐκδύναμι δεινός.] Inepta lectio, & quem ex ea sensum interpretes eliciunt, ineptus est, aut nullus potius. Dubio procul legendum est ut emendauimus, ἐκδέναι. quam vocem suprà eodem sensu usurpauit: capite De superstitione. Scribendum etiam, ἔχ' ὥς τὰ βέλτιστα ἐργ', non ἔχ' ὥς τ. Est Atticis-
mus translatitiuus. ἔχ' ὥς, pro ἔκ' ἐκείνω ὅς.

καὶ μάλιστα μὲν μὴ δέναι.] Deesse aliquid, luce meridiana clarius. Nos ex coniectura locum suppleba-

mus

mus in hanc sententiam, εἰ ὅ μὴ, δ' ἐς δ' οὖς ἀπαιτεῖν. Sed postea adducti sumus ut fermè crederemus, ita potius scripsisse Theophrastum, μάλιστα μὴ δοῦναι· εἰ ὅ μὴ, τ' παῖδα κελθεῖν ἀκολυθεῖν. nam quia sequuntur illa verba καὶ τ' παῖδα ὅ ἀκολυθούμενα. puto hic idem esse mendum quod sexcentis locis obseruauimus, ut bis positæ ab auctore voces locis vicinis, semel à librariis omitterentur. Similem ἀπιστίαν aut turpiorem etiam notat in diuitibus sui temporis Iuuenalis satira quinta: vbi de illorum conuiuiis loquitur:

---tibi non committitur aurum.

Vel si quando datur, custos affixus ibidem,

Qui numeret gemmas, unguēsque obseruet acutos.

Quid si etiam sic legas, μά. μὴ μὴ δοῦναι, εἰ ὅ μὴ, σήσας (vel σαθμήσας) δοῦναι. Nam profectò ita est, diligentiores & cautiores patres familiās, vasa argentea si commodato alicui concedant, non illa tradunt prius quàm illorum pondus accuratè explorauerint.

καὶ τ' παῖδα ὅ ἀκολυθούμενα.] Malim τ' ἀκολυθεῖν· τα hoc est, puerum ἀκόλυθον, *pedisequitum*, vel famulum itineris comitem. Sic dictum ut ἀρμόζων pro ἀρμοςῆς, δικάζων pro δικασῆς, aliāque apud Atticos: quæ & Latini sunt imitati.

ὅπιδεν μὴ βαδίξην, ἀλλ' ἐμπεσθῇ.] Plautus Curculione.

I tu præ virgo: non queo quod pone me est seruare.

Idem Pseudolo,

I puere præ: ne quisquam pertundat crumenam, cautio est.

καὶ λέγουσι σιόσα.] Legimus ita hunc locum, καὶ

λέγῃσι, Πόσῃ, εἰπεῖν, Κατάθῃ. & ὃ ἄλλο. inserta voce, εἰπεῖν quæ manifestò desideratur. Πόσῃ autem verbum esse, non nomen, censemus: estque eo verbo usus iterum capite ultimo. significat numerare, & rationem inire. Solent autem mercatores venditæ mercis summam conficere, quam in librum rationum conferant, præsens si pecunia non numeretur. Quod docti quidam viri emendant, καὶ λιπόντι ἢ ποσῇ, ne Græca quidem est oratio, nedum eo digna qui à diuinitate sermonis nomen inuenit: saltem dicerent ἐλλείποντι. sed ne sic quidem placet, Quod ait, & χολάζω πέμπειν, accipi debet de seruo flagitatore. Si legeretur Κατάθῃ pro κατάθῃ, esset id, *Solve nunc.* quod Græci dicunt, αὐτόθεν κατάβαλλε. sed nihil necesse mutare, præsertim sine veteribus libris: quorum equidem hoc maximè loco optarim fieri mihi copiam. Non est autem dubium notari hîc diffidentiam mercatorum, quorum plerisque manus sunt oculatæ, neque quicquam nisi quod vident, credunt. Tale fuisse Græcorum maximè ingenium videtur: vt illi ægrè suas merces cuiquam absque præsentī pecunia crederent. vnde est apud Plautum prouerbiū, *mercari Græca fide.* At summus Philosophus Plato, qui sciret quàm multa incommoda pariat mercatorum facilitas suas res temere credentium: (ab hoc enim fonte infinitæ postea lites manare solent, vt alia taceam mala:) adeo ἀπιστίαν hanc non improbauit, vt etiam lege cauerit, ne quis mercator suas merces ante pretij numerationem cuiquam daret: aut si dederit quis, & postea ad suum peruenire nequeat, sibi, inquit, imputet: neque vllam actionem datum sibi iri eo nomi

nomine, speret. Verba Platonis sunt in octavo De legibus, Εἴ τε τοῖς ἀλλήλοισι νόμισμά τε χρημάτων καὶ χρήματα νομίσματα, μὴ προΐεμεν ἄλλον ἑτέρῳ ἢ ἀλλήλῳ. ὃ δὲ προΐεμεν ὡς πιδόνων, ἐάν τε κομίσῃ, καὶ ἂν μὴ, σεργέτω, ὡς ἐκ ἐτι δίκης ἔσης τῶν τοιούτων καὶ συναλλάξεων. Appellat Plato ἀλλαγὴν emptionem & venditionem: est enim re vera permutatio quædam, ut etiam Aristoteles & Iurisperiti docent: Προΐεμεν verò τὴν ἀλλαγὴν, est, cum vel pecuniæ numeratio rei exhibitionem præcedit, vel contrà. Vtrumque improbat Plato. Doctissimus Ficinus aliorum locum hunc Platonis traxit, & de auctoribus secundis accepit, de quibus diximus suprâ, capite Περὶ ἀκμείας. quod etsi ineptum non est, minùs tamen probo. At alij quidam interpretes quid obsecro somniarunt, quum illum locum tractarent? Vide locum lector: ridebis: imò indignaberis, & dices cum Iuliano, ἀνέγνω, ἔγνω, κατέγνω. Verbum προΐεμεν sic esse accipiendum monemus etiam in Animadu. nostris ad Athenæum. eo sensu & προδιδόναι vsurpabant. Vnde est προδοσις Hermippus vetus comicus, ut ait Pollux, eum qui vinum de cupa sumpserat, neque soluerat, προδοσὶ πίνον εἶρηκε, venustissimo ioco.

ὃ δὲ χολάζω πέμπτῳ,] Iam diximus de eo seruo hæc debere intelligi, quem è re Græci ἀπαιτητὴν, Latini *flagitatorem* dixerunt: ceu debitarum hero suo pecuniarum exactorem. eum verò qui publico debita exigebat, διαγραφάειον aliquando Græci dixerunt, auctor Hesychius.

Ad caput τοῦ δυσέρειας.

ΕΣΤΙ ὅ ἡ δυσέρεια.] Subtiliter distinguit Theophrastus inter δυσέρειαν, & ἀνδρίαν, de qua sequenti capite: vtraque voce notatur quorundam hominum in congressionibus & vitæ quotidianæ usu scæuitas ac sinisteritas: quibus nihil pensi est, eo esse habitu, eo ornatu, iis moribus, eos denique sermones usurpare, qui sint iure merito iis quibus cum versatur, tædio, odio, & (quæ fuit veterum superstitio) tanquam mali ominis, execrationi. Ac videtur τὸ δυσερές καὶ τὸ ἀνδρὲς differre potius τῷ μᾶλλον καὶ τῷ ἥττον quàm genere: etsi Theophrastus per diversa genera illa describit, non enim dicam definit. Ipse sanè etiam τὸ δυσερῆ hoc capite vocat ἀνδρῆ: vt appareat quàm paruo intervallo hæc duo vitia distent: quorum tamen longè grauius & tetrius est quod δυσέρεια appellatur. Existimauimus autè commodissimè δυσέρειαν Latina voce *scditas*, aut *spurcities*, exprimi: nam qui *immunditiam* vertunt, parum omnino dixerunt, nec Græcæ dictionis vim sunt assecuti. Fuère quibus *intractabilitas* videretur nominanda, quam nos *scditatem* diximus. sed quis Latinorum ita, vnquam vsus illa voce? Propriè sanè δυσερές dicitur, vt ipsum nomen indicat, & innuit eruditissimus A. Gellius, quod est intractabile, & molestum atq; odiosum. sic dicuntur δυσερῆ ἑλκη vlcera inueterata & foetida: vt cum ait Dio Chrysostomus de Philoctete, neminè voluisse eū βασίλειον διὰ τὸ δυσέρειαν τὸ νόσος. & Plutarchus ait quosdam esse morbos ἀτίμους καὶ μισητούς, quales nimirum sunt qui

qui hîc commemorantur: quales etiam fuerunt olim Laspodia & Damasia Atheniensium, quos ut σαπυκνήμης ob foetiditatem foeditatēque Aristophanes & Eupolis traduxerunt. sic & δυσχεραίνεν verbum accipitur, ut apud Plutarchum in Artoxerxe: ἀλφὲ κατανεμνηθέντ' αὐτῆς τὸ σῶμα ἐδυσχέρανεν ἐπὶ τέτρω μὴδ' ὅτι οὐκ. Non solùm autem foeditatem notat hæc vox, sed etiam, uti diximus, malum omen: ferè enim apud Demosthenem & alios scriptores Atticos τὸ δυσχερὲς infaustũ aliquid ac βλάσφημον significat, ut explicatur ab Vlpiano. Sic apud Latinos voces *foedus* & *spurcus*.

καὶ ἀλφόν.] Seneca, *foedam ex albo varietatem* nominat: Naturalium libro 111. Fuisse δυσχερῆ morbum, etiam Plutarchi quem modò attulimus, locus declarat.

Ταῦτα εἴ) αὐτῶ συγγενῆ ἀρρώσῃματα.] Appellat συγγενῆ quæ propriè συγγενικά, ut apud Plutarchum in Pericle: & passim apud Galenum: qui non vno loco disputat contra sophistas (sic enim appellat) qui dicebant ἐδὲν εἴ) συγγενικὸν πάθος. Sic συγγενῆ σημεῖα Aristoteli quæ Straboni συγγενικά. Non sunt autem συγγενῆ ἀρρώσῃματα *ingeniti morbi*, ut docti viri vertunt: sed *gentiles* εἰ αὖτις. Nam etsi scio, συγγενῆς interdum accipi pro σύμφυτον, ægrè tamen concesserim, νόσον συγγενικῶ & σύμφυτον idem propriè sonare. Existimo enim propriè σύμφυτον νόσημα esse morbum qui ἀπὸ παιδὸς συνέβη, καὶ σιωανδρώθῃ, ut loquitur Hippocrates secundo prorrhethico. *genitium morbum* Latine dixerim: sicut dixit Ovidius *genitiuam imaginem*. Suetonius in Augusto, *genitivas notas*, hoc est σύμφυτα σημεῖα, non autem

συγγε

συγγενικά. Συγγενὲς enim vel συγγενικὸν est, quod à patre acceptum est, & ut hîc Theophrastus explicat, cui pater aut auus ambóve fuerint obnoxij. Nam certum est, morbos plerosque per successiones quasdam ut alia tradi. quin sæpe accidit, ut ex intervallo reddātur eadem notæ, iidem næui morbi que in nepotibus, qui in filiis defuisse videbantur. Plutarchus De sera numinis vindicta Ἀκροχορδόνες, inquit, καὶ μελάσματα καὶ φακοὶ πατέρων ἐν πασὶν ἀφανισθέντες ἀνέκυψαν ὕστερον ἐν υἱοῖς καὶ θυγατρίδοις.

ἔλκη ἔχειν ἐν τοῖς ἀντικνημίοις.] Videtur hæc δυσχέρεια frequens per illa tempora Athenis fuisse: ut meritò Theophrastus hanc notam non prætermiserit. Nam etiam apud Aristophanem in Equitibus, quo loco certant adulationis certamen Cleon & Agoracritus, factor ille impurus pyxidem vnguenti pollicetur istiusmodi hominibus, quibus tibiaram vlcera sibi inungant.

Ἐγὼ ὅ, inquit, κυλίχνιόν τε σοι καὶ φάρμακον δίδωμι, τ' ἂν τοῖς ἀντικνημίοισιν ἐλκύνῃς φειαλείφειν.

alludit idem poëta etiam in Pluto. ubi Chremylus inter molesta sedulitatis officia sibi blandientium, hæc ponit, Νύπῃσι γὰρ καὶ φλώσιν τ' ἀντικνήμα. non intelligunt hunc locum interpretes, qui φλᾶν hîc putant esse frangere aut infringere: nam contrà moliter tractare significat, & cum gratificandî studio. Hesychius μαλάττειν & τείβειν exponit: ideo addit, eos qui ista sibi facerent, hoc ipso velle declarare suam benevolentiam. Refero ad hunc morbum Atheniensium quod ait Lucretius libro sexto,

At tibi de tentantur gressus, oculique in Achæorum. Finibus. Hæc sunt quæ vocat Plinius tibiaram terra vlcera,

cera, libro XXI. alibi, *iubiarum tadium*, quod respondet voci Theophrasti ἀνδρία. Ita affectos appellat σαρκινήμους Dioscorides. ψξγ.

καὶ περὶ πλάσματα ἐν τοῖς δακτύλοις.] Sic vocat tubercula in manibus solita oriri, quæ cutem non sinunt esse planam, sed asperam efficiunt: unde etiam ἡ λέπρα nomen inuenit apud Græcos. Huius generis περὶ πλάσματα sūt ἀκροχορδονες, μυρμηκίαι, δόδιλοι, χοιράδες, & aliæ φυρμάτων species. Fuisse enim ἀνδρείς & δυσεντέύκτοις, qui haberent istiusmodi tubercula, etiam Horatius indicat,

Qui ne tuberibus propriis offendant amicum

Postulat, ignoscat verrucis illius.

Seneca: *Papulas observant alienas, ipsi ulceribus obsiti.* Possumus etiā paullo aliter περὶ πλάσματα ἐν τοῖς δακτύλοις explicare: ut sint læsiones digitorum ex offensione, hoc est, ἐκ τῆς περὶ πλάσειν, ut cū pes ad lapidem asperum offendit, & laceratur cutis, ac fit vulnus: aut cū ex pressura sanguis coit & corrumpitur. Sæpe enim accidit ut quæ ab initio neglecta sunt, magnum malum tandem afferant, ac nonnunquam integri membri perniciem: vbi semel εὐίατα prius vulnera mutarunt in κακοήθην & ἀγήκεσα, & quæ medici θηριώματα καὶ χειρῶν εἰς ἑλκῆν ac τηλέφια vocant; Plinius, *ulcera desperantia.* Confirmat hanc interpretationem Pollux, qui notat digitorum κρέματα, hoc est, læsiones ex offensione, πλάσματα appellari, ab Aristophane ἐπιπλάσματα. Et in libris medicorū πρὸς πλάσμα est ἑλκῆς ἐκ τῆς περὶ πλάσειν. Idem fere πρόσκομμα, de quo vide Eustathium.

τὰς μαχάλας θηριώδεις καὶ δασείας ἔχειν.] Est figura
ra ἐν

τα ἐν δια δύοιν. *ferinas & hirsutas alas habere*, pro, *ferarum more hirsutas*. Non temerè autem hæc dicit Theophrastus: inualuerunt enim tūc tēporis mos hic apud Athenienses, sanè *δυχερής* & *foedus*. Multi igitur quo magis viri fortes viderentur, & ab omni mollitie alieni, studuerunt hirsuti esse sub axillis. Nam quum in concionem venerant, in suffragiis ferendis, partem illam denudabant, ut posset ab omnibus, postquam manum vel brachium sustulerant, conspici. laudi autem ducebant videri habentes illam partem fruticāte pilo neglectam, & totum latus horridum. Apud Aristophanem Concionantibus mulier quædam indicare volens omnia se fecisse per quæ latere in virorū cœtu posset, & pro viro haberi, sic inquit,

πρῶτον μὲν γ' ἔχω τὰς μαχάλας
λόχμης δα. *συντέρας*.

Scholias tes ibi, *Εἴθερεψαν*, inquit, *τρίχας*, ἵνα ὅταν χειροτονῶσι, *δοκῶσιν ἄνδρες* *εἶναι*. Quod autem in ferendis suffragiis, quod *χειροτονεῖν* à sublatione manuum vocabant, latus nudarent, ex his apparet in eadem fabula,

Εἰ κεῖνο δ' ἔπεφροντίκαμην, ὅτῳ πρόπῳ

Τὰς χεῖρας αἵρειν μνημονεύσομαι τότε.

Πρ. Χαλεπὸν τὸ πρᾶγμα. ὅμως ὃ χειροτονητέον

Εξωμισάσαις τὸν ἕτερον βραχίονα.

ἄχει ἐπὶ πολὺ τῶν παλάρων.] Iuuenalis *grandes alas* appellat:

Sed caput intactum buxo, narèsque pilosas

Adnotei, & grandes miretur Lælius alas.

Idem poëta,

Hispida membra quidem, & dura per brachia setæ,

Promit

Promittunt atrocem animum.

Perfius,

Hinc aliquis de gente hircosa centurionum.

Constat verò, apud Romanos sine vlla molliciei suspicione alas velli solitas: sed postea eò deliciarū ventum est, vt volfellis, pice, refina, & pumice brachia, crura, aliásque partes læuigarent: quam ad rem seruorum ministerio utebantur, quos alipilos vel alipilarios vocarunt, Græci δρωπακισάς.

τοὺς ὀδόντας μέλανας, καὶ ἐδιόμενους.) Facetè dentes dixit ἐδιόμενοις, (Hippocrates & ἐδιόμενοις & βεβρωμένοις) cūm potius iis conueniat vt sint ἐδίοντες. pari elegancia Symmachus, *Rus*, ait, quod solebat alere, nunc alitur. Plinius de sene quodam, libro octauo epistolarum, *Quinetiam* (fœdum miserandūque dictu) dentes lauandos fricandósque præbebat. vbi fœdum miserandūque, planè est δυσχερές καὶ οἰκτρόν.

καὶ τὰ τοιαῦτα.] Simile illi capite Περὶ βδελυρίας, Τὰ ἢ δὴ τοιαῦτα: καὶ Φ. Hæc autem quæ sequuntur, etsi fœda sunt, & βδελυρίας μεσὰ, alia tamen fœditate laborant, quàm præcedentia. Ideo videtur quodammodo à superioribus ea distinguere voluisse.

δύειν ἀρξάμεντο προσλαλεῖν.] Nihil mutauimus, libris non addicentibus. Notat istum, cūm sacra facit, lingua non fauere, quod factum oportuit, vt mox dicemus. Nō displiceat mihi si ἐδίειν legatur: Clemens Alexandr. Pædagogi libro ii. παραφυλακτέον καὶ τὸ φθέγγεσθαι ὁ τιούμ ἐδίοντα ἅμα. ἀπρεπὴς γὰρ καὶ ἀσημῶς ἡ φωνὴ γίνεται, πλήρης γὰρ ταῖς γνώθαις σενοχωρημένη.

καὶ ἀπορρίπτειν ἀπὸ τοῦ σώματος.] Quid emittit: spu

sputum nempe, hoc est, τὸν σίαλον : unde σιαλόχους istos Græci vocitarunt. Hesychius, Σιαλόχους, τοὺς περσραίνοντας σίαλον ἐν τῷ περσδιαλέξει. extat & verbum σιαλοχέειν apud Hippocratē i i i. de morbis. Ab hoc vitio nomē inuenit olim Athenis Antimachus quidam Ψακὰς cognominatus : quia, inquit comici scholiastes, περσέρραινε τοὺς σιωομιλουῦτας διαλέγομεν. G. Iuuenalis,

Tunc immensa caui spirant mendacia folles,

Conspuiturque sinus.

Alludit B. Chrysostomus ad hanc fœditatem, cū dicit in Epistolam, ad Romanos de nonnullis peccatoribus, πολλὸν ἢ ἐν τῷ σώματι περρέρροντα τὸ σιελὸν περιφέρουσι.

ἅμα πιεῖν, περσερυγ.] Fortasse ἅμα τῷ πιεῖν, aut πίνων.

ἐλαίῳ σαπρῷ ἐν βαλανείῳ χρῆσθ.] Putà, oleo lucernario, quo infimæ sortis quidam se inungebāt. Horatius,

---ungor oliuo,

Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.

Iuuenalis in quinta,

Pallidus offertur misero tibi caulis olebit

Laternam illud enim vestris datur alueclis quod

Canna Micipsa um proa subuexit acuta:

Propter quod Romæ cum Bocchare nemo lauatur.

Vngebantur pauperes & γλοιῷ, hoc est, olei strigmentis, indicat locus Teletis quem suprâ protulimus.

εἰς ἀγορὰν ἐξελθεῖν.] In hoc est ἡ δυσχέρεια : nam veteribus in foro honestè vestiri moris erat: domi quod

quod satis esset aliud enim homini, aliud humanitati satis esse censebāt, ut ait Varro. Inde est vestis alia domestica, siue οἰκουροῦτων; alia forensis, siue, τῇ εἰς ἀγορὰν ἀπερχομένων, Ciceroni ac Suetonio & Plutarcho in Sylla. Qui igitur fœdè vestiti in publicū prodirent, odio erant & irrisui, ut indicat Iuuenalis satyra 111, De mūditiā in vestitu locus elegans Senecæ epistola xciii. *Munda vestis electio appetenda est homini: Natura enim homo mundum & elegans animal est, Itaque non est bonū per se munda vestis: sed munda vestis electio: quia non in re bonum est, sed in electione: quia actiones nostræ honestæ sunt, non ipsa quæ aguntur. Quod de dixi, idē de corpore me existima dicere.*

εἰς ἐρνιδόσκηπον τῆς μητρὸς ἐξελθούσης, βλασφημεῖν.] Vertunt, *quum egreditur mater*: sed ἐξελθούσης, dixit Theophrastus, non ἐξερχομένης. De eo loquitur qui matri adsit sacra facienti ex præcepto auguris. Fauere linguis olim in re sacra, vel maxima religionis pars erat. Fauebant autem linguis, duobus modis: vel silentes; vel, si loquerentur, malè ominatis verbis parcentes. Itaque non solum in templis præcones fauētiam imperabant, ut ex Plutarchi Theseo, Festo, & tragicis notum: sed etiam cūm indicerentur feriæ, populus per eosdem præcones monebatur, ut à litibus iurgiisque abstinerent, & ut loquitur Attius, *ore obscæna dicta segregarent.* quod & ait M. Tullius, & disertè præcipit Plato in vndecimo Legum, cui legi non multum dissimilem Solonis legē Plutarchus in vita refert. Græci εὐφημεῖν hoc dicunt: cui opponitur βλασφημεῖν. qua notione hīc accipitur & sæpe apud Platonē. Plautus in Casina *benedicere* dixit τὸ εὐφημεῖν

vel εὐχεσθαι μετ' εὐφημίας. At τὸ βλασφημεῖν eidem in
 Afinaria obscenare dicitur: in Casina omen alicui vi-
 tuperare. Ulpianus Iuriconsultus, τὸ βλασφημεῖν τινὰ
 eleganter dixit, infaustas voces aduersus aliquem
 iactare. Tunc autem plurimum videntur existima-
 ta nocere verba malè ominata, quando à cognatis
 pronūtiarentur. Plato septimo Legum Θυσίας γε-
 νομένης καὶ ἱερῶν καυθέντων κατὰ νόμον, εἴ τῳ τις φαμέν, ἱ-
 ερία παρὰ τοῖς βωμοῖς τε καὶ ἱεροῖς ἢ δὲ ἢ ἀδελφὸς βλασ-
 φημοῖ πάσαν βλασφημίαν, ἅρ' ἔκ ἀν φαίμεν ἀθυμίαν καὶ
 κακίαν ὅτιαν καὶ μαντείαν πατρί τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀν οἰ-
 κείοις φθέγγοιτο ἐντιθεῖς. propterea ait Theophrastus
 τῆς μητρός. Porro quæ fuerint illa verba à quibus
 abstinendū esset in sacris, scitemus si peruenisset ad
 nos Suetonij liber, cuius hodie superest solūm in-
 dex *De vocibus malè ominatis.* vide Artemidorum
 libro i i i. capite x x x v i i i. Constat sanè mi-
 ram fuisse veterum hac in re superstitionem: erant
 enim penè infinita, quæ nominare religio esset. Ac
 quoniam venit mihi in mētem loci cuiusdam De-
 mosthenis, ubi est talis ὀτλείας exēplum, quod do-
 ctissimus eius interpretēs non animaduertit, obiter
 eum proferam & illustrabo. In ea contra Leptinē
 de veterum præmiis loquens, τότε μὲν, inquit, ἡ
 πόλις ἡμῶν, καὶ γῆς εὐπόρει, καὶ χρημάτων, νῦν δ' εὐπο-
 ρήσει. δεῖ γὰρ ἔγω λέγειν, καὶ μὴ βλασφημεῖν. Eruditissi-
 mus Vvolsius βλασφημεῖν vertit *coniiciari*. nō rectè
 profectò. nā hoc voluit Demosthenes, religionem
 esse sibi, dicere Rempublicam ἀπορεῖν: idque ver-
 bum à se respui propter ominis diritatem: ideo di-
 cit εὐπορήσει quia dicere ἀπορεῖ non audebat, εὐπορεῖ
 non poterat. Neque aliter scholiorum Græcorum
 auctor

auctor interpretatur:quem causa nō erat cur hic non sequeretur Volfius. Terentius,

Vnde dem, rectè est: nam non habere me religio est dicere.

non ouum ouo magis simile. Sic ἐλάσφημον εἰπεῖν apud eundem alibi. Similis item superstitio apud Æschylum in Agamemnone, vbi Clytemnæstra post acceptum per faces signum, quod parum fidei apud multos merebatur, videns nuntium à marito missum ad se accedere; Nunc, ait, de rei veritate constabit. nam is quem video aduenientem tabellarius, aut læta nunciabit, aut tristia. hoc illa quum vellet dicere, posterius tamen membrum omittit, & abominari se mali mentionem ait. Sic illa:

Α' Μ' ἢ τὸ χαίρειν μᾶλλον ἐκβάξει λέγων.

Τὸν ἀντίον ὃ τοῖς δ' ἀποσέργω λόγον.

Simile & illud est apud M. Tullium in epistola ad Cassium, libro XII. *multum interest te venire: exigua est enim spes Reip. nam nullam non licet dicere.* ita enim hic locus accipiendus.

σπενδόντων ἐμβαλεῖν τὸ ποτήριον.] Scribendum est ἐκβαλεῖν sicut apud Plutarchum in Crasso in simillima re, τὰ σπλάγχνα τῆ μάντεως αὐτῶν προσδόντες, ἐξέβαλε τῶν χειρῶν. id quod visū esse ait circumstantibus verè τεράσιον & triste. Hæc sunt quæ Romani *caduca* auspicia vocabant. Festus, *Caduca auspicia dicunt, cū aliquid in templo excidit, veluti virga è manu.* Non hoc dicit Festus (quod putat summus Scaliger) tum demum caducum esse auspiciū, si è manu flaminis commentaculū virga excidisset: sed quoties aliquid excidisset, puta spondeum

ut hoc loco Theophrasti: aut victima, vel τὰ σπλάγ-
χνα, ut Crasso accidit : aut de capite sacrificantis,
vitta, quod de Sythace canit Silius Italicus. Simile
est quod notat Cicero De aruspicum responsis, lu-
dos esse non rite factos, si puer patrimus & matri-
mus tensam aut lorum omitteret. Meminerat iterū
Festus huius superstitionis in voce *silere*, quantum
ex iis quæ supersunt, licet coniicere.

ἀποπύσαι ἢ βουλόμενθ' ὑπὲρ τῆς τῆς.) Nihil hoc fe-
dius, nihil spurcius: verūm præterea notandum est
non δυσχερείαν tantūm hīc esse: sed etiam, ut sunt cō-
catenana vitia, fastum, & conuiuarum contem-
ptum. Olim enim in conuiuiis aut aliis cōgressio-
nibus, procul spuerē, signum habebatur eminētiæ,
Plautus dixit, *magnificè conscreare*: Quintilianus, *cla-
rè exscreare*. Sotades apud Apud Stobæum:

Εἰ καὶ βασιλεὺς πέφυκας, ὥς θνητὸς ἀκούσων·

Ἄν μακρὰ πύης, φλεγματῖα κρατῇ πεισσῶ·

Ἄν εὐίματῆς, ταῦτα πρό σου περβάτιον εἶχεν.

Præclarè verò Clemens Alexandrinus, de hoc ipso
loquens 11 Pædagogi, ἀγερωχίας καὶ ἀταξίας σύμβο-
λον, τὸ περδεῖναι τοῖς ἡχοῖς ἐθέλειν, μὴ ὑχὶ ἀφαιρεῖν. Sic
& plurimum tussire potētiorum erat tantūm. Pe-
troniū, Secundūm hanc formulam imperamus Eu-
molpo ut plurimum tussiat, ut sit solutioris stomachi, cibos-
que omnes palam damnet, loquatur aurum & argen-
tum, fundosque mendaces. Erant item argumenta po-
tentia, ceruices inflectere, & altum loqui, ut ex
Plutarchi Pyrrho & Demosthene intelligitur.

Ad caput τοῦ ἀνδρείου.

Eστι δὲ ἀνδρεία.] Iam diximus ad caput superius. Parum autem differre ἀνδρείαν & ἀνδρίαν, etiam ex eo discimus, quod Plato & Demosthenes sæpe utramque vocem pro eodem usurpant, quod à nobis est observatum. Sed & apud alios scriptores has voces sæpe coniunctas leges: ut cùm Isocrates in Aeginetica, morbo Trasyluchi tribuit ἀνδρείαν & ἀνδρίαν simul: & cùm exponunt veteres critici proverbium ἄλλος ἀνδρὸς. scribunt enim dici ἐπὶ τῷ ἀνδρείῳ καὶ ἀνδρὶ ἐπὶ τῷ ἀνδρείῳ. Latissimè sanè vox ἀνδρεία patet, & quæ sæpe nihil aliud est quàm ineptitudo quædam, aut φορτικότης. Possis pro loco rectè vertere *insulsiatē*, vel *tædium*, aut *odium*; quanquam Plautus & Terentius ipsum potius ἀνδρίαν *odium* appellare solent. Plautus in Milite, *incommodiātem* dixit τῷ ἀνδρείῳ: ut contrā tam apud ipsum quàm apud alios veteres, ipsumque adeo M. Tullium, *commodus* est is qui opponitur τῷ ἀνδρείῳ. cuius hominis habes graphicam descriptionem in Milite Plautina, scen. Cohibere *intra lim.* illo loco. Et ego amoris, &c. Notabis, vocem ἀνδρὸς, & eum significare qui tædio est, & eum qui est fastidiosus. Nam ita quoque usurparunt. Aristoteles Magnorum moralium, libro secundo, ὁ πλεῖστος πολὺς ἡρόμενος ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀνδρῶν ἐπὶ τῷ ἀνδρείῳ. *Divitiarum accessio superbos & fastidiosos, morososque efficere solet.* Par huic vox veterum Latinorum *Tædulus*. vide Festum.

καὶ ἀνάγκη μέλλοντας, κωλύειν.] Non displiceret

μέλλοντα. Sensus erit : Solet retinere amicum qui iam nauim soluebat, & eius comites rogare, vt tantisper expectent donec aliquot cum illo suo amico spatia confecerit.

μασώμενον σιτίζεν αὐτός.) Insigniter lapsi sunt interpretes non animaduerso vnus literulæ mendo. Legendum enim μασώμενον, non μασώμενον. Iam quod iidem μασάω interpretantur *mammam sugere*, puerilis est in re puerili error. Σιτίζεν dicuntur nutrices suos alumnos, quando illis mansum ex ore suo cibum in os indunt : ipsi autem pueri φωμίζεν. Aristophanes Equitibus.

Κκ. Επισταμαι γὰρ αὐτὸν οἷς φωμίζε.

Αλ. Καθώς τῶν αἰ τίτθαι σιτίζεις κακῶς.

Μασώμενον γὰρ, τῷ μὲν ὀλίγον ἐντιθείς.

Αὐτὸς δὲ ἐκείνῃ τειπλάσιον κατέσπακας.

καὶ ὑποκορίζεαι πομπύζων.] Signatè loquitur: Est

enim propriè ὑποκορίζεαι, τὸ τοῖς παισὶ πρὸς ψυχασίαν λέγειν τινὰ, cum infantibus nutricum more balbutire. Inde ad alia transfertur, quoties pro durior voce mollior vsurpatur & minimè odiosa. Cicero Attico, *Video infinitum bellum, iunctum miserissima fuga, quam tu peregrinationem ὑποκορίζεις.* Accipitur & aliter. Sed hæc vulgò nota. Πομπύζειν vox est

ὀνοματοποιεῖν θείσα pulchre ad imitationem eius qui voce blanditur, siue infanti siue equo. ponitur & pro manu blandiente permulcere, siue κατάρρειζεν.

καὶ ζωμὸν τὸ παρακειμένον.] Scribendum est, καὶ

ζωμὸν τὸ παρακειμένον, εἰπεῖν ὅτι ἐν τοῖς ὑποχωρήμασιν

αὐτῶν μελαντέρα ἡ χολή. Est autem τὸ pro τινός. Intel-

ligit ius nigrum, quod ἔδεσμα Λακωνικὸν à Grammaticis dicitur, quia plurimus eius vsus Lacedæmo-

ne:

ne:erátque hoc in eorum phiditiis cœnæ caput, vt ait etiam Cicero : sed & aliæ gentes Græciæ eo v-
sæ.vide Athenæum.

ἐναντίον τῶν οἰκείων.] Quod tempus alios sermones postulabat. Peccat igitur inscitia temporis : estque non solum ἀνδρῶν, sed etiam ἀγῶν.

ὅτι ψυχρὸν ὕδωρ εἰς παρ' αὐτῶν λακκῶν.] Etsi aliud est λάκκῳ, aliud ψυχρὸν, siue : ὑδροψύγιον, hoc est, frigidarium : tamen, vt vides, etiam λάκκοι à frigiditate commendabantur. Macho poëta apud Athenæum,

Νῆ τιμὴν Ἀθλιῶν καὶ θεῶν, ψυχρὸν γ' ἔφη

Γνάθαιν' ἔχει τὸ λάκκον ὁ μολοζουμένως.

Erigida delectatos fuisse veteres Græcos constat: an calida vterentur, quæ postea fuit in deliciis, quærit Pollux libro ix.

Δείξαι τὸ παράσιτον αὐτῶν ποῖός τις.] Suos enim parasitos ostentabant. vnde Diogenis iocus, qui mures hospitib. ostendens, hi, inquit, sunt mei parasiti. Itaq; ait ille in auctione parasitica apud comicum,
--- nemo meliores dabit:

Nullis meliores esse parasitos sinam.

ἐπὶ τῇ ποτῆϊ.] hoc est, super cœnam, vel inter cœnam. Plutarchus in Alexandro, ἐπαινεῖσαι κελεύει ἐπὶ τῇ ποτῆϊ Μακεδόνας ὁ Καλλιθένης. Plato in Conuiuiο, ἐπὶ τῇ κύλικι λέγει. Vox ὅτι, vel παρέλκει, vel etiam fortasse tolli debet.

Ad caput τοῦ μικροφιλοτιμίας.

H Δὲ μικροφιλοτιμία.] Est hoc vnum è vitiis illis quæ circa τιμὴν καὶ ἀτιμίαν versantur: sunt

enim non pauca, sed quæ ferè nomine careant. Aristoteles præcipua tantum explicat, *χαυνότης & μικροψυχία*. istud autem vitium quod hoc capite describit Theophrastus, obiter tantum attingit in 1111. Nicomacheorum: quo loco ait, eum qui sit *μεγαλόψυχος ὁ πρὸς τὰ τυχόντων καὶ ἐπὶ μικροῖς πάντων ὀλιγορῆσειν τιμῆς*. Nihil enim aliud est *μικροφιλοτιμία*, quam cupiditas honoris siue laudis, vel, ut dicam melius laudationis ἐπὶ μικροῖς, ob minuta quædam & parua. Atque hanc cupiditatem verissimè Theophrastus illiberalem iudicat. Neq; verò vnicum est istorum hominum genus, sed duplex: sunt enim quidam *φιλότιμοι*, necessariò *μικροφιλότιμοι*: eos dico, qui vellent quidem laudem posse mereri alia ratione: sed quia inopes sunt, & iis præsidii destituuntur, quæ ad consequendos honores veros desiderantur: (ferè enim *ἀμφὶ τιμᾶς*, ut ait Pindarus, *μάστιγαν ὁδωπᾶναι*.) qua possunt ratione, tentant innotescere, & ut laudentur, versenturque in hominum ore, efficere. Atqui satius erat, sua sorte contentum, abstinere ab omni tali cupiditate. Hæc est quam paupertatem ambitiosam vocat Iuuenalis. Alterum genus est eorum qui simul duobus morbis gravissimis tenentur, ambitione & auaritia. Hos, ut honores affectent, impellit ambitio: ut non rectam viam insistant, sed sumptus maxime fugiant, facit auaritia. *Μικροφιλοτιμίαν* autem possis Latinè dicere *ambitionem gloriæ ineptam & sordidam*: vel, *ineptam & frivolum*, sicut A. Gellius *ostentationem ineptam & frivolum* dixit. & apud eundem, *homo ineptè gloriosus* libro xiii. non longè abest ἀπὸ τῆς *μικροφιλοτιμίας*.

καὶ τὸ ὑδὸν ἀποκείραι, ἀπαγαγὼν εἰς Δελφός.] Athenis fuit hic mos: Iuvenes comam alebant ad annos pubertatis: tum à parentibus ad tribules adducebantur, vt comam tonderent, quæ μαλὸς & σκολὸς dicebatur. fere autem & Græci & Romani comam hanc primam alicui deo consecrabant: & cum illam alere se in eius honorem dicebant: tum vbi tonderentur, illam in eius Dei templo ponebant: cuius rei apud Pindarum, Aeschylum, Festum, aliósque sunt testimonia. Ac videntur vulgo Athenienses Herculi consecrare soliti aut alicui alij deo, cuius templum esset in vrbe. Hesychius: Ἀθῶνῃσιν οἱ μέλλοντες ἐφηβῶν περὶ ἀποκείραδ' ἢ μαλὸν, εἰσέφερον Ἡρακλεῖ μέτρον οἴνου, καὶ ἀπείσαντες τοῖς σω-ελθεῖσιν ἐπέδιδον πίνειν. ἢ δ' ἀπονδὴ ἐκαλεῖτο οἰνιστήρια. Ita igitur vulgus: at qui supra vulgus existimari volebant, antiquo Atheniensium instituto, cuius meminit Plut. in Theseo, comam filiorum suorum Apollini Pythio consecrabant, & quum tempus aduenerat, Delphos suos filios adducebant, vt ibi comam deponerent. quod auctor vult esse μικροφιλότητας indicium.

ὅπως αὐτῶ ὁ ἀκλόυθ' Αἰθίοψ ἐς.] Olim πρυφῆται & beati homines, puerorum Aethiopum ministerio utebantur. Auctor ad Herennium describēs ostentatorem ineptum, *Et dicit in aurem, aut vt domi lectuli sternalur, aut ab auunculo rogetur Aethiops, qui ad balnea veniat, asturconi locum ante ostium suum datur, aut aliquod fragile falsæ choragium gloria comparetur.* Athenæus in descriptione conuiuij Cleopatrar, λαμπηροφόρος παῖδας Αἰθίοπας παρέστη. Iuuenalis,

--- tibi pocula curfor

Getulus dabit, aut nigri manus ossea Mauri.

Similiter mulieribus fuerunt suæ ex Aethiopia ancillulæ, ut est apud Terentium. Tibullus,

Illi sint comites fusci quos India torret,

Solis & admotis inficit ignis equis.

Et in epistola Leontij ad Lamiam apud Alciphronem nominantur *δεράπωντες*, *δεράπαιναί*, *Ἰνδοί*, *Ἰνδαί*. Fuit etiam magnus usus Afrorum nomenclatorum, quod ex Luciano colligimus, *Πεὶ τ' ὀπίμιθ' ὧ σ.*

καὶ ἀποδ' ἑς μὲν ἄργ.] Scribe *ἀποδιδ' ἑς*. *Καὶ νὸν* autem intelligo nummum recens percussum & nouum. tales enim nummi veteribus & usu tritis ac sordidis præferuntur. Tale illud in nono Apulej *demonstrat ei nouitate nimia candentes aureos*. Hi sunt quos vocant nummos asperos, Seneca, Suetonius, Persius. ut valde miratus sim nuper doctissimi viri sententiam, qui eam vocem ab origine Arabica repetit. verum de eo aliàs pluribus.

ἀπαντικρὺ τ' εἰσόδ' ἀπαρατάλασαι.] Ita moris fuit apud Græcos, eam partem ædium (quæ ab ingredientibus prima conspicitur, aut à prætereuntibus, quando fores patent, quam *ἐνώπια* vocabant) omnibus modis ornare: ideo Homerus, *ἐνώπια παμφανόωντα* dixit. Hesychius. *Ἐνώπια, τὰ κατὰ παντικρὺ τ' πυλῶν & φαινόμενα μέρη, ἃ καὶ διεκόσμου ἔνεκα τ' παειόντων*. Vide ampliùs Eustathium in Iliados rhapsodiam Θ, & in Odysseam. necnon Aelianum in epistolis. De Romanorum atriis & tablinis non est obscurum: at Græci atriis non utebantur, si credimus Vitruuius: eum vide libro vi capite x.

ἀναβαλόμεν & δ' οἰμάτιον.] Cùm transuehebantur

tur equites Athenis, veste erant amicti purpurea & varia. Scholiastes Aristophanis, ἐν πορφυροῖς καὶ ποικίλοις ἱματίοις ἐπόμωδον. Eam vestem ξύσιδα vocabant. Aristophanes Nebulis,

Ὅταν σὺ μέγας ὦν, ἄρμ' ἐλαυώης πρὸς πόλιν,

Ὡς δὲ Μεγακλῆης ξύσιδ' ἔχων.

Interpres, ξύσις λέγει τὸ κροκωτὸν ἱμάτιον, ὃ οἱ ἡνίοχοι φορεῖσι μέχρι νυκτὸς πομωδόντες. Romæ quoque equites trabeati erant in transvectione.

ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΛΙΤΑΪΟΣ.] Mirus usus vocis κλάδος. Putet fortasse aliquis rescribendum non procul ab editæ lectionis vestigiis, ΚΥΝΟΣ ΜΕΛΙΤΑΪΟΥ, vel ΚΥΝΙΔΙΟΝ ΜΕΛΙΤΑΙΟΝ, vel ΚΑΛΑΘΙΝΟΣ, ut in epigr. Adæi:

Τῇ βαῖῃ Καλαθίνῃ τὸ σκυλάκων μογέσῃ. quasi dicas, quasillarix quæ in calathō aut ταλάρα educaretur. & potest utroq; loco nomen proprium videri. Puto tamen verius esse quod suprā diximus, cū exponeremus illa ζωμὸν πολὺν γερονέναι. quæ ibi legantur. In poëta minùs esset mirum: nam ob cognationem quæ est inter plantarū genus, & ea quæ animalia propriè vocantur, non mirum, plantarum appellationes ad homines aut alia animalia transferri: quod in vocib. ἐρνθ, ὄζθ, μόχθ, δάλθ, ἀκρεμὼν, ὄρπηξ, σάχυν, passim apud poëtas licet obseruare. Nec soli poëtæ his vocibus vsi, verū & solutæ orationes scriptores, sed fere cū aliqua similitudinis exprimendæ nota. Gregorius qui vitā B. Chrysostomi scripsit; ἐκ δὲ τοιούτων εἰά τις δὲ δαλέσαθ κλάδθ ὁ τίμιθ ἔτθ Ιωάννης βεβλάσθηκε. Vide Isidori Pelsiotæ libro iv. epistolam cxli. Ab eadem origine soboles & propago apud Romanos tribuuntur

animalibus. est igitur κλάδος Μελιταῖος, *sirculus Melitenfis*, hoc est catellus siue soboles, parua canum minimorum, quos veteres *Melitæos* vocabant: etsi parum constat ab vtra Melita (duæ enim sunt eo nomine insulæ; altera in Africo mari hodie, sedes equitum Malthensium; altera in Ionio Siculo mari) adueherentur.

P. 59. ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖ.] Scribe vel sine ἐν, vel ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖ. aut ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ. Erant duo Athenis templa Æsculapij: alterum in vrbe: alterum in Piræeo, vel Acharnis. notat comici scholiastes.

τὸν ἐκτείβειν σεφανῶν τὰ ἀλ.] Scribe, ἐκτείβειν σεφανῶν καὶ ἀλείφειν ὅς.

συνοδικήσας παρὰ τῷ πυρτ.] Scribe, τὰ παρὰ τῷ πυρτ. Sic vocat ea quorum administratio ad curam & officium prytaneorum pertinebat. Inter alia vnum hoc erat, quod oportuit eos δύειν ἑκάστοτε κοινῇ, vt est in ea De falsa legatione. Solebant autem prytanei post rem diuinam factam populo renunciare, litasfentne an non. Extat eius moris illustre exemplum in procæmiis Demosthenicis: quorum vnum est totum huic sacrorum renuntiationi accommodatum. Cùm autem quater quoque prytaneatu (erat id spatium dierum xxxv. vel xxxvi. teste Harpocrate) populi concio celebraretur, fiebat, vt puto, quarta tantùm concione hæc renunciatio. ait enim Pollux τὴν τετάρτην ἐκκλησίαν fuisse de rebus sacris & ad sacra pertinentibus.

καὶ παρὰ σκλασάμην λαμπρὸν ἱμάτιον.] Vt apud Romanos, sic etiam apud Athenienses qui rem diuinam facturi erant, veste candida erant amicti. id enim est λαμπρὸν ἱμάτιον, non splendida vestis.

Aeschii

Aeschines de Demosthene, *σεφανωτάμην* ὁ καὶ λακκῶ ἐδῆτα λαβὼν, ἐβασύτει. alij scriptores *ἱερὰν ἐθῆτα* vocāt. Porphyrius *Περὶ ἀποχῆς* libro secūdo, modo *λαμπράν*, modo *λακκῶ*: aliquando *καθαράν*, vt Latini, *pura vestimenta*. Hanc ob causam solebant scire Attici, si quis in publicum prodire candidatus consueffet, eum appellare *ὀλολυγμὸν*, quasi tu dicas, perpetuo sacrificātem. Est enim *ὀλολύζειν* vox ad sacrorum caeremonias pertinens: neque aliter à vetustissimis scriptoribus vsurpatur, vt alibi annotauimus: idque certissimum est. Anaxandrides apud Athenæum libro seyto.

Τ' μεῖς γὰρ ἀλλήλους αἰεὶ χλαδιάζετε,
Οἷδ' ἀκριβοῦς· ἂν μὲν γὰρ ἦ τις εὐπρεπής,
Ἱερὸν γάμον καλεῖτ'· ἂν δ' ὅ μιν μικρὸν παντελῶς
Ἀνθρώπιον, Σταλασμόν. λαμπρός τις ἐξ-
ελήλυθεν, Ὀλολυγμὸς ἔτος ἐστίν.

Protulimus hunc veteris poëtæ locum, non tam vt auctore nostrum illustraremus, quàm vt ipsum poëtam. Nam interpretis quidem postremorum verborum versio, planè est, (quod sine docti viri contumelia dictum sit) inepta: longè verò ineptior eiusdem annotatio. Risi suauiter cum illa legerem. Enimvero pauci obseruauerunt quid propriè sit *ὀλολύζειν*: nec pauci ad eum scopulum offenderunt.

Εθύομεν οἱ παρ.] Demosthenes in eo cuius modò meminimus proœmio, Εθύσαμεν τῶν Διὸς τῶν Σωτῆρι, καὶ τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τῇ Νίκῃ, καὶ γέγονε καλὰ καὶ σωτίρια ταῦθ' ἡμῖν τὰ ἱερὰ. Εθύσαμεν δὲ καὶ τῇ μητρὶ τῶν θεῶν, καὶ τῶν Ἀπόλλωνι. καὶ ἐκαλῆροῦμεν καὶ ταῦτα.

καὶ ὑμεῖς ἐδέχεσθε τὰ ἀχαθὰ.] Lege δέχεσθε. Demosthenes in fine eius proœmij, Δέχεσθε οὐκ παρὰ τῶν θεῶν

θεῶν διδόντων ταγαθά. Quàm nihil intellexerint toto isto loco priores interpretes, piget dicere.

Ad caput *πρὸ ἀνελευθερίας.*

H Δὲ ἀνελευθερία ἐστὶ *πρὸ φιλοτιμίας δαπάνῃ* ἔχουσα.] Nihil deprauatius, nihil infrunitius ista lectione: quæ cum tam malè conueniat τῇ ἀνελευθερίᾳ, cuius definitionē aut descriptionē saltem promittit, demiror, doctissimos viros, & in philosophia apprimè versatos, mendum non suboluisse. Atqui illiberalitas neque *πρὸ φιλοτιμίας* est simpliciter, hoc est, vt illi vertunt, *opulentia*: neque rectè *δαπάνῃ* ἔχειν dici potest: quare constat, tam in eo quod generis locum obtinet, quàm in differentia vitium esse. At non sunt accuratæ Theophrasti definitiones in hoc libello, dicet aliquis: sanè fateor τὸ ἀκριβὲς illas non habere: falsas tamen esse & ineptas, hoc vero nego tibi atque pernego. Vt igitur ineptias vitemus, sic legamus, *Ἡ ἀνελευθερία ἐστὶ πρὸ φιλοτιμίας δαπάνῃ φεύγουσα.* Nemo recti iudicij qui sit (quod impunè dixisse liceat) de veritate huius lectionis dubitabit. Iam ergo non est genus *πρὸ φιλοτιμίας*, sed *ἀφιλοτιμίας πρὸ φιλοτιμίας*. neq; differentia τὸ δαπάνῃ ἔχειν sed τὸ φεύγειν δαπάνῃ. Cōtrà virtutis oppositæ ἐλευθεριότης, proprium docent esse philosophi. τὸ περιττικὸν ἐστὶ χρημάτων εἰς τὰ ἱπαινετά. hoc est, *facilem esse ad faciendos sumptus liberales.* est enim pecuniæ vsus duplex: alius ad sumptus necessarios, alius ad sumptus liberales, vt est apud M. Tullium. Ideo dicebat Plato in octauo

De republica τὰς φειδωλὰς εἶναι φαυλοὺς ἀνταγωνιστὰς ἡτίνος νίκης, ἢ ἄλλης φιλοτιμίας ἢ καλῶν. causā nūc accipe, χρήματά τε ἐκ ἐθέλῃν εὐδοξίας ἕνεκα καὶ τῶν τοιούτων ἀγῶνων ἀναλίσκειν. Non alia aut interpretatione verba Theophrasti opus habent: aut confirmatione, nostra emendatio.

οἱ δὲ νικῆσαι τραγῳδοὺς.] Scribe νικῆσας τραγῳδοῖς. Alibi hunc locum explicabimus, & de hoc more multa dicemus. Notum autem, tragœdiam Libero patri fuisse dicatam, ut Apollini comœdiā, Videat studiosus lector, si lubet, quæ De satirica Græcorum poësi scripsimus: ubi de veterum Tragicorum tetralogiis differimus.

καὶ ἐπιδόσεων γενομένων.] Difficilius Reip. temporibus solebāt Athenienses pro virili parte quisque publicè pecunias erogare, ad subleuandam ærarij inopiam, quod ἐπιδιδόναι propriè dicebant: quasi dicat aliquis, supra ordinaria munia aliquid amplius largiri, erant enim ordinariæ & legibus constitutæ λειτουργίαι: Cum igitur pecuniis opus erat, Prytanei populum convocabant: angustias Reip. exponebant: ad collationem quemque hortabantur. Tum surgebat unusquisque ordine suo & loco: ac si quidem vellet aliquid conferre, id profitebatur, & dicebat, Εὔπιδίδωμι ἐγὼ τοσούτον. sin animus largiendi quicquam nō esset, vel tacebant cū surrexerant, vel ἐκ concione clam se eripiebāt quod vel ex isto loco clarum est. Athenæus libro iv. de Phoco Phocionis filio, homine luxu perditto loquens, Εὔπιδόσεων δὲ ποτὲ γενομένων, παρελθὼν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔφη, Εὔπιδίδωμι καὶ ἐγώ. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὁμοθυμαδὸν ἀνεβόησαν, εἰς ἀκολασίαν. Sētiebat

bat Phocus se velle conferre aliquid: populus veniliter nimis accepit *Επιδίδωμι*, ea notione qua usurpatur pro crescere, & in aliqua re proficere. In orationibus Græcorum oratorum sexcentis locis fit *ἐπιδόσεων* istarum mentio.

ἐκ τῆ μέσου ἀπελθών.] Scribe *ἀπελθεῖν*.

τῆ μὲν ἱερείου πλὴν τῶν ἱερείων.] Fortasse legendū, *πλὴν τῶν τῶν ἱερέων καὶ ἱερειῶν*. hoc est, *exceptis iis partibus quæ ad sacrificos & sacrificas pertinebant*. Veteres enim deos precaturi, & viros & mulieres sacerdotes adhibebant. Plato, Legum quinto, *εἴτα ἱερέων καὶ ἱερειῶν εὐχαῖς ποιητομένων ἐπὶ τοῖς πρώτοις θύμασι καὶ δευτέροις*. Sed placet nūc, nihil esse mutandum: ut hæc sit sententia: hominē illiberalem de ea quam aris deūm admouerit victima, tantum sibi perire sinere, quantum sit necessario adolendum, aut aliter diis offerendum. coxam ferè offerebant, aut intestina, aut aliud non magnæ rei, per sæpe, ut ad Athenæum pluribus ostendimus. at cæteras carnes victimæ in proprios usus verrebant; aut vendentes illas, si familiam non haberent, aut si haberent, huiusmodi carnibus eam alentes. Vopiscus in Tacito Imperatore: *hostias suas semper domum remocavit, iisdemque suos vesci iussit*.

τὰ κρέα ἐποδίδωμι.] Quàm inhumanum Athenis hoc existimaretur, non potest meliùs declarari quàm Alexidis quodam loco: quem eò libentiùs proferam, quòd videam hodie in editis Athenæi codicibus, qui illum laudauerat, integros fermè duos versus desiderari. Nos igitur locum integrum ex veteribus codicibus apponemus. Sic Alexis,

Οὐδ' ἐν Τριβαλλοῖς ταῦτά γ' ἐσιν ἐννόμα,

Οὐ φασὶ τὸν θύοντα τοῖς κεκλημένοις

Δείξαντ' ἰδεῖν τὸ δεῖπνον εἰς τὴν αὖριον

Πωλεῖν, ἀδείπνοις ἅψ' ἔθηκ' αὐτοῖς ἰδεῖν.

τοὺς καὶ διακονοῦντας ἐν τοῖς γάμοις οἰκοσίτοις μιθώσα-

σθ.] Mos fuit parcorum hominum cū nuptias ce-

lebrarēt, opera & ministerio vti adiutorum atque

adiutricū (sic vocat Plautus) οἰκοσίτων, hoc est, qui

suo cibo ministrarent, vt idem poëta loquitur: vel,

vt idem alibi, qui suo sumptu & cibo vescerentur,

Crates Συναρισώσαις fabula,

--- ἀδείον τὸ μὴ

Συνάγειν γυναῖκας μηδὲ δεῖπνίζειν ὄχλον,

Ἀλλ' οἰκοσίτοις τοὺς γάμους πεποιηκέναι.

Scio aliter posse exponi γάμοις οἰκοσίτοις: sed quominus sic rectè accipiatur: nihil vetat. Plautus Casina, tangit morem illis versibus:

--- Al, quin Aedepol seruos, ancillas, domos

Certum est omnes mittere ad te. S T. Eho nimium scitè scitus es.

Sed facito dum memineris versus quos cantat Colax: cibo

Cum suo quique facito vti veniant, quasi eā. Sutrūm.

Item alibi. Menander οἰκόσιτον sponsum appellauit

in Dactylo, qui parua aut nulla dote esset conten-

tus: Οἰκόσιτον νυμφίον ἔδ' ὃν Δεόμειων περικὸς ἐξέδρη-

καμν. Plutarchus in Crasso, milites οἰκοσίτοις, qui

sine stipendiis alicui militarent.

καὶ τετραρχῶν.] Cuius puto notum est ex ora-

toribus Græcis, quale genus λειτουργίας esset Athe-

nis τὸ τετραρχεῖν; & veteres grāmatici id ita dili-

genter explicant, vt videantur mihi (dicam liberè)

parum in hac lingua exercitati, qui hæc non intellexerunt. Vertimus autem, *triremi quam instruxit præfectus*, non autem imperans, quia omne imperium erat τὸ στρατηγῶν non τὸ τριηράρχου, vti docent Atticæ historiæ, & ante omnes Demosthenes.

τὰ τῆ κυβερνήτου σπώματα ὑπὸ τῆ καταστρ.] De viatoriiis cubilibus non repetam quæ suprà diximus. Lego autem hic, ὑπὲρ τῆ καταστρ. vel ἐπὶ. Lucianus in dialogo Mercurij & Charonis, σὺ μὲν ῥέγκεις ἐπὶ τῆ κτ'ασπώματ' ἐκταθείς. Nam super transtris dormiebant nautæ in naui, non sub transtris. Eustathius, δῆλον δ' ὡς οἱ ναυτικοὶ ἐπὶ τῶν ῥηθέντων κτ'ασπώματων κοιμῶνται. Trietarcho vero suus erat locus ad naus puppim, vbi illi tabernaculum extrui solitum. Pollux, τὰ δ' οὗτοι τὴν πρύμναν περιέχοντα ξύλα, ὠριτόναια καλεῖται ἐκείνου καὶ σκλωή ὀνομάζεται, τὸ πηλοῦ μῆλον στρατηγῶν ἢ τριηράρχων. Ibi ergo trierarchi in suis stragulis quiescere moris habebant: at illiberalis iste & sordidus promiscuè cum reliquis, in transtris cubat, & gubernatoris vititur stragulis: quæ solent esse vilia, & vt plurimum segestria, aut tegetes: proinde parum è trietarchi dignitate.

Perfius,

Tu mare transilias? tibi torta cannabe fulio

Cæna sit in transtro?

Propterea Donatus, τοὺς φορμούς, hoc est, *tegetes* & *storeas*, siue *erones*, quibus pauperes loco stragulorum & tapetium vtuntur, stramen nauticum vocat. Alciphron epistola quadam, & γὰρ ἀνεχομένη τῶν ξύλων τῆς ἀλιάδος, ἐπὶ τε ταπήτων τινῶν ξενικῶν καὶ

ἑφεσρί

ἑφεσρίδων χτ'ακλινείς. οὐ γὰρ οἱ τε ἔφασκεν κεῖθεν ὡς οἱ λοιποὶ ἐπὶ τῶν καταστροφῶν, τὴν σάνίδα οἶμαι νομίζων λίθου τραχυτέραν. Leuitatē eorum, qui nostram hanc interpretationem odio nostri an veritatis, carpere sustinuerunt, satis superque confutauimus in nostris ad superiorem Persij locum Commentariis. Enimuero si tanta est reprehendendi libido, cur in me, cur in aliis ea potissimum addunt quæ certissima sunt & verissima? miseret me illorum.

ἐνδον μένειν.] Ut pote qui vestem forensem habeat vnicam: quod illiberale est planēque sordidum. Inde Ciceronis iocus in Decianum quendam lepidissimus, in oratione pro L. Flacco, *Romam aduenis: affers faciem nouam, nomen vetus, purpuram Tyriam, in qua tibi inuideo quòd unis vestimentis tandiu lautus es.*

ἀλλὰ μισοῦντες εἰς τὰς ἐξόδους.] Iuuenalis satira sexta in Romanis mulieribus hanc notat illiberalitatem simul & ambitionem;

Vt spectet ludos conducit Ogulnia vestem,

Conducit comites, sellam, cervical, amicas,

Nutricem, & flauam cui det mandata puellam.

Demosthenes Midia exprobrat quòd cùm esset præfectus equitum, alieno equo in pompæ transvectione usus fuisset. Εξόδους accipe ut illo, χαλεπὴ γυναικῶν ἐξοδῶ, initio Lysistratæ. Rarò olim matronæ pedem domo efferebāt: nec in publicum nisi stipatæ gregibus ancillarum, prodibant. Interdum ἐξοδὸς γυναικῶν dicitur de profectio ad ducendam pompam. vnde est apud Platonem in fine

sexti De legibus, muliebris cuiusdam supplicij genus, μή μετέχειν τῶν ἐξόδων τῶν γυναικείων καὶ τιμῶν, καὶ τῶν εἰς τὰς γάμους, καὶ γενέσεις παίδων φοιτήσεων. Lege Suidam in Αἰμιλία. Inde dicte φιλέζοδοι γυναῖκες quæ non sunt οἰκτροὶ & casariæ.

καὶ τὰς κλίνας ἐκκορήσαι.] Hefychius qui τὸ κορεῖν etiam φθείρειν exponit, videtur hoc voluisse docere eam vocem à κόρις deductam, interdum accipi pro cimices occidere, vel cimicibus lectos purgare, quod *cimicare* Latinis dicitur, vt *pulicare*: Græci, φθειρίζειν. Atque hæc interpretatio locum hic habere potest. Parmenio poëta ἐκκορίζειν dixit in lepidissimo disticho:

Οἱ κόρις ἄχρι κόρου κορέσαντ' ὁ μου· ἄλλ' ἐκορέθην

Ἀ' χρι κόρου καὶ αὐτὸς τοὺς κέρις ἐκκνρίσας.

καθεζόμενος παρατρέψαι τὸν τρίβωνα.] Non est in eo nota illiberalitatis quòd vestem inuertit: sed quod tritam & macularum plenam vestem gestat, quam postea in cœtu honoratorum virorum (ita accipi debet illud καθεζόμενος) cogitur inuertere, vt maculas ab oculis eorum submoueat quibus affidet: atque hoc saltem in isto laudandum: sicut contrà in superioribus nota δυσχορείας erat, gestantem obsoletam & κηλίδων μεσλὴν vestem, versari in oculis hominum. Hinc ortum est apud Græcos prouerbiū, quod nos, vt puto, primi obseruauimus, τὰ καλὰ τρέπειν ἔξω. Pindarus Pythionicarum tertio,

-- τὰ μὲν ὦν

ἢ δυνάενται νήπιοι κόσμῳ φέρειν,

ἀλλ' ἀγαθοὶ, τὰ καλὰ τρέψαντες ἔξω.

Res aduersas, inquit, nesciunt moderatè ferre stulti: ac sciunt sapientes, quæ pulchra sunt, foras & in publicum verientes: hoc est, cuius fortunæ se accommodantes, & decenter ea vtentes: quæ sunt aduersa, dissimulantes. Misérias enim, ait Q. Curtius, optimè ferunt qui abscondunt. Alio sensu dicere solet Seneca, bonos non fulgere extrinsecus, sed bona eorum introrsus esse obuersa. De diuina prouidentia, & epistola cxx. & alibi. Cæterùm Pindaricum istud prouerbium vernacula nostra lingua hodièque agnoscit. Aliud autem παρασρέφον ἱμάτιον, aliud ἐκσρέφον. illud est ex parte inuertere: hoc, totam vestem quasi de integro reficere versis pannis, & nouam illi faciem dare. Aristophanes,

ἐκσρέφον ὡς τάχιστα τὸν αὐτὸν πρόσωπον.

Scholiasies, ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς ῥυπαρμένων ἱματίων καὶ ἐκσρεφομένων. ἐκσρέφαι δὲ ἱμάτιον, τὸ ἀλλάξαι τὸ πρὸς τὸ ἔσω μέρος ἔξω. Lucianus dixit ἀντισρέφον τὸ τειβώνιον, in Aleetrione: ἀπέρχομαι, αἶτ, κοσμίως μάλα ἐχηματισμένον, ἀντισρέφας τὸ τειβώνιον, ὡς ἐπὶ τῇ καθαρωτέρῃ γύοιτο ἢ ἀναβολή. quæ verba Theophrasti locum explicant. Vox τείβων, aliàs lacernam, aut pallium significat: aliàs tritam usu & decotem vestem atque obsole-tam. sic tamen vt aliud propriè sonet τείβων, aliud ῥάκον. vide Eustathium.

Ad caput περὶ ἀλαζονείας.

HAλαζόνεια δόξιν ἐστὶν περὶ σοφίας τινῶν ἀγαθῶν ἔκ-
 ὄντων.] Obscurat hanc definitionem verbum
 περὶ σοφίας, in noua, ne dicam inusitata, significa-

tione positum : accipitur enim non tam pro expectatione , vt vulgò solet,quàm pro excitatione expectationis : quod Græci *προσδοκίαν παραστήσαι*, vel vno verbo *ἐπαγγέλλεσθαι* dicunt: Homerus *ἑλπίσθαι*, Latini *promittere*, vt in illo Iuuenalis,

---dura per brachia setæ

Promittunt atrocem animum, vel *spondere*. vt cum ait idem de ostentatore,

Spondet enim Tyrio stlataria purpura filo.

denique idem fere est *προσδοκία* isto loco ac *προποίησις*. Plato in *O'rois*, *Ἀλαζόνεια ἐξὶς προποιητικὴ ἀγαθῶν ἢ ἀγαθῶν τ' μὴ ὑπαρχόντων*. Aristoteles adiicit hæc verba in *Nicomacheis*, *δόξης χάριν*. quæ particula necessariò addenda ad Platonis & Theophrasti definitiones : vt distinguamus ostentatorem qui mendacium suum refert ad inanem gloriam, ab eo qui lucrum aucupans, se suâque prædicat. nam id quoq; hominum genus frequens est, vt ad caput primum notare meminimus. Notant grammatici Græci, proprium esse Atticis, vt non gloriosum tantum, sed quemuis mendacem *ἀλαζόνεια* appellent.

ἐν τῷ διαζῶγματι ἐσηκώς.] Quid appellat *διαζῶγμα*? non est dubium, publicum aliquem Athenarum locum intelligi, vbi conuentus fieri solebant. Quare arbitror locum esse corruptum, & lego *δείγματι*. Digma appellabatur locus in Piræo è re nomen habens. Ibi enim peregrini mercatores suarum mercium *δείγμα* & specimen producebant, *ἐν πρυβλίῳ*, credo, *ὑπειφέροντες*, vt alicubi Plutarchus ait. Itaque peregrinis hominibus fere erat ille locus refertus. Auctor scholiorum Aristophanis, *Δείγμα τόπος ἐστὶν ἐν Πειραιῇ ἐνθα πολλοὶ σικνήζοντο ξένοι καὶ*

οι καὶ πολλῶν καὶ ἐλογοποιούν. quæ postrema verba ita hanc emendationem confirmant, vt nihil suprâ. propterea enim ait Theophrastus διηγείσθαι ξένοις In antiquis libris lineola superducta nomina locorum propria solebant notari & distingui: qui mos postea neglectus multas sæpe tenebras attulit. Exemplo sit, (& sunt infinita exempla) locus ille Platonis in Menexeno, vbi interpretes quòd legissent, ἐν τῇ σφαγίᾳ perperam pro Σφαγία, turpiter lapsi sunt. quamquam Ficinus meliùs pudori suo consuluit omiſſis his verbis quæ non intelligebat: noui verò interpretes audacter iuxta & imperitè in *huc clade* verterunt. Inrelligit Plato illos c c x c i i. Lacedæmonios, quorum cxx. Spartani erant, qui, expugnata tandem Sphaacteria insula, in potestatem Atheniensium venerunt, vt narrat Thucydides libro quarto. Sphaacteriam autem insulam etiam Sphagiam dici solitam certum est: vel adi Stephanum Περὶ πόλεων.

ὥς πολλά χρήματα αὐτοῖς ἐσὶν ἐν τῇ θαλάττῃ.] Scribe αὐτῷ. Pertinet hoc ad nauticum fœnus quod à multis exercebatur Athenis. Nemo autē ignorat quàm improbum & graue fuerit id fœnus, etiam legum concessu, vel Romanarum. vide Iurisconsultos. In orationibus Græcorum, maximè Demosthenis, plurima huius vsuræ mentio: propter quam quòd tantopere Demosthenem reprehendit Plutarchus, vereor vt ei sit satis æquus: damnat enim rem moribus legibúſque receptam & probatam. Sed apparet ex variis Plutarchi locis, ipsum validissimè fœnus nauticum abhorruisse: quod in Catone Censorio appellat, τὸ μάλιστα διαβεβλημένον τῷ δανεισμένῳ.

ὡς δὲ ἐργασίας τὴν θαλάσσιαν.) Hoc quoque refero non ad fœnus ἐγγυον, sed ad nauticum : quam vocat Demosthenes τὴν θαλάσσιαν ἐργασίαν.

ὡς μὲν Εὐάνδρου ἐστρατεύσατο.) Docti viri iam ante nos emendarunt μετ' Ἀλεξάνδρου quæ emendatio vera est & certa.

τείτον δὲ λέγοντα.) Adnotata est in quibusdam codicibus altera lectio τεῖτατον, pro τείτον. quæ ferri potest, si referas ad tempus scriptæ epistolæ : alioquin sensus erit absurdus ob locorum intervalla. Antipater hic ille est quem mors Demosthenis nobilitavit. Hunc ait Diodorus libro XIX. δοκεῖν γεγονέναι φρονιμώτατον τῶν ἐν δυναστείᾳ γεγονότων.

διδομένης αὐτῷ ἐξαγωγῆς ξύλων ἀτελῆς.) Quarundam mercium exportatio Atheniensium legibus prohibeatur, quæ propterea ἀπορρήτα vocabant. In primis autem τὰ ἀπορρήτων fuere quæcunque ad navium fabricationem pertinebant: hoc est πᾶσα ἡ ναυπηγήσιμος ὕλη, ut sunt abies, pinus, picea, cupressus, platanus, quæ aliàs ναυπηγήσιμα ξύλα, aliàs ξύλα absolute vocantur. non fuisse autem copiam magnam huius materiæ in agro Atheniensium, docet etiam Demosthenes, aut quicumque alius est auctor orationis. De fœdere cum Alexandro. Erant τὰ ἀπορρήτων, & τὰ ἀσκόματα, hoc est, folliculi nautici, & λίναι, κηρὸς, καὶ πίπτα, inquit Aristophanis scholiastes. Alia ratione dicebantur ἀπορρήτα quæ Athenas importare non permittebantur: ut θρυαλλίδες, ex quibus fiebant ellychnia : has enim, sicut constat ex Aristophanis Acharnensibus, fuit cum non liceret Bœotis afferre venales in urbem: credo ob metum incendiotum. thryallidum namque stuppæ

stuppæ usus fuit ad ἀσπίδες & malleolos incendia-
riorum.

καὶ ἐν τῇ ἀποδείξει.] Planè non erat ferendum doctis
viris istud verbum dicam, an verbi monstrum? Le-
gendum aio, σιτοδείξα Imperiti homines & pistrino
digni, ex σιτο fecerunt πο. Hæc prima mendi indo-
les: inde fluxit vox nequam & nihili, ἀποδείξα. At σι-
τοδείξα idem ac πανοσιτία, nisi quòd illud est ἐμφα-
τικώτερον. Doctorum virorum emendatio ἐν τῇ ἀπο-
δείξει, vt Musis iratis geniόque sinistro nata, refuta-
tione non eget. Non erat autem insolens Athe-
nienfibus malum, frumenti inopia, vt historia do-
cet & oratores sæpe. Quomodo autem soliti essent
ditiores in caritate annonæ pauperes subleuare,
disces ex Demosthene contra Phormionem.

καὶ ποσοῦν αὐτὰς καὶ ἐξακοσίους καὶ μίαν.] Hoc est
sexcentos homines solet sigillatim nominare, quo-
rum singulis aliquid erogari: atq; hac ratione effi-
cere vt cùm æra omnia in vnum colligentur, ex ea
supputatione summa nascatur decem talentorum.
Imitatur iste ἀλαζών eos qui rationum libros confi-
ciunt, in quib. videas singula æra seorsim annotari.
Æra appello, quos vulgo articulos dicimus, Galli-
cè *les items*: quia solèt in nostris rationum libris sin-
guli articuli à voce *Item* incipere. Græci ἀπολογισμοὺς
nomināt, vt Plutarch. in Politicis præceptis. At Ro-
mani æra appellabant. Cicero Hortensio: *Quid tu,*
inquam, soles cùm rationem à dispensatore accipis, si æra
singula probasti, summā quæ ex his cōfecta sit, non proba-
re? Apuleius De deo Socratis. *Igitur quotidiana eorū*
æra dispungas: inuenies rationibus multa prodigè profusa,
et in semet nihil. Nonius *Æra, numeri nota.* Luci-

lius, libro xxix. *Hæc est ratio peruersa æra summa, & subducta improbè.* Locus est corruptissimus, quem ita restituendum puto. *Hæc est ratio: peruersa æra: summa subducta est improbè.* Cicero in epistola ad Dolabellam libro nono ad familiares, *versiculos æra hæc appellare videtur.* Profert alter (ut opinor) *duobus versiculis expensum Nicia.* Sed ad Theophrastum redeamus; qui quidem gloriosorum hominum ingenium & mores mira elegantia exprimit. Non enim illis satis est summam se laudare, & sua præclara facinora prædicare: nisi etiam longa eorundem enumeratione obuios quosque obtundant. Talia illa in Milite Plautina,

Py. Ecquid meministi? Ar. Memini: centum in Cilicia,

Et quinquaginta centum Sycolatronida,

Triginta Sardi, sexaginta Macedones,

Sunt homines tu quos occidisti uno die.

Py. Quanta isthæc hominum summa est? Ar. Septem millia.

Py. Tantum esse oportet: rectè rationem tenes.

Prorsus hic Plauti locus (etsi versantur hi duo gloriosi in diuersa materia: Plautinus enim virtutem bellicam: hîc noster diuitias ostentat) prorsus inquam explicat quid sit hoc loco *ποσὴν τὰς ψήφους καθ' ἑξακοσίους, καὶ μίαν*, quæ verba quàm fuerint doctis viris hætenus obscura, quid attinet dicere? Res clamat ipsa. Vide Martialis epigramma ad Afrum libro iv.

καὶ περὶ θεῖς πιθανὰ ἐκάστοις τέτων ὀνόματα.] Bene hoc: seruat enim solemne eorum qui mentiuntur. vide ad caput *περὶ λογοποιίας.* Auctor Rhetoricorum

rum ad Herennium in descriptione illa ingeniosissima ostentatoris pecuniosi, non planè dissimilem gloriosorum istiusmodi morem notat: quem placer hîc proferre, ut collatione Græci scriptoris qui id ipsum suauissimè notat, locum illustrem. Ait ergo Latinus auctor, *Cum puerum respicit hunc unum quem ego noui (vos non arbitror nouisse) alio nomine appellat, deinde alio atque alio. Mox, ut ignoti qui audiunt, unum putent eligi de multis.* Alexis verò sic in descriptione πωχалаζόνθ, siue gloriosi pauperis,

---οἶδα ὃ καὶ γὰρ τινὰ πολίτην ἡμέτερον

πωχалаζόνα, ὃς δραχμῆς ἔχων τὰ πάντα

ἀργυρώματ' ἐβόα καλῶν τ' οἰκέτην

ἕνα ὄντα καὶ μόνον, ὀνόμασι δ' χράμερον

ψαμμακοσίους παῖ στραμβιχίδα μὴ τ' χιμερινῶν

ἡμῖν παραδῆς, ἀλλὰ τ' θειωνῶν.

sic emendamus elegantissimum hunc locum apud Athenæum.

καὶ ποιῆσαι δέκα τάλαντα.] Delendum τὸ καὶ: & mox καὶ τέτο φῆσαι, non φήσας. Sic locus erit planus & perspicuus.

καὶ τὰς τεινραρχίας εἰπεῖν ὅτι εἰ τίθῃσι.] Κυριολογία in voce τίθῃσι. Nam vulgo τιθέναι pro λογίζεσθ, referre in rationes, vel in ratione ducere, vsurpabant, Sic apud Demosthenem in prima Olynthiaca, & in illa celebri Crateris ephemeride, Τίθῃ μαγείρων μνᾶς δέκ', ἰατρῶ δραχμῶ. Etiam apud Latinos ponere sic accipitur, ut apud Terentium non semel. Propriè conuenit iis qui calculis rationes putant: unde est, *ponere calculos*, non semel apud Plinium in epistolis. & τιθέναι ψῆφον, Græci. Basiliius, εἰ μὲν τι δοκῆς εἶναι καλὸν, τέτο ἐν ψῆφῳ τιθείς.

ἔδ' τὰς λήτουργίας ὅσας λειτεργήκε.] Ostendit his verbis se vnum fuisse ex illis εἰς τοὺς τοὺς viris, qui vt omnium ditissimi Reipublicæ, pleraque omnia munia ad quæ sumptibus opus esset, obibant. vide Harpocracionem in χίλιοι διακόσιοι, & Demosthenem, eiusque scholiasten. Caue verò ita hæc accipias quasi instructio triremis, cuius impensæ modò meminit, non esset λήτουργίας genus, erat enim, & quidem omnium maximum. Ac fortasse legendum, ἔδ' τὰς ἄλλας λήτουργίας. veruntamen similiter locutos sæpe maximos scriptores pridem doctissimi Iurisconsulti annotarunt.

καὶ περὶ τῶν δ' εἰς τὰς ἰσπας ἀγαθὸς πωλεῖσι.]

Sensus perspicuus: verba variè possunt reformari: vel enim ita, καὶ πρ. δ' εἰς τ. ἰσπας, ἔ τὰς ἀγαθούς πωλεῖσι. aut etiam ἔ τὰς ἰσπας τὰς ἀγ. geminata eadem vox, omissa est vt alibi. vel ita, καὶ πρ. ὡς τὸ τὸν ἰσπας τὸν ἀγ. πωλοῦντας. primum malo. Nam εἰς ἰσπας περὶ τῶν, est, ad forum ire vbi equi vaneunt: sic alibi περὶ τῶν περὶ τὰ κάρμα, de quo Atticismo diximus suprà. & eapropter χύτρας Hesychius exponit χυτροπώλια.

περὶ τῶν σαδὺς ὠνητιᾶν.] Iuuenalis de caufidico populo sese venditante,

Pérque forum iuuenes longo premit affere Medos

Empturus pueros, argenteum, myrrhina, villas.
empturus, hoc est, περὶ τῶν σαδὺς ὠνητιᾶν. Sed πωχὰ λείζονα empturientem venustissimo epigrammate descripsit Marcialis libri noni sexagesimo, quod ita incipit:

In septis Mamurra diu multumque vagatus

Hic

Hic ubi Roma suas aurea vexat opes.

Inspexit molles pueros oculisque comedit:

Non hos quos prima prostituere casa.

deinde post multa ita definit:

Undecima lassus cum iam discederet hora,

Asse duos calices emit, et ipse tulit.

καὶ ἐπὶ τὰς κλῖνας ἐλθὼν.] Lego ἐπὶ τὰς σκῆλας. In mercatibus & panegyribus solebant mercatores sub tentoriis suas merces venum expositas habere ut docet scholiastes Theocriti: & Harpocraton, ἐν σκῆλαις, αἰτ, ἐπιπράσκετο πολλὰ τῶν ὀνίων. eum vide in γέρρα. meminit & Plato in x. de legibus. Has ut puto Latini *umbras* vocabant, ut ex fragmētis Festi licet intelligere: inde est apud Horatium *umbra* pro officina.

--- *vacua tonsoris in umbra.*

Locus autem Athenis ubi vestes vendebantur, ἱματιωπῶλις. ἀπειροπῶλις ἀγορά nuncupabatur.

ἐκ ἔχων χρυσὸν νυῦ τῷ ἀκολουθεῖν.] Scribe ἐκ ἔχοντι χρυσὸν ἐν τῶν ἀκολουθεῖν. Mox autē hic veterum fuit, ut ex Laërtio, Plutarcho, Apuleio, aliisque apparet.

ἐν μιθωτῇ οἰκίᾳ οἰκῶν.] Sic libri Palatini, & nos ita quoque olim emendabamus vulgatā lectionem ἐν μιθῶ τῷ οἰκίαν οἰκῶν. Dio Cocceius, ἐν ἀλλοτρίων οἰκεῖν. deinde scribe, καὶ ὅτι μέλλει, non διότι μέλλει.

διότι μέλλει πωλεῖν αὐτῷ.] Ipsissimum hoc ἀλαζονείας genus notatū apud Athenæū lib. xi. i. Θαΐας, inquit, ἐρασοῦ τινὸς αὐτῆς ἀλαζόνος, παρὰ πολλῶν ποτήρια χρησαμένε, καὶ λέγοντες θέλουν ταῦτα συλκόψαι, ἀλλὰ ὃ κτ' ἀσκόψαι, ἀπολείς ἔφη ἐκάστου τὸ ἴδιον. Quidam, αἰτ, qui

qui Thaidem amabat, cum à multis pocula commodato accepisset, diceretque velle se ea conflare Perdes, inquit illa, uniuscuiusque quod suum est. venustè & argutè.

Atque hic scribendi finem faciemus : & simul cum vertente anno, animi nostri mentè aliò conuertemus. Commodum enim cum hæc scriberem dies agebatur anni huius xci. nouissimus, quæ me res admonebat, vt duplicis voti reus DEO OPT. MAX. grates agerem gratissimas : & quòd annum hunc viuenti, valentique dederit exigere & quòd hunc commentariolum in hacce rutuba absoluerè. qua opera si doctorum virorum studia promerui, iuniorum etiam promoui, bene habet : feci quod volui: sin autem, ὃ μὴ γένοιτο ἔσται, feci quod potui.

A D

AD POSTREMA

QVINQVE CAPITA

Ἠθικῶν χαρακτήρων Theophrasti,

NOTÆ.

Vinque hæc postrema capita nacti sumus è Serenissimi Principis Palatini bibliotheca, quæ Heidelbergæ visitur. Descripsit illa accuratè manu sua, nobisque donauit. Marquardus Freherus Iurisconsultus, altæ eruditionis vir, Germaniæ suæ ocellus. Verè Theophrastea esse, nemo dubitauerit sanus, qui diligentius illa cum superioribus contenderit. Et res & verba eum scriptorem manifestissimè, si attendimus, χαρακτηρίζουσιν. In plerisque omnibus scriptis libris ea desiderari, nullus miror. Iam olim, vt nunc quoque, philosophantium ingens crimen est, quòd scriptorum summi huius viri parum diligentes fuerint. Itaque ergo ex illa propè infinita copia librorum, quos infinito labore subtilissimus philosophus cōscripserat, oppidò pauci ad nos peruenerunt. Et hos tamē ipsos quotusquisque legit illorum sophorum, ad quos solos hodie rudem esse philosophiæ vulgus censet imperitum? Illud sæpe sum miratus, Iohannem Stobæum qui ante tot sæcula vixit, quæ nunc primum publicamus, in suis codicibus non habuisse: inseruisset

inferuisset enim ea operi suo absque dubio, si ad manum fuissent, non minus quam illa xv. capita, quæ in primis editionibus sola exstabant: Et item illa octo quæ ex Italicis bibliothecis primus in lucem protulit optimè ut si quis alius de literis meritis ὁ μακαρίτης Hæricus Stephanus noster. Multum igitur debemus bibliothecæ Palatinæ Illustrissimi Principis, in qua sola, quod sciam, hoc pulcherrimum, fragmentum hodie reperias. Sed dolendum est, tam turpiter deformatum id ad nos peruenisse: nulum enim est caput ex his quinque non adeo mēdis inquinatum, ut auctoris mētem assequi perquam difficile fuerit, & propè τῶν ἀδυνατῶν ἐν, Viri docti & acuti, ingenij vires, spero, hic periclitabuntur. Nos, sublati mendis quæ tuto corrigi poterāt, in cæterorum versione quid secuti simus, raptim & breuiter indicabimus. Οὐχ ἔδρας γ' ἔργον, εἰδ' ἀμβολᾶς, ut ait vetus poëta,

Ad caput περὶ ὑπερηφανίας.

Eστὶ ὁ ὑπερηφανία,] Vitium cuius hic est character, magnam habet adfinitatem cum duobus aliis antè descriptis, αὐθάδεια & ἀλαζονεία. Superbus homo de se longè quàm par sit, magnificentius sentit: ostētator quoque siue ὁ ἀλαζών, ea de se prædicat; quæ in ipso non sint. Hoc differunt, quod sine contumelia aliorum sua extollit ostentator, & seipsum φρεναπατά, ut cum D. Paulo dicam: superbus contumeliosus est, omneisque præ vno se despicit. Verè enim Seruius, *Ex fastidio, ait, venit omnis superbia,*

superbia. Inde huic vitio nomen apud Græcos ὑψηλότης, quòd eminere se, & cæteris mortalibus superiorem esse persuasum habeat ὁ ὑψηλότης. Latinis quoque simili de causa, nominata est *superbia*. Omnino superbiam duo insunt mala: vana de sua præstantia opinio, & despectus aliorum. Prius illud propriè ἀνθάδεια: est posterius, ὑψηλότης, siue ὑποψία. Suffenus sibi est, ὁ ἀνθάδης: contumeliosus in alios ὁ ὑψηλότης. Ac vix est, ut in quo duorum istorum alterum insit, non & utrumque insit. Quare etiam apud scriptores hæc passim videas omnia coniungi, atque eidem tribui. Ingens profectò vitium *superbia*, Deo hominibusque exosum. De quo non dubitat B. Chrysostomus pronūtiare, *Superbia per vitium aliud nullū esse.* & δὲν, ait, ὑψηλότης ἴσον κακόν, initio epistolæ ad Thesalonicensēs. Seruius eleganter: *Apud maiores, inquit, superbia ingens facinus fuit: adeo ut Tarquinius pro multis sceleribus Superbi nomen acceperit.* Latinus Pacatus Panegyrico ad Theodosium Augustum: *Denique ipsum illum Tarquinium execratione postrema hoc damnauerunt maledictò, & hominem libidine præcipitem, auaritia cecum, immanem crudelitate, furore vacordem, vocauerunt Superbum, & putauerunt sufficere conuiuium.* Propterea sanctissimus pater Ioannes Chrysostomus superbiam siue arrogantiam tanquam extremum omnium vitiorum ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ solitus appellare. Propriè quid sit ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ Græcis, satis declaratum nobis in superioribus: sed apud aureum illud diuinæ eloquentiæ flumen, eo quē dixi sensu, sexcētis locis obseruauimus. Proferemus vnum aut alterum exemplum fidei nostræ causæ. In epi-

stolam ad Romanos probat solidis rationibus, nihil esse quod hominem ita stultum reddat & vancordem, uti facit ὑπόνοια, siue arrogantia. Ait homilia XXI. Οἱ ἐπὶ σοφία μέγα φρονιῶντες εἰς ὑπόνοιαν ἐμπίπτουσι τῷ ἐχάτῳ· ἐδὲν γὰρ ὥτως μαρὸν ὡς ἀπόνοια ποιεῖ. deinde ubi multis allatis exēplis huius sentētię veritatē demonstravit, de hoc vitio & voce ἀπόνοια, hæc subiicit: ἡ γὰρ ἀπόνοια τῆς συμμετρίας ἐκπίπτουσα, καὶ ἀπὸ τῆς νῦν γινομένη· διὸ καὶ ἀπόνοια λέγεται, καὶ μαρὸς καὶ ἀλαζόνας ἐργάζεται μοχλῶς, ἅρα ἡ ὑπερηφανία μαρὶα ἐχάτη. Alibi idē ἀπόνοιαν & ὑπερηφανίαν ita distinguit, ut ex hac illā oriri dicat: quæ postea generet in animis τῶν ἀπονενοημένων, Dei pariter atq; hominū cōtemptū, vnam cū omnibus vitiis. Homilia I. II. ad Thessal. Ὅρα πᾶς ἀρχὴ ἁμαρτίας ὑπερηφανία· πᾶς δ' ἀρχὴ ὑπερηφανίας, τὸ μὴ εἰδέναι τὸ Κύριον. ὁ γὰρ εἰδὼς τὸ Θεόν, ὡς εἰδέναι χρὴ, ὁ εἰδὼς ὅτι ὁ υἱὸς τῆς Θεῆς τοσοῦτον ἐταπεινοφρόνησεν, ἐκ ἐπαίρεται· ὁ δ' ὅτι ταῦτα μὴ εἰδὼς ἐπαίρεται πρὸς ἀπόνοιαν γὰρ ἀλείφει ἡ ὑπερηφανία. Facit radicē omniū peccatorū, Deū nō nosse, & Dñm Iesum Christū ignorare. hinc manare superbiā, quā appellat principium totius vitiositatis: ab hac manare ἀπόνοιαν: de qua paullo antè dixerat, ἐξ ἀπονοίας ὑπερηφανία πονηρῶν γίνεσθαι, ἐπιθυμία χρημάτων, ἔρως ἀρχῆς, πάθος δόξης πολλῆς. Idē præfatione in priorē ad Corinthios: ἐξ ἀπονοίας πάντα τίκεται τὰ κακὰ, καὶ τὸ νομίζειν εἰδέναι τὸ πλεόν. in priorem ad Timoth. homilia XVI. I. ἐκ ἅρα ἐκ τῆς εἰδέναι τὸ εἰς ἀπόνοιαν αἵρεσις συμβαίνει, ἀλλ' ἐκ τῆς μὴ εἰδέναι. Aliquādo idē Pater ἀπόνοιαν & ὑπερηφανίαν indifferentia vsurpat: ut in homilia, Quomodo fratrum peccata sint reprehēdēda: Ἀπόνοια γὰρ ἐστὶν ἀπόνοια, ἡ πηλὴ πάντων τῶν κακῶν, καὶ

ἵνα συντόμως μάθης τὴ νοσήματος τῷ πακίαν, ἐκεῖνο ἄ-
 κιστον: τὰ μὲν ἄλλα ἀμαρτήματα πρὶ τῷ ἡμετέρῳ σρέφε-
 ται φύσιν· ἡ δὲ ὑπερηφανία διωάμιν ἀσώματον κατέσπασε, καὶ
 κατέβαλεν ἀνωθεν· τὸν γὰρ διάβολον ἐκ ὄντα πρότερον διά-
 βολον ἐποίησε. Omitto similia huic loca eiusdē viri
 faciūdiſſimi, vbi ἀπόνοια illud significat quod dixi-
 mus. Est & ἀπονοεῖν familiare eidē verbū pro su-
 perbia efferri aduers⁹ aliquē. Vnicū afferem⁹ locū.
 Actorum xx. 19. explicans illa Pauli Apostoli ver-
 ba, *seruiens Deo cum omni humilitate*, ita scribit: ἵνα
 μὴ δόξη ἀπονοεῖν, περικαταβάλλει θεμέλιον, τῷ ὑποψίαν
 ἀναιρῶν. εἰ γὰρ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης γέσωνα, φησὶν,
 ἐκ ἐξ ἀπονοίας λέγω ἢ λέγω. εἴτα τὸ ἡμέρον. παντάχῃ κοι-
 νωνία πολλή. μεθ' ἡμῶν, φησὶν, ἐξενόμω δουλεύων τῷ κυρίῳ
 κοινὰ ποιεῖται τὰ χεῖρ ὀρθώματα. ἐδὲν αὐτῷ ἐξαίρετον. τί γὰρ
 φησὶν, καὶ ἂν τῷ Θεῷ ἀπονοηθῆναι εἶχεν; πολλοὶ εἰσὶν οἱ ἀπο-
 νοῦνται κατ' αὐτῷ ἔτος ὃ ἐδὲ καὶ τῶν μαθητῶν τῶν ἐαυ-
 τῶ ἀπενοήθη. Et ἀπονοεῖν, pro reddere arrogāte apud
 vnū Chrysostomum verbū nisi obseruatum. vt in
 Matthæū homilia lxxv. ἀλλὰ τὸ το μὲν ἐ λέγει, ἵνα μὴ
 πάλιν αὐτὸς ἀπονοήσῃ id est, hoc verò ille non dicit, ne
 ipsos ἐ cōtrario reddat arrogātes. perpetā enim illa ver-
 ba interpretes accipit. homilia lxxvi. ita scribitur:
 γενώμεθα τοίνυν ταπεινοὶ, ἵνα γενώμεθα ὑψηλοί. καὶ γὰρ
 μεθ' ὑπερβολῆς πολλῆς ταπεινοὶ ἢ ἀπονοεῖ. hic quoq; errāt
 interpretes, sed legendum: ταπεινοὶ ἢ ἀπόνοια. id est:
Simus humiles vt euadamus celsi: nam arrogantia qui-
dem etiam atque etiam vehementer reddi humiles. Sunt
& alij scriptores Græci, etsi nō sanē multi, qui vo-
cem ἀπόνοια, eo sensu vsurpent, quō Chrysostomum
ostendimus, vt Lucianus alicubi, Procopius & alij
imprimis autē Isidorus Pelusiota, magnus Chry-

sofismi admirator, apud quem eruditissimi interpretes hoc non videntur observasse. vide epist. sextam libri IV. Palladius, φάσκοντες ἐπὶ σοφοί, ἐμωράνθησαν, οἱ τῶν τῆς οἰκσεως καὶ ἀπονοίας διαίμονι προσκείμενοι. Οἱ δὲ τῶν πειρῶντι ὑπὸ δειπνῆς ἐντεύξεως φαγεῖν ἐν τῷ πεπρωμένῳ.] Hæc ut reperta sunt in MSS. codd. ab eruditissimo Frehero, sic & à nobis edita. Vitium parer suoprè indicio. Putamus atque adeo credimus, veram lectionem coniectura nos esse assecutos. Legimus autem, οἱ δὲ τῷ πειρῶντι ἐντυγχάνειν αὐτῷ, ὑπὸ δειπνῆς ἐντεύξεως φάσκειν ἐν τῷ πεπρωμένῳ. Sententiam exprimit clarè interpretatio: neque potest aliud quicquam fingi huic loco aptius. Oscitans librarius vocem prætermisit, quã putabat esse otiosam, propter sequens verbum ἐντεύξεως.

μεμνηῶς φάσκειν ἐν ταῖς ὁδ.] Si cui mendii fuerint hic locus suspectus, ei per me licet in excogitanda meliore lectione esse ingenioso.

θελήσας.] Scrib. θελήσαι. ut pendeat oratio ab οἱ δὲ. vel certè θελήσαι. Simile est inter αὐθαδείας notas, quam diximus esse superbiæ germanam, καὶ ἀνὺπομείναι, καὶ ἀνὺπροσμεῖναι πολὺν χρόνον ἐδέξαι.

καὶ μεμιθωμένους.] Copulam pro disjunctiva posuit, ut passim optimi auctores: vel scribendum ἢ μὴ μὴ λαλεῖν τοῖς ἐντυγχάνουσι.) Ad fine est quod supra tribuebatur τῶν αὐθαδέι, his verbis: καὶ προσαγορεύουσα μὴ ἀντιπροσσειπεῖν.

τῷ παιδὶ συλλάξαι τὰς ψήφους διαθεῖν.) More suo Theophrastus ipsum loquendi genus retinuit quo uti soliti homines superbi. ψήφους διαθεῖν propriè est fortes, quarum in iudiciis erat Athenis usus, trans-

cere per κήθιον, id erat urnæ operculum πλεκτόν, κα-
νισκώδες, pluribus descriptum nobis in animaduer-
sionibus Athenaicis. Hesychius, Κήθιον, ὃ τὰς ψήφους
διωθεῖσιν ἐν τοῖς κληρωθείοις. ita scribendum ibi, non
vt editum est, κλητρώοις. Hic verò ψήφους διωθεῖν po-
situm pro calculis summam rationes putare. Ele-
gans translatio, & superbi hominis moribus con-
venientissima. Adeo enim indignum se iudicat, se-
dere ad calculos, vt ne famulum quidem suum eos
tractare velit, nisi negligenter & raptim.

καὶ τὸ κεφάλαιον ποιήσαντι.] Puerum suum iubet
imperiosus iste Manlius, in rationes referre sum-
mam quæ nascetur ex ipsius computo : alterius
quicum rationes putat nullam habet rationem : si
quid fortè ille, vt ferè fit, quod opponat, habet. Sic
ista verba debent accipi.

Ad caput τοῦ Δειλίας.

Aμέλις ὅτι δειλία δόξειεν εἶναι ὑπερβολὴ τῆς ψυχῆς ἐκ-
φοβῆς.] Planior est quæ habetur apud Andro-
nicum definitio, Δειλία ἐστὶν ἀποχώρησις ἀπὸ φαινομένων
καθ' ἡκοντα διὰ φαντασίαν δεινῶν. Similes huic apud al-
ios reperias. At in Platonis Ὁροις locus, qui defi-
nitionem δειλίας continet, & corruptus est, & malè
à doctis acceptus: Eum nos in transcurso emenda-
bimus, & exponemus. Ὁκνῶ, φυγὴ πόνων ἀρχῆς. Δει-
λία, ἀντιληπτικὴ ὁρμῆς πρὸς τὴν αἰτίαν. Docti corri-
gunt, Ὁκνῶ, φυγὴ πόνων. Ἀρχὴ, πρὸς τὴν αἰτίαν.
Δειλία ἀντιληπτικὴ ὁρμῆς, quæ emendatio, si est à li-
bris, tollo manum, & acquiesco. Sed quia omnes
quos vidi codd. aliter legunt, minore mutatione,

ita potius scribo, ὅ κνθ, συγὴ πόνων ἀρχῆς. Δειλία, ἀντιληπτικὴ ὁρμῆς (fortasse deest vox ἔξις, vel scribendum ὁρμῆ) πρῶτη τ' ἐδιδίεναι αἰτία. Id est, Cunctatio, est fuga ab inchoando labore. Timiditas, est quæ impetum faciendi aliquid reprimat, prima cur metumamus causa. Addita est definitioni ὅ κνθ, vox ἀρχῆς, non temerè, neque sine causa. Est enim reuera cunctatio, non tam laboris metus, quàm inchoandi laboris fuga. Ideo aliis definitur φόβθ μελλέσης ἐνεργείας. Vox ἀντιληπτικὴ ita accipienda in definitione δειλίας, ut a libi apud Platonem, ἀντιλαμβάνεσθ pro reprimere & cohibere. In Theophrastea descriptione ὑπεριξίς est contrarium τ' ὑπομονῆς: quæ vox in definitione fortitudinis, plerisque philosophorum posita loco generis.

τὰς ἄκρας φάσκειν ἡμιολίας εἶναι). Herodotus Vrania quosdam commemorat in fugam conuersos, quòd putarent promontoria esse hostiles naues. Εὔπειρος ἄγχι ἔσαν Ζωστήρθ πλώοντες οἱ βάρβαροι, ἀνατείνεσι γὰρ ἄκραν λεπταὶ τ' ἡπείρες ταύτης, ἔδοξάν τε νῆας εἶναι, καὶ ἔφαλλον ἐπὶ πολλόν.

καὶ κλυδωνίᾳ χυομένε.) Semper enim vectores aduersa tempestate timidi ac perterriti, causam procellæ soliti ascribere impietati alicuius eorum qui in naui. Exemplum nobile in Iona, & item alterum in Diagora, ac similibus. Propterea qui erant numinis reuerentiores, haut temerè cum notæ impietatis hominibus nauigabant. Horatius, *Dei abo, qui Cereris sacrum*
Vulgarit arcana, sub iisdem
Sit trabibus, fragilèmq; mecum
Soluat faselum saepe Diespiter

Neglectus

Neglectus, incesto addidit integrum.

Tangit & Xenophon libro octauo Παιδείας.

ἡ κυβερνήτης ἀνακόπλοντο αἰδιόαντες.] Legendum, πυνθάνεσθαι. Et ἀνακόπλοντο interpretor, ἀνακόπῃν πελδόντο. Nauem ἀνακόπῃν puto dici gubernatorem, cum præuiso scopulo, aut alio periculo, cursum nauigationis mutat. Inde oritur metus in animo timidi, & ex metu hæc quæstio, Εἰ μεσσωρεῖς, quasi dicat, Num periculum est aliquod ne vel scopulis, illidatur nauis, vel in breuia aut syrtes deferatur? Ad fine est apud D. Paulum, ἐγκόπῃν ἢ τρέχοντα. & apud Plutarchum in Alcibiade, ἀνακρίβην τὸ ζῆλον ὁπίσω.

καὶ τί δοκεῖ αὐτῷ τὰ τῷ θεῷ.] Veteres nihil fecisse aut aggressos esse inauspicatò, certum est: fuere autem modi fermè innumeri explorandæ Deum voluntatis, vt notum omnibus. Eò referenda sunt hæc verba.

καὶ ἐκδύς διδόναι τῷ παιδί τῷ χιτωνίσκον.] Vestem exuit etiam interiorem, vt ad nauandum sit paratior, si frangatur nauis. χιτωνίσκος modò interiorem tunicam & ἐχέσαρκον significat, modò paruum χιτῶνα, vt sagum: interdum operis subtilitas, & τὸ δῆτερον, καὶ δύφες ea voce declaratur. Sed hæc alibi nobis explicantur.

καὶ σάντας πρῶτον θεωρεῖν.] Cum stetit vtraque acies, parans se ad pugnam, tum ille respectat de superiore loco, & hostem vbi sit quærit, simulans eum se inuenire non posse. Cæterum characterem γραφικώτατον hominis ad conspectum hostilium copiarum pauentis, habes apud eloquentissimum Synesium, epistola c i v. cuius initium, Τὸς αὐτὸς

ἐν ἰδοις, &c. Lege lodes, & confer cum istis.

κελθεῖν προσκοπεῖσθαι.] Malo κελθεῖν.

πρὸς φέρουον τὸ φίλων.] Scribendum, vel πρὸς φέρουον ὑπὸ τῷ φ. vel πρὸς φερόμενων τ. φ. Est autem πρὸς φέρουον, ad tentorium deferre. Si esset πρὸς φέρουον, significaret ea vox, quem ex acie amici efferebant. πρὸς ἴαπε idem valet in compositione, atque ἐκ.

καὶ θεωρεῖν κελθεῖν.] Legendum θεωρεῖν.

ὡς κινδυνώσας ὡς σέσ.] Lego ἕκα σέσωκε τ. φ.

καὶ εἰσάγειν πρὸς τὸ κατακ.] Ita verte, Atque eos (intelligit quoscunque obuios de pugna redeuntes) ad iacentem introducit, inquisiturus quinam sint illius tribules, quis populus, aut pagus. Notum quid δῆμος Atheniensibus. Puto iam nihil deesse, neque corruptum esse: etsi fuit cūm aliter censerem.

Ad caput πρὸς ὀλιγαρχίας.

Δὲν ἂν εἴη ἡ ὀλιγαρχία.] Quemadmodum Romæ duæ erant in Rep. sectæ, altera optimatium, altera eorum qui populares dici haberique volebant: sic etiam Athenis. Cornelius Nepos in Phocione, cuius temporibus vivebat Theophrastus, Erant, inquit, eo tempore Athenis duæ factiones: quarum una populi causam agebat, altera optimatium. Populares scriptores Attici vocant τὰς δημοτικὰς: optimatibus, τὰς ὀλιγαρχικὰς. Horum mentio passim in historia Attica, & apud oratores Græcos. Isocrates in ea de pace, ἐὰν παυσώμεθα δημοτικὰς μὲν νομίζοντες εἶη τὰς συκοφάντας ὀλιγαρχικὰς δὲ τὰς καλὰς κἀγαθὰς τὸ ἀνδρῶν. Intelligit igitur Theophrastus

appel

appellatione ὀλιγαρχίας, mores hominis, qui optimatum sectam sequitur. alioquin ὀλιγαρχικός Græcis dicitur, homo imperandi cupidus, ut apud Philonem in libro de X. præc. leg. ἔσσι τοι εἶσιν οἱ ὀλιγαρχικοὶ τὰς φύσεις, οἱ τυραννίδος καὶ δυναστειῶν ἐπιθυμῶντες. Descriptio oligarchiæ ab auctore prodita, corrupta est. Legimus nos ita, φιλαρχία τις ἰσχυρὰ κέρδους ἢ γλιχομένη, vel γλιχομένης, id est, *vehemens honorum cupiditas, in eo qui nullo studio lucri teneatur.* Aliter ista constituere quiti non sumus.

ὁ δὲ ὀλίγαρχος τοι.] Legendum, ὀλιγαρχικός.

οἱ δὲ δῆμους βελομένους.] Et mutilus & corruptus est hic locus. Nos vertimus quasi esset scriptum, οἱ δὲ δῆμους βελομένους πῖνας [αἱ αἰρεῖσες] τῶν ἀρχόντων συνεπιμελησομένους πομπῆς παρελθόντων, ἀποφῆναι ἑαυτὸν.

Δεῖ αὐτὸς καὶ μέ.] Legi. Οὐ δεῖ αὐτὸς κ.

σοβεῖν τὰς ποιήσας λόγους.] Lego σ. τ. λόγους λέγων. Et accipio σοβεῖν pro διὰ τὴν ἀγρῶς σοβεῖν, quomodo loqui amant Græci.

τὸ Θεσέα πρῶτον φήσας.] Lego, πρῶτον αἴτιον φ. Malum illud cuius auctor primus dicitur fuisse Theseus, est ἰσμοιεία & æqualitas inter ciues, quam primus ille Athenas inuexit, & sanxit. Lege Plutarchum, & optimatem ista loqui memento: cui in ordinem cogi, & non

αἰὲν αἰεὶ εἶναι καὶ ὑπεύροχον ἔμμεναι ἄλλων, instar mortis est.

καὶ τοιαῦτα ἔτερα.] Deest verbum λέγειν.

τὰς ὁμοτρόπους.] Scrib. τὰς ὁμοιοτρόπους.

Ad caput *ᾧ οὐμαδίας.*

H*δὲ οὐμαδία φ.]* Appellat Theophrastus *οὐμαδία*, non quod propriè vox Græca sonat, *feram institutionem, vel eruditionem*, (vt vertit A. Gellius) sed vitium quoddam iis familiare qui serò sunt eruditi. Videmus enim naturaliter euenire, vt neque ij rectè vtantur diuitiis, qui magnis opibus non sunt innutriti: sed eas serò nacti, diuites nouitij, vt vocat Seneca, euaserunt: neque scientia, illi quibus sera contigit eruditio. Hoc genus vitij vocant Græci *ἀπειροκαλία* vel *οὐμαδίαν*. Prior appellatio naturam vitij declarat: posterior, eius causam & ortum. Est enim verissimum quod disertissimus scriptor Agathias ait, *τὸς ἀδρόον καὶ ἑπάλαι συμβάν διτυχίας τινὸς μελαχρόνιας; ἐκ ἀπεικὸς πρὸς ἀπειροκαλίαν ἐκκλῖναι, καὶ τῷ ἀσωήθει καταπεπληχθαι.* Nasci ait Agathias, *ἀπειροκαλίαν ἐκ τῷ ἀσωήθους*, id est, *ex insolentia*, siue ex eo quòd non sint assueti cultui meliori. Quare etiam Latini vitium serò institutorum, insolentiam aptissimo vocabulo nuncuparunt. Cicero Pæto, *οὐμαδεῖς homines scis quàm insolentes sint.* Alibi apud eundem scriptorem *insolentia* idem est atque Agathiae *τὸ ἀσωήθους*. De lege Agraria contra Rullum, loquens de nouis Capuæ colonis, *Hi*, inquit, *ex summa egestate in eandem rerum abundantiam traducti, non solum copia, sed etiam insolentia commouebuntur.* Liuius libro xxx. ex insolentia, quibus noua bona fortuna sit, *impotentes letitie insanire.* De hoc vitio A. Gellius libro x i. capite v i i. *Est adeo*, inquit, *id vitium, plerumque sera eruditionis,*

eruditionis, quam Græci ὁψιμαθίαν appellant, ut quod nunquam (vel antequam) didiceris, diu ignoraueris, cum id scire aliquando cœperis, magni facias quo in loco cumque, & quacunque in re dicere. quod elegantissimè Galenus libro 11. De differentia pulsuum appellat παρὰ τὴν οὐκ ὁψιμαθίαν. idem auctor libro altero De agnitione pulsuum, Herophilum reprehendens, ὅσα ἐχρὴν ἀντὶ τῶν ἐλπίσιν ὄντας ἐν τοῖς τῷ μισθῷ διδασκαλείοις ἐκμαθεῖν, ταῦτ' ἐπὶ ὅλῳ εἰς τὰ τῷ ἰατρικῆς συγγράμματα φέρειν, τὸ τῷ ὁψιμαθῶν πάθημα πάχοντες, ἐπὶ σιωπῇσαι διωμάδου, κ' ἂν ἐτέρας ἢ τέχνης. Ab ea mente apud Lucianum in libro περὶ ὀρχήσεως, dicitur φιλοτιμία ἀπειρόκαλος καὶ ὁψιμαθής.

Ταῦτα ἄγων παρὰ πότον.] Legendum, ταῦτα ἄδων παρὰ πότον.

ἅμα μελετᾶν ἀσπάζεσθαι.) Non displicet hæc lectio: nam qui equo insident, certos habent gustus quibus utuntur in salutandis obuiis, quando illos tanto honore non dignantur, ut propterea descendant. Hos gestus soliti tirones rei equestris doceri à suis magistris. Potest tamen vera esse coniectura nostra, qui aliquando existinauimus scribendum καλπάζειν. Notum est, inter ἀμίλλας equestres fuisse καλπῶν. vnde est καλπάζειν, siue καλπάζειν.

καὶ κεφαλῶν κατεχέειν.) Legendum καταιχύναι. Homerus.

καὶ μακρὸν ἀνδριάντα παίζειν. Scribe καὶ πρὸς ἀνδρ. Genus exercitationis nobilium epheborum, & tironum: ut apud Romanos exercere se ad palum.

καὶ ἅμα μάστιγι δάμειν παρ' αὐτῶν.) Locus est vitij manifestus: vertimus quasi legissemus, καὶ ἅμα μάστιγι δάμειν παρ' αὐτῶν.

αὐτῶ, καὶ διδάσκειν αὐτὸν, οἷς &c. nec videtur sententia absurda quam expressimus. Possis etiam pro παρ' αὐτῶ scribere παρὰ τῶ, ab aliquo.

Ad caput περὶ κακολογίας.

EΣΤΙ ὁ κακολογία ἀγὼν τῆ ψυχῆς εἰς τὸ χεῖρον ἐν λό-
γοις.] Habent hoc pleræque omnes isto libello
comprehensæ descriptiones, ut vel suboscure sint.
vel corruptæ, vel utrumque. Quid appellatur hic
obsecro ἀγὼν τῆ ψυχῆς? Putabam scribendum esse ἀ-
γωγὴν τῆ ψ. hoc est, institutio, siue inclinatio, & propensio
animi: sed mutò sententiam, & ἀγὼνα ἐν λόγοις in-
terpretor ἀγωνολογίαν. qua dictione Galenus utitur
in libro De sectis, ad eos qui initiantur. ἀνεπίκειλον
ὅ, inquit, τὸ ἐπὶ τῇ ἀδήλων ἀγωνολογίαν εἶναι φασίν. Sen-
tentia nihilominus eadem manet.

ὁ δὲ εἶναι π' ἐστίν;] Ille quid est? hæc interrogatio de
vitæ genere quærit, ista autem π' ἐστίν; de natali-
bus.

ὑπὸ τῆ γένεσος αὐτῶν.] Sententia postulat αὐτῶ.

ἐγγύς τοις ἐν τοῖς στρατιώταις Σωσίς ραίθ.] Hoc ait:
patrem huius servum initio fuisse, ac servili no-
mine Sosiam vocitari solitum: postea paria liber-
tate aut manumissione, aut alia ratione, mutato
nomine Sosistradum dici cœpisse, eoque tempo-
re sacramento dixisse, & inter milites esse versa-
tum: serò tandem plenam libertatem esse consecu-
tum, & in vnam tribuum, unumque τῶ δέμων esse
relatum. Legendum autem, ἐπειτα δ' εἰς τὰς δ. ἐμ. non
ἐπειδὴ.

ἢ μέντοι μήτηρ εὐγενής.] Id est, eius mater, quæ vulgo habetur pro nobili.

ἐν τῇ πατρίδι.] Hoc iste ait, obscurè significans Thressas mulieres Athenis nō esse nobiles, sed vel cōditione seruas, vel genere vitæ meretrices. Certum est, peregrinarū mulierum Athenis, atq; vbi-que ferè locorum, olim suspectam fuisse pudicitia: quamobrem in sacris literis sæpe *mulier peregrina* idein sonat, ac scortum. Sic esse hæc accipienda declarant quæ sequuntur.

καὶ τούτοις διεξιὼν.] Verborum ἀλληλεχία est interrupta, quæ potest integrari hoc modo : καὶ ἐπὶ τούτοις διεξιὼν φησὶν, αὖ. vel τὰ ἐπὶ τῷ.

ἐκ τῆς ὁδοῦ τοὺς παριόντας ἀρπάζουσιν.] Isto loquendi genere significat eam de qua loquitur, vilē fuisse copam, & publicæ libidinis victimā. Ferè enim καπηλεία erant Ἀφροδίσια, vt ait Philostratus in epistola ad γυναιῖκα καπηλίδα. Harū mos fuit miris illecebris, & vt loquitur Apuleius, *tabernariis blanditiis* ad se prætereuntes allicere, quod venustissimè Theophrastus dixit ἀρπάζειν ἐκ τῆς ὁδοῦ τοὺς παριόντας. Suetonius in Nerone, capite xxvii. *Quoties Ostiam Tiberi deflueret, aut Baianum sinum præternavigaret, dispositæ per littora & ripas diuersoriæ tabernæ parabantur, insignes ganeæ, & matronarum institoria, copas imitantium, atque hinc inde orantium vt appelleret.* Narrat & Xiphilinus ex Dione abitum τὰ τῶν καπηλίδων ἐρταζόμενον, cum alia turpia fecisse multa, tum etiam τοὺς παριόντας ἀβρατε καὶ κεκλασμένῃ τῇ φωνῇ προσεταιρίζασθαι. Ingeniosissimus poetarū Virgilius omnes istiusmodi mulierum blanditias venustissimè expressit eo carmine quod *Copa* inscribitur

scribitur. Porro secundum vias solitas instrui popinas & diuersoria publica, testis Varro, de re Rustica libro primo, cap. ii. & Suetonius Vitellio, capite xiii.

πάντων μεμίσσηκα.] Lege πάντων μάλιστα μεμίσσηκα.

τῆ Ποσειδῶν θ' ἡμέρα.] Verti, *Posideone mense*. Le-

gi nempe τῇ τῆ Ποσειδῶν θ' ἡμέρᾳ: vel ταῖς ἡμέραις,

hoc perinde valet ac si diceret, cum iam maximè

friget. nam Posideon vltimus fuit mensis autu-

mnalis in anno Attico, Decembri nostro & Ianua-

rio ex parte respondens, vel teste Plutarcho. Quod

ait τῇ ἡμέρᾳ in numero vnitatis, puto intelligi Ka-

lendas eius mensis, Neptuno sacrum diem, lautis

epulis & θερμολυσίαις solitum celebrari. Quare etiā

librorum scripturam non censeo mutandam, quæ

habet Ποσειδῶν θ', nam ita satis declaratur primus

dies mensis Posideonis, vel quicumque alius eius

mensis dies fuit solemnibus Neptuni insignis.

δεινὸς ὅτι τὸ ἀναστάντ' εἰπεῖν. Legi, ὅτι τὸ ἀνα-

στῆναι κακῶς (vel κακῶ) εἰπεῖν. Sic alibi accipitur, τὸ

ἀναστῆναι, vt capite ὅτι δεινὸς ἵασι. οἱ θ' ἐπαγγέλλεσθαι

ἀναστῆναι ἀμὴ δυνήσεται. Ferri potest & altera lectio

ἀναστάντ', quam ita exponemus. Solet cum aliis se-

dens, de eo qui surrexit (vel verba facturus, vel dis-

cessurus) male loqui.

καὶ ὅτι τῶν τετραδ' ἐκ τῶν κακῶς λέγειν.] Hoc

quidem non solum in bonos mores cōmittere est:

verum etiam in ius scriptum, & leges Athenien-

sum. Fuit enim lex Solonis πόντος κακῶς κακῶς μὴ

ἀγροῦν. Atque hæc satis. Sequebantur in libris

Prædicationis tituli dubii, sed tituli tantum, ita, vigiliis

in agro bonorum, in agro malorum, in agro

in agro.

Περὶ φιλοπονηρίας.

Περὶ αἰχροκερδίας.

At in alio codice eiusdem bibliothecæ, quæ ista quinque capita non habet, subiecta sunt characteri ostentatoris, verba cuiusdam semidocti Græculi Theophrastum hoc modo compellantis:

Ἀλλ' ἔσιν, ὦ Θεόφραστε, χαλεπὸν, καθαρὸς τ' τοιούτων ἰδεῖν ἐν τῷ βίῳ, καὶ τ' ἐν τούτοις κακίας ὅλως ἀφελήκοτας εἰ μὴ γὰρ τὰ πάντα δοκοῖντις εἶ) κακὸς, τοῖς γοῦν πλείοσι τὸ χορὸν τ' ἀρίστων ἐξέωσαι. ἢ τοίνυν σοι πειθομένοις ἡμᾶς, ἰὰς ἀπάντων ὅφεις φυλάττεσθαι δεῖ, ἢ κοινωνῶντας καὶ λόγων καὶ πράξεων, τὴν ἐκάστου μνήμην μιμεῖσθαι. Ἀλλ' οὕτω μὲν κακίας ἐσμὸς, καὶ ἀρετῆς ἀλλοτρίωσις ἔπεται: ἐκείνους (forte ἐκείνως, vel ἐκείνοις) ἢ μισανθρωπία, καὶ τὸ τὸ Τίμων Θ' ἔγκλημα. ταύτῃ τοι καὶ χαλεπὸν ἐλπίσαι τὸ κρεῖττον, καὶ δεινὸς ἐκατέρωθεν ὀλισθῆναι.

Θεῶ χάρις.

IN COMMENTARIUM

ISAACI CASAUBONI

rerum & verborum.

INDEX.

A	Cclamationum	ἀνδρῶν	335
	formula. 118.	Ἀλαζών	210
A	Cclamationum	Album in vestimenta ad-	
	formula. 118.	dere.	241
	ἀκόλυθοι. 247	ἀλλαν	323
	ἀκκθ. 159	Ἀλφός	325
	Acroases. 116	Alterplices.	108
	Ædes. 124	Ampullarum varia for-	
	Æra. 183	ma 169. varia materia	
	Ærati oboli. 249	ibid.	
	Ærei nummi aliquando	ἀναλίσκειν	259
	Athenis. ibid.	ἀναφέρειν	209
	Æsculatores 183	ἀναφορά	ibid.
	Æsculari ibid.	ἀνάφορον	247
	ἀγχινοία 266	ἀνασετυρμένθ.	180
	ἀγόραιθ & ἀγοραῖθ 179	ἀνασύρασαι	242
	ἀγοράσαι 123	Anatocismi modus.	235
	γροικθ, ἀγροῖκοι, ἄθ quid differant. 137	Animaduersiones extra urbem.	extra 275
	γρι.	Anieambulones.	112
		ἀντι	

ἀντιλαχεῖν τιμὴ μὴ οὔσαν 217
 ἀπαγωγή 187
 ἀπαιτεῖν 250.259
 ἀπνδσι 122
 ἀπομάττειν 253.304
 ὑπόμακτρα 253
 ἀπομάκτρια 304
 ὑπόνοια 175.177
 ὑπόρρητα 344
 ἀποσολαί 166
 ἀποψαν 253
 Aqua lustralis 288
 ἀρδάνιον ibid.
 Ardeti 178
 Ἀρεσκεία 155
 ἄρεσκος 154
 Auristophon 201
 Aristotelis breuitas 157
 creder in iraiectiōibus 201
 Articuli 346
 Ἀρύταινα 225
 Ἀσκὸς 157.159.160
 Asperi nummi 340
 Assa cella 224
 αἰσυρῆς 180
 Athena Ἑλλάδι & Ἑλλάς 95.96
 Atticismi 135.152
 192. 193. 200. 268. 289.

310.311.
 ἀνθάδεια 277
 αὐτὸς vox inferiorum 120
 αὐτόματα 182
 ἀφορμή 132

B

B Aculum gestare inui-
 diosum Athenis 171
 Baculi Laconici ibidem.
 recti, incurui, Persici:
 ibid.
 βάπτειν 226
 βαπτισμοὶ ἀπὸ νεκρῶ 288
 Basiliciarius 179
 βαυβᾶν 204
 βαυκαλᾶν 205
 βαυκαλίζειν 204
 βδελυρία 242
 βλασφημεῖν 333

C

K Αἰρὸς 256
 καλωπίζεισθαι 264
 Canina scaua 291
 Canes cathenarij. 145
 Capsarij 216
 Cantare 108

Aa

καταβαυκαλίσεις	204
κτ' α' κράτθ	217
καταφέρεσθαι	114
κάττυμα	150
Canillatio	102
Caupones	184
Cella balneorum	224
Κερκίς	165
καρκόλιψ	166
Cetarij	186
χαλκεία	183
χαλκολόγοι	182
χαρακτήρ	89
Cimicare	340
χερνίψ	288
χρήσιμθ	221
κιβωτός	233
κίση	ibid.
χρηστότης	221
κίμβιξ	228
Clavi caligares	150
eiam aurei.	ibid.
Clauarius	ibid.
κλάδιθ	342
χρωματίζειν	235
χρωννύειν	ibid.
Clunæ	166
Cocetum	137
Collecta	284.285
Colligere pallium	141
Κόπις	161

Κορέϊν	257
Coronâ capere	217
Cossim	243
Cotyla	160
Crepundia pueror.	159
Cucuma	224
Κυώχιον	310

D

Απαντήν	259
Δ Desperatus homo	178
διαίρεσθ	134
διαμυλλαίνειν	243
διάφορον	229
Dies curia	255
Digma Piræi	342
Dionysia gemina ab A-	
theniensibus celebrata	131
Διονύσου τεχνίται	121
181	
διοθέραι	146
Domus funesta indicia	
263	
δωμάτιον	263
δυοχέρεια	314

E

Ε Κλέγειν	183.195
Εκτρέφειν ἱμάτιον	
νίεχθ	

ἐχῖν⊕ 189
 ἐγκεκρυσμένα vasa 311
 εἰκονισμὸς 90
 εἰρων⊕ εἰρωνεία 100.101
 εἰσιέναι δίκῳ 267
 ἐλλογεῖν 232
 εἰς γνώθον ἐκλέγην vel ἐγ-
 κάπτῃν 195
 ἡλοκόω⊕ 149
 ἡμιτάλαντα τεῖα⊕ τεί-
 τον ἡμιτάλαντον quid dif-
 ferant 192
 ἑλκεῖσθαι de veste 120
 ἐμπάτην γλῶ εἰς τὰ ἱμά-
 τια 241
 ἐνδύξῃς 187
 ἐνώπια 342
 ἐξοδ⊕ 339
 ἐπὶ πωτηεῖα 337
 Epicuri aias⊕ mors 191.194
 98
 ἐπιδείκνυσθαι 174
 ἐπιδείξῃς 116
 ἐπιδιδόναι 336
 ἐπιδόσῃς ibid.
 ἐπιτίθεσθαι 104
 ἐπιτυγχάνῃν 257
 Εῖραν⊕ 281
 Εῖρανικὰ δῖκα 283
 ἐρρομῶκ⊕ 111
 ἐρρομῶκδῃν ibid.

ἦδ⊕ 207
 ἑκαεῖα 256
 ἑταξία ibid.
 ἑδοκιμῆναι 113
 ἑωχέσθαι λόγῳ 208
 ἑχημονεῖν 142
 Euschemè adstare ibid.
 ἑπεπίσῃν 268
 ἐξ οἶων εἰς οἶα 214

F

F Atius 125
F Favere linguis 331
 Fiscina 124
 Fœdus 324
 Fœneratorum impunitas
 Athenis 191
 Fœneratorum improbitas
 191.194
 Fori 268
 Fracta⊕ scissae vox
 189
 Fulmentæ 150

G

Γ ΑΛῆ 290
Γ Genitivus 326
 Geruli figuli 206
 γιλίχρ⊕ 228

γλοιὶς *ibid.*
 γλωσσώδης ἔ' κατὰ γλωσ-
 σος 198
Græca fide mercari 323
Græca linguæ copia 229
inopia 207
Grassari III
 γυναικεία ἀγροῦ 122.
 124
 γύρναθον 297

H

H *Istoriæ finis* 86
Histrionum persona
 181.

I

I *Diotismi varij servati à*
Theophrasto 120. 122.
 136. 212
Ille 120
Illiberalitas 226
ἱμάτιον 142
Impeiri placere 108
Incoxare 243
ἰσάλη 147
ἰσώφηρα vocabula 290
Iusta 309

L

L *Αἰθάρροι ἔ' λαθροδῆ.*
κῶ 104
λάλα 205
Lallare 204
Latina linguæ paupertas
 228. 256
Laurus 289
λαλιὰ 129. 197
λαμπερὸν ἱμάτιον 344
Legatorum viaticum 246
λέχθ 128
λέχη 128
λιμοκίμβιξ 128
λιμός *ibid.*
Lingulaca 197
Linguosus 197. 198
Liuius 172
Locuuleius 197
λογίζεσθ 232
λογοποιία 127. 205
λογοποιοὶ frequens ma-
lum Athenis 206. 208.
ibidem puniti aliquando
 214
λῶπθ 142
Loqui alta voce signum
rusticitatis 140. *superbia*
 170. *impudentia* 188. 197

Manti

M

M Antisa 221
M Matrem alere 187
 μελετᾶν 174
Meraca potio Barbarorum
 144
Meeides e conuiujs mitti
 solita 228
Μικρολογία 228
 μικροπρεπής ibid.
 μικροπρέπεια 253
 μικροφιλοτιμία 338
Mirari 156
Miscere aquas vino
 244
Morum conformatio non
 soli ethico philosopho con-
 uenit 87
Morum varietas ex qui-
 bus causis 94
Mos antiquus 41. 82 pas-
 sim 122
Mos nutricum 161. ru-
 sticarum mulierum 401
 140
Mos Gracorum ad suble-
 uandos pauperes 281
Mos pecunias in ore ha-
 bendi 195

Mos tribus summis digi-
 tis thus libandi 237

Μουσκόλακες 121

Mures 296

Mureti error 112

μυκόνιΘ 228

μυσάλμης ibid.

Mysteria noctu peragebant

132

N

Nenia 204

Neu de pede 138

νεόπια 121

Nodum in scirpo quarere

262

νωδρεπιθέτης 104

Nummi viles 249

νυώνιον 203

O

Obsonatores serui 124

Obsonari hominis

nihil officium 112. ibid.

Odium 131. 133

Odium 335

oecus 214

ὀκόσιτΘ 255

ὀκΘ 224

οὐνότης 232
 ὁλοῦζειν 251
 ὁμιλία 112
 ὁπλομάχοι 174
 Ordinarius homo 179
 ὅς περ κόν 288

P

P Actio de usura in dies
 singulos VI 194
 παιδοτεΐβης 200
 Pedagogia Athenis vetita
 248
 παλαιστρά 174
 πάλιν 108
 παλίγλωσσοι ibid.
 Pallij in humeros reiectio
 141c
 παραδειπνεῖν 217
 παρατρέφειν ἱμάτιον 258
 παρασεΐσας φέρειν 134
 Περειργία 260
 Rancus 228
 παρρησία 188
 παύειν 218
 πέλεκυσι 160
 φιλία 276
 φέρειν ῥήματα 206
 Rhidonia mensura 252
 πορρῖς 124

φορμὸς 256
 Phormio Terentij 124
 φεικαρφισμός 304
 φεισκυλακισμός 303
 Piatrices 304
 Pinguia aerē putrescunt
 249
 Piscatores 186
 πίσυγγος 297
 πιστεύειν φωνῇς 108
 Placentia & placor 155
 Platonis Ὅροι 110
 πλακαὶ λόγων 108
 ποταπύζειν 336
 πορεῖον 247
 Portas urbium numero
 plurali efferunt Graeci
 274
 Portitor 185
 ποδῶν ποδωνεὶς 161
 πορφυρῶν 322
 Poëtarum convenientia
 cum ethico philosopho &
 historico 486
 πορρῖς προῖσιν πορρῖς
 194
 πορρῖς pro εἰσπορρῖς
 193
 πορρῖς 143
 πορρῖς 132
 πορρῖς ius Athenis
 164

περίεως τὴν ἀλλαγὴν 313
 πρόσπαισμα 317

πεθέσεις collocatio. 271. 288

Proverbia λαλὴν σάθμην

159. ὑπὲρ τὸν πόδα ἔ

πρὶ πόδα 138. ἐξετάζειν

ἀργυραμοιβικῶς 146. τα-

ρίχους ἀξιώτερος 147. 186

δοῦναι εἰς ἐπακτρέων λα-

βεῖν λέ μὴ 186. ἔλθεν λέ-

γειν 98. κουρεακὴ λαλία

275. *extra portā* 243. *quod*

sunt in orco mortui. 275.

δαφνίνῳ φορῶ βακτηρίαν

289. τρεῖς εἰσὶν ἱκανοὶ ἑς.

293. τὰ καλὰ τρέπειν ἔξω

253

ψηφός 253

πταίσματα 317

πύλαι ἀποφράδες. 275

Q

Q *Verela* 306
Querimonia. *ibid.*

R

R *Ecantare* 108
Recitationes veterum

Reticulum panis 297

ῥήσις εἰπεῖν. 286

Rex & adulator sunt re-

lata 121

Roma epitome mundi

96

ῥόπτρα *seruorum ostiario-*

rum vicem 145

ῥυποκαύδαλθ 228

S

Σ *Αλεύειν* 253

Σαλάττειν 254

Σαπρός 249

Saltatio. 260

Saltuarius 234

Samia vasa 170

Sarcina viatorum. 247

Satyri 167

σκιφός 228

Sacra porta Athenis

274

σκυτάλιον 171

Scutra 224

Sedes discreta in theatro

Attico 164

σκυτοδέψης 297

Secundus auctor 258

Serpens visa in edibus. 295

Servi ostiarii 145. ad pedes	σύρεσθαι	142
219	σφιγλία	224
Σκῆλαι videntium 267		
σιαλόχθ 330	T	
Simia caudata 166		
σμορδονεύς 161	T Αγλόν	245
Solum 150	Tedulus	335
Spectacula 268	Tali δορκάδειοι	167
σπερμολόγοι 197	διάσεισοι	ibid.
Sphagia 343	σίφνιοι	ibid.
Spurcitie 233. 180	Τεινωδοί	286
324	Τελώνης	185
Stabulum 184	Teloparius	ibid.
Stabularius	θάκθ	268
σίλαι 249	θαύματα	182
Silae 111	θαυματοποιοί	ibid.
Silarius	θαύμακτρον.	ibid.
σφιμάλλοι 108	θαυμάζειν	156
Subbasilicanus 179	θαττον	107
Subrostratus	Τheatri Attici sedes va-	
Superlativus gradus pro	nales	245
comparativo 249	θέαν ἀγδράζειν	226
Superstitio veterum 292	θεᾶδς	93
Suppingere 150	θεὸς θεὸς	176
Suris apertis ambulare	θεατροπώλης	246
135	θεατρώνης	ibid.
συκετραλίδης 228	θεωρεῖα	268
συγγενής 326	θεωρεῖν	93
συγγενικός	Theophrastus Eresius an-	
συκοτριγής 228	ctor huius libri 83.	97.
σύμφηθ	162. 210. & alibi eius ele-	
	gans	

gens & amœnum inge-
 nium 84. 244. mundities
 & elegantia 151. teneræ
 aures 297. imitatio Ari-
 stotelis 85. 136. 157. &
 passim subtilitas 129.
 324. discedit ab Aristotele
 101. 227. dictum eiusdem
 venustum 224. minus ac-
 curatè dicta. 95. 175
 δύλακθ. 296. 297
 θυλοκοτρῶξ 297
 θυλεῖδης. 237
 θυκήματα. 236
 θυμβρεπίλειπνθ 228
 τῆς αὐτῆς ὁδοῦ 147
 τίμιθ 220
 τίτυρθ 166
 Tityri 167
 Τοκογλύφοι 191
 Toculliones ibid.
 Tonstrinae αἰνα συμπόσια
 244
 Trahi de veste 142
 Traiectiones crebræ apud
 Aristotelem 201
 Triballi 149
 τρίοδοι 301
 τσόχθ 273
 τρυγόβιθ 288

τρυσίβιθ 228
 Trulla 226
 τρυφᾶν & κολακεύειν sunt
 relata 121

V Adimonij deserti pœ.
 na Athenis 217
 Vacordia 177
 Varicitus ambulare 135
 Varicitus stare 243
 Verba simplicia pro compo-
 sitis 193. composita pro sim-
 plicibus 200
 Veterum ἀνυποδησία. 240
 Verum stultitia. 292
 Victorij sententia refuta-
 tur. 84
 Virtutes ἀνώνυμοι. 109
 Virtutes ὁμιλητικαὶ 126
 Vita humana paries. 126
 Umbra 267
 Unguentarij. 188
 Vultus 207

X

Ξ ἰφθ 161

A 5

842	Υ.	ὕποκεισθαι	101
842			
Υ' δωρ ποιεῖν	132	Ζ	
ὕμνεῖν	108		
ὕπακούειν	145	Ζ	Ωμὸς 212
Υ' πέρημέρου ραῖνα	234		ζωτὰ αὐλας 172
ὕψι τιθεῖσθαι	100		ζωρότερον. 144

FINIS.

X

101

101

149
101
273
822

2 A

EXTRAIT DV PRIVILEGE DV ROY.

PAr grace & Priuilege du Roy, il est permis à Anne Thomas vefue de feu Anthoine de Harfy, viuât marchand Libraire à Lyon, d'imprimer ou faire imprimer & exposer en vente, vn liure intitulé *Theophrasti Characteres*, recen & augmenté de nouveau par Isaac Casaubon, & sont faictes defenses à tous Libraires, Imprimeurs & autres, de quelque estat & condition qu'ils foyent d'imprimer ou faire imprimer, vendre ny distribuer ledit liure d'autre impression que de ceux de ladite Thomas, & ce iufques au temps & terme de dix ans entiers & conſecutifs, ſur peine de confiscation deſdits liures par eux imprimés ou vendus, & de ſix mille liures d'amende. Voulons en outre que mettant en brief au commencement, ou à la fin de chaſcun deſdits liures, l'extrait dudit Priuilege, il ſoit tenu pour ſignifié & veu à la cognoiſſance de tous, comme plus amplement eſt déclaré audit Priuilege. Donné à Paris, le ſixieſme iour de Feburier, l'an de grace mille ſix cents & douze, & de noſtre regne le deuxieſme.

Par le Roy en ſon Conſeil,

PERROT.

Acheué d'imprimer le 15. Feburier 1617.

EXTRAIT DV PRIVILEGE

DU ROY.

LVGDVNI:

EX TYPOGRAPHIA

Iacobi du Creux, aliàs

Molliard.

1617.

Par le Roy en son Conseil.

PERRON.

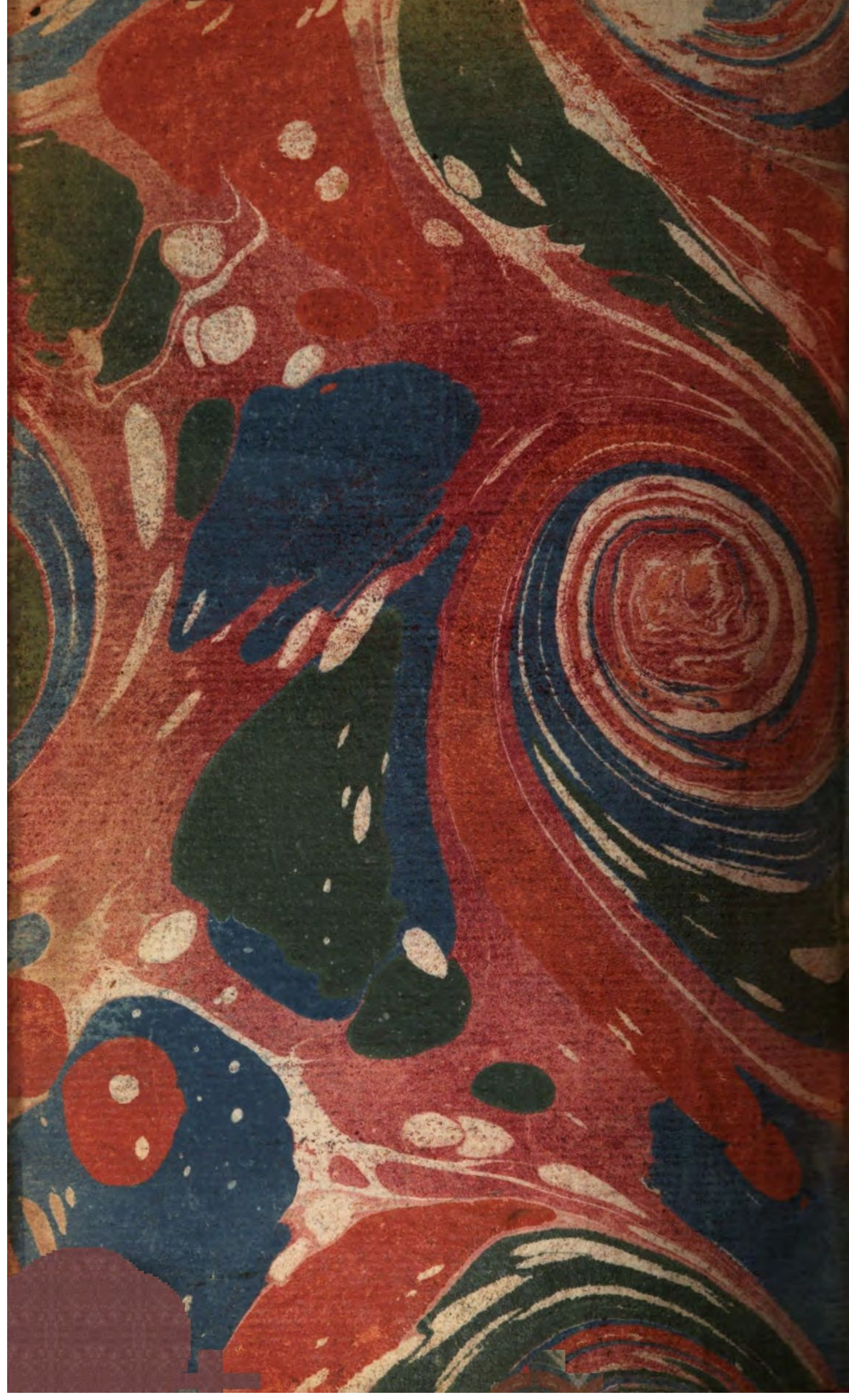
Alors imprimé le 15. Février 1617.

INGENIUM

PROGRAPHIA

Molitor

1517

Theophrastus,

Ēthikoi charaktēres Cum indice necessario

Lugdunum 1617

A.gr.b. 3229

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10238400-4